ରୂପସୀ

ଶ୍ରୀ ଦୁଃଖିଶ୍ୟାମ ମହାନ୍ତ

ପ୍ରକାଶକ—ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଦଳାଇ
୧୪, ଡାକ୍ତର ଜଗବନ୍ଧୁ ଲେନ୍
କଲିକତା-୧୨

ଶୁଭମୁକ୍ତି—ଶିବରାତ୍ରୀ
୧୯୬୧

ପରିବେଷକ—ବୀଣାପାଣି ପୁସ୍ତକାଳୟ
୨୭, ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ
କଲିକତା-୧୨

ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୨.୫୦ ନୂଆ ପଇସା

ଓଡ଼ିଶା ଆର୍ଟ ପ୍ରେସ
୩୭-ବି, ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ
କଲିକତା-୧୨

ଏତକ ଦୁଃଖ ପୁଣି ସ୍ୱାମୀ ହେବାରେ ?

ଏକଥା ଅଗରୁ ଯଦି ଘୃଣାକ୍ଷରରେ ମାଲୁମ କରିପାରିଥାନ୍ତି— ଭୁଲରେ ଅଉ ଯାହାହେଉ ସ୍ୱାମୀ ହେବା ସଉକ ମୋର ହୋଇ- ନଥାନ୍ତା । ଅଜି ଶଙ୍କରେଶ୍ୱର ମହାଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଶହେ ଆଠ ବେଲପତ୍ର, ଦୁଧ, କଦଳୀଡାଲି ଗୁହାରି ଜଣେଇଛି ହେ ! ଦେବ ଦେବ ମହାଦେବ—! ଆଉ କାହାକୁ ଯେମିତି ସ୍ୱାମୀ ହେବା ଭାଗ୍ୟ ଦେଇ ଜନମ ନ ଦିଅ । ଜନମ ଦିଅନ୍ତି ନାରୀ କରି, ପୁଷ୍ପିତା ପରି ନାରୀ, ଗୃମେଲି, ଚନ୍ଦନାଙ୍କ ପରି ପଢା ଛୁଣ୍ଡା ନାରୀ, ମିତା ନୂଆ- ବୋଉଙ୍କ ପରି ରଣଚଣ୍ଡୀ ନାରୀ । ନାରୀ ଜନ୍ମରେ ସୁଖ ଅଛି, ଶାନ୍ତି ଅଛି, ଆଉ ଅଛି ଅଏସର ଅତୁଲ ନାମ୍ବର ସରଞ୍ଜାମ ।

ପୁରୁଷ ମୁଁ । ଛାତି ଫୁଲେଇ ଦାଣ୍ଡରେ ବାଟ ଚାଲୁଛି । ପାହାଫାଟ ମାରି କଥା କହୁଛି ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଆଗରେ । ବାକୀ ମନ ହୁଛି—ସବୁ ଯେମିତି ଶିମୁଳୀ ଫୁଲ । ତହିଁ ଅଛି ରଙ୍ଗର, ସୁଠାମ ଛି ଅଙ୍ଗର, ମନଭୁଲାଣି ମୂଳଧନ ଅଛି । ହେଲେ ବାସ ନାହିଁ ଯେ କଉଠି ନାଁକୁହୁ, ମଧୁଲୋଭା ଭଅଁର ମନ ଭଳିବ ।

ମଧୁଗ୍ରେସ୍ରା ଭଅଁର କୁଆଡ଼େ ପୁରୁଷ ଜାତି ଢେ଼ର କବି ପ୍ରମାଣ
କରି ଯାଇଛନ୍ତି ଏକଥା । କିନ୍ତୁ ସେଇ କବିଗୁଡ଼ାକ ଯେବେ ମୋ
ହାବୁଡ଼ରେ କେବେଠବେଲେ ପଡ଼ନ୍ତି—ପ୍ରମାଣ କରେଇ ଦିଅନ୍ତି
ଯେ—ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ସବୁ ଶିଲମ ଠେଣା ବଖତ ଲେଖା ।
ଅଭିଜ୍ଞତାର ଲେଖା ନୁହେଁ ।

ନାରୀ ହେଉଛି ମନମୋହିନୀ ମଧୁକରୀ, ବିଶେଷତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ।
ସ୍ୱାମୀଠାରୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ମଧୁ ଶୋଷିନେଇ ସ୍ତ୍ରୀ କେମିତି ଭଅଁର
ଭଳି ଅଉ ମଧୁ ଆଶାରେ ଛୁଟିଣି ଦିଏ—ଆସନ୍ତୁ ମୋ ପାଖକୁ—
ହାତେ ହାତେ ପରଖ କରି ବତେଇ ଦେବି । ଆଖିଦେଖା ସାକ୍ଷୀ
ହୋଇ ଦେଖନ୍ତୁ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ । ଗୁମେଲି, ଚନ୍ଦନାକୁ, ଅଉ
ପୁଷ୍ପିତାକୁ ।

ପୁଷ୍ପିତା !

ସେ ଝିଅ ନୁହେଁ, ନାରୀ ନୁହେଁକି ସ୍ତ୍ରୀ ନୁହେଁ । ଦେଖିଲେ
ମନ କହିବ ତୁ ଟିକିଏ ଚୁହଁ । ଆଖି କହିବ ତୁ ମୁଦି ହୋଇଯା ।
ସୁନ୍ଦରୀ ନୁହେଁ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ, ଗୋଟାଏ କଥାରେ ପରି କଟା
ପରୀ ସେ ।

ସେଇ ପୁଷ୍ପିତା । ଯେ ଘରୁଆ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଅଭିନୟ କରି
ଅଉଲ ନମ୍ବର ଅଭିନେତ୍ରୀ ହିସାବରେ ନାଁ କମେଇଛି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ
ଯାହାର ନା ସହରର ଦେଖା ଅଦେଖା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାତରୁ ସତୁରି
ବର୍ଷ ବୟସ ପୁରୁଷ ଗୁଡାଙ୍କ ସକାଳ ଉଠା ରାମ ନାମ ।

ଏ ଯୁଗରେ ସାତବର୍ଷିଆ ପୁରୁଷ ପୁଣି ପ୍ରେମ କରିଜାଣିଲେଣି
ଝିଅଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା ନିଶା ତାଙ୍କୁ ବି ଘାରିଲଣି । ସତୁରି ବର୍ଷର ବୁ
ବି ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀର ଶୁଖିଲା ଫଳାଣିରି ଦେଖା ମୁହଁକୁ ନ ଅନେଇ ଆ
ପକେଇଲେଣି ପଡ଼ଶା ଘର ସତର ବର୍ଷର ଝିଅକୁ । ତାର ଉଜ

ଡାକୁଲ ପୁରନ୍ଦା ମୁହଁକୁ । ଠେଣା ଠେଣା ଚସ୍ମ ପୋଛିଲ ପରେ ଅଖି ଯୋଡ଼ାକୁ ।

ପୁଷ୍ପିତା ତ ଝିଅ ନୁହେଁ, ପକ୍ଷୀ । ପକ୍ଷୀ ପାଇବା ପାଇଁ ନଣା ଧାରିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏମିତ ଅଉ ଭିଡ଼ କ'ଣ ?

ସେଇ ପୁଷ୍ପିତା ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଦେଖା ହେଲା ମିତା ନୂଆ-ବୋଉଙ୍କ ଘରେ । ହଁ, ମୋଟେ ଦଣ୍ଡକର ଦେଖା । ସେଇ ଦଣ୍ଡକ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅଗ୍ନିକ ଦଣ୍ଡ ଦେଇଗଲା, ମତେ ଘରୁ ଟାଣି ଆଣି ଦାଣ୍ଡରେ ବସେଇଲା—ଶୁଣେଇଲେ ଲୋକହସା ହେବ ମାତ୍ର ପ୍ରଶଂସା ପାଇବ ନାହିଁ ।

ମିତାନୂଆବୋଉ । ସେ ମୋର ଏକଗୁଟିଆ ନୂଆବୋଉ ନୁହଁନ୍ତି । ସହରରେ ସଭିଙ୍କର ସେ ନୂଆବୋଉ । କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚି ଯଦି କେହି ତାଙ୍କର ଖୋଜ ନିଏ, ଉଗରପଡ଼ା ଭଳି ଅଖ୍ୟାତ ଗଳି ଭିତରେ ସେଇ ଦରଭଙ୍ଗା ଦୋତାଲା କୋଠାଟାର ଖବର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମିଳିଯିବ ତାକୁ ।

ସେଇ ମିତାନୂଆବୋଉ ଲୋକ ପଠେଇ ମତେ ଡ଼କେଇ ନେଇଥାନ୍ତି । ବାପର ମରିବା ଅବସ୍ଥା ଖବର ପାଇ ପୁଅ କାମ ଛଳରେ ରହିଯାଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ମିତାନୂଆବୋଉ ଡ଼ାକୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଉଡ଼ାଖବର ପାଇଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇଁ ହାଜର ହୁଏ । ଏମିତ ଟାଣ ତାଙ୍କଠେଇଁ ଅଛି ।

ମୁଁ ତ ଛାର ! !

ରିକ୍ସାରୁ ଓହ୍ଲେଇ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଦାଣ୍ଡଘରେ ପଶିବା ମାତ୍ରେ ଆଖିପଡ଼ିଲା ଝିଅଟି ଉପରେ । ସୋଫା ଉପରେ ବସି ଗୋଟିଏ ଖାତା ଉପରେ ଠେଣା ଠେଣା ଆଖି ଦ'ଟାକୁ ବୁଲେଇ ନୋଉଛନ୍ତି । ଝିନ ଶାଗୁଆ ଶାଢୀଟାଏ ପିନ୍ଧା । ପେଟ ଉପରୁ ଛ ଇଞ୍ଚ ଖୁଡ଼ ବାଙ୍କତକ

ଢ଼ଙ୍କା ହୋଇଛନ୍ତି ସେମିତି ହିନ ଧଳା ସିଲ୍କ ଜାମାରେ । ତାକୁ ସେମିକ ନାଁ କ'ଣ କୁହନ୍ତି ଜାଣେନାଁ । ତା ତଳେ ଅଧଇଞ୍ଚ ଓସାର ହବ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଜାମା ଅଛି ବୋଲି ଖୋଲି ଖୋଲି ବୁଝି ହେଉଛି । ଦୋହାଡିଆ ମୁଣ୍ଡବାଳ ଗୁଡ଼ାକ କେଶ୍ରାଏ ହୋଇଛନ୍ତି ଖଣ୍ଡେ ନାଲି ଫିତାରେ ବନ୍ଧାହୋଇ । ବେଶ୍ ମନୋଜ୍ଞଛି । ଝୁଲୁଛି ଅଳ୍ପକ । ଆଉ ଅଙ୍ଗ ଲାଗି ରହୁଛି ତାଙ୍କର କନକ ବରଣ ଅବରଣ ହୀନ ଛ'ଇଞ୍ଚ ପେଟ ପାଖରେ । ଦ'ଡ଼ନଟା ମୋଡ଼ ଉଠିଛି ଚମଡ଼ା କୁଞ୍ଚି—ଲହଡ଼ି ଭଙ୍ଗା ପରି । ପୁରୁଷ୍ଟ ଡାହାଣ ହାତର ବାହୁ ଯୋଡ଼ାକ ଯେତେବେଳେ ଉଠି ଯାଉଛି ଉପରକୁ—ମନେହେଉଛି—

କ'ଣ ମନେ ହେଉଛି—ସେଗୁଡ଼ାକ ଖୋଲି ନ କହିଲେ ହୁଏ । ନହେଲେ ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଜନ୍ମହୋଇ ଲେଖି ପକେଇବେ କୋଟି କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦରୀ ।

ମୁଁ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ନୁହେଁ କି ତା ଛୁଆଁ କବିତାର ଗରମ ପାଣି ମୋ ଉପରେ ପଡ଼ିନାହିଁ । ତେଣୁ ଲେଖି ଯୋଗାଏ ନାହିଁ ମତେ । ହେଲେ ଅମାନିଆ ମନ କି ବୋଲି ମାନେ ? ତୁହାଇ ତୁହାଇ ଗୁହାଣୀ ମାରେ ସେଇଆଡ଼େ ।

କେତେବେଳଯାଏଁ ଅନେଇ ରହିଛି ଜାଣେନାଁ—ହଠାତ୍ ଚମକି ଉଠିଲି ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ହରି ଅମୃତ ତୁଲ ବାଣୀ ଶୁଣି— କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ?

ହେ ଭଗବାନ ! ଏତକ ରୂପ ! ଏତକ ରଙ୍ଗ ! ଏତକ ଛଟା ? ଏସବୁ ତ କୁଆଡ଼େ ସ୍ୱର୍ଗର ଶଚୀ ସାଆନ୍ତାଣୀଙ୍କର ଅଛି । ଯାହାପାଇଁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସେ ଦନାକେତେ ପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ର ବରରାକୁ ଛାଡ଼ି ଅସୁରଙ୍କ କୋଳରେ ବସୁଛନ୍ତି, ତୁ ସେ ପୋଲକଲା ଦେଇ ମଣିଷ ଜନ୍ମ ଦେଲୁ କାହିଁକି ?

ଭାଲ୍ ନାଁ କ'ଣ ଅପଣ ? କଥା ଶୁଭୁନାହିଁ ? ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ ।

—ଅଣ୍ଣା ନାଁ । ହଠାତ୍ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଗଲା ଭାଗ୍ୟଙ୍କୁ ।

—କ'ଣ ନାଁ । ?

—ଏଇ ଯାହା ଅପଣ କହିଲେ । ଡରେ ଡରେ କଂପିଲା ଗଳାରେ କହିଲି । ମୁଁ ଭାଲ୍ ନୁହେଁ ।

—ଦେଖି ପାରୁଛି ସେଇଆ । କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ?

— ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ । ଅଜ୍ଞ ଡକେଇ ପଠେଇ-ଥିଲେକି ନାଁ —

ଓ—କହି ପୂଣ ମନ ଦେଲେ ଖାତାଟା ପଢିବାରେ । ଅପରାଧି କାଠଗଡ଼ାରେ ଛିଡ଼ା ହେବାପରି ନିତ୍ୟାନ୍ତ ବାଧ ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲି ମୁଁ । ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ଧାଡ଼ି ପଢି ଯାଉଛନ୍ତି ସେ ମନେ ମନେ । ଆଖି ଯୋଡ଼ାକ ଏପଟ ସେ ପଟ ହେଉଛି । ଦୟା ଆସୁଛି ମୋ ମନରେ । ଏମିତ ଆଖିକୁ ଏତେ ମେହେନତ ନ କରେଇଲେତ ହୁଏ । ସେ ଖାଲି ଶୁଣି ଯାଉନ୍ତୁ, ମୁଁ ପଢ଼ି ଦେଉଚି । କାନଟାତ ଆଉ ଦୋହଲିଯାଉ କୁକୁର ପରି ଏପଟ ସେପଟ ହବନାହିଁ ।

କ'ଣ ଗୋଟାଏ ମଜା ଜାଗା ବୋଧହୁଏ, ଆଖି ଦ'ଟା ଲାଖି ରହିଛି ସେଇ ଗୋଟାଏ ଧାଡ଼ି ଉପରେ । ଗୃହାଣୀ ଛଟା କଲିଜା କାଟୁଛି ମୋର ! ଆଉ ହସ ! ସେ କ'ଣ କହି ବୁଝେଇ ହବ ? ମୁରୁକି ହସ ଟିକିଏ, ସ୍ୱର ନାହିଁ ଶବଦ ନାହିଁ । ଖାଲି କୃଷ୍ଣଚୂଡା ରଙ୍ଗର ନାଲି ଓଠ ଦୁଇଟି ଫୁଲି ଉଠୁଛି । ଟହ ଟହ ଜ୍ୟୋତିଆ ଜ୍ୟୋତିଆ ପତଳା ଓଠ ଦୋଟି ଫୁଲି ଉଠିଛି । ଗୋଲାପୀ ରଙ୍ଗର ପୁରନ୍ତା ଗାଲ ଉପରେ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଛି । ମେନକା କେମିତ ହସ ହସି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଭଳି ଗୋଟାଏ ପହିଲି ନମ୍ବର ଧଡ଼ିବାଜ ଋଷିକି ଟଳେଇ ଦେଇଥିଲା, ଆଖିରେ

ଦେଖିନାହିଁ । ହେଲେ ଡ଼ିସେ ଏ ହସର କଣିକାଏ ହବନା, ଏହସରେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ସ୍ଥାନ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ଚୌଦପୁରୁଷ ଯଦି ଦେଖନ୍ତି ନିମିଷକେ ତାଙ୍କୁ ପଞ୍ଚଶର ଯାକ ଏକାଥରକେ ମାରିବେ ।

ଆଉ ମୋ ଅବସ୍ଥା ? ମଧୁଶଯ୍ୟା ଘରେ ପଶି ନୂଆ ନହୁଲି ବୟସୀର ଅଡରୁଷା ଦେଖିଲେ ଯେମିତି ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଉଠେ, କୋଳକୁ ଟାଣି ଆଣିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ଗୋଲାପି ଗାଲ ଉପରେ ଦାଗ ଅଙ୍କି ଦେବା ପାଇଁ ପାଟି ମେଲା ହୋଇ ନାଲ ଗଡ଼ିପଡେ— ଗୋଟା ମଣିଷଟାକୁ ଦୁଇବାହୁ ଭିତରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ଦୁଇକୁ ଏକ କରିବା ପାଇଁ ହାତ ଦି'ଟା ଉଠିଯାଏ—ଠିକ ସେହି ଅବସ୍ଥା । ହୁଏତ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ବେଶୀ ।

ହଁ, ମିଛ କହିଲେ ପାପ ହୁଏ, ଏକଥା ଶୁଣିଛି ଗୁରୁଜନ-ମାନଙ୍କଠାରୁ । ସେଇଥିପାଇଁ ମିଛ କହିବି ନାହିଁ । ପାପକରି ସେ ପାପକୁ ଢ଼ାଙ୍କି ଅଧିକ ଅପରାଧୀ ହେବି ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ନିଜକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି । ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି । ଆଉ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି ଦେଶ, କାଳ, ପାତ୍ର । କ'ଣ ମୁଁ ନିଜେ କରୁଛି ନିଜେ ଜାଣି ପାରୁ ନଥିଲି ।

ହଁ, ଜାଣିଲି, ମୁଁ ମୁଁ । ସେ—ସେ । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଅସଂଖ୍ୟ ଗୁମ୍ଫା ମୋ ଦି'ଗାଲ ଉପରେ ଆଉଁସି ଦେଇ ଯାଉଛି । କନକବରଣୀର କନକ ହାତ କଅଁଳ ଲାଗୁଛି । ହେଲେ ଉଷୁମ ମନେହେଉଛି । ହଠାତ୍ ପ୍ରକୃତସ୍ଥ ହେଲି । ମୋ ହାତ ଦି'ଟା ତାଙ୍କ ପତଳା କମରରେ ସାପ ଗୁଡେଇଲା ପରି ଲାଗିରହିଛି ।

ହାତ କାଢି ନେଲି । ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କଲି । କହିଲି—କ୍ଷମାକର ।

—ଇଉ ଇଡ଼ିଏଟ, ଅଭଦ୍ର, ଗେଟ୍ ଆଉଟ—ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ନିଆଁ ଜଳୁଛି, ବାହାରି ଯାଅ, ନହେଲେ—

ଆଜ ତାଙ୍କୁ କହିବା ପାଇଁ ସମୟ ଦେଲ ନାହିଁ । ନିଶା-ଖୋର ପରି ଟଳି ଟଳି ବାହାରି ଅସିଲି ସେ ଘରୁ ।

ସେହିଲ ଝିଅ ପୁଷ୍ପିତା । ଗୋଲାପ ଫୁଲପରି ନରମ ତାର ଅଙ୍ଗ । ତାଙ୍କ ଗୋଲାପ ଡେଙ୍ଗପରି କଣ୍ଟାଭର୍ତ୍ତି ମନ । ସେ ମନକୁ ଛୁଇଁଲେ କଣ୍ଟା ଫୁଟେ ହାତରେ ।

ଯେମିତ ମୋ କଲିଜା ଭିତରେ ଆଜ କଣ୍ଟା ଫୁଟିଛି । ଆଖିକୁ ଦିଶୁନି, ହେଲେ ପଞ୍ଚଶ ଦାର ହେଉଛି ଅହରହ । ସେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପହିଲୁ ସୁଖ ମନେ ହେଉଥିଲା । ଏଣିକି ଅସହ୍ୟ ମନେ ହେଉଛି । ମନ କହୁଛି—ମୁଁ ପୁଷ୍ପିତା ଆଉ ପୁଷ୍ପିତା ମୁଁ ହୋଇ ଜନମ ପାଇଲୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ରାତ ଘଡ଼ିକରୁ ବହିକ ଗଲଣି । ଗଣେଶ ଘାଟର ସେଇ ରଜା-କୋଠି ମେସ୍ ଭିତରେ କବିର ଫେରା ଠୋକା ଠାକୁରଙ୍କର ରାଜନୀତ ସମାଜନୀତଠାରୁ ହିନ୍ଦୀ, ପ୍ରଭାତ କ୍ୟାପିଟାଲରେ ନଗଦା ଛବିର ସମାଲୋଚନା ଚାଲିଛି ପୁରାଦମ୍‌ରେ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧାରୁଆ ମଶାଭର୍ତ୍ତି ଘରେ ଶୋଇ ଶୋଇ ଭାବୁଛି—କ'ଣ ହେଲା ଆଜ ! ଆଉ କ'ଣ ବାକି ଅଛି ହବାକୁ ?

ଦିନେ ମୋର ନାସ୍ତି ବଟୋଶ୍ଵି ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ନାମ ଥିଲା

ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବୀଙ୍କ ମହଲରେ । ସେଥିପାଇ ସେଦିନ ସାହସ କରି ନନ୍ଦିତା କହି ପାରିଥିଲା—ଅରବିନ୍ଦବାବୁ ! ଆପଣ ମଣିଷ ନୁହଁନ୍ତି, ଅମଣିଷ । ଅମଣିଷ ବୋଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଅବହେଳା କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଘରେ ଘରଣୀ ନ ଥିଲେ କୁଆଡେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ସେହି କିଂଭୂତକିମାକାର ରୂପୀ ପେଚା ବାହାନଟି ଘର ଭିତରେ ପଶିବାକୁ ଡରେ, ଏଇ ତାଙ୍କ ଧାରଣା ।

ଧାରଣା ହୁଏତ ତାଙ୍କର ସତ । ସେଦିନ କିନ୍ତୁ ସେ କଥା ମୁଁ ମାନି ନଥିଲି । ହସରେ ଉଡେଇ ଦେଇଥିଲି ତାଙ୍କ କଥା । ମନକୁ ମନ କହିଥିଲି—ଏ ନାଅଣ୍ଟିଆ ଯୁଗରେ ବଳକା ଫାଇଲ ଘଣ୍ଟା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଝିଅକୁ ବୋହିବା ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ । ଏଇ ଧାରଣା ମୋର ସେଦିନର ନୁହେଁ । ବହୁଦିନର । ଯାହାପାଇଁ ଘରେ ଏକା ବୁଢୀ ମା'କୁ କଷ୍ଟ ଦେଉଛି ଏ ବୟସରେ ରାନ୍ଧଣା ଘରେ ପୂରେଇ । ଯାହାପାଇଁ ମନା ଭଳି ନିରୀହ ଝିଅକୁ କାନ୍ଦୋଉଛି ଆଜି ଯାଏ ।

ମନା ! କେଉଁଠି ଦିନ ବା ମିଶିଛି ତା ସାଙ୍ଗରେ ? କେଉଁଠି ଦିନ ବା ବୁଝିଛି ତାକୁ ! ହାଇସ୍କୁଲ ଛାତ୍ର ଥିଲି ବେଳେ ଟିଉସନ କରିବାକୁ ଯାଏ ତାଙ୍କ ଘରକୁ । କୁନାପଢେ ମୋ ପାଖରେ । ମନା ବସି ରହେ ଦୁଆର ପାଖକୁ, ଟିକିଏ ଆଢୁଆଳରେ । ମୋ ପଢେଇବାକୁ ତଦାରଖ କରେ କି ମୋ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ରହେ, ତା' ସେଇ ଏକା ଜାଣେ । ହଠାତ୍ ଦିନେ ଶୁଣିଲି—ଡେଙ୍କି-ଶାଳରେ ମନାବୋଉ କହୁଛନ୍ତି । ମନା ମନ ସିନା ବୁଝିଛୁ ମୁଁ—ହେଲେ ଅରବିନ୍ଦ ମନ କିଏ ଜାଣିଛୁ ? ସେ ପଦ ବାହାହେବା ପାଇଁ ନାଁ ମଙ୍ଗ ହୁଏ ?

ସେଇଦିନୁ ଫେରିଛି ସେଦିନ । ଆଉ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ସେଇଦିନ

ଟ୍ରାନ୍‌ସଫର ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନେଇଛି । ଆଜଯାଏ ଫେରନ୍ତା ମୁହଁ କରିନି । କାରଣ ମନା ବୋଉଙ୍କୁ ମା'ଠାରୁ ଅଧିକ ବେଶୀ ମାନୁଥିଲି ମୁଁ । ତାଙ୍କ କଥାକୁ ଅବମାନନା କରି ପାରିବା ଭଳି ମନ-ଜୋର ଆସିଥାନ୍ତା କୁଆଡୁ ସେଦିନ ? ଆଜି ଶୁଣୁଛି—ମନା ବାହା ହୋଇଛି ଯାଯପୁରରେ କୋଉ ହାଇସ୍କୁଲର ମାଷ୍ଟରକୁ । ଝିଅଟିଏ କୋଳରେ ପାଇଛି । ତଥାପି ପାଶୋରି ଯାଇନାହିଁ ମୋ କଥା ତା ମନରୁ ।

ଭଗବାନ ତାର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।

ଆଜି ମନାକଥା ବେଶୀ ମନେ ପଡୁଛି ମୋର । ଶ୍ୟାମାଙ୍ଗୀ । ସାଧାରଣ ଘରୁଆ ଘର ଝିଅ ଭଳି ରୂପ ଲାବଣ୍ୟ ଭରା ଦେହ । କାଁଚ୍ଚ ପିଲାଳିଆ ମନ ଆଉ ଚଞ୍ଚଳା ହରିଣୀ ଗୃହିଣୀ ତାର ସମ୍ବଳ । ତାକୁଇ ସେ ସଁପିଦେବାକୁ ବସିଥିଲା ମୋ ହାତରେ । ନନେଇ କଣ ଭୁଲ୍ କରିଛି ?

ପୁଷ୍ପିତା ହାତର ସେହି କଅଁଳ ପରଶ ମତେ ବାଟ ଦେଖେଇଛି ଆଜି । ନାରୀବିରୋଧୀ ବୋଲି ଯେଉଁ ଧାରଣା ଥିଲା ମୋର, ଆଜି କାହିଁକି ପଦ୍ମ ଘୁଞ୍ଚା ହୋଇଛି ପାଖରୁ ଦୂରକୁ । ମନେ ହେଉଛି ପୁରୁଷର ପୌରୁଷ ନାରୀ ନେଇ । ରାଧା ବିନା କୃଷ୍ଣ ନାହିଁ । ନାରୀ ବିନା ପୁରୁଷର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ପୁରୁଷ । ମୋର ଏକାନ୍ତ ଲୋଡ଼ା ଗୋଟିଏ ନାରୀ । କିଏ ସେ ନାରୀ ? ମନା ? ମନାକୁ ହରେଇଛି ପାଇବି ବୋଲି ନୁହେଁ । ଆଉ କିଏ ? ଗୃମେଲ୍ ? ଚପଳା ? ନାଁ ସୁନନ୍ଦା, ମାନଦା ଭଳି କଲେଜ ପଢୁଆ ଝିଅ ?

ଆଖି ବୁଲି ଆସୁଛି ପୁଣି ସେଇ ଝିଅଟି ପାଖକୁ । ପୁଷ୍ପିତା । ନାଁଟି ଭାରି ମଧୁର । ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ହାତ ବୁଲେଇ ଅଣିଲି ଗାଲଉପରୁ

ଯେଉଁ ଠାରେ ତାର ଗୋଟିଏ ହାତ ଦୋଟି କେଇପୁଞ୍ଜା କଅଁଳିଆ ଗୁପୁଡା ଦେଇଥିଲା । ବେଶ୍ ଲାଗୁଛି । ଡାହାଣ ହାତଟାକୁ ଅନ୍ଧାର-ଭିତରେ ବି ପରିଷ୍କାର ଦେଖିଲି । ଏଯାଏ ପୁଷ୍ପିତାର ପତଳା କମର ପରଶ ଶିରିଷ ଅଠାପରି ଲାଗିରହିଛି ସେଥିରେ । ହେଜ୍‌ଲିନ୍ ସ୍ନୋର ଉତ୍କଟ ଗନ୍ଧ ଏଯାଏବି ନାକରେ ବାଜୁଛି ।

ଭାବିବାପାଇଁ ଭଲ ଲାଗୁଛି ପୁଷ୍ପିତା କଥା । ପାଇବା ଆଶା ମନରେ ଜାଗୁଛି, ହେଲେ ପାଇବାପାଇଁ ବାହାପ ଜୁଲଉନାହିଁ । ଘଣ୍ଟା ଅରୁଛି ଦୁରୁ ଦୁରୁ, ଯେମିତି ଦିନେ ଅରୁଥିଲା ଅଙ୍କ ନକପି ଗୁଣମଣି ଅବଧାନ ଆଗରେ ଛିଡା ହେବା ବେଳେ ।

ଅରବିନ୍ଦ ଅଛୁ ? ଅରବିନ୍ଦ— !

ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଗଳା । ସଦର ଦୁଆରେ ଡାକୁଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ । ଭିତରର ସବୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳକୁ ଠେପି ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ କାନରେ ବାଜୁଛି ଆସି ।

ଉଠିଯିବାପାଇଁ ମନ ବିକଳ ହୋଇ ଉଠୁଛି । କିନ୍ତୁ ଅବଶ ଅଙ୍ଗ କାଉଛଡା ଘାମଣା ପରି ପଡିରହିଛି ଠାଏଁ । ପୁଷ୍ପିତା ନିଶ୍ଚୟ ସବୁକଥା ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇଛି ମିତାନୂଆବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ । ତା ଫଳରେ, ମୋ ପାଇଁ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ଯେଉଁ କଣିକାଏ ସ୍ନେହଥିଲା, ବକଟେ ଆତ୍ମୀୟତା ଥିଲା, ହୁଏତ ତାହା ସେହି ବଖତରୁ ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇଯାଇଛି ।

ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନେ । ଚିହ୍ନେବୋଲି ଆଜି ଉଠିବାଶକ୍ତି ବେଅକ୍ତିଆର ହେଉଛି । ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ଥରୁଟାଏ ଅପରାଧୀ ହେଲେ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ସେ ବଦନାମର କାଳି ପୋଛି ହେବ ନାହିଁ । ଯେମିତି ହୋଇଛନ୍ତି ଧୀରେନ୍ଦ୍ର, ଶୈଳେନ । ତାଙ୍କ ଠାଇଁ ଆଜି ଭଦ୍ର ସମାଜରେ ନାହିଁ ।

ମିତା ନୂଆବୋଉ ଆସି ମୋ ଖଟ ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲେ ।

କଙ୍କାଳାବସ୍ଥା ଦେଖିବା ପରେ ବିଛଣା ଛାଡ଼ି ଉଠି ବସିଲି । କହିଲି—ତମେ କାହିଁକି ଏ ଅବେଳାରେ ?

ଆସିବନି ? ସେଇ ସକାଳୁ ଡକେଇଛୁ ଯେ ସଞ୍ଜଯାଏ ତମର ଦର୍ଶନ ନାହିଁ । ମନେକଲି କିଛି ଅସୁଖ ବିସୁଖ କଲାକି ତା' ହେଲେ, ତା ଛାଡ଼ି ପୁଷ୍ପିତା କଣ ରଖି ଦେଇଥିଲା ?

—ପୁଷ୍ପିତା ? ହଠାତ୍ ଚମକି ଖଟ ଉପରୁ ଓହ୍ଲେଇ ପଡ଼ିଲି । ମନହେଲା ଦୌଡ଼ିଯାନ୍ତି । ଯେମିତି ଘରପୋଡ଼ା ଗୋରୁ ସିନ୍ଦୁରା ମେଘ ଦେଖି ନିରାଶ୍ରୟ ହୋଇ ଦୌଡ଼େ । ହେଲେ ତା ପାରିଲି ନାହିଁ । ଗୋଡ଼ ଦଳାରେ ଯେମିତି ଅସୁମାରି ଚେର ଗଜେଇ ପାତାଳ ଯାଏ ବାଟ କରିନେଇଛି, କଣ କରିବ ? ହେ ଭଗବାନ ! ସୀତାଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥିବୀକୁ ଫଟେଇ ଥିଲ । ମୋପାଇଁ ଭଲା ସେମିତି କର । ଠାଇଁ ପାଏ ପାତାଳରେ କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ଆମର ସହଜ ମଣିଷଟି ନୁହନ୍ତି । ବିନାମତଲପରେ ଯେମିତି ବିଲେଇ ବୁଲେ ନାହିଁ, ବିନାସ୍ୱାର୍ଥରେ ଭଗବାନ ସେମିତି କିଛି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସୀତା ନାରୀ । ସେଇଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ମନରେ ସଂସାରଯାକର ଦୟା ଧର୍ମ ଏକାଠି ହେଲା ସେତେବେଳେ । ମୁଁ ତ ପୁରୁଷ । ବୁଝାଗଲା । କୋଉ ଚଢ଼େଇ କାହିଁକି ଆସିବ ବସା ବାନ୍ଧିବାକୁ ?

ମିତା ନୂଆବୋଉ ହସିଲେ । କହିଲେ—ଏମିତି ଚମକିଲ କାହିଁକି ? ଆଜି ସକାଳଠା ଯାକ ବସି ତମର ସେ କଳଙ୍କିନୀ ନାଟକଟା ଘୂରେଇ ଫେରେଇ ପଢ଼ିଛି ସେ, ଭାରି ପସନ୍ଦ କରିଛି । ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଆଳାପ କରିବା ପାଇଁ ଭାରି ଇଚ୍ଛା ତାର । ସେଇଥି ପାଇଁ ତ ମତେ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ମିତା ନୂଆବୋଉ ମତେ ଟାଣି ଟାଣି ନେଇଗଲେ ବାହାରକୁ ।

କହିଲେ—ଆସ । ବାହାରେ ଗାଡ଼ିରେ ବସିଛି ସେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଆଳାପ ନକଲେ କୁଆଡେ ସେ ଯିବନି ।

ପୁଷ୍ପିତା ବସିଛି ମଟରରେ । ଠିକ୍ ଆମ ମେସ୍ ଦୁଆରେ । ସେ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ସ୍ୱୟଂ ଯମରାଜଙ୍କ ନଷ୍ଟୋଡ଼ବନ୍ଧା ଦୂତ ସେଇକଥା ଭାବୁଛି ମୁଁ । ହେ ଭଗବାନ୍ ! କାହିଁକି ଆଜି ଉଚ୍ଛୁର କରୁଛ, ଥରୁଟାଏ ଭଲା ପଡ଼ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ । ଏକାଡ଼ ମରିବା ଠାରୁ ଏ ଜିଅନ୍ତା ମରଣ ଭାରି କଷ୍ଟ ଦାୟକ ଯେ—।

ରାସ୍ତା ଉପର ବିଜୁଳିବତୀ ଆଲୁଅ ପଡ଼ୁଛି ଗାଡ଼ି ଭିତରେ । ପୁଷ୍ପିତା ବାହାରକୁ ଝୁଙ୍କପଡ଼ି ସେଇ ଆଲୁଅରେ ପଢୁଛି ଖାତାଟିଏ । ସକାଳର ସେଇ ଖାତା ବୋଧ ହୁଏ । ହୁଏତ ଅନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଏତେ ତଦାରଖ କରିବା ଭଳି ବହପ ମୋର ନଥିଲା । ମିତା ନୂଆବୋଉ ଡାକିଲେ—ଦେଖ କାହାକୁ ନେଇ ଆସିଛି ।

ଖାତା ଉପରୁ ମୁହଁ ଉଠେଇ ଚାହିଁଲା ପୁଷ୍ପିତା । ଚଇଁଲା ହରିଣୀ ଯେମିତି ଚାହେଁ ତାର ଦୂରନ୍ତ ଖେଳୁଆଡ଼ ପିଲାକୁଁ । ଆଉ ମୁଁ ? ଭୂଇଁ ଯେମିତି ତଳକୁ ୨ ଚାଲି ଯାଉଛି ଗୋଡ ତଳୁ କୁ—

ଛୁଆ ଦେଇଥିବା ବାଘୁଣୀ ଯେମିତି ଶିକାରୀ ଦେଖୁଛି । ସେମିତି—"ତମେ" ? କହି ବସି ତଭାବେ ଚାହିଁ ରହିଲା ପୁଷ୍ପିତା ।

—ଚିହ୍ନିଛୁ ନା କଣ ଅରବିନ୍ଦକୁ ? ମିତା ନୂଆବୋଉ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

—ଅରବିନ୍ଦ ? ଏଇ ? ହଠାତ ହସି ଉଠିଲା ପୁଷ୍ପିତା । ବନ୍ଧ ଭଙ୍ଗା ପାଣି ସୁଅ ପରି ସେ ହସ । ବାଧା ମାନିବ ନାହିଁ । ପାହାଡ଼ ଉହଁର ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ହାର ମନେଇବ ସେ, ଏଇ ଯେମିତି ତାର ପଣ ।

ପୁଷ୍ପିତା ହସୁଛି, ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ତାର ଦୋହଲୁଛି, ଯେମିତି

ପଦ୍ମତୋଲା ଡାକରେ ଅବାଧ ଗୋଲ୍ଡର ପୋଷାମନା ବାଘ ପରି ହୋଇଗଲେ ।

ଯାଃ ବଡ ଅବାଧ ତୁ ପୁଷ୍ପିତା । ଏତେ ହସ କାହିଁକି ?
ମିଡ଼ାନୁଅବୋଉ ଛଳ କୋପ କଲେ ।

ଟିକିଏ ଦମ୍ ନେଇ ପୁଷ୍ପିତା ! ହସି ହସି ଲୋଟି ପଡୁ ପଡୁ କହିଲା—ଚିହ୍ନିନ ଆଉ ? ଏମିତ ମଣିଷଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା ବେଶୀ ଭଲ ନୁହେ । ପୁଣି ହସିଲା ପୁଷ୍ପିତା । କହିଲା—ପଗୁରନା ମିଡ଼ାନୂବୋଉ ଭଦ୍ରଲୋକ ମତେ ଚିହ୍ନନ୍ତିକି ନା ?

ଦମ୍ଭ ପାଇଲି ଗ୍ଳାନିରେ । ମିଡ଼ା ନୂଆବୋଉ ତାହେଲେ ସକାଳ କଥା ଜାଣନ୍ତିନ । କହିଲି—ମଣିଷର ଉପର ଦେଖି ଠିକ୍ ଚିହ୍ନାଯାଏନା — ?

ମାନେ ? ହଠାତ ହସ ଥମିଗଲା ପୁଷ୍ପିତାର ।
—ମାନେ ଭଲ ମଣିଷକୁ ନିଶା ଧାରିଲେ ସେ ଅମଡ଼ା ବାଟକୁ ବି ଆପଣାର କରିନିଏ । —ଯେମିତ ତମେ ? – ପୁଣି ହସିଲା ସେ, ହସ ଧୃଣାର ନୁହେଁ । ଅନ୍ତର ବାଣର ।

ମିଡ଼ା ନୂଆବୋଉ ଥମେଇ ଦେଲେ କଥା ମଝିରେ ପଡି । କହିଲେ—ଘରକୁ ଚାଲ, ସେଇଠି ଯେତେ ପାର ହସ । ଦାଣ୍ଡ ମଝିଁଠାରେ ଲୋକେ ଦେଖିଲେ କଣ କହିବେ ?

ମିଡ଼ା ନୂଆବୋଉ ଆମକୁ ତାଙ୍କର ଦାଣ୍ଡଘରେ ବସେଇ ଦେଇ ଉପରକୁ ଗଲେ ମିଷ୍ଟର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଫୋନ କରିବା ପାଇଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମର କଲ୍ୟାଣ କୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ । ମିଷ୍ଟର ପଟ୍ଟନାୟକ ହେଲେ ମିଡ଼ା ନୂଆବୋଉଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ । ଲୁହା ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି ମାଲ ଗୋଦାମରେ ।

ପାଖାପାଖି ଦୁ'ଟା ଚୌକିରେ ବସିଛୁ ପୁଷ୍ପିତା ଆଉ ମୁଁ ।

କେମିତି ଗମ୍ଭୀର ଭାବ ତାର, ହୁଏତ କିଛି ଭାବୁଛି ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ । ଧରିଥିବା ଖାତାଟିକୁ ଓଲଟ ପାଲଟ କରୁଛି ବାଁ ହାତରେ । ଚମ୍ପାକଳି ପରି ଛୋଟ ଛୋଟ ଅଙ୍ଗୁଳି କେଇଟି ଦଶହରା ପରି ବାଟ ଚାଲୁଛି । ଆଉ ମୁଁ ଭାବୁଛି କଣ କହି ସକାଳ ଦୋଷକୁ ପଥର ଚାପା ଦେବି ।

—ଚୁପ ହୋଇ ବସିଲେ ଯେ ? ପହିଲ କଥା କହିଲା ସେ ।

ଆଖି ଟେକି ଚାହିଁଲି । ସିଧା ସଳଖ ଅନେଇଛି ମୋର ମୁଁହକୁ । ଅପେ ଅପେ ଆଖି ଦିଟା ତଳକୁ ମୋର ନଇଁ ଆସିଲା । କହିଲି—ସକାଳର ସେ କଥା ପାଇଁ ମତେ କ୍ଷମା କରିବ ?

କ୍ଷମା ?—ପୁଣି ହସିଲା ସେ, କହିଲା—କ୍ଷମା ଚାହିଁଲେ କ'ଣ ସବୁବେଳେ କ୍ଷମା ମିଳେ ?

—ତା' ଜାଣେ, କିନ୍ତୁ—

—ଭୁଲି ପାରି ନାହାନ୍ତି ସେକଥା ?

—ପିଲା ବେଳେ ଗୁରୁଜନ ଆମକୁ ଶାସନ କରନ୍ତି, ମାରନ୍ତି, କାହିଁକି ମାରନ୍ତି ସେ କଥା ମନେ ରହେନା, କିନ୍ତୁ ମାଡଟା ଭୁଲି ହୁଏନା ।

ପୁଷ୍ପିତା କଣ ଭାବିଲା, କହିଲା —କଥାତ ବେଶ୍ ବାଗେଇ କହିପାରି ଦେଖୁଛି । ହେଲେ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ଏତେ ଛୋଟ ହେବାକୁ ମନ ବଳେଇଛି କାହିଁକି ?

ଏଥର ଚାହିଁଲି ତାକୁ । ତାକୁ ନୁହେଁ ତାର ମୁଁହକୁ । ଝଲକାଏ ସଜଫୁଟା ହସ ଦୋଳି ଖେଳୁଛି ସେ ମୁହଁରେ । ଲମ୍ବା ତୋଫା ଆଖି ଦି'ଟାରେ ଭରି ରହିଛି କିଛି ଜାଣିବାପାଇଁ ଇସାରା, କହିଲି—ମଣିଷ ଛୋଟ ହୋଇ ଜନ୍ମେନାଁ । ତାକୁ ଛୋଟ କରେ ତାକୁ ଘେରି ରହିଥିବା ମଣିଷ ।

ସତେ ନାଁ କ'ଣ ? ପୁଣି ସେମିତ ଚଞ୍ଚଳ ହସ ହସି ଉଠିଲା ସୁସ୍ମିତା । କହିଲା—ଚୋରର ସାଧୁ ସାଜିବା ଚାହୁଁଛ ! ସବୁ ଦୋଷ ମୋର ଉପରେ ଅଜାଡି ଦେଲେ ଯେ ?

ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ? ଚମକି ଉଠିଲି ମୁଁ । କହିଲି —ଖୁନି ଆସାମୀ ନିଜକୁ କଣ ଖୁନି ବୋଲି ଜାହେର ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ଦାଣ୍ଡ ହାଟରେ ?

—ଦୋଷ ତା'ହେଲେ ମାନି ନେଉଛ ? ଧନ୍ୟବାଦ କହି ଧରି-ଥିବା ଖାତାଟିକୁ ବଢେଇ ଦେଲା । କହିଲା—ଏସବୁ ମନ ଗଢା କଥା ନାଁ ! ଅଭିଜ୍ଞତାର ?

ଖାତାଟା ଖୋଲି ଦେଖିଲି, ମୋର ଲେଖା ଖାତା । କଲଙ୍କିନୀ ନାଟକ । ମିତା ନୂଆବୋଉ ମାଗି ନେଇଥିଲେ ତାଙ୍କ କ୍ଲବରେ ଥିଏଟର କରେଇବେ ବୋଲି । କହିଲି—ସବୁ ପଢିଛ ?

—ମୋ କଥାରତ ଉତ୍ତର ପାଇଲିନି ।

—ନାଁ ଅଭିଜ୍ଞତା ମୋର ନାହିଁ । କୌଣସି ନାରୀ ସହିତ ମିଶିବା ସୌଭାଗ୍ୟ ମୋ ଜୀବନରେ ଆସିନି । କେବଳ ଚାରପାଖର ଅବ-ହାଓଆ ଭିତରେ ଯେତକ ଦେଖୁଛି ତାକୁଇ ରୂପ ଦେଇଛି ଏଥିରେ ।

—ସବୁ କଣ ତମ ଆଖିରେ ଏଇ ? ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ ପଥ ହୁଡ଼ନ୍ତି ?

—ତା' ଜାଣେ ନା, ତେବେ ଏତକ ଜାଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ହେଲା ଶିଉଳି ଲଗା ପଥର ଉପରେ ଅଜଣା ଲୋକର ପାଦ, ଖସିଯିବା ଭିଜ ନୁହେଁ ।

—ସେଇ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ବୋଧ ହୁଏ ମତେ ପରୀକ୍ଷା କଲ ସକାଳେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ?

ହସିଲା ପୁଷ୍ପିତା, କହିଲା—ଯାହା ଜାଣନା, ତାକୁ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଆଗରେ ବାହାଦୂରୀ ଦେଖେଇବା ପାଇଁ କହିବୁଲନାଁ । ଲୋକେ ହସିବେ, ନିନ୍ଦା କରିବେ ।

ମିତା ନୂଆବୋଉ ଫେରି ଆସି କହିଲେ—କ'ଣ ଅଲୋଚନ ଚାଲ୍ ଦିହେଁ ? ଏଇଠା ହବ ନାଁ ଅଉ କିଛି ?

ପୁଷ୍ପିତା କହିଲା—ଅଲୋଚନା ଆଉ ହେଲା କୋଉଠି ମିତା-ନୂଆବୋଉ ! ଆଳାପ ହେଲାନାଇଁ ମୋଟେ, ଭଦ୍ରଲୋକ ତମ ଭାରି ଲାଜକୁଳା ।

ମିତା ନୂଆବୋଉ ହସିଲେ, କହିଲେ,—ଅରବିନ୍ଦ ଭଲ ପିଲ ହୁଏନାରେ ପୁଷ୍ପିତା । କୌଣସି ଝିଅ ମୁହଁକୁ ସଳଖି ଚାହିଁବ ତା' ଜାତକରେ ଯେମିତି ମନା ଅଛି ।

—ସେ ପରିଚୟ ସକାଳେ ମୁଁ ପାଇଛି । ପୁଷ୍ପିତା ହସୁହସୁ କହିଲା । ନାଁ—କ'ଣ କହୁଛି ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ?

—ସକାଳେ ? ସକାଳେ କେଉଠି ଦେଖିଲୁ ? ମିତା ନୂଆ-ବୋଉ ପଚାରିଲେ ।

ଟିକିଏ ଦମିଗଲା ପୁଷ୍ପିତା । ପୁଣି ସେମିତି ହସି କହିଲା—ଖାତାଟା ପଢି । ଏମିତି ସାଧୁବାବା ନହେଲେ କି ଝିଅମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏତେ ରାଗ ହୁଏ ?

ପୁଷ୍ପିତା ଉଠିଲା । ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ କହିଲା—ମୁଁ ରାଜି ଅଛି ମିତାନୂଆବୋଉ ଏଇଠା କର । ମୁଁ ପାଠ୍ କରିବି । ତା'ପରେ ତମ ଅଜିକୁ ଅନେଇ କହିଲା—ଭଦ୍ରଲୋକ ଏତେ ମେହେନତ୍ କରି ନାରୀକୁ ହରେଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁଛନ୍ତି—ଥରେ ହାରି ଦେଖେ ସେ ହାରପରେ ଜିତାପଠ ଅଛି କି ନା ।—ଆଛା କାଲି ସକାଳେ ପୁଣି ଦେଖା ହେବ ।

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଅସାଧାରଣ ବୋଲି ମାନିନେବା ପାଇଁ ଆଜି ମନ ଟିକିଏ ବି ଧୁଞ୍ଚା ଦେଉ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଝିଅ ଏମିତି ଅସମ୍ଭବ ପରିସ୍ଥିତିଟାକୁ ବି ଭୁଲି ଯାଇଛି, ଦୋଷୀକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ପଛକଥା, ଦୋଷୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ଯାଉ ନାହିଁ ତାକୁ ଆଉ କ'ଣ କୁହାଯାଇ ପାରେ ?

ସତେ କଣ ପୁଷ୍ପିତା କ୍ଷମା କରିଛି ମତେ ? ନାଁ ତାର ଏ ଦୟା । ମୋ ପରି ହୀନ ପୁରୁଷଟା ପ୍ରତି କଣିକାଏ ଦୟା ହୁଏତ । ହୁଏତ ଆଉ କିଛି ଏତେ ବେଗି ଠଉର କରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ ।

ଥିଏଟର ହେବାପାଇଁ ବେଶୀଦିନ ବାକିନାହିଁ ବୋଧହୁଏ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନର ସେଇ ଛୋଟିଆ ଷ୍ଟେଜଟା ପ୍ରାୟ ଭିତରେ ସଜ ବାଜ ହେଇ ବସିଲାଣି । ଆଉ କାନ୍ଥ ବାଡ ସାରା ହୋଇଗଲାଣି ଛପା ପୋଷ୍ଟରରେ । ଅମୁକଦିନ ସଂଧ୍ୟା ସାତଟାରେ ଅଭିନୟ ହେଉଛି ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କର କଳଙ୍କିନୀ, ପ୍ରଧାନ ଭୂମିକାରେ ଓଡିଶାର ଗୌରବ ପୁଷ୍ପିତା ଚୌଧୁରୀ

ଅଫିସ୍ ଫେରନ୍ତା କ୍ଳାନ୍ତ ଆଖି ଦିଟା ଅବୋଲ୍‌କରା ପରି ଥରକୁ ଥର ପଡେ ସେଇ ପୋଷ୍ଟର ଉପରେ । ନିଜ ନାଁ ଉପରେ ନୁହେଁ ତା ତଳକୁ ନାଲି ଅକ୍ଷରରେ ବଡ ବଡ ହରପରେ ଲେଖା ଆଉ ଗୋଟାଏ ନାଁ ଉପରେ । ସେ ପୁଷ୍ପିତା ଚୌଧୁରୀ

ବହୁଥର ମନ କରିଛି ଦିନେ ଯାଇଁ ରିହାଲ୍‌ସେଲ ଦେଖି ଆସିବ । ରିହାଲ୍‌ସେଲ ଦେଖିବାର ଲାଭ, ଯେତିକି ତା ଠାରୁ ବେଶୀଥିଲା ଆଉ ଜଣଙ୍କୁ ଦେଖିବା, ସେ ପୁଷ୍ପିତା । ଦିନେ ଯାଇଁ ଫେରି ଆସିଛି ଦୁଆର ମୁହଁରୁ ଭିତରେ ପଶିବା ପାଇଁ ବାହାପ କୁଳେଇ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଝିଅ ଏତେ ସହଜରେ ମତେ ମୁକ୍ତି ଦେଇ ଗଲା, ତା ଆଗରେ ଯାଇଁ

ଠିଆ ହେବାର ପୌରଷ ମୋର ନାହିଁ ଏଇକଥା ଥରକୁ ଥର ମନ ଡାକୁଚି । ସେଠି ମୁଣ୍ଡଟେକି ଠିଆ ହେବା ପାଇଁ ଠାଇଁ ନାହିଁ ମୋର । ମୁଁ ଛୋଟ, ଖୁବ୍ ଛୋଟ ସେଇ ଲୋକଟେ ଝିଅ ପାଖରେ । ସେ କଥା ସେ ମୁହଁରେ କହିଲା ନାହିଁ, ଇସାରରେ ଜଣେଇ ଦେଇ ଗଲା । ଖୋଲି ଖୋଲି ଭାବେ ।

ଅଜି ଥିଏଟର, ନିଜ ଲେଖା ବହି ବହୁଥର ଷ୍ଟେଜରେ ଅଭି-ନୟ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଅଜର ଅଭିନୟ ଯେମିତ ତା ତୁଳନାରେ ଢେରଗୁଣ ଭଲ । ଢେର ଗୌରବ । ପୁଷ୍ପିତା ଚୌଧୁରୀ ଭଳି ଝିଅର ଅଭିନୟ ଯେକୌଣସି ନାଟ୍ୟକାରର ଭାଗ୍ୟ ମୋଡ ଫେରେଇ ଦେବ, ଏକଥା ସଭିଏଁ ମାନି ନେବେ ।

ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ଯିବାପାଇଁ । ଯାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଟିକଟ କିଣି ଗହଳୀ ଭିତରେ ବସି ଦେଖିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଲକ୍ଷରେ, ଅଗୋଚରରେ ତଥାପି ଦବି ଆସୁଛି ମନ, ଯଦି ଜାଣିପାରେ ପୁଷ୍ପିତା ।

ପୁଷ୍ପିତ ମୋ ବସା ଠିକଣା ଜାଣେ । ନିଜଆଖିରେ ଦେଖି ଯାଇଛି । ମିତା ନୂଆବୋଉ କହୁଥିଲେ ନାଟକଟା ପସନ୍ଦ ହେଉଛି ତାର, ଅଥଚ ଥରେ ଖବର ନେଇନାହିଁ । ଯାହା ନାଟକକୁ ସେ ସମ୍ମାନ ଦେଉଛି, ଆଦର କରୁଛି, ସେଇ ନାଟ୍ୟକାରରେ ପ୍ରତି ତାର ଏ ଅନାଦର ବ୍ୟବହାର କାହିଁକି ? ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଘଟଣା, ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତି । ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତିଟା ମୋର ସବୁ ସମ୍ମାନକୁ ଜାଳି ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରି ଦେଇଛି ।

—ଅରେ ଅବେଳାରେ ଶୋଇ ରହିଛ କାହିଁକି ? —ନାରୀ କଣ୍ଠ ସ୍ୱର ଶୁଣି ଚମକି ଉଠିଲି । ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଠିଆହୋଇ ହସୁଛି ପୁଷ୍ପିତା । ନିଜ ଆଖିକୁ ନିଜେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ର ମୁଗ୍ଧ ପରି ଅନେଇ ରହିଲି ତାଙ୍କୁ ।

ପୁଷ୍ପିତା କହିଲା – ସାଧାରଣ ଭଦ୍ରତା ଜ୍ଞାନ ଅଛିବୋଲି ମୋର ମନେହେଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଦେଖୁଛି ମନେ କରିବା ମାନେ ସତ ନୁହେଁ । କେହି ଜଣେ ଘରକୁ ଯାଚି ହୋଇ ଆସିଲେ ତାକୁ ବସିବାକୁ ତ କହନ୍ତି !

ଆସନ୍ତୁ ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ । ପାଖ ଚୌକିଟାକୁ ଦିଖାକାନିରେ ଥାଉ ଥାଉ କହିଲି । ପୁଷ୍ପିତା ଭିତରକୁ ଗଲା । କହିଲା – ଏତେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ନ ଦେଖେଇଲେ ତ ହବ ।

ତା ମାନେ ? – ଅନେଇ ରହିଲି ମୁଁ ।

ଏତେ ସହଜ ଓଡ଼ିଆର ମାନେ ଯଦି ବୁଝି ନବୁଝ, ଗୋପାଳ ପ୍ରହରାଜ ବାଚସ୍ପତି ଆଉ ଜନ୍ମ ନେବ ନାହିଁ କି ତମକୁ ମାନେ ବୁଝେଇ ହବନି । ସେ ହସିଲା । ପୁଣି କହିଲା – ସେଦିନ ତମେ ବୋଲି ମାନି ନେଇଥିଲ, ଆଜି ପୁଣି ଆପଣଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ ନ ଦେଲେ କେଉଁ ପୁରାଣରେ ପାପ ଲେଖନ୍ତି । ଛାଡ଼ ।। ଏତେଦିନ ଯାଇନ କାହିଁକି ? ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲା ସେ ।

ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଟିକିଏ ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ମତେ । ସେ ପୁଣି କହିଲା – ଭୟରେ ନୁହେଁ ତ ?

—ହଁ । ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ କହିଲି ମୁଁ ।

—କାହିଁକି ?

—ସେ କଥା ନ ଜାଣିବା ଭଲ ।

—କାହାକୁ ଡର ? ମୋତେ ?

—ନା ।

—ତେବେ ?

—ନିଜକୁ । ନିଜ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ପାରିନି । ତେଣୁ ଅଜି ନିଜକୁ ମୋର ବେଶୀ ଭୟ ।

ପୁଷ୍ପିତା ହସିଲା । ଯେମିତି ହସୁଥିଲା ସେଦିନ ସେଇ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ, କହିଲା—ମଣିଷର ଭୟ ନେଇ ଜନ୍ମ ପାଏନା । ଏ ଭୟ ପୁଣି ଆସିଲା କୋଉଠୁ ? ଦେଲା କିଏ ? ମୁଁ ନା ଆଉ କେହି ?

କହିଲି — ନିଜେ ! ଭୂତ ନ ମାନିଲେ ବି ଭୂତ ଭୟ ଯାଏନା । ତମେ ସେଦିନ ମତେ କ୍ଷମା କରିଗଲ କି ନାଁ ଜାଣେନା — କିନ୍ତୁ ମୋର ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ସହ୍ୟ କରିଗଲ । ମୁଁ ତା ପାରିନି । ପାରିନି ବୋଲି ଭୂତ ଭୟ ମୋ ପଛରେ ଛାଇ ପରି ଲାଗି ରହିଛି ।

କଣ ପାରିନ ?

ସତ କହିବି ?

—ମିଛ କହିବା ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି ନାଁ କ'ଣ ?

—ନା' ତାଥିଲେ ହୁଏତ ଏ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାର ଉପାୟ ନଥାନ୍ତା । ମିଛକହି ନାହିଁ ବୋଲି ଆଜି ନିଜ ଦୋଷକୁ ନିଜେ ମନଭିତରେ ବିଗ୍ଭର କରି ଦେଖୁଛି । ନିଜକୁ ଅପରାଧୀ କରୁଛି । ତମର ସେଦିନର ସେ ଉପହାର ସହ୍ୟ କରି ପାରିନି, ଆଉ ଯଦି କ୍ଷମା କରିଥାଅ ମତେ ମନେ ଭାବୁବି ସହି ପାରୁନି ।

…ନାରୀ ବିଦ୍ରୋହ ?

…ଯାହା ଭାବିପାର ।

ପୁଷ୍ପିତା ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଗଲା । ନିଜ ବାଁ ଗୋଡ଼ ବୁଢା ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ଚୂଳ୍ଟା ଦାଗ କାଟିଲା, ଭୂଇଁ ଉପରେ, ତା ପରେ ହଠାତ୍ ହସିଉଠିଲା—କହିଲା ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏସବୁଠାରୁ ଅଲଗା । ଯେ ସହିପାରେ ତା'ର ସୁଖ୍ୟାତି କରେ । ଯେ ନସହି ପାରେ ତା'ର ନିନ୍ଦାକରେନା ।

ଉଠିଗଲା ପୁଷ୍ପୀତା ।

ପଛରୁ ଡାକିଲି । କହିଲି କାହିଁକି ଆସିଥିଲ ସେ କଥାକହିଲ ନାହିଁ ତ ?

ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ବୋଲି ଯଦି ପାଞ୍ଚୁଥାଅ ମୁଁ କହିବି ତା ସତ ନୁହେଁ । ଆସିଥିଲି ଦେଖିବାପାଇଁ । ସେମିତି ପଛ ମୁହଁ କରି କହିଲା ସେ ?

କାହାକୁ ?

ତମକୁ ।

କ'ଣ ଦେଖିଲ ?

ଫେରିଲା ପୁଷ୍ପୀତା । ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ ସିଧା ସଳଖ ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା ମୋ ଆଗରେ । କହିଲା ଯାହାଦେଖିଲି ତା ଜଣେଇଦେବାର ଇଚ୍ଛା ମୋର ନଥିଲା ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ମୁଁ କହିବି ତମେ ଅଙ୍ଗାର ।

ଅଙ୍ଗାର ? ଚମକି ପ୍ରଶ୍ନକଲି ।

ହଁ । ଅଙ୍ଗାର । ନିଜ ବକ୍ଷରେ ନିଜେ ଜଳି ପାଉଁଶ ହେଇ-ଯାଇଛ । ଅନ୍ୟ କାହାର ବକ୍ଷ, ଆଉ କାହିଁ କରିବ ନାହିଁ । ଯେ ଥରେ ଜଳିଛି ଆଉ ସେ ଜଳିବନି ।

ଝଡ଼ପରି ବାହାରି ପୁଷ୍ପୀତା ଗଲା ସେ ଘରୁ ।

ପରଦିନ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ଟିକିଏ ଡେରିରେ । ଘଣ୍ଟଗୋଟାକ ନିଦ୍ରାଦେବୀଙ୍କୁ ଉହାଡ଼କରି ଛିଡ଼ା ହେଇଥିଲା ଆସି ପୁଷ୍ପୀତା । କେତେବେଳେ ବା ରହିଲା ଆସି । କେଇଟା କଥା ବା କହିଲା ! କିନ୍ତୁ ସେଇ କଥା ଭିତରେ ଯାହା ଜଣେଇ ଦେଇଗଲା । ତା' ଅନ୍ୟକେହି ବୁଝନ୍ତୁ ନ ବୁଝନ୍ତୁ ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବୁଝିପାରିଲି । ଭଲକରି ବୁଝିଲି । ଏ ଝିଅ ସେ ଝିଅ ନୁହେଁ, ଯେ ଅପରକୁ ଗୋଟାଏ

କଥାରେ ହସେଇ ଦିଏ । ଏ ଅନ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗଢା । ମଣିଷଙ୍କୁ ଚାଲ ଚାଲ କରି ପୋଡ଼ିବା ତା'ର ଖେଳ ।

ତରବରରେ ଅଫିସ୍ ଯିବା ବେଳେ ବିନୋଦ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ବିନୋଦ ଦାସ । ଜଜକୋର୍ଟର ଡେସପାଚର । ଥାଏ ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର ତ୍ରିପାଠୀ ମେସରେ । କହିଲା ତତେ ଆଜି ସଞ୍ଜବେଳକୁ ନିମନ୍ତ୍ରେଣ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ନିମନ୍ତ୍ରଣ କାହିଁକି ?

କେଇଦିନ ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାହୋଇନି ଭାଇ । କହିପାରିନି । ସେଇଠି ଘରଭଡ଼ା ନେଇଛି । ଆଜି ମୋର ବାହା ।

ବାହା ? କାହାକୁରେ ?

ଗୃହମେଲିକୁ ମନେ ଅଛି ତୋର ? ଅମ କଲେଜ ଡ୍ରାମାଟିକ କ୍ଲବରେ ଯାହାକୁ ତୁ ବାହାର କରି ଦେଇଥିଲୁ ଟିକିଏ ହସିଥିଲା ବୋଲି । ତାକୁ ।

ଗୃହମେଲି ? ଚମକି ଉଠିଲି । ସେଦିନ ଗୃହମେଲିକୁ ଦେଖି ହାଡ଼ ଜଳୁଥିଲା ମୋର । ତା'ର ଗୃହଚରଣି, ମନଖୋଲା ହସ । ବେଶ ପୋଷାକ, ଆଖିରେ ଆଖିରେ କଥା କହିବା । ସବୁରେ ମୋର ଅସହ୍ୟ ମନେ ହୋଇଥିଲା । ଆଜି କିନ୍ତୁ ଦୟା ଆସୁଛି । ଏମିତି ଝିଅ, ଏତେ ଆଡ଼ମ୍ବର ଭିତରେ ଦିନ ବିତେଇଥିଲା ସେ ପଡ଼ିବ ଅସି ସାମାନ୍ୟ ୬୭୦ଙ୍କା ଦରମା ପାଉଥିବା ବିନୋଦ-ଦାସ ଡେସ୍ପାଚର ହାତରେ ।

କଣ ଭାବୁଚୁ ? ଯିବୁନୁ ? ବିନୋଦ ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

ନିଜମନ ଭାବ ଗୋପନ କରି କହିଲି ...ଯେ କ'ଣରେ ? ତୋ ବାହାଘର ମୁଁ ଯିବନି ? ଖାଲି ଯିବି କ'ଣ ? ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ବରଯାତ୍ରୀ ହୋଇ ଯିବି ଗୃହମେଲିଙ୍କ ଘରକୁ ।

ସତେ ? ସତୁରୀ ଟଙ୍କାର କବିତା ସତୁରୀ ହଜାର ଟଙ୍କାର କଥାର ଜନ୍ତାର ଯେମିତି । କହିଲା ଝୁବ୍ ବଂଗେଇଲୁ ମତେଇରେ ଗୁମେଲି ଅଗରେ ମୁଣ୍ଡକାଠ ଯାଇଥାନ୍ତା, ତୁ ଯଦ ନଯାଇ ଥାନ୍ତୁ ।

…କାହିଁକରେ ? ଗୁମେଲି ମତେ ମନେରଖିଛୁ ନା କ'ଣ ?

…କେହି ତତେ ଭୁଲିପାରେରେ ? କାଲି 'ତୋ ନାଟକ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଥିଲା ଗୁମେଲି । ମତେ କହିଗଲା…ମହାନ୍ତି ଯଦ ତମର ସତ ବଂଧୁ ହୋଇଥାଏ, ଆମ ଘରକୁ କାଲି ନେଇଯିବ । ଆଉ ଖାଲି ନେଇଯିବନି…ତାଙ୍କ ଲେଖା କବିତାଟାଏ ବି ନେବ ସାଙ୍ଗରେ ।

…ବେଶ୍ ତ ନହେଲ କବିତା ଗୋଟାଏ ଦେବ । କିନ୍ତୁ… ତୁ ଦେଖିଲୁ କାଲି ନାଟକ ?

ଦେଖିନାହିଁ ମାନେ ? କ'ରେ, ତୋ ଲେଖା ନାଟକ, ପୁଣି ପୁଷ୍ପିତାର ଅଭିନୟ । କଟକରେ କିଏ ଏମିତି ବେରସିକ ଅଛି ଯେ ଦେଖିବା ଆଶା ଛାଡି ଘରକଣ ମାଡି ପଡି ରହିବ ? ଯାହାକହ ଭାଇ—ଏକ୍‌ସଲଣ୍ଟ । ଇଉନିକ୍ । ତୋ ଡାଇଲଗ୍, ଆଉ ପୁଷ୍ପିତାର ଅଭିନୟ—କ'ଣ ମନେ ହେଉଥିଲା ଜାଣୁ—ତୁ ଯେମିତ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଦେଖି ଲେଖିଛୁ । ଗୁମେଲି ଦ'ତନିଥର ଉଠି ପଡ଼ ତାଳି ମାରୁଛି । ହଁ, ଡେରି ହୋଇଯାଉଛି ରେ । ଅଜ କେତେବେଳେ କଣ । ଯିବୁ ନିଶ୍ଚୟ । ବିନୋଦ ଦାସ ଯେମିତି ତରବରରେ ଆସିଥିଲା, ଠିକ୍ ସେମିତି ବାହାରି ଗଲା ।

ଅଫିସ ଯିବା ମୋର ସେତିକି ହେଲା । ନାଟକ ଲେଖା ପୋଖତ ହାତ କବିତା ଲେଖିବା ପାଇଁ ଅଗଭର ହୋଇ ପାରୁନି । ତଥାପି ଦିନସାରା ଲାଗି, ବଙ୍ଗଳା ହିନ୍ଦିର ସିନେମା ଗୀତକୁ ମିଳାଇ

ଲେଖିଲି ଗୋଟାଏ ରସରସିଆ ସରସ କରି କବିତା । ସଞ୍ଜ ଅଗରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲି ବିନୋଦ ଦାସ ଘରକୁ, ନିମଚୌଡ଼ି ।

ବାଟରେ ମନେ ପଡ଼ିଲା ମିତାନୁଅବୋଉଙ୍କ କଥା । କବିତାଟା ତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇନବା ଭଲ । ତାଙ୍କ ପସନ୍ଦକୁ ଅପସନ୍ଦ କରିବା ଲୋକ ଏ ଯାଏ ମା' ପେଟରେ ବୋଧହୁଏ । ବାଟ କାଟିଲି ଜଗରପଡ଼ାର ସେଇ ଦୋତାଲା କୋଠା ଅଡ଼େ । ଚାକର କହିଲା, ମା' ଅଛନ୍ତି ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ଘରେ । ଓ ପରେ ।

କଲ୍ୟାଣ ବାବୁ ଅର୍ଥାତ୍ ମିତାନୁଅବୋଉଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କେହି କେବେ ଚିହ୍ନିଛି ବୋଲି ହଲପ କରି କହି ପାରିବନି । ଦାଣ୍ଡଘରେ ଯେଉଁ ଫଟୋଟା ଟଙ୍ଗା ହୋଇଛି, ତାକୁଇ ସଭିଏଁ ଚିହ୍ନନ୍ତି । ଅସଲ ମଣିଷଟାର ରୂପରେଖ କେହି କେବେ ଦେଖିନାହିଁ । କୁଆଡ଼େ ରାତି ପାହାନ୍ତା ପହରେ ଆସନ୍ତି ସେ ଘରକୁ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଠାକୁର ମା' କୋଳରୁ ଉଇଁବା ଆଗରୁ ପୁଣି ଫେରିଯାନ୍ତି ତାଙ୍କର ସେହି ମାଲ ଗୋଦାମର ଲୁହା ଭରା ଗୋଦାମକୁ । ସେଥିପାଇଁ ମିତାନୁଅବୋଉଙ୍କ ମନରେ ଛଲେହେଲେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ଅଭିଯୋଗ ବି ନାହିଁ । କେହି ଯଦି କେବେ ଥଟ୍ଟା କରି ପଚାରେ ତାଙ୍କୁ କ୍ଲବରେ, ମିଟିଂରେ, କହନ୍ତି—ମଣିଷଟା ଲୁହା କାରବାର କରି ମନଟାକୁ ବି ଲୁହା କରି ଦେଇଛି ।

ସତରେ କଟକରେ ଏମିତି କୌଣସି ମିଟିଂ ନାହିଁ, କ୍ଲବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ମୌସୁମୀ ଫାଙ୍କ୍ସନ ନାହିଁ, ଯେଉଁଥିରେ ମିତାନୁଅବୋଉ ଉପସ୍ଥିତ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କେହି କେବେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖିନି ।

ଏଇ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।

ଦୋତାଲା ଉପରକୁ ଉଠିଗଲି ମୁଁ । ମିତାନୁଅବୋଉଙ୍କ

ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରିବା ଠାରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମିଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଲୋଭଟା ବେଶୀ ହେଉଁ ଉଠିଛି ମନଭିତରେ । ସିଡ଼ିଉପରେ ଉଠୁ ଉଠୁ ପୁରୁଷ ଗଳା କାନରେ ବାଜିଲା ମୋର । ଭାରି ଗଳା ! କର୍କଶ ନୁହେଁ ଅଥଚ ଗମ୍ଭୀର । ଭିତରକୁ ଚାହିଁଲି ଝରକା ଆଡକୁ ମୁହଁ କରି ବସିଛନ୍ତି ଭଦ୍ରଲୋକ । ମିଠାନୂଅବୋଉ ତାଙ୍କ ବସିବା ଚେୟାରକୁ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ପଛରେ । ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ବୟସ ତୁଳନାରେ ଶରୀର ଗଢଣ ଟିକିଏ ବେଶୀ ବୋଲି ଜଣାପଡୁଛି । ଟିକିଏ ମୋଟା ଷଣ୍ଢ-ଭାରି, ବୁନିୟାଦୀ ଘରର ପୁଅପରି । କହୁଛନ୍ତି···ମୋ ମତ ପାଇଁ ତ ତମର କୌଣସି ଦିନ କୌଣସି କାମରେ ବାଧା ଅସିନାହିଁ ।

ମିଠାନୂଅବୋଉ ତଳକୁ ମୁହଁ କରିଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଚମକିଲା ଭଳି କହିଲେ, ତଥାପି ତମକୁ ପଚାରିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଉତ୍ତର ଦେବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ, ଭଦ୍ରଲୋକ ଫେରିପଡି କହିଲେ । ତମ ସହିତ ମୋର ଯେତିକି ସମ୍ପର୍କ, ସେତିକି ରହୁ, ମୁଁ ଏଇ ଚାହେଁ ।

ଆଉ କି ସମ୍ପର୍କ ? ମିଠାନୂଅବୋଉଙ୍କ କଣ୍ଠ ସ୍ୱର କେମିତି ଥରଥର ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ଫେରି ଚାହିଁଲେ ମିଠାନୂଅବୋଉଙ୍କୁ । କହିଲେ ଟଙ୍କାର । ଟଙ୍କା ଛଡା ଆଉ କୋଉକଥା ମତେ ଦିନେ କହିନ !

ତମେ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହିଁଛ କେବେ ? ଙ୍କୁ

ଚାହିଁ ନା । କାହିଁକି ଚାହିଁନା, ସେ କଥା ତମେ ଭଲ ଜାଣିଛ ଆଉ ତା'ଛଡ଼ା ମୁଁ କ୍ୟାସିୟରକୁ କହି ଦେଇଛି—ତମର ଯେ ବେଳେ ଯାହା ଦରକାର ହେବ, ଏଣିକି ମତେ ନ ପଚାରି ବା'ମ ନା ପାରିବ ।

ଘର ଝଗଡ଼ା । ଘର କରିଥିଲେ କୁଆଡ଼େ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତ୍ତି ହସି

ଏମିତି ଦିନେ ଅଧେ ମନ କଷାକଷି ହୁଏ ବୋଲି ଶୁଣିଛୁ । ଅଭ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଛୁ, ମନ କଷାକଷି ଭିତରେ ଆନନ୍ଦ ଥାଏ । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଅତୁର ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ପାଇବା ଉପାଦାନ ଥାଏ । ତେଣୁ ଧିର ପଦରେ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲି ତଳକୁ ।

ବିନୋଦ ଦାସ ମୋର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲେ ବୋଧହୁଏ । ଦଶହାତ ଦୂରରୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇଲେ ଆସି । କହିଲେ, ଏତେ ଡେରି କଲେ ? ସମସ୍ତେ ଆସିଗଲେଣି । ଚାଲ, ଚାଲ, ଭିତରକୁ ଚାଲ ।

ବାହାଘର ସାହି ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠିଛି । କେତେ ଜଣା ଅଜଣା ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଭଦ୍ର ମହିଳାଙ୍କର ଶୁଭାଗମନ ହେଉଛି ଆଜି । ସଭିଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବାହାଘରରେ ଆନନ୍ଦ ହେବା ନୁହେଁ ବୋଧହୁଏ । ବୋଧହୁଏ ନିଜକୁ ବଡ଼କରି ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଆଗରେ ଦେଖେଇବା ସେମାନଙ୍କର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ତେଣୁ ନିଜକୁ ସଜେଇଛନ୍ତି ବହୁରୂପୀ ବେଶରେ । ସାତବଣି ଏଣ୍ଡୁଅ ପରି । ବିଶେଷତଃ କଲିଙ୍ଗଅଣୀ-ମାନେ । ଓଡ଼ିଆଣୀ କହିଲେ କୁଆଡ଼େ ବେଶି ବାଧେ ଆଜିର ଉତ୍କଳ ବିରାଙ୍ଗନାମାନଙ୍କୁ । ସେମାନଙ୍କର ଆଜି, ଅବଶ୍ୟ ଯେଉଁ-ମାନେ ଆଖିରେ ପଡୁଛନ୍ତି ଏଠି, ନିଜକୁ ଦେଖାଇବା ପଣ । ଖାଲି ଦେଖାଇବା ନୁହେଁ, ଦେଖେଇ ଅପର କାନକୁ ଈର୍ଷାରେ ଭରେଇ ଦେବା ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଖେଳ । ଓଡ଼ିଆ ଘରର ପରମ୍ପରାଗତ ...ତୀ, ବେଶ ପୋଷାକ, ଚାଲିଚଳଣି ତାଙ୍କଠାରେ ଦେଖିବା ସ୍ୱପନ କମ୍ଭ ...ହୁଛି ଆଜି । ବଙ୍ଗଳା ଫେଶନର ଛାପା ନିଲେନ ଅଦୃଶ୍ୟ ଉପସ୍ଥି ଉଠିଛି ଦେହରେ । ଯେଉଁ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଲେ ଭଦ୍ରମହିଳା ସାଙ୍ଗ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି କି ନା ବୋଲି ସନ୍ଦେହ ହୁଏ ଦର୍ଶକର । ଶାଢ଼ୀ ...ା ଯାହା ସାଇତା ଅଛି, ତାକୁ ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଉକୁଟି

ଉଠିଛି ଉପରକୁ । ସ୍ତନ ଉପରେ କେବଳ ପଡ଼ିଛି ଲୁଗା । ହାତ ଶଙ୍ଖା ଜାଗାରେ ଉଠିଛି କେଇପଟ ନକଲି ସୁନାର କାଚ । କାହାର ବା ରିଷ୍ଟୱାଚ । ନାକ ନୋଲକ ନେଉଳ ମୁହଁରେ । କାନରେ ଦୋହଲୁଛି ଦି'ଟା ଗୋଲକାର ଫାଶିଆ । ମୁଣ୍ଡ ଜୁଡ଼ା ତୁଣ୍ଡ ଛୁଡ଼ା-ହୋଇ ସଜନା ଛୁଇଁ ଦି'ଟା ଲମ୍ବ ହୋଇ ଦୋହଲୁଛି ପିଠି ଉପରେ। ବହଳ କରି ସ୍ନୋ ପାଉଡର ପଲସ୍ତରା ମୁହଁଉପରେ ଝାଳବୋହୁ ବାନ୍ଦର ମୁହଁ ସମତୁଲ ହୋଇଛି । ଆଉ କଥାର ଛଟକ, ତୁଚ୍ଛ କଥାରେ ଫେଁ ଫେଁ ହସ, ବେଳକାଳ ଜାଣି ଅଶିନଗ୍ନ—ଜଣେଇ ଦେଉଛି ଉର୍ବଶୀ, ମେନକା କମ୍ବା ସେହି ଶ୍ରେଣୀ ମଣିଷର ଆଚରଣ ।

ପୁରୁଷ କୁଆଡ଼େ ନାରୀ ଚରିତ୍ରକୁ ତାଙ୍କ ଯୋଡ଼ା କରେ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ବଦନାମ ଅଛି । କିନ୍ତୁ କିଏ ସେହି ଭାଗ୍ୟବାନ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯେ ବଦନାମ ଦେଇଥିଲେ, ଥରେ ଭଲି ଆସି ଦେଖନ୍ତେ ଏଠି । ଥରୁଟାଏ ଆଡ଼ଆଖି ବୁଲେଇ ଦିଅନ୍ତେ ଭଲା । ବୁଝି ପାରନ୍ତେ, ନିଜେ ଥିରୁ ଧରି ରହିବା ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ବେଇକ୍ତିଆର ହୁଅନ୍ତା । ନାରୀ ଯଦି ନିଜର ଯୌବନକୁ ପୁରୁଷ ଆଗରେ ଠା' ସଜେଇ ବସେ...... ।

ହଠାତ୍ ଚମକ ଭାଙ୍ଗିଲା ମୋର । କିଏ ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳା ଆସି ମତେ ଦଣ୍ଡବତ କଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତ ! ଅନେଇଲି ଭଦ୍ର-ମହିଳାଙ୍କୁ । ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣୀ, ହାତରେ ପାଣିକାଚ ଖାଙ୍କୁ ବଟଫଳ, ଗୋଡରେ ପାଉଁଜ, ପାଦରେ ନାଲି ମନ୍ଦାର ଫୁଟେଇଛି ଅଲତାର ଦାଗ ।

ଓଢ଼ଅଣୀର ପୁଣି ଏ ବେଶ କାହିଁକି ? ଏଟା ନିୟମ ନା ନିୟମର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ?

ଚିହ୍ନି ପାରିଲନି ଅରବିନ୍ଦ ଭାଇ ! ଭଦ୍ରମହିଳା ହସି ହସି

କହିଲେ ବୋଧହୁଏ । ହସ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସ୍ୱରରୁ ଅଟକଳ କରି ନେଲି ।

କିଏ ଏ ? ଏଭଳି ଗଳା ଶୁଣିଛି କେଉଁଠି । କିନ୍ତୁ ଶତଚେଷ୍ଟା କରି ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହିଁ । ମୁହଁକୁ ଦେଖିଲେ ବା ଚିହ୍ନନ୍ତି ! ବାକୀ ସେ ଗୁଲନଗସ୍ତି ଶାଢ଼ୀରେ ଢଙ୍କା ।

କିଏ ? ଚିହ୍ନି ପାରିଲନି ତ ? କହି ନିଜକୁ ନିଜେ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି ।

ଭଦ୍ରମହିଳା ଟିକିଏ ବିବ୍ରତ ହେଲେ । କହିଲେ, ଦେଖିଲ ! ମୁଁ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନିଲି । ହଁଅ, ମୁଁ ତମର କିଏ ଯେ ମତେ ମନେ ରଖିବ ? ଯେମିତି ଅଡ଼ୁରୁଷା ମାରିଲେ ସେ । ପୁଣି କହିଲେ, ଆସ, ସେ ଘରକୁ ଆସ କି ସବୁ କହିବ ।

ଆଗେ ଆଗେ ଯାଉ ଯାଉ ଫେରି ପଡ଼ିଲେ ସେ । କହିଲେ, ସଂସାରଯାକର ଲାଜ ତ ତମର ଠେଇଁ । ହେଲେ ଏଠାରେ ଲାଜ କରିବା ଭଳି ମଣିଷ ତ କେହି ନାହାନ୍ତି, ଏଥିକୁ ମନେରଖି ଆସ ।

ଗୋଟାଏ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ସେ । ତାଙ୍କ ପଛେପଛେ ମୁଁ ପଶିଛି କି ନାହିଁ—ହେଁ ହେଁ କରି ହସି ଉଠିଲେ ଭଦ୍ରମହିଳା । କହିଲେ, କେମିତି ଗଲା ? ମତେ ଚିହ୍ନିଲ ନାହିଁ ? ଓଢ଼ଣା ଖୋଲିଦେଲେ ସେ ।

ଏ କିଏ ? ମନା !—ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତୁଣ୍ଡରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ।

ମନାକୁ ତା'ହେଲେ ମନେ ଅଛି ? ଝଟ୍ରେ ସପ ପାରିଦେଲା କହୁ କହୁ । କହିଲା, ଲାଜକର ଛୁଡ଼ାହେଲ କାହାକୁ ? ବସ ।

ବସିଲି ମୁଁ । କ'ଣ କହିବି କିଛି ଅଞ୍ଜ୍‌କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମନା ହସିଲା । କହିଲା, ଏକାଡ଼ି ବୋକା ହୋଇଗଲ ଯେ ! କିଛି କୁହ ମୁଁ ଶୁଣେ ।

କ'ଣ କହିବ ?

କହିବା ପାଇଁ କ'ଣ କଥା ନାହିଁ ? ନିଜ କଥା । ବାହା ହେଉଛ ?

ଚମକି ପଡ଼ିଲି ମୁଁ । ମାଇପଙ୍କର କ'ଣ ଏ ଗୋଟାଏ ଖୋଇ ? ଚିହ୍ନା ଲୋକକୁ ଦେଖିଲେ ପହିଲୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେବ—ବାହା ହେଉଚ ? ବୋହୂ କେମିତି ? କାମିକା ନା ? ମନା ସେଥିରୁ ବାଦ ଗଲା-ନାହିଁ । ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନର ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିଲା—ବୋହୂ କେମିତି ? ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ ନା ? ଆଣିଲନାହିଁ ଟିକିଏ ଦେଖିଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ତମେ ଏଠି କାହିଁକି ? ବିପରୀତ ପ୍ରଶ୍ନ କଲି ମୁଁ ।

ମଲ ! ବିନୋଦ ପରୀ ଯୁାଙ୍କର ମଝିଲାପୁଅ ଭାଇ । ଗୁର-ଝଳି ହେଲା ଆସିଲଣି ଏଠିକି ।

ଦିନ କୁଅଡ଼େ ମନା ଶଶୁରଙ୍କ ନାଁ । ତେଣୁ ଦିନ ନ କହି ଝଳି କହିଲା ସେ ।

ଆଉ କିଏ ଆସିଛି ସାଙ୍ଗରେ ?

ଆଉ କିଏ ଆସିବ ? ଯୁାଁଙ୍କର ଛୁଟି ମିଳିଲା ନାହିଁ ଇସ୍କୁଲରୁ । ବିନୋଦ ଯାଇଁ ବସିଲେ ଯେମିତି ତାଙ୍କ ସାନଭାଇଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଇ ମତେ ପଠେଇ ଦେଲେ ।

କେମିତି ଲାଗୁଛି ସେଠି ? ଝିଅଟିଏ ହୋଇଥିଲା ଶୁଣିଥିଲି ।

ମନା ଟିକିଏ ମନମରା ହୋଇଗଲା । କହିଲା—ସେ ମରି ଯାଇନି ଯେ ତରି ଯାଇଛି ।

କାହିଁକି ?

ସବୁକଥା କ'ଣ କହି ହୋଗାଏ ? ଶୁଖିଲା ହସ ହସିଲା ମନା । କହିଲା କେତେ ମୋ ଖବର ସବୁ ରଖିଛ ଦେଖୁଛି ।

ହଁ ।

କାହିଁକି ?

ଯାହାକୁ ମଣିଷ ଥରେ ଚିହ୍ନେ, ତା'ଖବର ରଖିବା ଅଭ୍ୟାସ ତା'ର।

ମନା ଏଥର ପୁଣି ହସିଲା। କହିଲା—ମତେ ଚିହ୍ନିଥିଲ ବୋଲି ମୋର ଜଣା ନ ଥିଲା କଥାଟା। ଯାହାହେଉ ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟ କହିବାକୁ ହେବ। ହେଲେ ମୋ ଖବରତ ସବୁ ଗୋଟେଇ ସାଉଁଟି ଶୁଣିଲ, ତମ ଖବର କିଛି କହିଲ ନାହିଁ ?

କୋଉ ଖବର ?

ଯାହା ସବୁ ପଚାରିଲି ?

ତା'ଭିତରୁ କୋଉଟା ଜଣେଇବା ଭଳି ନାହିଁ। ବାହା ହେଇନି ଏଯାଏ।

କାହିଁକି ? ଆଖିରେ ଆଖି ରଖି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ସେ।

ମନା ସାଙ୍ଗରେ ଆଗରୁ କେବେ ମୁହାଁମୁହିଁ କଥା ହେଇନି। ମୋର। ପଢ଼େଇବା ବେଳେ ଅନ୍ତରାଳରେ ଥାଇ କେଇଟା କଥା। ସେ ପୁଣି ସମୁଦ୍ରକୁ ଶଙ୍ଖେ ପାଣି ପରି ମାମୁଲି ସାମାନ୍ୟ କେଇପଦ। କିନ୍ତୁ ଆଜି ତା'ର ଏମିତି ଖୋଲା କଥାରେ ଟିକିଏ ବିବ୍ରତ ହେଲି। କହିଲି—ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର କ'ଣ ଉତ୍ତର ଥାଏ ? ତା'ଛଡ଼ା ତମ କଥା କୁହ। କେମିତି ଅଛ ? ଭଲ ?

ଖୁବ୍ ଭଲ। ମନା ବାହାର ଆଡକୁ ଆଖି ଫେରେଇ ନେଲା। କହିଲା—ଏତେ ଭଲ ଯେ—ଭାଗ୍ୟରେ ସହିଲେ ହେଲା।

ବିନୋଦ ଆସି ଡାକିଲା, ସବୁ ଠିକ୍ ହେଇ ଗଲାଣି। ଏଥର ବାହାରିବାକୁ ହବ। ମନାଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ବାହାରିଲି। ମନା କହିଲା—ଅଛୁ କେଇଦିନ ଏଠି। ଆସିବ ଯେମିତ।

'ହଁ' ଭରିଲି।

ନାଁ, ତମେ ଆସିବନି ମୁଁ ଜାଣେ ।

କେମିତି ଜାଣିଲ ?

ଆମ ଘରକୁ କାହିଁକି ଗଲ ନାହିଁ ଯେମିତି ଜାଣିଲି ?

ଚମକି ପଡ଼ିଲି ମୁଁ । ମନା କହିଲା—କ'ଣ ଜାଣିଚ ବୋଲି ପଚାରୁଚ ? ହେଲେ ମୁଁ ଯାହା ଜାଣିଚି—ତାଠାରୁ ଆଉ କେହି ବେଶୀ ଜାଣି ନାହିଁ । ମୋର ଭୁଲ ହୋଇଥିଲା ସେତେବେଳେ ।

ଘରୁ ବାହାରି ଗଲା ମନା ।

ଗୃହମେଲ୍ର ବାବା ଖୁବ ନୈତିକ ଦଳର ଜଣେ ନେତା । ପ୍ରଗତି ପନ୍ଥି । ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଅଛି । ଆଦର୍ଶର ଅନୁକରଣକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ସେ । ସେଇ ହିସାବରେ ବାହାଘର ହେଲା ବିନା ଆଡ଼ମ୍ବରରେ । ସାମାନ୍ୟ ଆମେ କେଇଜଣ ବିନୋଦର ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ, ଏବଂ ଗୃହମେଲ୍ର କେଇଜଣ ବାନ୍ଧବୀ, ଏତିକି କନ୍ୟା ପକ୍ଷର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ।

ବର ବେଦୀ ଉପରୁ ଉଠିଲାଣି । ମୁଁ ବାହାର ଘରେ ବିନୋଦ ପାଖରେ ବସିଛି । ଏଇ ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ସାତ ଆଠ ବର୍ଷର ଝିଅ ଆସି ବିନୋଦ କାନରେ ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ ହୋଇ କ'ଣ କହିଲା । ବିନୋଦ ହସିଲା । କହିଲା—ତୁ କହୁନୁ, ଏଇତ ମୋ ଆଗରେ ବସିଛି । ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖେଇଲା ବିନୋଦ ।

ଝିଅଟି ଲାଜରେ ହସି ହସି କହିଲା—ଧେତ୍, ମତେ ନାକ ମାଡ଼ିବ । ତମେ କୁହ ।

ପଚାରିଲି—କ'ଣ ?

ବିନୋଦ ହସିଲା । କହିଲା—ପରୁଓ୍ୱା ନା । ଯା' ଟିକିଏ ଭିତରକୁ ।

ବୁଝି ପାରିଲି ଗୃମେଲି ଡକେଇଛି । ଅନ୍ୟଦିନ ହେଲେ ଯାଇ ନଥାନ୍ତି । ଆଜି କିନ୍ତୁ ଗୃମେଲି ପାଇଁ କେମିତି ଗୋଟାଏ ମାୟା ଲାଗୁଛି । କହିଲି—ଚାଲ ।

ଖଟ ଉପରେ ବସିଛି ଗୃମେଲି । କନ୍ୟା ବେଶ କିନ୍ତୁ କନିଆ ବେଶ ନୁହେଁ । ଦୁଇଘଣ୍ଟା ଆଗରୁ ତା'ର ଯେ ବାହାଘର ହୋଇଗଲା, ତାର ଚିହ୍ନ ବର୍ତ୍ତି କେଇ ଫୁଣ୍ଟା କପାଳରେ ଚନ୍ଦନ ବିନ୍ଦୁ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ପାଖରେ ଘେରି ରହିଛନ୍ତି ଜଣେକେତେ ବାନ୍ଧବୀ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଛି ବାହାବେଦୀ ଉପରେ । କାରଣ ଅକାରଣେ ଏ ଘର ସେ ଘର ବୁଲୁଥିଲି ବିଦେଇ ପରି ଟିକିଏ ଆଗରୁ ।

ଗୃମେଲି ଉଠି ଆସିଲା ମତେ ଦେଖି । ହସି ହସି ଗୋଡ଼ ଛୁଇଁ ଦଣ୍ଡବତ କଲା । ଚମକି ଗୋଡ଼ ଘୁଞ୍ଚେଇ ନେଇ କହିଲି—ଏ କ'ଣ କଲୁ ?

କାହିଁକି ? ହସି ହସି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ଗୃମେଲି । ଆଜି ପବି-ଦିନରେ ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ଯୋଗାଏ ?

ନୀରବରେ ଛିଡ଼ା ହେଲି । ଗୃମେଲି କ'ଣ ଭାବିଲା କେଜାଣି, କହିଲା, ଆସନ୍ତୁ, ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ କରେଇ ଦିଏ ।

ଝିଅ ମହଲରେ ମୁରୁକି ହସର ସୁଅ ବହିଲା । ଗୃମେଲି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କଲାପରି କହିଲା, ମିଷ୍ଟର ମହାନ୍ତି । ବଡ଼ ନାଟ୍ୟକାର । ପହରଦିନ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନରେ ଯାହାଙ୍କ ନାଟକ ଦେଖି ଆସିଲ ସବୁ । ଆଉ·········କ'ଣ କହିବାକୁ ଯାଇ ଥମିଗଲା ସେ ।

ହିଅ ମହଲ୍‌ରେ ମୁରୁବ୍ବି ହସ ଡେଉ ଭାଙ୍ଗିବା ପରେ ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଘର କମ୍ପି ଉଠିଲା । ଜଣେ ତା ଭିତରୁ କହିଲା—କହୁ କହୁ ଅଟକି ଗଲା କାହିଁକି ? କହ—ମୋ ପତି ଦେବତାଙ୍କର ପରମ ବନ୍ଧୁ ।

ଯାଃ'-ମୁହଁ ଛୁଆଁଇଲା ଗୃହମେଳ । ତା' ପରେ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ବାନ୍ଧବୀ ମାନଙ୍କ ନାଁ ଓ ପରିଚୟ କହୁ କହୁ ହଠାତ୍ ଚମକି ଉଠିଲା ପୁଷ୍ପିତା ! ପୁଷ୍ପିତା ଗଲା କୁଆଡେ ?

ପୁଷ୍ପିତା ? ମୁଁ ଯେମିତି ପଚାରିଲି ଚମକି ପଡ଼ି ।

ହଁ । ପଦ୍ମବଦନ ଆପଣଙ୍କ ନାଟକରେ ଯେ ନାୟିକା ହୋଇଥିଲା । କେତେ କଷ୍ଟରେ ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇଁ ତାକୁ ଡାକି ଆଣିଥିଲି, ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ କରିଦେବା ପାଇଁ । ହେଲେ……

ପଳେଇ ଯାଇନି ମୁଁ ।' ବାହାରୁ ଶୁଭିଲା ପୁଷ୍ପିତାର କଣ୍ଠ ସ୍ୱର । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁ ଆସୁ କହିଲା—ଏତେବଡ଼ ଜଣେ ନାଟ୍ୟକାର ପାଖରେ ପରିଚିତ ହେବ—ଏ ଭାଗ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି କିଏ ଯେ ପଳେଇବ । କାହିଁ—ତମର ସେ ନାଟ୍ୟ କାରଟି ?

ଗୃହମେଳର ଆନନ୍ଦ ଯେମିତି ଧର ନଧରେ । ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖେଇ କହିଲା—ଏଇ ମିଷ୍ଟର ମହାନ୍ତି । ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି । କଳଙ୍କିନୀ ନାଟକର ଲେଖକ । ଆଉ ଏ ପୁଷ୍ପୀତା ପୁଷ୍ପିତା ଚୌଧୁରୀ । ଆପଣଙ୍କ ନାଟକର ନାୟିକା ।

ବଲ ବଲ କରି ଚାହିଁ ରହିଥାଏ ପୁଷ୍ପିତା ମୁହଁକୁ, ଯେମିତି ଅଇଁଠା ଖିଆ କୁକୁର ବକଟେ ଅଇଁଠା ପାଇଁ ଅନେଇ ରହେ ଖାଉଥିବା ଲୋକର ତୁଣ୍ଡକୁ ।

ପୁଷ୍ପିତା ଦୁଇହାତ ଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲା କହିଲା—ମୋ

ଗ୍ଲାଡ଼୍ ଟୁ ମିଟ୍ ୟୁ । ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି । ଭାବଟା ଯେମିତି ସେ ଜୀବନରେ କେବେ ଦେଖିନି ମତେ ।

ଭଦ୍ରତା ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତି ନମସ୍କାର ଜଣାଇଲି । କହିଲି—ଆଇଆମ୍ ଅଲ୍‌ସୋ । ମୁଁ ବି । କିନ୍ତୁ ମନେ ମନେ ଭାବିଲି ଏ ପୁଣି କି ଧରଣର ଝିଅଟିଏ ରେ ବାବା ! ଚିହ୍ନା ଲୋକଙ୍କୁ ଅଚିହ୍ନା'ରେ ଥୋଇଛନ୍ତି ଅଣି ।

ପୁଷ୍ପିତା ସତରେ ଭାନୁମତୀ । ତା ଭିତରକୁ ବୁଝିବା କାହାର ସାଧ୍ୟ ? ଭଗବାନର ଅନ୍ତକ ନାହିଁ ଜାଣେନା । ମୁଁ ତ ମଣିଷ ମାତ୍ର ।

ପୁଷ୍ପିତା କହିଲା—ଆପଣଙ୍କ ଡ୍ରାମାରେ ଅଭିନୟ କରି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଉଛି ; କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯଦି ସତରେ ନାଟ୍ୟକାର ହୋଇ-ଥାନ୍ତେ' ମୁଁ କହିବି ଏମିତି ନାଟକ ଲେଖିବା ଅନ୍ୟାୟ ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କର ।

ବାଃ ରେ । ଗୁମେଲି ପ୍ରତିବାଦ କଲି । କହିଲି —କାହିଁକି କ'ଣ ଭଲ ହୋଇ ନାହିଁ ?

ପୁଷ୍ପୀତାର ଗୋଲାପି ମୁଁହ ନାଲିମନ୍ଦାର ପରି ଲାଲ ହୋଇ ଉଠିଲା । କହିଲା —ଯାହା ଆଖିକୁ ଚକ୍ ଚକ୍ ଦେଖାଯାଏ, ସେ ସବୁ ସୁନା ନୁହେଁ । ଯାହା ପରଖି ମଣିଷ ତୁଣ୍ଡକୁ ଲୁଚେଇ ଦିଆ ହୁଏ—ସେ ସବୁ ଖାଦ୍ୟ ନୁହେଁ । ଅଉ ଯାହା ଦେଖେଇ ଦେଖଣାହାରିଙ୍କ ଠାରୁ ବାହା ବାହା ପଦ କମେଇ ହୁଏ, ସେ ସବୁ ସତ ନୁହେଁ । ନାଗିକୁ ନ ଚିହ୍ନି ନ ବୁଝି ତାକୁ ନେଇ ଖେଳ ଖେଳିବାକୁ ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ ।

ଗୋଟାଏ ଦମରେ କଥାତକ କହି ପୁଷ୍ପିତା ବାହାରିଗଲା ଘରୁ

କିଏ କ'ଣ ମନେକଲା ଜାଣେନା—ବାକି ମୁଁ କେବଳ ଭାବୁଥିଲି,ଏ ଝିଅ କିଏ ? କିଏ ଚାହେଁ ସେ ?

ଏମିତି ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜିବ ବୋଲି ଚାମେଲିର ଧାରଣା ନଥିଲା । ତେଣୁ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲା କିଛିମନେ କରିବେନି ମିଷ୍ଟର ମହାନ୍ତି । ପୁଷ୍ପିତା ଏମିତି ଝିଅ । ମୁଁହେ ମୁଁହେଁ ଠୋ ଠୋ ଜବାବ ଦେବା ତା'ର ଖୋଇ ଗୋଟିଏ ।

ବସାକୁ ଫେରି ଆସି କେବଳ ପୁଷ୍ପିତା କଥା ଭାବୁଛି । ବିଶେଷତଃ ଆଜି ଯାହା ଘଟିଗଲା ତାକୁ ନିରେଖି ପରଖି ଦେଖିଛି । କିନ୍ତୁ କୂଳ କିନାରା କିଛି ପାଉନି । ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଯେତିକି ଦେଖୁଛି, ସେତିକି ରହସ୍ୟମୟୀ ହୋଇ ଉଠୁଛି ସେ ଯେତିକି ପାଖକୁ ଆଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ସେତିକି ଦୂରଛଡା ହୋଇଯାଉଛି ।

କହିଗଲା ସେ ନାରୀକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ, ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ । ଆଉ କେମିତି ଭାବରେ ବୁଝିହେବ ନାରୀକୁ ? କେମିତି ଚିହ୍ନିହେବ ? ଯାହା ଦେଖୁଛି [ଯାହା ଆଖିରେ ପଡୁଛି, ଘରେ ବାହାରେ, ଥିଏଟର ସିନେମାରେ କ୍ଲବ ମିଟିଂରେ ତା' କ'ଣ ସତ ନୁହେଁ ? ନାରୀର ଆଉ କିଛି ଅଛି—ଯାହାକୁ ମୁଁ ଏତେଦିନ ବୁଝି ପାରି ନାହିଁ, ନା ପାଇ ନାହିଁ ବୋଲି ବାହାର ଦେଖି ଅଟକଳ କରୁଛି । ଭିତରକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ନାହିଁ ?

ତେବେ ? ବାହାହେଲେ କ'ଣ ସତରେ ନାରୀକୁ ବୁଝିହେବ ? ନାରୀ ମା, କଲ୍ୟାଣମୟୀ ବୋଲି ଯେଉଁ ରୂପ ଅଛି ବୋଲି ଶୁଣିଛି, ତାକୁ ବାହାପରେ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ ?

ହଁ । ହୁଏତ ପୁଷ୍ପିତା କଥା ଠିକ୍ । ପିଲା ଦିନରୁ ନାରୀକୁ

ଦୂରେଇ ରଖିଛୁ । ଚିହ୍ନିବ କେମିତି ? ସୁନାକୁ ଉପର ଦେଖାରୁ ଭଲ କି ଖରାପ ଉତ୍ତର କହି ହୁଏ ନାହିଁ । ନାରୀକୁ ସେମିତି ଉପରୁ ଦେଖି ବାଛି ପାରୁ ନାହିଁ । ମନ ବାହା ହେବାକୁ ହେବ । ନାରୀକୁ ସହଧର୍ମିଣୀ କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ନୁହେଁ, ତାକୁ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ । ତାର ଭିତରଟାକୁ ଭଲକରି ପରଖିବା ପାଇଁ ।

କିନ୍ତୁ କିଏ ସେ ନାରୀ, ଯାହାକୁ ସହଧର୍ମିଣୀ ରୂପେ ପାଇବ ମୁଁ । ପୁଷ୍ପିତା ?

ବାପରେ ! ନା ଶୁଣି ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଛି ସେଇ ଅଦେଖା ଭୂତ କଥା । ଯାହାକୁ ପଥର ଛାତିବାଲା ମରଦ ପୁଅ ଡରି ଘର କଣରେ ପଶେ । ତଥାପି କେମିତି ମନରେ ହେଉଛି । ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଯଦି ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ପାଆନ୍ତି—

ନାଲି ଟହ ଟହ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଏଘରୁ ସେ ଘର ନସର ପସର ହୁଅନ୍ତା । ଯାଉଣୁ ଆସୁଣୁ—ମଲିମ ! ଏକଥା କଲି ନାହିଁ ସେକଥା କଲି ନାହିଁ ବୋଲି କଚାଳ କରନ୍ତା । ପାଖରେ ଖାଇବା ଏଟା ଖାଅ ସେଟା ଖାଅ ବୋଲି ଅବଦାର ଧରନ୍ତା । ଜୀବନଟା ହୁଏତ ସାର୍ଥକ ହୁଅନ୍ତା ସେଥିରେ । ତା'ପରେ—ବର୍ଷ ପୁରୁ ପୁରୁ ଆମ କୋଳକୁ ଆସନ୍ତା ନୂଆଅତିଥି । ମନ କସା କସି ହୁଅନ୍ତା ଆମ ଭିତରେ । ମୁଁ ଦାବୀ କରନ୍ତି ମୋର ବୋଲି । ସେ ଦାବୀ କରନ୍ତା ତା'ର । ଛୋଟ ସଂସାର ଭିତରେ ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଆମେ ।

ଟହଲେ ଏତେ ବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟ ହବ ସତେ ମୋର ? ଅନ୍ଧାର ଘରେ ଲକ୍ଷ ଖଇବାଣର କ୍ଷେପଣୀ ଜାଳିବ ପୁଷ୍ପିତା ? ଫୁଟନ୍ତା ଫୁଲ ସମ ବାସରେ ମହକେଇବ ଆସି ସେ ?

ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ରାତିରେ । ଖାଲି ବିଛଣାଟାକୁ ଅଣ୍ଡାଳି ଆଣିଲି । ପୁଷ୍ପିତା ଯଦି ଆସନ୍ତା—ପାଖରେ ଶୋଇଥାନ୍ତା ଅକାତ ନିଦରେ । ପିନ୍ଧାବସନ ଶବସନ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଅତି ଯତନରେବନ୍ଧା ମୁଣ୍ଡ ମୁକୁଳା, ଅଲଷ୍ଟ ହୋଇ ଖସି ଯାଇଥାନ୍ତା ମୁହଁ ସାରା । ଉତ୍ତଳ ଢାଉଳ ମୁହଁଟିକୁ ବେଶ୍ ମନେଇ ଥାନ୍ତା । ଡାକନ୍ତି ଏ ! ଶୁଣୁଚ ? ଶୁଣୁଚ ମ ?

କଣ କହୁଚ ? ନିଦ ବାଉଳାରେ ଜବାବ ଦିଅନ୍ତା ସେ ।

କହନ୍ତା—ଉଠ । ଦେଖୁଛ କି ସୁନ୍ଦର ଜହ୍ନ ପଡ଼ିଚି । କୁଆଁର ପୁନେଇ ଜହ୍ନ ଭଳି ଚୋଫା । ଚାଲ ବାହାରେ ଟିକିଏ ବସିବା ।

ଦୁହେଁ ଆସନ୍ତୁ ବାହାରକୁ । ଲଗାଲଗି ହୋଇ ବସନ୍ତୁ ଦୁହେଁ । ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ଲୁଚକାଲି ଖେଳନ୍ତା ମେଘ ସାଙ୍ଗରେ । ମାଟି ଉପରେ ଗୋଟା କେତେ ଖିଡପୋକ ଝିଁ ଝି ଡାକଗୁଡ଼ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତେ । ପୁଷ୍ପିତା ଢଳି ପଡ଼ନ୍ତା କୋଳକୁ ମୋର । ପଚାରନ୍ତି- କେମିତି ଲାଗୁଛି ?

ଭଲ । ଖୁବ୍ ଭଲ । ଜବାବ ଦିଅନ୍ତା ସେ ।

ମତେ ପାଇ ସତରେ କ'ଣ ତମେ ସୁଖି ହେଇଚ ?

ଚମ୍ପାକଳି ପରି ହଳଦୀ ରଙ୍ଗର ଆଙ୍ଗୁଳି ଗୁଡ଼ାକରେ ହଲେଇ ଦିଅନ୍ତା ମୋର ଚିବୁକ ଧରି । କହନ୍ତା—ଏତେ ସୁଖ ଏତେ ଶାନ୍ତି ମୁଁ କ'ଣ ଆଶା କରିଥିଲି କେବେ ?

ଚୁନିପଡ଼ି ତା'ର ଭସାଣିଆ ଆଖି ଯୋଡାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତି । ଯେମିତି କୋଟି ଚନ୍ଦ୍ରମାର ଜୋତ୍ସ୍ନା ଭରି ରହିଛି ସେଥିରେ ।

ସେ ଡ଼ାକନ୍ତା—ଏ !

ମୋର ଖିଆଲ ନ ଥାନ୍ତା ସିଆଡ଼େ । ପୁଣି ଡ଼ାକନ୍ତା—ଏ । ଶୁଣୁଚତ ?

—କ'ଣ ?

—କ'ଣ ଦେଖୁଚ ?

—ଦେଖୁନାହିଁ । ତୁଳନା କରୁଛି ।

—କାହାକୁ ? କାହା ସାଙ୍ଗରେ ?

—ତମର ଏଇ ମୁହଁକୁ, ଆକାଶର ଚନ୍ଦ୍ର ସାଙ୍ଗରେ ।

—କିଏ ବେଶୀ ସୁନ୍ଦର, ନାଁ ?

—ହୁଁ ।

—କିଏ ?

—କୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଜଳି ଉଠିଲେବି ଏଇ ଗୋଟିଏ ମୁହଁ ପାସଙ୍ଗରେ ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ ।

—ଧେତ୍ । ଉଠିଯାଆନ୍ତି ସେ ।

—ପଛରୁ ଟାଣି ଧରନ୍ତି । କହନ୍ତି—ଅପସନ୍ଦ ହେଲା ମୋ କଥା ?

ଲାଜରେ ମୁହଁ ଲୁଚାନ୍ତି ସେ ମୋ କୋଳ ଭିତରେ । ମୁହଁରେ ଲାଗି ରହିଥାନ୍ତି ଚେନାଏ ଦରଫୁଟା ହସ ।

ଅଜାଣତରେ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ବାହାରି ଆସିଲା ପଞ୍ଜରା ଭେଦକରି । କୋଳ ଉପରୁ ତକିଆଟା ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଉଠିଆସିଲି—ଧେତ୍ କହି ।

ଆଜି ସବୁ ଯେମିତି ଅସହ୍ୟ ମନେ ହେଉଛି । ରାଧା ବିନା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କେମିତି ଲାଗୁଥିଲା—ପୁରାଣରେ ଲେଖା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନାରୀ ବିନା ମୋ ଜୀବନ ମନେ ହେଉଛି ଗରଳସମ । ବିଶେଷତଃ ପୁଷ୍ପିତା ଛଡ଼ା ।

ଯେ ଯେତିକି ପରକରି ଠେଲିଦିଏ, ତାକୁ ପାଇବା ଆଶା ସେତିକି ମନରେ ଜାଗେ, ଏଇ କ'ଣ ନିୟମ ?

ଅଫିସରେ କାମ କଲା ମନ ହୁଡ଼ୁଛି ଥରକୁ ଥର । ଯେତିକି ନିଜକୁ ଶକ୍ତକରି କଲମ ଧରି ବସୁଛି – ସେତିକି ପୁଷ୍ପିତା ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଉଛି ଆଗରେ । କାଗଜ ଉପରେ ପଡୁଛି ପ୍ରତିଛବି । ସେଇ ମୁହଁ, ସେମିତି ହସ, ସେମିତି ଯୋଗୀ ମନ ଭୁଲା ଗୃହାଣୀ ଛଟା । ଯେମିତି ଉପହାସ କରି ଜଣେଇ ଦେଉଛି – ତମେ ପୁରୁଷ ନୁହଁ । ପୌରୁଷ ତମର ନାହିଁ ।

ପାଗଳ ହେଇଯିବି ନା' କ'ଣ ? ତା'ହେଲେ ହୁଏତ ସାଙ୍ଗେ ପାଗଲ ଗାରଦରେ ବସି ପରି ଭିତରେ ପେଟ ଭରନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରା ରୁହନ୍ତାନି । ପୁଷ୍ପିତା କଥା ପାଶୋରି ଯାଆନ୍ତି ।

ପାଞ୍ଚଟା ଆଗରୁ ଫାଇଲ ବାନ୍ଧି ଉଠିଯାଇଛି । କାହିଁକି ଜାଣେ ନା' – ପାଦ'ଦଟା ଟାଣି ହୋଇ ଯାଉଛି କଣ୍ଟକଚଣ୍ଡି ଆଡ଼କୁ । କେତେବେଳେ ଯାଇଁ ପୁଷ୍ପିତା ଘର ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି, ନିଜର ଖିଆଲ ନାହିଁ । ହଠାତ ଫାଟକ ଖୋଲି ଭିତରକୁ ପଶୁ ପଶୁ ହୋ'ବ ହେଇଛି – ଏ କ'ଣ କରୁଛି ମୁଁ ! କାହିଁକି ମୋର ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା ! ପୁଷ୍ପିତା କିଏ ? ତା ପାଇଁ ମୋର ଏତେ ଟାଣ ! କେବଳ ଶହାଏ । କେଇ ପଦ କଥାର ଜଣା । ତାରି ଭିତରେ ସମାଦର ପାଇନି ମୁଁ, ଅନାଦର ପାଇଛି । ତଥାପି ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି ତାପାଖକୁ । କାହିଁକି ?

ନିଜ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିଜେ ଖୋଜି ପାଇନାହିଁ । ଫେରି ଆସିଛି ଫାଟକ ପାଖରୁ । କିନ୍ତୁ ବସାକୁ ଫେରି ଆସିବାପାଇଁ ମନ ବଳି-ନାହିଁ । ଫାଟକ ଆଗରେ କେଇଥର ଏପଟ ସେପଟ ହେଇ ବୁଲିଛି । ଯେମିତି କିଛି ଗୋଟାଏ ଦରକାରୀ ଜିନିଷ ହଜେଇ ମଣିଷ ସାତଥର ଖୋଜିବୁଲେ, ଠିକ ସେମିତି । ଅଥଚ ଭିତରକୁ ପଶିବା ସାହସ ନାହିଁ । ଫାଟକଟାକୁ କେବଳ କରୁଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ

ଅନେଇଛି । ସେଇଟା ଯେମିତ ପର୍ବତ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ପୁଷ୍ପିତା ଆଜ୍ ମୋ ମସ୍ତିଷ୍କରେ । ସହି ପାରୁନାହିଁ ଯେମିତ ସେଇ ଫାଟକଟାକୁ । କ'ଣ ଭାବିଲି କେଜାଣି ହଠାତ ପଶିଗଲି ଭିତରକୁ । ସିଧା ସଳଖ ଅଣଓସାରିଆ ନାଲି ଗେଙ୍ଗୁଟିର ରାସ୍ତାଟିଏ ଗୁଲି ଯାଇଛି ଆଗ । ଧଫେଦ ଦୋତାଲା କୋଠି ପାଖକୁ । ସାର ସାର ହୋଇ ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ଫୁଲ ଗଛ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଉଠିଛି ଦୁଇ ପାଖରେ । କୋଠି ଆଗରେ ଯାଇଁ ଠିଆ ହେଲି । ଭିତରକୁ ପଶିବା ଆଗରୁ ଯେତିକି ମନ ଯୋରଥିଲା ଧିରେ ଧିରେ ତେଲ ନ ଥିବା ବତୀ ପରି ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଆଗକୁ ପାଦ ପକେଇବା ପାଇଁ ଡ଼ର ମାଡ଼ୁଛି ।

ଛିଡ଼ା ହେଲ କାହିଁକି ? ପୁଷ୍ପିତାର କଣ୍ଠସ୍ୱର । ଉପରକୁ ଅନେଇଲି । ଦୋତଲା ବାରଣ୍ଡାରେ ଝୁଲନ୍ତା ଅର୍କିଡ ଲତା ଭିତରେ ମୁହଁ ଗଳେଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ସେ । ମୁହଁରେ ହସ ଲାଗି ରହିଛି ।

ଏ ହସ ନା ତା'ର ଉପହାସ ?

କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଲି ନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତା ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲା ତଳକୁ । ଡାକିଲା—ନ ଡାକିଲେ ବୋଧହୁଏ ଭିତରକୁ ଆସିବା ମନା ତମ କୋଷ୍ଠିରେ ? ଆସ ।

ବାହାର ଘର ବିଲାତି ଧରଣରେ ସଜା । ଦୁଇଟା ସୋଫା ଉପରେ ବସିଲୁ ଆମେ । ମୁହାଁ ମୁହିଁ । କହିଲି—ଏଇ ବାଟେ ଦେଇ ଯାଉଥିଲି—ଭାବିଲି—

ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରି ଯିବ ? କଥା ଛଡ଼େଇ ନେଇ କହିଲା ସେ । କାହା ମୁହଁ ଗୃହଁ ସକାଳୁ ଉଠିଛି କେଜାଣି ?

ତାର ମାନେ ?

ତମପରି ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ନାଟ୍ୟକାରର ପଦଧୂଳି ଆଜି ମୋ ଘରେ ପଡ଼ିଲା—ଏ କ'ଣ କମ ତପସ୍ୟାର ଫଳ ?

କିନ୍ତୁ ତମେ ତ ଦିନେ ଆସିବା ପାଇଁ କହୁନ ?

ଆଜିତ କହି ନ ଥିଲି ?

ନିଜକୁ ନିଜେ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି ମୁଁ । କି ଧରଣ ଏ ଝିଅଟାର ! ମତେ ହରେଇବାକୁ ପଣ କରି ଜନ୍ମ ନେଇଛି ନା କ'ଣ ? ସ୍ମିତା ହସିଲା—କହିଲା—ମୁହଁରେ କହି ଡାକିଲେ ବୋଧହୁଏ ସେ ଡାକ ତମ କାନ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚେ ?

ବୁଝି ପାରିଲିନି ସେ କଥା । କହିଲି—ଇସାରାରେ ଡାକିଛ ବୋଲିତ ବୁଝି ପାରିନି ।

ତାହେଲେ ସାତଥର ଦୁଆର ଆଗରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉ-ଥିଲି କାହିଁକି ?

ହେ ଭଗବାନ ! କି ଝିଅ ଏ । ତା' ଆଖିରେ ମୋର ଯେତେ ଦୂର୍ବଳତା ସବୁ ଦେଖା ଦେଇଛି ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ । ନିଜକୁ ସଂଜତ କରିନେଇ କହିଲି—ଦେଖିଛ ?

ମିଛ କହୁଛି ବୋଲି ଭାବୁଛ ?

ନାଁ । କିନ୍ତୁ ଦେଖି ଡ଼ାକିଲି ନି କାହିଁକି ?

ଦରକାର ନ ଥିଲା । ତା' ଛଡା ମୁଁ ତମର ଅଜଣା ନୁହେଁ ଯେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣି ବସେଇବ ।

ଅଜଣା ନୁହେଁ କେମିତ ? ସେ ଦିନ ତ ସେମିତ ଅଭିନୟ କରି ଆସିଲ—ଗୁମେଲିଙ୍କ ଘରେ ।

ଯାହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ହୁଏନାହିଁ—ତାକୁ ଏଡ଼ି ଚାଲିବା ଅସ-ଙ୍ଗତ ନୁହେଁ ।

କ'ଣ ସେ ?

କେଉଁ କଥା ?

ଯାହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ପାରୁନା ?

ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା ସେ । ସେ ଚାହାଣୀରେ ଯେମିତ ଘୃଣା ଅବଜ୍ଞା ଝରିଯାଉ ପରି ଫୁଟୁଛି । କହିଲା—ତମେ ପବନରେ ଛୁରି ମାରିବାକୁ ଆଘାତ ପାଉଛ, ଅଥଚ ରକ୍ତ ମାଂସର ଶରୀରଟା ଉପରେ ସେଇ ଛୁରି ବସେଇ ଦବା ପାଇଁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଦୟା ମାୟା ନାହିଁ ତମର !

ଚମକି ପଡ଼ିଲି ମୁଁ । କାହା ମୁହଁରେ ଆଜି କି କଥା ଶୁଣୁଛି ? ଆଜି ଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାହିଁକି ତା'ର ? ପୁଷ୍ପିତା ଉଠି-ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲା—ସେ ସ୍ୱର କେମିତ କରୁଣ, କେମିତ ବ୍ୟଥାଭରା-ତମର ଦୃଷ୍ଟି ଅଛି, ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ । ତମେ ପଥର । ପଥର ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡ ବାଡେଇଲେ, ମୁଣ୍ଡଟାର ଯାହା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ହୁଏ-ପଥରର କିଛି କ୍ଷତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପଛରୁ ଡାକିଲି—ଶୁଣ ।

କ'ଣ ? ଫେରିଲା ସେ । ଆଖିରେ ତା'ର ଛଳ ଛଳ କରୁଛି ମୋତି ବିନ୍ଦୁ ପରି କେଇ ଟୋପା ଲୁହ । ଧିରେ ଧିରେ ଉଠିଗଲି ତା' ପାଖକୁ । ତା'ର ପଣତ କାନିରେ ଲୁହ ପୋଛୁ ପଚାରିଲି—କ'ଣ ଚାହଁ ତମେ ?

ମୋର ମୁହଁରେ କ'ଣ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ସେ କଥା ? ପରି-ସ୍ଥାର କାନ୍ଦୁଛି ସେ । କୋହ ଅଟେଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ କମ୍ପା ଗଳା ଜଣେଇ ଦେଉଛି ଭିତରଟାକୁ । କହିଲି—ପୁଷ୍ପିତା ! ସତରେ ତମେ ହାର ମାନୁଛ ଆଜି ?

ସେ ଢଳି ପଡ଼ିଲା ଉପରକୁ । କଇଁ କଇଁ ହୋଇ ପିଲାଙ୍କ ପରି କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ କହିଲା—ଆଗୋ ସେ କଥା ତମେ ବୁଝି

ପାରିବ ନାହିଁ ଗୋ ତମେ ବୁଝି ପରିବ ନାହିଁ । ହାର ମାନିବା ଝିଅ ଜାତି ପକ୍ଷରେ ଯେ କେତେବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ସେ କଥା ତମେ ବୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ବାହାହେଲି କି ପୁଷ୍ପିତା ମୋତେ ବାହାହେଲା, ତାର ପୁଙ୍ଖ ପୁଙ୍ଖ ହିସାବ ଏଯାଏ ମୋର ଅଜଣା ରହିଯାଇଛି । ହେଲେ ଆମର ବାହାଘର ହେଲା । ବାରିକଆଣି ହୁଳି ମାରିଲେ ନାହିଁ ଘରେ । ନହବତ ବାଦ୍ୟ ବାଜିଲା ନାହିଁ । ପାଲିଙ୍କି ଚଢ଼ା ହେଲା ନାହିଁ । ଅଗ୍ନି ହେଲା ନାହିଁ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ପଇତା ବୋହିବା କେଇଟା ଅବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଅବୋଧ୍ୟ ସଂସ୍କୃତ ମନ୍ତ୍ର ପାଠ । ତଥାପି ବାହାଘର ହେଲା । ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର ବାବୁଙ୍କ ଖାତାରେ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ଦୁଇଟା ଦସ୍ତଖତରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ସେ ବାହାଘର । ଖାଁ ହୋଟେଲର ମସଲା ଦିଆକଷା ମାଂସରେ ପେଟ ପୁରେଇ ସାକ୍ଷୀ ପଡ଼ିଲେ କେଇ ଜଣ ବଂଧୁ ।

କିନ୍ତୁ କି ମନ୍ତ୍ର ଥିଲା ସେ ବାହାଘରରେ ଜାଣେନା—ସଂଜ ଆଗରୁ ଯାଚି ହୋଇ ଆସି ସ୍ୱାଗତ ଜଣେଇଲେ ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା, ଜଣା ଅଜଣା ଅସୁମାରି ବଂଧୁ ଅବଂଧୁ । ଯେଉଁ ନନ୍ଦିତା ସେ ଦିନ ମୁଁହ ଉପରେ ଠୋ ଠୋ ଚୁପୁଡ଼ ମାରିବା ଭଳି କହି ଯାଇଥିଲା—ତେମେ ମଣିଷ ନୁହଁ ଅରବିନ୍ଦବାବୁ ! ଅମଣିଷ । ଯାହାପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କୁ ଅବହେଳା କରି ଚାଲିଛ—ସେଇ ପୁଣି ଯାଚି ହୋଇ ସ୍ୱାଗତ ଜଣେଇ

ଗଲା—କଂଗ୍ରାଚୁ୍ୟଲେସନ ମିଃ ମହାନ୍ତି ଅଉ କଂଗ୍ରାଚୁ୍ୟଲେଟ୍ ଇଉ । ରିଏଲି ଇଉ ଆର ଏ ଲକ୍କି ଫେଲୋ । ସତରେ ଆପଣ ଭାଗ୍ୟବାନ । ନହେଲେ କି ପୁଷ୍ପିତା ପରି ଝିଅର ମନ ଭିଜେ ?

ମନ ମୋର ପୁଷ୍ପିତା ପାଇଁ ଵ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଏତେ-ଲୋକ ଆସି ଯାଚିହୋଇ ମତେ ଅଭିନନ୍ଦନ କରୁଛନ୍ତି, ଅଥଚ ପୁଷ୍ପିତାକୁ କେହି ହସି କଥା ପଦେ କହିବାକୁ ମନକରୁ ନାହାନ୍ତି । ପୁଷ୍ପିତା ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଘର ସଜେଇବାର ମୂଲ୍ୟବାନ ଜଡ଼ ପଦାର୍ଥ । ମୁଁ ପାଇଛି ବୋଲି ଆଦର ମୋର ବେଶି । ଅଥଚ—

ଝଟ୍‌କା ଲାଗେ ମନରେ । ସତରେ ଏମାନଙ୍କର ଆନ୍ତରିକ ଅଭିନନ୍ଦନ କାହାକୁ ? ମତେ ? କାହିଁକି ?

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ପାଇଛି ବୋଲି ତ ! ତା'ହେଲେ ପୁଷ୍ପିତା କ'ଣ ମୋଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ ? ମୁଁ ପାଉଛି ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରେ ଆଦର । ପୁଷ୍ପିତା କଣ ନୀରବରେ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତର ଭିତରୁ ସମାଦର ପାଇ ଯାଉଛି ? ତାହେଲେ ମୋର କିଛି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ ? ପୁଷ୍ପିତା ସବୁ, ତାର ପାଇଁ ମୋର ଆଦର । ମୁଁ କଣ ତାଠାରୁ ଏତେ ଛୋଟ ।

ଆଗରୁ ଭଡ଼ାଘର ଯୋଗାଡ଼ କରି ରଖିଥିଲି ପୁଷ୍ପିତା । କହିଥିଲି ମୁଁ ଯାଇଁ ତମର ସେ ଗଣେଶ ଘାଟ ରଜାକୋଠି ଭିତରେ ପଡ଼ି ରହିବି ନା କ'ଣ ? ପୁଷ୍ପିତା ବାପା କହିଥିଲେ, ଘରର ଅଭାବ ନାହିଁ ଆମର । ଭଡାଘରେ ନରହି ଏଠାରେ ତ ରହି ପାରନ୍ତ ମା । ପୁଷ୍ପିତା ମଙ୍ଗିନଥିଲା । କହିଥିଲା, ସବୁଦିନେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବା ଭଳି ବଳକଟେ ଠାଇଁ କରିନେବା ଭଲ ବାପା । ଝିଅର ଜନ୍ମ

ନିଜଘରେ ରହିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ପରଘରେ ପାଇ କରିନେବା ତାର ଧର୍ମ ।

ଓଡ଼ିଆ ବଜାର ସେଇ ଛୋଟ ଘରଟି ଆମର ଆଜି ଆପଣାର ହୋଇଛି । ବାହା ଆଗ ଦିନଟା ଲାଗି ପୁଷ୍ପିତା ସଜେଇଛି ଘରଟାକୁ । ଦାଣ୍ଡଘରେ କେଇଖଣ୍ଡ ଅଲପଦାମୀ ଚୌକି ଟେବୁଲ୍ ଆଣି ପକେଇଛି । ତା ଉପରେ ପାଡ଼ ଦେଇଛି ମାନ୍ଦ୍ରାଜୀ ହାଣ୍ଡଲୁମ ଦୋକାନରୁ କିଣା ଚଦରବଚଦର କନା କେଇଖଣ୍ଡ । ଭିତର ଘର କାନ୍ଥରେ ଚୂନ ଲିପେଇଛି । ଖଟ ସଜେଇଛି । ଅତଏବ ବାହା-ଘର ଦିନକୁ ବେଶି କିଛି କାମ କରିବାକୁ ନାହିଁ । ଏମିତିକି ହାଣ୍ଡି ମାଠିଆ ବାସନକୁସନ ଯୋଗାଡ଼ରେ ହେଲା କରିନାହିଁ । ତା' ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଶିଖି ବୋଲି ଗୃହିଣୀଟାଏବି ।

ଆଜି ମଧୁଶଯ୍ୟା । ଆଜି, ଏଇ ଗୋଟାଏ ଦିନ ପୁରୁଷପୁଅର ଆନନ୍ଦ ତା ଜୀବନରେ, ନା, ଖାଲି ଶୁଣିଛି କାନରେ । ଆଖିରେ ଦେଖିନି କେବେ । ବସାରେ କେହି ମାଇପେ ନାହାନ୍ତି ଯେ ଆମ ମଧୁଶଯ୍ୟା ପାଇଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବେ । ସଞ୍ଜ ଆଗରୁ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଯାଇଁ ପଚାରିଲି, ଆଜି ମଧୁଶଯ୍ୟା ବୋଲି କ'ଣ କହନ୍ତି ନା ?

ପୁଷ୍ପିତା ହସିଲା । କହିଲା, ଏ କଥାକୁ ତ ଠିକ ମନେ ରଖିଛ ? ମୁଁ ଭାବିଥିଲି, ଏଠା ତମର ଅଜଣା ବୋଲି ।

କଥା କେମିତି ଉପହାସ ମିଶା । ତେଣୁ ବେଶି ସମୟ ନ ରହି ଚାଲି ଆସିଲି ଦାଣ୍ଡଘରକୁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ପୁଷ୍ପିତା ଆସି ଡାକିଲା, ଆସ ବଜାରକୁ ଯିବା ।

କାହିଁକି ?

ପାଟେଶାରଗଲ ସ୍ୱର ଭିତରେ । ଆଜି ମଧୁଶଯ୍ୟା ନା ? ଅମ

ମଧୁ ଯାମିନୀର ଯୋଗାଡ଼ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବୋଲି ସଜନୀ ନାହିଁ । ଅତଏବ ନିଜେ ନିଜେ ସବୁ କରିନେବା । ଆସ ।

ବଜାରକୁ ଯାଇଁ କେଇ ଟୋକେଇ ଫୁଲ, ଫୁଲମାଳ କିଣିଅଣି ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଭରି ଦେଇଛି ଘର । ତୁଳିତଳପ ଦିଆ ଖଟ ଉପରେ ଆଣିଏ ବହଲରେ ମଲ୍ଲୀ, ହେନା, ରଜନୀଗନ୍ଧା ।

ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସ୍ୱଧା ଘର ଡାକେ ବାଟରେ । ସତ ନଅଟା ନ ବାଜୁଣୁ ତା ବାଟ ସେ ଧରିଛି । ଘରଟା କେମିତ ଖାଁ ଖାଁ ଲାଗୁଛି । ମୁଁ ବସିଛି ବାହାର ଘରେ । କଣ ଭାବୁଛି, ତା' ନିଜେ ମୁଁ ଜାଣେନା । ହୁଏତ ପୁଷ୍ପିତା କଥା । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ସେ ଏକା ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ସ୍ୱତ ବିତେଇବା କଥା । ପୁଷ୍ପିତା ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା ମୋ ପାଖରେ । ଦିନପିନ୍ଧା ପୋଷାକ ତାର ବଦଳିଛି । ଆକାଶ ରଙ୍ଗର ଖଣ୍ଡେ ଝୀନ ପତଳା ଶାଢ଼ୀ । ଜାମା ନାହିଁ ଦେହରେ । ସୁଠାମ ଅଙ୍ଗର କଞ୍ଚାସୁନା ରଙ୍ଗ ଶାଢ଼ୀ ଭେଦ କରି ଅଖି ଝଲସଇ ଦେଉଛି । ଗହଣା ବୋଲି ଖଣ୍ଡେ ନାହିଁ ସାରା ଦେହରେ । ବେକରେ ସଜ ଫୁଟା ମଲ୍ଲୀ ମାଳ । ହାତରେ ନାଲି ମନ୍ଦାର ସାଙ୍ଗକୁ ଯୁଇ ଫୁଲ ତାଡ଼ ଝଡୁ ହୋଇଛି । ବାହୁରେ ଫୁଲ ବାଜୁ । ମୁଣ୍ଡରେ ଫୁଲ ମଣି ।

କିଏ ? ପୁଷ୍ପିତା ? ନାଁ ପୁଷ୍ପିତା । ରୂପନେଇ କେଉଁ ପରୀ ? ଶାଢୀତଳେ କଞ୍ଚା ଯୌବନର ଜୁଆର ଖେଳୁଛି ଖାଲି ଦେହରେ । ଲାଜ ରହୁନାହିଁ କିଛି । ଗୋଲାପି ଓଠ ଦୁଇଟିରେ ମନଭୁଲାଣ ହସର ଝରଣା । ଆଖିରେ ଚଞ୍ଚଳ ଗୃହାଣୀ ଭିତରେ ଅକୁହା ଭାଷା ।

ଫୁଲ କୁମାରୀ ସେ । ଫୁଲରେ ଫୁଲରେ ନିଜକୁ ସଜଫୁଟା ଫୁଲ କରିଛି । ଆଜ ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ହୁଡ଼େଇଛି ମୋର ।

ଚମକି ଉଠିଲି ମୁଁ, ଏ କ'ଣ !

—ଚମକିଲ କାହିଁକି ?

କିଛି ସମୟ ଅନେଇ ରହିଲି ତାକୁ । ମୁହଁରେ ହସ ଲାଗି ରହିଛି । କହିଲି—ଏ ବେଶ କାହିଁକି ତମର ? ଏ ଋଷିତପ ଭଙ୍ଗା ବେଶ ?

—କାହିଁକି ବୋଲି ମନେ କରୁଛ ?

ଜାଣେ ମୁଁ ପୁଷ୍ପିତା ସେ ଝିଅ ନୁହେଁ ଯେ କଥାର ଉତ୍ତର ସହଜ କରି ଦେବ । ତେଣୁ ତୁନି ରହିଲି । ପୁଷ୍ପିତା ଅଧିକ ହସିଲା । କହିଲା···ଆଜି ପଛ ଦିନେ. ଏମିତି ବେଶ 'ଲେଡ଼ା । ଭାରି ଗହଣା ଦେହକୁ ରଘୁ ବାରିକର ମସାଲ ଗୁଡ଼ା ଜାମା ଏ ସବୁ ଅଜିକି ନୁହେଁ ।

ଅର୍ଥ ବୁଝି ପାରିଲିନାହିଁ । କଥାକୁ ଅଧିକ ସହଜ କରି କହିଲା ସେ···ଆଜି ଗୋଟାଏ ଦିନ ପାଇଁ ଝିଅମାନେ ସାରାଜୀବନ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖନ୍ତି । ଯେତେ ସହଜ, ଯେତେ ସରଳ ହେବାପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି ଅଜି । ଆଜି ଡାଲି ଫୁଲରେ ଭରିଦେବା ପାଇଁ ଏ ଦେହ ବନ୍ଧନ ଆଜି ଫୁଲରେ । ଲୁଗାରେ ନୁହେଁ, ଜାମାରେ ନୁହେଁ ଗହଣା ଗଣ୍ଡିରେ ନୁହେଁ ।

କଣ୍ଠାସ୍ପ ହାଣି ଚାହିଁଲି ମତେ । କହିଲା···କେହି ନାହିଁ ଯେ ମଧୁଶଯ୍ୟା ଘରେ ନେଇ 'ଅମକୁ ପୁରେଇବ । ଭାବୁଥିଲି ତମେ ଅଗ ଡାକିବ ବୋଲି । ନ ଡାକିଲ ଯେତେବେଳେ ମତେ ଡ଼ାକି ବାକୁ ପଡୁଛି । ଆସ ।

···ରାଧା ଗୁଲିଗଲଣି ?

···ଟିକିଏ ଉତ୍ତର ହେଲେ କୃଷ୍ଣଟି ତା'ର ବିରହରେ ପାଗଳ ହୋଇଯିବ ଯେ···କହି ପୁଷ୍ପୀତା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ପଛେ ପଛେ ମୁଁ ଗଲି ଘରକୁ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ, ମୁଁ ହୋଇଥିଲି

ନାଁ। ଅଉ କଣ ?

ପୁଷ୍ପିତା ବସିଛି ଖଟକୁ ଆଉଜି, ଭୂଇଁ ଉପରେ। ତଳକୁ ମୁହଁ କରିଛି। ଯାଇଁ ଛିଡ଼ାହେଲି ତା' ପାଖରେ। କମ୍ପିଲା ହାତରେ ଧରିଲି ତାର ଅନାବୃତ ଦୁଇ ବାହୁକୁ,ନିସ୍ତେଜ ପରି ଉଠିଲା ସେ। ତଳୁ ଆଖି ଉଠେଇ ସିଧା ସଳଖ ଗୁହାଁଲା ମତେ।

ଏଥର ବୋଧହୁଏ ନବବଧୂର ଲାଜ ଆସି ଚାଙ୍କି ରଖିଲା ତାକୁ ଏତେ ବେଳ ପରେ। କୋଳକୁ ଟାଣି ନେଉ ନେଉ ଡାକିଲି ପୁଷ୍ପିତା।

...ରୁହ ଭଲ ଅଟେ ଅଲୁଅ ନିଭେଇ ଦିଅ। କିଏ କୋଉଠୁ ଅସି ଉଙ୍କି ମାରି ଦେଖୁଥିବ।

—ଦେଖୁ। କାହାକୁ ଡରନା କ'ଣ ? ଜାଣ, ଆଇନତଃ ତମେ ମୋର।

—ଜୋର କରି ଟାଣିନେଲି କୋଳକୁ।

ସେତିକି ପଡ଼ିଲା ମୋ କୋଳକୁ ଆଖି ମୁଦି। ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ଜଳୁଥିବା ନେଳୀ ବିଜୁଳି ବତୀ କେବଳ ସାକ୍ଷୀ ରହିଲା।

ତା ପରେ ?

ସକାଳ ହୋଇ ଯାଇଛି ଅନେକ ଆଗରୁ ବୋଧହୁଏ। ଦାଣ୍ଡରେ ରିକ୍ସା ଗାଡି ଘୋଡା ଯା, ଅସ ଶବ୍ଦ ପରସ୍ପର କାନରେ ବାଜୁଛି ପଡ଼ଶା ଘରେ ପିଲାମାନଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଭୁଛି ସକାଳୁଆ ଇସ୍କୁଲ ପାଠ ମୁଖସ୍ତ କରିବା। ଝରକା ଫାଙ୍କଦେଇ ସେନାଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ଆସି ପଡଉଛି ଘରେ। ତରବରରେ ଉଠି ବସିଲି।

ପୁଷ୍ପିତା ଶୋଇଛି ନିଘୋଡନିଦରେ, ଶ୍ୟାମଳିଆ ସୁଅଙ୍ଗରେ ସ୍ୱବଣ ବେଶରେ ଗୋବନ୍ଦାନା ଧରିଥିବା ବାଉଁଶ କାଣ୍ଡ ପରି ବଙ୍କା ହୋଇ ଅଣ୍ଟୁ ପାଖରେ ଅସି ରହିଛି ମୁହଁ। ନୂଆ ପିନ୍ଧିଥିବା ସିନ୍ଦୁର

କେବଳ ସିନ୍ଦୁରରେ ରହି ନାହିଁ ମୁହଁ ସାରା ଚନ୍ଦନ ରଙ୍ଗ ଦେଇଛି ଠା'କୁଠା । ଚୋପଡ଼ା ଗୋରା ମୁହଁକୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । ଅଲଗା ବାଲ କେଇ କେରା ତା' ସାଙ୍ଗକୁ ଆସି ପଡ଼ିଛି ଗାଲ ଉପରେ । ଫୁଲମାଳ ଭିତରେ ଫୁଲ ନାହିଁ । କେବଳ ସୁତାଟା ବେକରେ ଗୁଡ଼େଇ ରହିଛି । ପିନ୍ଧା ଲୁଗା ଅଲଗା ହୋଇ ଯାଇଛି ଦେହରୁ ।

ଏତେ ସୁନ୍ଦର ସେ ! ଏତେ ସୁନ୍ଦର ! କଂଗ୍ରୁ ସୁନା ପରି ଖାଲି ଦେହଟା ମନେ ହେଉଛି—ଏ ମଣିଷ ଦେହ ନୁହଁ, ସୃଷ୍ଟି କର୍ତ୍ତାଙ୍କର ପୋଖତ ହାତଗଢ଼ା କଣ୍ଢେଇ ।

ଏତେ ରୂପ ସେ ମୁହଁରେ ! ମୁଦା ଆଖି ଦୁଇଟି ଉପରେ କଳା କଳା ଭ୍ରୁ ମନେ ହେଉଛି କିଏ ଯେମିତ ପ୍ରତିମା ଉପରେ କଜ୍ଜଳ ଗାର ଟାଣିଛି । ଆଉ ଓଠରେ ? ସଂସାରଯାକର ମଧୁ ସାଇତା ଅଛି ସେଥିରେ ।

ଅଜାଣତରେ ମୁହଁ ମୋର ଗୁଳିଗଲା ସେଇ ଟ୍ଟୋଟ ଟ୍ଟୋଟ ଓଠ ଦୋ'ଟି ପାଖକୁ । ତା'ର ଗରମ ନିଶ୍ୱାସ ଆସି ବାଜିଲା ମୋ ଦେହରେ ।

ଚମକି ଉଠିଲି ।

ଏଇ ପୁଷ୍ପିତା । ଯାହାକୁ କାଲି ମନେ ହେଉଥିଲା, ଦାମ୍ଭିକ ବୋଲି । ଆଜ ସେ ଶୋଇଛି ଗୋଟିଏ ଅବୋଧ ଶିଶୁପରି । ଯେମିତ ସଂସାରର କିଛି ଜାଣେନା ସେ । କିଛି ବୁଝେନା । ସରଳ, ଯେତେ ସହଜ ସରଳ ହେଇପାରେ ।

ତା'କ ଏମିତ ସୁଖ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ମନ ବଳିଲା ନାହିଁ । ଦେହରୁ ଖସି ଯାଇଥିବା ଶାଢ଼ୀଟାକୁ ଟାଣି ସଜାଡ଼ି ଦେଲି ବୁକୁ ଉପରେ । ଚମକିଲା ପରି ଉଠି ବସିଲା ସେ ।

ଏ କ'ଣ ? କିଏ ?—ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ।

ତା'ପରେ ଆମ୍ଭେ ମନ ମତେ ଶୁହିଁଲ । କ'ଣ ଭାବିଲା ତ୍କେଜାଣି ମୁରୁକି ହସି କହିଲା—ଓଃ ଭଳେ ? କେତେବେଳୁ ଉଠିଲଣି ?

କ'ଣ ଭାବୁଥିଲ ?

କିଛି ନାଁ ।

ଚମକି ଉଠିଲ ଯେ ?

ଅଭ୍ୟାସ ନଥିଲା ।

କ'ଣ ?

ଜମାରୁ ବୁଝି ପାରୁ ନଥିବ ? ଛଳ କୋପ କଲା ସେ । କହିଲା—ଆଉ ଚିକେ ହେଇଥିଲେଇ—ପାଣିକର ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଭଜ କରଥାନ୍ତି । ଝୁବ ସମ୍ଭାଳି ଯାଇଚ ବୁହ ।

ସ୍ୱାମୀକି ଦେଖି କେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଚମକେ ? ପଚାରିଲି ।

ମଲା ! କହିଲି ପରା—ଅଭ୍ୟାସ ନଥିଲା ।

ଉଠିଗଲା ସେ । ଫିଟା ଲୁଗାକୁ ସଜାଡ଼ିଲା । ତକିଆ ତଳେ ରଖା ବ୍ଲାଉଜଟା ଆଣି ଦେହରେ ଦେଲା । କାଚ ଦ'ପଟ ଗଳେଇ ଦେଲା ହାତରେ । ତାପରେ—ଅଇନାଟା ଆଣି ମୁହଁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଚମକି ଉଠିଲା—ଏ ! ଦେଖୁଚ ?

କ'ଣ ହେଇଚ ? ଉଠିଗଲି ମୁଁ ପାଖକୁ ।

ଦେଖୁଚ. କ'ଣ ହେଇଚ ? ସାରା ମୁହଁ ସିନ୍ଦୁର । ପଣତରେ ପୋଛିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ହସିଲି ମୁଁ । କହିଲି—କେମିତି ଲାଗିଲା ଏଗୁଡାକ ?

ହଁ ହଁ ଜମାରୁ ଜାଣି ନଥିବ କେମିତି ଲାଗିଲା ? ମୁହଁ ମୋଡ଼ିଲା ଛଳ କୋପରେ ।

ଦରଜା ଖୋଲି ବାହାରକୁ ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲି—ଟିକିଏ

ରୁହ । ସକାଳୁ ଗୁଂ’ ଖାଇବା ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ଯାଇ ନେଇ ଆସେ ।

ପଛରୁ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ସେ । ଏ ! ଏ ! ରୁହ ଶୁଣ ଶୁଣ ।

କ’ଣ ? ଫେର ଅସିଲି ।

ପାଖକୁ ଅସ ।

ପାଖକୁ ଅସିବାରୁ ଅଇନାଟା ମୋ ମୁହଁ ଆଗରେ ରଖି କହିଲା ମୁହଁଟାକୁ ଦେଖି ବାହାରକୁ ଯାଅ ।

ମୁହଁ ଦେଖିବି କାହିଁକି ।

ଦେଖିଲେ ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରିବ । ହସିଲା ସେ । ନିଜ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ନିଜେ ଚମକି ଉଠିଲି । ମୋ ମୁହଁକୁ ବି ସିନ୍ଦୁର ସାଆନ୍ତେ ବାକି ରଖିନାହାନ୍ତି । ଗାଲରେ ନାକରେ ଭ୍ରୂଲତାରେ, ଯୁଆଡେ ଚାହିଁଛି ତେଣେ ବିରାଜମାନ । ମୋ ମୁହଁକୁ କେମିତି ଅସିଲେ ସେ ଚନ୍ଦନ ବନ୍ଦନ କରିବା ପାଇଁ ?

ଅଇନାଟାକୁ ଛଡେଇ ନେଲା ସେ । କହିଲା—ଏବେ ଯାଅ । ନୂଆ ବାହା ହେଇଚର ନମୁନା ଦେଖାଇ ପୌରୁଷ କମେଇ ଅସ ଦାଣ୍ଡରୁ ।

ହସିଲି ମୁଁ ।

ମୁଁ ସିନା ନୂଆ ସିନ୍ଦୁର ପିନ୍ଧିଛି ଯେ ଲାଗିଗଲା । ତମ ମୁହଁକୁ ଗଲା କେମିତି ? ସେ କହିଲା—ଠିକ୍ ତାକୁଇ ଅନୁକରଣ କରି କହିଲି—ମୋତେ ଜାଣି ନଥିବ, କମିତି ଗଲା ?

ଦୁହେଁ ହସି ଉଠିଲୁ । ସେ ହସର ପ୍ରକୋପ କେତେ ମିଲିମିଟରରେ ଉଠିଲା କେଜାଣି, ଶୁଣି ପଡ଼ଶା ଘର କୁକୁରଟା କେଉଁଠି ଥିଲା ଭେଉ ଭେଉ କରି ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା ଆମ ଝରକା ପାଇକୁ ।

ସୀତା ରାମଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ, ରାଧା କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଦାସୀ ବୋଲି ନିଜକୁ ଗର୍ବ ମନେ କରୁଥିଲେ, ଏକଥା ପୁରାଣରେ ଲେଖା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ରାମ ସୀତାଙ୍କର, କୃଷ୍ଣ ରାଧାଙ୍କର ଅନୁଗତ ଥିଲେ କି ନାଁ ସେକଥା କୋଉ ପୁରାଣରେ ଲେଖି ଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ଆଉ ପୁଷ୍ପିତା ମତେ ପ୍ରଭୁବୋଲି, ମୋର ଦାସୀ ବୋଲି ନିଜକୁ ନିଜେ ଗର୍ବ କରୁଥିଲେ କି ନାଁ ଜାଣେନାଁ—ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅନୁଗତ କିଣା ଚାକର ହୋଇ ଆସିଲି ଦିନକୁ ଦିନ । କାହିଁକି ବୋଲି ଯଦି କେହି ପ୍ରଶ୍ନ କରେ, ତାକୁ ବୁଝେଇବା ପାଇଁ ମୋର ଭାଷା ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ହେଲ। ସେ ମୋର ଦୁର୍ବଳତା କୁହ ବା ପୁଷ୍ପିତାର ମୋ ଉପରେ ଅଧିକାର କୁହ ।

ପୁଷ୍ପିତା ହେଲା ମୋ ଜୀବନର ମୂଳଧନ । ତାକୁ ପାଇ ମୁଁ ମନେ ମନେ ଅଳ୍ପ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ଏକଥା କହିଲେ ଅଲଣା ମିଛ କଥା ହେବ । ଆନନ୍ଦ ପାଉଛି ଅପରିଯ୍ୟାପ୍ତ । ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ପୁଷ୍ପିତା ପରି କେଇଟା ଝିଅ ଏ ମୂଲକରେ ମିଳିବେ ? କୋଟିକରେ ଗୋଟିଏ ସେ । ତା'ର ତୁଳନା ସେଇ ନିଜେ ।

ଏତକ କଥା ସେ କହିପାରେ ? ଯଦି ପୃଥିବୀରେ କେବେ ଗପୁଡ଼ି ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହୁଅନ୍ତା, ଅଉ ପୁଷ୍ପିତା ସେଥିରେ ଭାଗ ନିଅନ୍ତା, ତାହେଲେ ମୁଁ ହଲପ କରି କହିପାରିବି, ଆଉ କିଛି ନହେଉ ପଛକେ, ସେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ହୋଇ ବିଜୟ ମାଳାର ଅଧିକାରିଣୀ ହେବ ।

କଲିକତାର ରେଷ୍ଟୁରେଣ୍ଟ (ଗୁଁବକା ଘର) ମାନଙ୍କରେ ଦେଖି ଆସିଛି, ଲେଡ଼ିଜ କେବିନ ବୋଲି ଲେଖାଥିବା ପରଦା

ଦଥା କୋଠି ମାନଙ୍କରେ ଠୋକା ଠୋକଏ (ଜଣେ ଜଣେ ଅବଶ୍ୟ) ଦଶ ନୟା ପଇସା ବାଲା ଦ' ପିଅଲା ଗୁ' ଧରି ଓଲି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବଢେଇ ଦଅନ୍ତି । ଦେଖିଛ୍ଛ, ଷ୍ଟିଗିଛ୍ଛ, ବେଲଜିଅ ବୋଲି ଟିପ୍‌ଣୀ କାଟିଛ୍ଛ । ହେଲେ ଅଜ ଏକ କାତଛଡା ମଣିଶ ମୁଁ ହେଲି ? ଅମ ଦହ୍ନ୍‌ଙ୍କର କଥା ଯେମିତ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରର ପାଣି । ଶୋଷିଲେ ଶୁଖୁନ କି ବାଣ୍ଟିଲେ ସରୁନ ।

ଏତକ ଜାତର ସତ ମିଛ କଥା ମା ସରସ୍ୱାତୀ ଜିଭ ଅଗରେ ଭଣ୍ଡ'ର ସଜାନ୍ତି, ତା ପ୍ରେମ ନକଲେ ଜାଣିବା ମୁସ୍କୁଲି ।

ପ୍ରେମ କରନ୍ତୁ କି—ସମଝି ନେବେ ସବୁ । ମନେ ପାଣ୍ଟିବେ, ଅଉ ଦ'ଦଣ୍ଡ ବସି ଗପନ୍ତିକି ମନଟା କନକା ପାଠର ଶୁଖୁଲା ସୋଲ ପରି ଉଶ୍ୱାସିଅ ହୁଅନ୍ତା ।

ଏ କେଇଦନ ପେଟପୂଜାର ପ୍ରସାଦ ହୋଟେଲର ଯୋଗାଣି ହେଉ ଥିଲା । ଘର ଅଗରେ ହୋଟେଲ । ହେଉ ଗ୍ଲେଟ । ଗ୍ଲେଟ ବୋଲିତ ଅମର କଦର ବଢିଛ୍ଛ ବେଶୀ । ଅମ ଖାଇବା ପାଇଁ ମାଲିକର ଏତେ ଧାଁ ଦୌଡତ । ଖାଇବା ବେଲରେ ଘଣ୍ଟାଏ ଅଗରୁ ଭନ ଭନ ଥର ଲୋକ ପଠେଇ ବେଲଟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏତେ ଉତ୍‌ପର । ଅମପରି ମଣିଷ, ମଣିଷ ପଣରେ ଗଣା ହୋଇ ନଥାନ୍ତେ ହୋଟେଲଟା ଅଉ ଟିକଏ ବଡ ହୋଇଥିଲେ ।

ହେଲେ ଗୁରଦନ ଦନ ଯେତେବେଲେ ମାଲିକ ମହାଶୟ ଭନଦନର ବିଲ ନେଇ ପାନଖିଅ ଦୋକଷା ଦାନ୍ତ ଦେଖାଇ ଅଗରେ ଛିଡ଼ାହେଇ କହିଲେ—ଅପଣଙ୍କୁ ଅଉ ବେଶୀ କ'ଣ କହିବ—ଜାଣନ୍ତିତ—ଗ୍ଲେଟିଅ ମୋଟିଅ କରି ଖଟେଣ୍ଡେ ପକେଇଛ୍ଛ ଅପଣମାନଙ୍କ ପରି ବାବୁ ଭୟାଙ୍କ ପାଇଁ । ଏ ହାତରେ ଅଣି ଏ ହାତରେ ଦବା କଥା । ନହେଲେ ମୁଁ ଅଜ ଅସି ନ ଥାନ୍ତି ।

ଆପଣମାନେ କ'ଣ ଅଉ ଖାଇ ପଳେଇ ଯାଉ ଥିଲେ ? ଏ ଟଙ୍କାଟା ନଚଦ୍ଉଲ ।

ଟଙ୍କାଟା ବୋଲି ଯାହା ଦେଖେଇଲେ, ଦେଖି ପିଲେହି ଥିଲେ ବୋଧେ ପାଣି ହୋଇଯାଇ ଥାନ୍ତା । . ବିନା ଚିକିତ୍ସାର ତିନି ଦିନରେ ଦଶ ଟଙ୍କାକୁ ଦଶପଇସା କମ୍ । ତାହେଲେ ? ହିସାବ କରିବାକୁ ଗୁଣମଣି ମାଷ୍ଟରର ଅଙ୍କକଷା ବୁଦ୍ଧି ବେଶୀ ଉଚ୍ଛୁର କଲା ନାହିଁ । ମାସରେ ହୋଟେଲ ନବ ପୁରା ପୁର ଶହେ । ଘରଭଡା କୋଡ଼ିଏ । ଗୁଁ ପାନ କୋଡ଼ିଏ । ଇଲେକଟ୍ରିକ ବିଲ୍ ଟକାଡିଏ । ଗୃହଣୀ ଦଶ ଅଉ ପୁଷ୍ପିତାର ହାତ ଖରଚ ? ଭାବିବା ବେଳକୁ ମୁଣ୍ଡଟା ଝିମି ଝିମି ହୋଇ ଆସୁଚି । ଗୋଡ ତଳୁ ମାଟି ପାତାଳ ବାଟ ଧରୁଛି । କି ବୁଦ୍ଧିକଲା ମୁଁ ? ଖଜା କୋଠି ମେସରେ ମାସକୁ ଚବଶ ଟଙ୍କାରୁ ଚବଶ ଟଙ୍କା ଅଣାଏ ଦେଇନି ଅକ୍ତ……।

ମନିବ୍ୟାଗ ଉଜାଡକର ମାଲିକଙ୍କୁ ନିଶବରେ ଟଙ୍କା କେଇଟି ଗଣିଦେଇ କହିଲି ଦେଖନ୍ତୁ ଅସି ଟ୍ୟୁବ୍ ଭଲ କରିଛନ୍ତି, ନହେଲେ ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି ଅପଣଙ୍କ ପାଖକୁ । ଆଜି ଖିଅଠୁଁ ଅଉ ଆମର ଖାଇବା ହବନାହିଁ ।

ସେ କଣ ? ଖୋଲା ଖୋଲା ଡ଼ିମା ଅଖି ଦିଟାକୁ ତରାଟି ପଚାରିଲେ ହୋଟେଲ ମାଲିକ । ଖାଇବା ପିଇବାରେ କିଛି ଅଣହେଲା ହେଲା ନା କଣ ? ନାଁ ନାଁ ମୁଁ ନିଜେ ସବୁ ତଦାରଖ କରି ପଠେଇଛି ।

ତା ମାନୁଛି । ତେବେ କଥା କ'ଣ ଜାଣନ୍ତି ତା'ର ମନେ ନାହିଁ ହୋଟେଲରେ ଖାଇବାକୁ ।

ତା'ର ? ଓ ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀଙ୍କ କଥା କହୁଛନ୍ତି ? ମନଖୋଲା ହସ ହସିଲେ ସେ । କହିଲେ—ସେ କଥା ଯାହା କହୁଚ, ମହାକୁ

ପାଉଚ । "କେତେ ବଡ଼ ଘର ଝିଅ । ତୁଣ୍ଡରେ କି ଜନିଷ ବାଜୁଛି । ଆଜି ଆଉ ଏଇ ଶୁଣିଲ, ପରୁ କନିଷ ରୁଚବ ନେ ତୁଣ୍ଡକୁ । ଗୋଟେ କାମ କର ବାବୁ, ଆମର ଯୋଉଁ ପୁଅ ଅଛି, ତା' ଶଳା । ଆଃ ରାନ୍ଧିବାରେ ଏକାଡ଼ି ଫାଷ୍ଟକଲାସ । କଲିକତା ଯାଇଁ ବଡ ବଡ଼ ବଙ୍ଗାଳୀ ବାବୁମାନଙ୍କ ଘରେ ରନ୍ଧା ବଡା କରୁଛି କି ନାଁ, ଯାହା ଟେଯାଉ କସମ କହିବେ ସବୁ ଜଣା ଅଛି । କହିବତ ତାକୁ ଖବର ଦେଇଦେବ । ଆଜି କହିଲେ କାଲି ଆସି ପହଞ୍ଚିବ ।

ଅଳ୍ପ ପରେ ଜବାବ ଦେବ ବୋଲି କହି ତାଙ୍କୁ ବିଦା କରିଦେଲି । ହେଲେ ଥୟ ଧରି ବସିବାକୁ ତର ସହୁନି ନାହିଁ । ସିତାଙ୍କୁ ଖାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କ'ଣ କରାଯିବ, କ'ଣ କଲେ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଖୁସି କରିହେବ, ଏଇ ଭାବନାକୁ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବା ସାର ହେଲା । ଘରର ଘରଣୀ ପୁଷ୍ପିତା । ରାନ୍ଧିବାଢ଼ି ପରଷିବା ତା'ର କର୍ମ ନୁହେଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତଥାପି କେମିତି ଗୋଟାଏ ଖାପଛଡ଼ା ମନେ ହେଉଛି ପୁଷ୍ପିତାକୁ ରାନ୍ଧଣାଘରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ମଠର ଚଢା ଝିଅ ରାନ୍ଧଣା ଘରେ ପଶି ନିଆଁ ପାଖରେ କଞ୍ଚା ସୁନାପରି ଦେହକୁ ସିଝେଇ ହାଣ୍ଡିତଳି କଳା ବରଣ କରିବ, କୌଣସି ମତେ ମାନି-ନେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ କଥାଟାକୁ । ତଥାପି କାହିଁକି ଭଲ ଲାଗୁଛି । ପୁଷ୍ପିତା ସକାଳୁ ଉଠି ବାସିଲୁଗା ଛାଡ଼ି ପଶିବ ରନ୍ଧାଶାଳେ । ତର ବରରେ ପାଞ୍ଚ କାମକୁ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ କରିବାକୁ ପ୍ରାଣପଣେ ଲାଗିପଡ଼ିବ ନିଆଁ ରଙ୍ଗ ବାଜି ମୁହଁ ଉପରେ ଜକେଇ ଉଠିବ ଝେଇ ବନ୍ଦୁ ଝାଳ, ମାନିବ ବେଶ । ଅଫିସ ଯିବାବେଳକୁ ଗାଧୋଇ ଆସି ଯେତେ-ବେଳେ ଚୁଡା ହେବ, ଆସନ ପାଡି ଭାତ ବାଢ଼ି ଦେବ ଆଗରେ । ରନ୍ଧା ଜନିଷର ଭଲମନ୍ଦ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ଅନେଇ ରହିବ ।

କ'ଣ ବସି ବସି ଭାବୁଚମ ? —ପୁଷ୍ପିତା ଆସି ଧ୍ୟାନ ଭଙ୍ଗ କଲା । କହିଲା—ଆଜି ରବିବାରଟା କ'ଣ ଏମିତ ଯିବ ? ଚାଲ ନା' ଥିଏଟର କି ସିନେମାରୁ ବୁଲିଆସିବା ।

ଲଙ୍କାପୁରରେ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଜୟ ଶବ୍ଦ କାନରେ ବାଜି ରାବଣର କ'ଣ ହେଉଥିଲା ଜାଣେନାଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଯାହା ହେଲା ତା'ଠାରୁ ବୋଧହୁଏ ବେଶୀ କିଛି ଦଶମୁଣ୍ଡିଆ ରାବଣର ହୋଇ ନଥିବ ।

ନୂଆ ବାହା ହୋଇଛି । ଘର ହୋଇଥିଲେ ଆଜି ଚଉଠି ରାତି । ବୋହୂ କୋଉ କଣରେ ପଶିରହିଥାନ୍ତା, ପୁଷ୍ପିତା ଦେଖିବାକୁ ସାତ ସପନ ହୋଇଥାନ୍ତା ଏଇନେ । ବର ବେଶରେ ମୁଁ କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘଦେଖା ବଳଦ ପରି ଘରମୁହାଁ ଛଡ଼ା ଦାଣ୍ଡମୁହାଁ ହେଉନଥାନ୍ତି । କାରଣେ ଅକାରଣେ ଘରଭିତରକୁ ଉଙ୍କି ମାରୁଥାନ୍ତି କେମିତି ଟିକିଏ ଆଖି ପୂରେଇ ଦେଖନ୍ତି ଏଇ ମନନେଇ । ହେଲେ— ମୋର ଯୋଉଁ କଳଙ୍କୀ ଅବତାରଣୀ ସୀତା ନୂଆବୋଉ ଗିରିଆଣୀ ଚଣ୍ଡିଆଗଡ଼ିଆଣୀ ନୂଆବୋଉମାନେ ହାତରେ ତାଲିଚଟୁ ଝୁଞ୍ଚୁଣୀ ଧରି ଏଘର ସେଘର ହେଉଥାନ୍ତେ, ତାଙ୍କ ଦାଉରେ ସମ୍ଭୁଳା ପଡନ୍ତା ନାହିଁ । କି ବେଲଜିଆ ପୁଅମ ? ଦିନ ଦିପହରେ ମାଇପକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ଛୁଆ ଛଡା ବଳେଇ ପରି ବୁଲୁଛ ? ରାତି ହଉ— ମନ ପୁରେଇ ଦେଖ । କେହି ଛଡ଼ାଇ ନେବ ନାହିଁ ।

ହେଲେ, ଆଜି ? ନୂଆ ହୋଇ ବହୁ ହୋଇ ଆସିଛି ପୁଷ୍ପିତା । କିଏ ଦେଖି ସତ ମଣିବା କଥା ପରେ, ମୁଁ ନିଜେ ସେମିତି ହେଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତା, କେଉଁ ଯୁଗରୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ କାନ୍ଧ ପଛରେ ଛାୟାପରି ରହିଛି ।

ତଥାପି ତା'ର ମନ ଜଗି ଚଳିବାକୁ ହେବ । ନୂଆ ଯୋତାକୁ

ଲୋକେ ଇସ୍ତ୍ରୀକର ପିନ୍ଧା କାମିରେ ପୋଷ୍ଟୁ ସାଇତବା କଥା ଆଖିରେ ଦେଖିଛି । ଏତ ନୂଆ ଭାରିଯା । ଥିଏଟର କଲା ଲୋକର ଯେତେବେଳେ ଥିଏଟର ଦେଖିବା ସଉକ ହୋଇଛି, ଟଙ୍କା ନଥିଲେ ବି ଧାର କର ଦେଖାଇବାକୁ ହେବ । ଏଇ ବିଧି ।

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ସଜବାଜ ହେବା ପାଇଁ କହି ମୁଁ ବାହାରି ଗଲି ବିନୋଦ ଦାସ ଘରକୁ ତା' ଛଡ଼ା ଟଙ୍କା ପଇସା ଆଶା ଆଉ କେଉଁଠି ଦିଶିଲା ନାହିଁ ଆଖିକି । ହେଉ ସେ ସାମାନ୍ୟ ଡେସପାଚର । ତା' ବୋଲି' ଦଶପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାର ଅଭାବ ତା' ପାଖରେ ମେଣ୍ଟିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଗୃମେଲ୍ କବାଟ ଖୋଲି ଚିତ୍କାର ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲା । ଏ କିଏ ? କି ଅପୂର୍ବ । ଆହୋ ! ଶୋଇଚ କ'ଣ ଦେଖିବ ଆସ କିଏ ଆସିଛି । ବିନୋଦ ବୋଧହୁଏ ଶୋଇଥିଲା । ନିଦ ଢୁଳୁ ଢୁଳୁ ଆଖିରେ ମଦୁଆଙ୍କ ପରି ଟଳି ଟଳି ଆସି ଅବାକ ହୋଇଗଲା । ଆରେ ! ତୁ ! ଏଇ ଖରାବେଳେ ? ଆ-ଆ-ଭିତରକୁ ଆ ।

ଘର ଭିତରେ ଯାଇ ବସିଲି ମୁଁ । ଗୃମେଲ୍ ହାତ ପଙ୍ଖାଟା ଆଣି ବିଞ୍ଚି ବସିଲା । ବାରଣ କଲିରୁ ମାନିଲା ନାହିଁ । କହିଲା—କ'ଣ ଯେ ଆପଣ ! ଏଇ ନିର୍ଧୁମ ଖରାବେଳେଟାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ—କଲ ପଙ୍ଖା ନାହିଁ, ହେଲେ ଯେତେଟା ପାରିବୁ । ଆପଣଙ୍କ ପରି ଲୋକ ଆଜି ଆମଘରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇଛନ୍ତି···

ମୁଁ ଯେ କ'ଣ ତା' ମୁଁ ନିଜେ ବୁଝିଛି । ହେଲେ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲି କହି ଯୋଗାଏ ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାହେଲା ନାହିଁ ।

ବିନୋଦ କହିଲା, କେତେଥର ମନେ କଲିଣି ତୋ ବାହା

ଦିନରୁ ଡତେ ଥରେ ଆମ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କର ଆଣିବ । ହେଲେ ଗୃମେଲି ବାରଣ କରୁଛୁ ।

କାହିଁକ ? ଯୋରକର ହସି ପଗ୍ଗୁରଲି । ଗୃହ୍ହାଁଲି ବିନୋଦକୁ । ବିନୋଦ ଅନେଇଛୁ ଗୃମେଲିକୁ ।—ହଠାତ୍ ଆଖି ଫେର ଆସିଲା ଗୃମେଲି ଆଡ଼କୁ । ତା' ମୁହଁରେ ନକହିବା ପାଇଁ ଆଭାସ । ଦାନ୍ତକୁ ଦାନ୍ତରେ ଚାପି ଆଖି ଦିଟାକୁ ନାଥସାଉ ଘି' ପିଠା ପର କରୁଛୁ । ମୋ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିବାରୁ ଲାଜରେ ଝିଉଁଲ ପଡ଼ିଲା । କହିଲା, ନା ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବେ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରବେ, ମୁଁ ସେଥିରେ ମନା କରିବ ? ତା' ପରେ ବିନୋଦକୁ ଗୃହିଁ କହିଲା—ସେଇ ଅନ୍ଧୁର ଡରଲେ । କହିଲେ—ଆଗ ଅରବିନ୍ଦ ଆଉ ଆଜି ଅରବିନ୍ଦ ଭିତରେ କେତେ ତଫାତ୍ । କୋଉ ବାହାପରେ ଖାଇବା ପାଇଁ ଡାକିବାକୁ ଯିବ ? ବିନୋଦ ପ୍ରତିବାଦ କର ଉଠିଲା । ନା ରେ! ଏତ ମିଛ କହିପାରେ ସେ ? ପଗ୍ଗୁରଲି, କାଲି ମୁଁ ଡାକିବାକୁ ବାହାରିବ ବେଳେ କ'ଣ କହିଲା ସେ—

କ'ଣ ମୁଁ କହିଲି ?

ତମେ ତ କହିଲ ଏତେବଡ଼ ଲୋକର ଝିଅ ଜୋଇଁ, ଯେହିଁକି କଟକ ସହରରେ ଯାହାଙ୍କ ନାଁ ଘରେ ଘରେ, ସେ ପୁଣି ଆସିବେ ମୋର ଏଇ ଭଙ୍ଗା ଘରକୁ ?

ଦୁହିଙ୍କ ଭିତରେ ଘରୁଆ କଜିଆ ଲାଗିଗଲା । ବେଶ୍ ଲାଗିଲା ମତେ । ଏମିତ ନହେଲେ କି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତ । ଘର-କରଣା ଜାଣନ୍ତ ବୁଝନ୍ତ ?

ବିନୋଦ ଶେଷରେ ହାର ମାନିଲା । କହିଲା—ଆମ ଭିତରେ ଏମିତ କଜିଆ ଲାଗିଲେ ବିଚଣ୍ଟ ଏତେ ବାଟରୁ ଆସି ତଣ୍ଟି

ଶୁଝୋଇଛୁ, ଏଥର ନିଜେ ଇଲିଶ ଶୁଝୁଆ ହେବ । ତମେ ବସ । ମୁଁ ଯାଏଁ ତା ପାଇଁ ଚା ଟିକିଏ କରେ । ବିନୋଦ ଉଠିବା ଆଗରୁ ଚାମେଲି ପଙ୍ଖାଟାକୁ ରଖିଦେଇ କହିଲା—ବନ୍ଧୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବାରେ ଖୁବ ଧୁରନ୍ଧର । ଏଇ କାଲେ ନିଜେ ଯାଇଁ ଚା' କରିବେ । ଆପଣ ବସନ୍ତୁ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ! ମୁଁ ଚା କରି ଆଣୁଛି

ଭିତରକୁ ଗଲା ଚାମେଲି । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଆଉ ଘରୁ । ଥାଇ ଡାକ ଗୁଣ୍ଡିଲା, ଶୁଣୁଚ ! ଥୁଡ଼େ ଆସିବ ଟିକିଏ ? ବିନୋଦ ମତେ ବସେଇ ଦେଇ ଉଠିଗଲା ଭିତରକୁ । କଣ ଦୁହିଙ୍କ ଭିତରେ କଥା ହେଲା, ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି । ହେଲେ କିଛି ସମୟ ପରେ କାନରେ ଆସି ବାଜିଲା ଟ୍ରଙ୍କ ବାକ୍ସ ଖୋଲା ହେବାର ଠକ ଠାକ ଢଙ୍ଗ ଢାଙ୍ଗ ଶବ୍ଦ । ମନେକଲି ଟ୍ରଙ୍କ ଖୋଲି ଟଙ୍କା ବାହାରୁଛି ମୋର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାରରେ ଲାଗିବା ପାଇଁ । ହେଲେ ଏତେବେଳ ଧରି କଣ ଚାଲିଛି । ଟଙ୍କା କଣ ଗୋଟାଏ ଯାଗାରେ ରଖନ୍ତି ନାହିଁନା କଣ । ନାଁ ଆଉ କିଛି । ହୁଏତ ଟଙ୍କା ନୁହେଁ ।

ଏଥର ଚାମେଲିର ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ ସ୍ୱର ଟିକିଏ ଜୋରରେ ଶୁଣାଗଲା । ଏଇନେ କଣ କରିବ କୁହତ । ଦେଖିଲ ମୋ ଟ୍ରଙ୍କ ବାକ୍ସ ସବୁ ।

ତେବେ । ବିନୋଦ କହୁଛି । ଘର କରି ଚାରିଟା ପଇସା ରଖିନ ଯେ ଦୁ' ପଇସାର ଚା, ଦୁ'ପଇସାର ଚିନି ଆଣିବ ।

ଦେଇଥିଲ ଦିନେ ହାତଟେକି ପଇସାଟାଏ, ଏଇନେ କାଟି ଦେବ ।

ଆଃ । ପାଟିଟା କରୁଚ କାହିଁକି । ଶୁଭିବ ଯେ ।

ତମେ ଗୋଟିଏ କାମ କର । ପୁଣି କହୁଚ ଗୃମେଲି । ଅଥଚ ସ୍ୱରଟା ଗୃପା । ଦୋକାନରୁ ଦ ପଇସାର ଗୃ ଖାଲି ବାକ ନେଇ ଆସ । ମିଶ୍ରି ଅଛୁ, ସେଇଥିକୁ ଚୁର୍ ଦେଇଦେବ ।

ନାଁ । ସେ ମିଶ୍ରୀ ଚୁର୍ ଗୃ ଖାଇବା ଭାଗ୍ୟ ହେଲାନାହିଁ ମୋର । ନିଜ ଅଜାଣତରେ ଉଠି ଆସିଛୁ । ଉଠି ଆସି ବାଲୁ-ବଜାର ଛକ ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛୁ ଯେତେବେଳେ, ସେତେ-ବେଳେ ଜାଣି ପାରୁଛୁ ମୁଁ ଏଇନେ ବନୋଦ ଦାସ ଘରେ ବସି ନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଥିଏଟର ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଉଧାର ଖୋଜ ବୁଲୁଛୁ ।

ଉଧାର ! ଏଯୁଗରେ ଉଧାର ଦେବାକୁ ଗୃହିଁଲେ କୋଟି ପଥର ହାତ ପତାହେବ, ହେଲେ ନବାକୁ ଗୃହିଁଲେ ଜନ୍ମକଲା ମା ମୁହଁ ଅଡ଼େଇ ଦେବ । ତେବେ ? ଏଇନେ ହୁଏତ ପୁଷ୍ପିତାର ହରରଙ୍ଗୀ ଛାପାନାଇଲେନ୍ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି, ମୁହଁରେ ଚନ୍ଦ୍ରମଣୀ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଭାଷାରେ ଢେମିଣିଆ ଭରଭର ଗନ୍ଧ ସ୍ନୋ ପାଉଡର ବୋଳି, ଦୁଆରୁ ଘର ହେଉଥିବ । ଥିଏଟର ଦେଖିବ ସେ ଅଜ । ଅଜ ଦେଖେଇବାକୁ ହେବ ମତେ ।

ପାଖ ବହି ଦୋକାନଟାକୁ ଦେଖି ମନଟା ଉହଲ ଝକଲ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ହେ ନନ୍ଦଲାଲ ! ହେ ଲକ୍ଷ୍ମୀବତ୍ସ ! ଦିନେ ହେଲେ ତମକୁ ଠାକୁର ବୋଲି ମାନି ନାହିଁ । ଅଜ ଅଠା-କାଠିରେ ପଡ଼ି ତମକୁ ଶହେ ଅଠ ଦଣ୍ଡବତ କରୁଛୁ । ସତରେ ଯେବେ ତମେ ଠାକୁର ହୋଇଥିବ, ସତେ ଯଦି ମୋଭଳି ହତଭାଗା ଗୁଡ଼ାଙ୍କର ମନ କଥା ବୁଝି ପାରୁଥିବ ତେବେ—ବହି ଦୋକାନ ମାଲିକ କଣ୍ଠରେ ସୁଦୟା କର । ମାନରଖ ଅଜ ମୋର, ମାନରଖ ।

ଅରେ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ନା ? ମଝି ବାଟରେ ଠିଆ ହୋଇ ଭାବୁଛନ୍ତି କ'ଣ ?

ଅନେଇ ଦେଖେତ ସ୍ୱୟଂ ବସ୍ତ୍ର ଦୋକାନ ମାଲିକ ଖଣ୍ଡେ ଆଠହାତ ମଇଳା ଧୋତି ସାଙ୍ଗକୁ ପିଠି ଫଟା ପଞ୍ଜାବୀ ପିନ୍ଧି ମୋ ପଛରେ । କହିଲି—ଗୋଟେ କାମରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲି । ହେଲେ—

ଆସନ୍ତୁ, ଆସନ୍ତୁ ଦୋକାନକୁ ଆସନ୍ତୁ । ଭଦ୍ରଲୋକ ଜୋଉଁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇ ଦୋକାନକୁ ନେଇଗଲେ । ବିକ୍ରୀ କରୁଥିବା ଲୋକଟାକୁ କହିଲେ—ଯାଅତ ବାବୁ ! ସେ ଆଗ ଦୋକାନରୁ ଆଛା କରି ଗୁ ଗୁରି ପଇସାର ନେଇ ଆସ । ହଁ ଗିଲାସଟା ନେଇ ଯାଅ । ତା ପରେ ମତେ କହିଲେ—କୁହନ୍ତୁନାଁ ବାବୁ! ଏଥର ବସ୍ତ୍ର ଦୋକାନ ଉଠେଇ ଦେଇ ଗୁଡ଼ାଖୁ ଦୋକାନ କରିବି ବୋଲି ଭାବୁଛି । ଆଜିକାଲି ଯେତେ ଭଲ ବସ୍ତ୍ର ବାହାରୁ ଆଡ଼ ଆଖିରେ କେହି ଅନେଇବାକୁ ନାହିଁ । ହେଲେ ଗୁଡ଼ାଖୁ, ସକାଳ ହେଲେ—ରାମ ନାମ କେହି ମୁହଁରେ ନଧରୁ, ଟେଳାଏ ଗୁଡ଼ାଖୁ ଧରିବା ପାଇଁ ହାତ ଖଲ ବଲ ହେବ । ଶୁଖିଲା ଗାଡ଼ିଆର ମେଘ ପାଣି ଭିତରେ ମାଛଲୋଭୀ ବଗ ବସିବା ପରି କେତେଦିନ ବସି ରହିବି କୁହ । ଏଇ ଯୋଉ ଆପଣଙ୍କ ସେ ନାଟକ—ଏଇତ ସେଦିନ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନରେ ହୋଇଗଲା । କଣ ତା ନାଁ ତ— ହଁ ଅମ ଏଇ ଆପଣ ଯାହାକୁ ବାହାହେଲେ ସେଇ ନାଚୁଥିଲେ—

ଲୋକଟା କ'ଣ ମ : ଅଭିନୟ କହି ଜାଣେନା-ନାଚିବା କଥାଟା କହୁଚ । ସମ୍ଭାଳି ନେଇ କହିଲି, କଳଙ୍କିନୀ ।

ହଁ । ଠିକ୍, ଠିକ୍, । କଳଙ୍କିନୀ । ଦେଖିଲି ବାବୁ !

ଆଃ । ଖାସା । କହୁଛ ପର' କେଉଁଠା ନାଟକ ଅଛି ଆମର ଓଡ଼ିଆରେ ସେମିତ । ମନେ ପାଥିଲି, ଯାଇ ଆପଣଙ୍କୁ ଧରିଲେ ଉପଲିଷ୍ଟ ପାଇଁ ମନା କରିବେନି ଆପଣ । ହେଲେ ହାମ୍ବ କୁଲେଇଛି କୋଉଠି । ବଜାର ଅଛି ଯେ, ଛପେଇ ବିକ ଘରଧନ ଘରକୁ ଆଣିବ ।

କିନ୍ତୁ ଲୋକଟେତ ବହୁ ଗୁପି......

କଥା କୁହେଇ ଦେଲେ ନାହିଁ ଭଦ୍ର ଲୋକ । ହାଁ, ହାଁ, କରି ଉଠିଲେ । କହିଲେ ସେକଥା କ'ଣ ମୁଁ ମାନୁନାଇଁକି ବାବୁ ! ହେଲେ ସେ ବହି ଭିତର ଖୋଲି ଦେଖିଛନ୍ତି । ମହାକାଲ ଫଳ । ଉପରଟା ଯୋଉ ଚହଟ ଚକ୍‌ଣ, କଣିବା ଇଛା ନଥିଲେବି କଣିବାକୁ ସତ ବଳିବ । ମୁଁ ତ ବାବୁ ସେମିତି ବହି ଗୁହେଁନା । ବହି ଭଳି ବହି ହବ । ପାଞ୍ଚ ଲୋକ ଦେଖି ଯେମିତି ପ୍ରଶଂସା ବିତରକେ ନିନ୍ଦା କରିବେ ନାହିଁ ।

ଲୋକଟା ଗୁ' ଆଣିଦେଲା । ଭଦ୍ରଲୋକ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗିଲାସ ବାହାର କରି ଅଣାର ଗୁ'କୁ ଦ' ଦ' ପଇସା ବାଣ୍ଟୁଣ୍ଟା କରି ଦେଲେ । ନିଜେ ଗୋଟିଏ ଗୁ' ନେଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ ବଢ଼େଇ ଦେଲେ ମତେ । କହିଲେ—ଆଜିକାଲି ଏ ଗରମ ପାଣିରେଇ ଭେଜାଲ ବାବୁ ! ବହି କଥା ଆଉ କ'ଣ କହିବ ?

ସାହସ ନେଇ କହିଲି—ଆପଣଙ୍କ କଥାତ କହିଲେ, ମୋ କଥା କିନ୍ତୁ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।

—କ'ଣ ଯେ କହନ୍ତି ଆପଣ ? ଅମେ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ମଣିଷ ହେଲୁଣି, ଅମର ଫେର କଥା ? କୁହନ୍ତୁ କ'ଣ କହିବେ ।

—ମୁଁ କହୁଥିଲି ସେଇ କଳଙ୍କିନୀ ନାଟକଟା ଯଦି ଅପଣ ଛପେଇବାର ଟିକିଏ ସୁବିଧା କରି ଦଅନ୍ତେ ।

ଗୁମ୍‌ମାର ଉପରକୁ ଅନାଇ ରହିଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ । ତା'ପରେ କହିଲେ—ମୋ କହିବା କଥାକୁ ଅପଣ ବୁଝିଲେ ନାହିଁ । ହଉ । ଯଦି ଅପଣ କହୁଛନ୍ତି, ଫେର ମୋ ଦୋକାନକୁ ଅସି ନାଁତ କର ପାରୁନ । ହେଲେ ଲାଭବାଟ ଦେଖିବାକୁ ପାଉନାହିଁ ।— ଯାହାହଉ, ଅପଣଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଲେଖକକୁ ଯେବେ ଅମେ ପଦାକୁ ନଦେଖାଉଁ ଦେଶର ଶତ୍ରୁ ହେବୁ ଅମେ, ଜାତିର ଶତ୍ରୁ ହୋଇ ରହିବୁ । କାଲି ଦେଇ ଯିବେ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟା ।

କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କା କଥା କହିବାକୁ କାହିଁକି ଅଟକୁଛି ତୁଣ୍ଡରେ ।

କିନ୍ତୁ ଅଉ କ'ଣ ? କହିଲି ଛପେଇ ଦେବ । ଲାଭ ହଉ ଲୋକସାନ ହେଉ, ତେଣିକି ଯାହାଥିବ ଭାଗ୍ୟରେ ।

ଉଠି ଅସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲି । ଏକଥା ପଚେ ଟଙ୍କା ମାଗିବା ଯେ ମୋ ପକ୍ଷରେ କେତେ ବଡ ଅଭିଶାପ ତା' କେହି ବୁଝୁ ନବୁଝୁ ମୁଁ ନିଜେ ନିଜେ ବୁଝିଲି । ତଥାପି ଉଠି ଅସିବାର ଯୁ ନାହିଁ । ତେଣେ ପୁଷ୍ପିତା 'ଗୁହିଁ ଗୁହିଁ ତୋ ସରଣୀ ମାରିଲିଣି ଅଖିପାଣି' ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱାମୀରୁ ଚଣ୍ଡୀଗଣୀ ହୋଇ ବସିଥିବ । ଅତଏବ ସାପର ଚୁଚୁନ୍ଦ୍ରା ଧରା ଅବସ୍ଥା ମୋର । କଲପଙ୍ଖା ତଳେ ବସି ଝାଳରେ ଦାରଗାଧୁଅ ।

ଟଙ୍କା ମାଗିଲି । ସଙ୍କୋଚ କର ନୁହିଁ, ସହଜ ଭାବେ । ଟଙ୍କାର ବିଶେଷ ଦରକାର । କିଛି ନଦେଲ ନଚଳେ । ଭଦ୍ରଲୋକ ଯାବାଦଲ ରଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗୀରେ ହସି ଉଠିଲେ । କହିଲେ ଏଇତ ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ମନକରୁ ନଥିଲି କାହାର ବହି ଛାପିବା ପାଇଁ ।

ଏଥିପାଇଁ କୋଉ ଲେଖକଙ୍କୁ ଦୁଆରେ ମଡ଼େଇ ଦାଏ ନାହିଁ । ହେଲେ ଅପଣ ଯେତେବେଳେ, ନିଜେ ମୋ ଦୋକାନକୁ ଦୟା-କର ଅସିଛନ୍ତି

ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ଆଉ ଟେଉ କାଲର ରଙ୍ଗା ଫାଉଣ୍ଟେନଟା ବଢ଼େଇ ଦେଇ କହିଲେ ରଏଲଟି ଶହେ ଟଙ୍କାରୁ ବେଶୀ ଦେଇ ପାରିବନି ବାବୁ । ସେଥିରେ ଯେବେ ସ୍ୱୀକୃତ ଲେଖିଦଅ ନହେଲେ……।

ନହେଲେ କ'ଣ ହେବ ସେ ନକହିଲେ ବି ମୁଁ ସମଝି ନେଲି । ତରବରରେ କାଗଜ କଲମ ନେଇ ଲେଖି ବସିଲି କଲଙ୍କିନୀ ବହିର ରଏଲ୍‌ଟି ବାବଦ ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା ଶ୍ରୀ…ଙ୍କଠାରୁ ଆଜି ବୁଝିନେଲି । ଲେଖି କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ବଢ଼େଇ ଦେଲି ତାଙ୍କ ହାତକୁ । ଧୁରେଇ ଫେରେଇ କେଇଥର ପଢ଼ି ହାତ ବାକସରେ ରଖିଲେ । ଭାବିଲି ଯାହାହେଉ ସତରେ ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି । ଏଇ ଅବେଳରେ ହାତକୁ ହାତ ଟଙ୍କାଏ ଦି'ଟଙ୍କା ନୁହେଁ ଏକାଥରେ ଶହେ ଟଙ୍କା ଆସିବା ଭଗବାନଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦ ନୁହେଁତ ଆଉ କ'ଣ ? ମନେ ମନେ କେଇପଣ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ବସିଲି ନନ୍ଦଲାଲଙ୍କୁ ।

କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଥିଲି । ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଡାକରେ ପ୍ରକୃ-ତସ୍ଥ ହୋଇ ଦେଖିଲି ଖଣ୍ଡେ ଦଶ ଟଙ୍କାର ନୋଟ ମୋ ହାତରେ । ନାଁ, ବଜ୍ର ପଡ଼ିଲା ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ । ପଡ଼ିଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ମୋର ସଂସାରୀ ହେବାର ଆଶା ସ୍ୱପ୍ନର ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଶିଢ଼ି ବନ୍ଧା ହୋଇ ଯାଇ ଥାନ୍ତା । କେବଳ ଦେଖିଲି ନୋଟଟାକୁ । ଶହେ ଟଙ୍କା ବଦଳରେ ଦଶ ଟଙ୍କା । ଗୋଟାଏ ବହିର ରଏଲ୍‌ଟି ଦାମ ଏ । ଏଥିରେ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ! ପୁସ୍ତିକାକୁ ନେଇ ସବାଆଗ ଆସନ ନହେଉ ତା'ପଛ ଆସନରେ ବସି ଥିଏଟର ଦେଖା ଯାଇପାରେ । ଖାନ୍ ହୋଟେଲ ମାଂସ ନହେଉ ଗୁରୁଗୁରୁ ପଇସାର ଚନାଚୁର ଚୋବେଇ ସାଇକେଲ ରିକ୍ସାରେ ବସି ବସାକୁ ଆସିହୁଏ ।

କିଛି କହୁନାହିଁ, କିଛି ଶୁଣି ନାହିଁ । ଦଶ ଟଙ୍କାର କାଗଜ ଖଣ୍ଡକୁ ଜୀବନ ଧନ କରି ଗୁଞ୍ଜି ପକେଟରେ ସାଇତି ଗୋଟେ ନିଶ୍ୱାସରେ ବସାକୁ ଧାଇଁ ଆସିଛି ।

ମନେ କରିଥିଲି ପୁଷ୍ପିତା ହୁଏତ ରାଗ ଜର ଜର ହୋଇ ବେଶ ବଦଳେଇ ବସିଥିବ । ଦେଖିବାକ୍ଷଣି ଖଇବାଣରେ ନିଆଁ ଧରିବା ପରି 'ହୁ କରି ଜଳି ଉଠିବ' । କିନ୍ତୁ ଆସି ଦେଖେ ସେସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ଗୋଟା ମଣିଷଟା ଘରେ ନାହିଁ । ଦୁଆରେ ଝୁଲୁଛି ନୂଆ କିଣା ହୋଇଥିବା ଗଡରେଜ ତାଲାଟା ।

ଗଲା କୁଆଡେ ପୁଷ୍ପିତା ? ଥରେଟର ଦେଖି ଚାଲିଗଲା ନା । କ'ଣ ଏକା ?

ରାଧା ଆସିଲା ଧଇଁ ସଇଁ ହୋଇ । ଖବର ଦେଲା—କିଏ ଜଣେ ବାବୁ ଆସିଥିଲେ ଯେମା ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କ ବାପ ଘରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ସାଲେପୁର ରସଗୋଲା ଖାଇବା ବେଳେ ଯଦି କେହି ଜୋର କରି କଞ୍ଚା କଇଆଁ ଖୁଆଇ ଦିଏ କଣ ମନହେବ ଭାବି ପାରୁଛନ୍ତି ? ଠିକ୍ ସେମିତି ମନନେଇ ଘରକୁ ପଶିଲି ମୁଁ । ଜଣେ ବାବୁ ଆସିଥିଲେ । ରାଧି ଚିହ୍ନେନା ସେ ବାବୁଙ୍କୁ । ମୁଁ ଚିହ୍ନିଛି କି ନାଁ ଜାଣେନା । ଅଥଚ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ପୁଷ୍ପିତା ଗଲା ମତେ ନପଚାରି ? ମତେ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ? କିଏ ସେ ଭାଗ୍ୟବାନ ପୁରୁଷ !

ରାଗହେଲା । ଅଭିମାନ ହେଲା । ପୁଣି ମନ କହିଲା—ହୁଏତ କିଛି ଗୋଟାଏ ଜରୁରୀ କାମ ପଡ଼ିଛି ଯାହା ପାଇଁ ମୋ ଆସିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଚାଲିଯାଇଛି ସେ ।

ଶୋଇ ଶୋଇ ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଲା । ମନେ ପଡ଼ିଲା ଥିଏଟର ଦେଖାକୁ ବାହି ମିଳିଛି—ଏଥର ଖାଇବା ରାନ୍ଧିବା ବାହି ଦେଲେ

ହେଲା । ହୋଟେଲବାଲାକୁ ବାରଣ କରି ଦେଇଛି ରାତିରେ ଖାଇବା ପାଇଁ । ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠି ଦୌଡ଼ିଲି ବଜାରକୁ । ଦଶ ଟଙ୍କାତ ଅଛି ଅଣ୍ଟାରେ । ପୁରୁଷ ପୁଅର ଡର କାହାକୁ ?

ଘଣ୍ଟା ଗଦାଏ ହେଲାଣି ବୋଧହୁଏ । ସହରର କୋଳାହଳ କୋହଳ ହେଲାଣି । ପୁଷ୍ପିତା ଆସିଲା । ଏକା ନୁହେଁ, ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲେ ବାପଘର ଗାଡ଼ି ଆଉ ଡ୍ରାଇଭର ।

ଡ୍ରାଇଭର ଆଉ ଗାଡ଼ି ବିଦାୟ ନନେଇ ବିଦାହେଲେ ଦାଣ୍ଡ-ଦୁଆରୁ । ଭିତରକୁ ଆସିଲା କେବଳ ପୁଷ୍ପିତା । ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ପଚାରିବି କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲା ସେ । କାହିଁକି ଯାଇଥିଲା ? କିନ୍ତୁ ପଚାରିଲି ନାହିଁ । ନୀରବରେ ଶୋଇ ରହିଲି ଖଟ ଉପରେ । ଲୁଗା ବଦଳେଇ ଗୋଡ଼ ହାତରେ ପାଣି ପକେଇ ସେ ଆସିଲା ମୋ ପାଖକୁ । ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲି—ଆନନ୍ଦରେ ଆତ୍ମହରା ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଯେମିତ, କିନ୍ତୁ କାହିଁକି କେଜାଣି ବାହାରକୁ ଜଣେଇ ଦେଉନାହିଁ ସେ କଥା ।

ଖଟର ଗୋଟାଏ କଣକୁ ଲାଗି ବସିଲା ସେ । ପଚାରିଲା—ଭାତ ଦେଇ ଯାଇନି, ହୋଟେଲବାଲା ? ଜବାବ ଦେଲି ନାହିଁ, କେବଳ କରି ଚଳଉଠେଇଲି । ଦଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ତୁନି ରହି ପୁଣି ଡାକିଲା—ଏ ! ଶୁଣୁଚ ?

କ'ଣ ?

ଭାତ ଦେଇନି ହୋଟେଲବାଲା ନାଁ କ'ଣ ମ ?

ନାଁ, ମୁଁ ନିଜେ ବାରିଛି ।

ତମେ ? ମୋ କଥାକୁ ସତ ମଣିବାକୁ ଗଲା ନାହିଁ ସେ । ହସି ହସି ମୋର ଉପରେ ଲେଟି ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ କହିଲା – ତମେ ରାନ୍ଧିଛ ?

କାହିଁକି, ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି ?

ତମ କଥାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବି' ଏତିକି ବହପ ଅଛି ମୋ ଘଟରେ, କାହିଁ ? କୋଉଠି ରଖିଛ ଗୁନ୍ଦ ? ଢଉରିଯାକ ଅଖି ବୁଲେଇ ଅଣିଲି । ଖଟ ତଳକୁ ଅଛି ହାଣ୍ଡି ଦ'ଟା, କଟେଇଟାଏ । ସେଗୁଡ଼ାକୁ ବାହାରକୁ ଅଣି ଭାତ ବାଢ଼ୁ ବାଢ଼ୁ କହିଲି—ଅମ ଘରେ ଖାଇ ଅସିଥିଲି, ଭାବିଥିଲି ଅଉ ଖାଇବି ନାହିଁ । ହେଲେ ତମ ହାତ ରନ୍ଧା ନଖାଇ ସମ୍ଭୁଳା ପଡ଼ିବ କେତେବେଳେ ?

ଗୋଟାଏ ଥାଳିରେ ଭାତ, କୋଶଲାଶାଗ ଭଜା, ଆଉ ମହାନଦୀ ମୀନ ଝୋଳ ଗୋଟାଏ ଥାଳିଅରେ ବାଢ଼ି ଡାକିଲି ମତେ—ଅସୁଚ ନା କ'ଣ ମ ? ଭୋକରେ ପେଟ ଜଳି ଉଠିଲାଣି ।

ଖାଇ ଅସିଚ ନାଁ ?

ମୋର ନୁହେଁ ଗୋ ମୋର ନୁହେଁ, ତମର ।

ମୋ ପେଟ କଥା ତମକୁ ଜଣା ହେଲା କେମିତି ? ମୁହଁ ଫେରିଇ ନେଲି ଛଳ କୋପରେ ।

ବସିବା ଯାଗାରୁ ଉଠି ଅସିଲା ସେ । କାନ ପାଖରେ ଗୁନି ଗୁନି କରି କହିଲା—ସବୁ ଜଣା ମତେ, ସବୁ ଜଣା । ନହେଲେ ତମର ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ହେବ କେମିତି, ମନକଥା ଯେବେ ବୁଝି ନପାରିବ ? ହାତରେ ଧରିଥିବା ଗୁଣ୍ଡାଏ ଭାତ ମୋ ପାଟିରେ ଗୁଞ୍ଜିଦେଇ ଟାଣିନେଲା—ଅସୁଚ ନା କଅଣ ମ ?

ନିଜ ରନ୍ଧା ନିଜକୁ ସୁଆଦ ଲାଗେ ବୋଲି ଖାଲି ଶୁଣି ନାହିଁ, ଘର ଜୀବନରେ ଅଳିର ବୁଝିଅନା ଘରର ସାଙ୍ଗ ପିଲାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଖେଳୁଛି, ବାଢ଼ିଛି, ଖାଉଛି । ସାଙ୍ଗ ପିଲାଏ ଉଦ ଖଡ଼ା ଚୁଲିକୁ

ଅସୁଅଦ ବୋଲି ମନ୍ତବ୍ୟ କଲାବେଳେ ହଲ ଫିଠା ବଲଦ ଗିଳା ଗିଳାଚ୍ଛି । ସ୍ୱାଗତରେ ନୁହେଁ, ଭଲ ଲାଗିଛି ବୋଲି ହେଲେ ଆଜ ଏ କ କାଣ୍ଡ ? ମାଛ ତୁଣରେ ଲୁଣ ମାନା ଛଡ଼ ହୋଇଛି । ଭୋଶଲା ଶାଗରୁ ବାଗ ଯାଇ ରହୁଛି ହଳଦୀର ଗନ୍ଧ ଭାଗ ।

ବାଃ, କି ସୁନ୍ଦର ହେଇଚ ମ ! ପୁଷ୍ପିତା ଭାତ ଘାଡ଼ ତୁର୍ ଖାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଅଉ ତୁଣ୍ଡ ତୁଉଣ ତଣ୍ଡରେ ରଖି ମୁଁ ଭାବୁଛି—ଗିଳିବ ନା ଗାଳିବ ?

ଖାଉ ଖାଉ ମୋ ମୁହଁକୁ ଅନାଇଁ କଲା ସେ । କହିଲା— ଏ କଅଣ ମ, ମୁଁ ଏକା ସବୁ ଖାଇବ ନା କଅଣ ? ତମେ ତ ଜମାରୁ ଖାଉନ ।

ଭଲ ଲାଗୁଛି ତମକୁ ?

ଭଲ ? ହସି ଉଠିଲା ସେ । କହିଲା—ଅରୁଚ ହେଲେ ଧରୁ ଖାଇ ଅସି ଫେର ଯାଇଥାନ୍ତି ଖାଇବାକୁ ? ତମଠେଇଁ ଫେର ଏତକ ଗୁଣ ଅଛି ? ଆଗରୁ ଜାଣି ନଥିଲି ତ —

ଜୋରକର ଗୁଣ୍ଡା ଉପରେ ଗୁଣ୍ଡା ବଳି ଖୁଆଇ ଦେଲା ସେ । ଯେମିତି ଅଝଟ କରା ପୁଅକୁ ମା' ଖୁଆଇ ଦିଏ ମୁଣ୍ଡ ଧରି ତୁଣ୍ଡରେ ଦେଇ ।

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଭଲ ଲାଗିଛି ମୋ ରନ୍ଧା । କହତ ଭଲା କାହାର ଛାତି ଫୁଲି ନ ଉଠିବ ଶୁଣି ? ସୁଦାମା ଭାରଯା ସୁମତି ହାତ ଭଜା ମୁଠିଏ ଖୁଦ ଦ୍ୱାରକାଧିପତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଅରୁଚ ଛଡେଇ ସୁଦାମାକୁ କୃତାର୍ଥ କରିଥିଲା । ଅଜ ମୋ ହାତ ରନ୍ଧା ଲୁଣିଆ ତଅଣ ହଳଦୀ ଗନ୍ଧ ଶାଗ, ଅଉ ପେଜ ଅଗଲା ଭାତ ପେଟଭରି ଖାଇ ପୁଷ୍ପିତା ମତେ କୃତାର୍ଥ କରିଛି । ପୁଷ୍ପି ପାଏଶ ଖାଇବା ତୁଣ୍ଡ ପେଜ ଶାଗ ଉପରେ ଲୋଭ କରିଛି । ଭାଗ୍ୟ ଅଉ କାହାକୁ କହନ୍ତି ।

କଣ୍ଟିଙ୍କ ଓଜନ ଝକାପା ଗୁଡ଼ିଲର ଭାତ ଶେଷ କରିଦେଲୁ ଆମେ ଦିଟା ପ୍ରାଣୀ । ଗୋଟାଏ ଥାଳିରେ ବାଢିବ । ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ।

ମନେ ପଡ଼ିଲା ଗାଁ କଥା । ଗେରସ୍ତ ଭାରିଯା ଗୋଟାଏ ଥାଳିରେ ବସି ଖାଇବା ଦେଖିଲେ, ପଡ଼ା ପଡ଼ୋଶୀ ମୁହଁ ଚୁହାଁ ଚୁହିଁ ହୋଇ ହସିଥାନ୍ତେ । ଟିପଣୀ କରିଥାନ୍ତେ ପଡୋଶୀ । ହସିଲି ମୁଁ ।

ହସୁଚ କାହିଁକି ମ ? ପଚାରିଲା ସେ ।

ତମେ ମୋତେ ଅଇଣ୍ଠା ଖୋଇଲ ?

ଅଇଣ୍ଠା ! ଏକା ଥାଳିରେ ଖାଇଲେ କଣ ଅଇଣ୍ଠା ହେଲା ?

ଗାଁଲୋକ ତ ସେଇଆ କହନ୍ତି ?

ଭଗବାନ ନକରନ୍ତୁ—ସେମିତ ମୁଁ ଗାଁକୁ ନଯାଏଁ । କହି ଉଠିଯାଉ ଥିଲା ସେ । ପଛରୁ ଡାକି କହିଲି—ହେଲେ ଦିନେ ହେଲେ ତ ଯିବ ସେ ଗାଁକୁ ।

ମାନେ ? ଫେର ପଡ଼ିଲା ସେ ।

ମାନେ ଘର ବୋହୂ ହୋଇ ଦାଣ୍ଡରେ ବୁଲିବ କେଇଦିନ ?

ଘଡ଼ିଏ ଚୁଡା ହେଲା ସେ । କଥାକୁ ବାଁଅରେଇ କହିଲା—ବୋଉଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି ଜଣେଇଚ ?

ନାଁ ।

କାହିଁକି ?

ସାହସ ପାଉନାହିଁ ।

ବାହାହେଇ ସାହାସ ପାଉନାହିଁ ? ତା ହେଲେ ଦାଣ୍ଡରେ ବୁଲିବା ମନ ମୋର ନାହିଁ, ବୁଲେଇବା ମତଲବ ତମର ଅଛି । ତମର ଯେବେ ସାହାସ ନକୁଳଉଛି ମତେ ଠିକଣାଟା କାଲି ଦିଅ ମୁଁ ଲେଖିବ ।

ଗଠେ ବୋଧ ହୁଏ ଲେଖିଛୁ ପୁସ୍ତକା । ତା ଫଳରେ ଦନ ଉନ୍ମାଟା ନପାଉଣୁ ବୋଉର ଗଣିର ବନ୍ଦାହୋଇଛୁ କଟକ ଅସିବା ପାଇଁ ।

ଅନ୍ୟିଏ ଫେରନ୍ତା ଦୁର୍ବଳ ରକ୍ତ ମଂାସ ଛଡ଼ା ଦେହଟାକୁ ନେଇ ଯେତେବେଳେ ବସାଘର ଦାଣ୍ଡଦୁଆରେ ହୋଇଛୁ ଠିକ୍ ସେତକବେଳେ କାନରେ ଅସି ଠାଇଁ ଠାଇଁ ବାଜୁଛୁ ବୋଉ କଥା ଗୁଡାକ । କଣ ସେ କହୁଛୁ, ତା ଠିକ୍ ବାର ହେଉନାହିଁ । ଅଥଚ ମନେ ହେଉଛୁ ଇସ୍କୁଲ୍ ଘଣ୍ଟାରେ ଦଣ ବାଜିଲା ପର ।

ବୋଉ ବାକୁଡକାଲରୁ ପାଲ ପୋଷି ଏଡୁଟାଏ କରଛୁ । ତା ଛଡା ଲମ୍ବା ତେଇମାସ ପରେ ଆଜି ଅର୍ଗୁନକ ଦେଖା । ମନ କହୁଥାଏ ଯିବକ ଯାଇଁ ଏକା ଡ଼ିଆଁକେ କୋଳରେ ବସିଯିବ ତାର ଯେମିତ ବସୁଥିଲି ଆଗେ । ସ୍କୁଲ୍ ଛୁଟିପରେ ପଢାଛୁଣ୍ଡା ଫୋଲିଅ ବଲଦପର ଅସି ଅଗେ ନଥ କର ବସି ପଡୁଥିଲି ଯେମିତ । କନ୍ତୁ ମନଟ ଆଉ ମୋର ଗୋଟାଏ ନୁହେଁ । ପାଞ୍ଚଟି ପାଞ୍ଚ ପାଣ୍ଡବଙ୍କର କୁଆଡ଼େ ପଚଶଟା ମନ ଗୋଟିଏ କଥାରେ ଉଠ ବସ ହେଉଥିଲା ବୋଲି ଶୁଣିଛୁ । ହେଲେ ମୋର ଆଜ ଏଇ ପାଞ୍ଚଟା ମନକୁ ବଶ ମନେଇ ବାଗକୁ ଆଣି ପାରୁନାହ । ସଭଏଁ ଯେମିତ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅବତାର । ଦସ୍ୟୁ ଧର୍ମର ନୁହେଁ ଭୀରୁତାର କାପୁରୁଷର ।

ତଥାପି ଦାଣ୍ଡ ମଝିଟାରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ଯୋଗାଏ ନାହିଁ । ପଡ଼ଶା ଘରର ଝରକାରେ ଦ' ଗୃହଟା ମାଇପି ମୁହଁର ଚଞ୍ଚଳ ଅଖି ଉଙ୍କି ମାରୁଛୁ ତୁହାକୁ ତୁହା । ଖିଲିଖିଲି ଅକାରଣ ହସ ବ କାନରେ ବାଜୁଛୁ ଅସି ।

ଭିତରକୁ ପଶିଲି ।

ବୋଉ ବସିଛି ଷ୍ଟୋରଘର କବାଟକୁ ଅଉଜି । ମୁହଁ ତା'ର ଭିତର ପଟକୁ । ପୁଷ୍ପିତା ବସିଛି ଚୁଲୀପାଖକୁ । ଜଳନ୍ତା ଚୁଲୀଉପରେ ମୋର ହାତରେ କଣା ହୋଇଥିବା ଅଲ୍‌ମୋନିୟମ ସଫେଦ କରେଇଛି । ଭିତରେ କଅଣ ଫୁଟୁଛି । ଗବ ଗବ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଛି ଖଣ୍ଡେ ଦୂରକୁ ।

ବୋଉ କହୁଛି—କେମିତି ତମମାନଙ୍କୁ ତମ ମା ମାନେ ଜନମ ଦେଇଥିଲେ ଟେ ମା ! , କଲମ ଶାଗ କେମିତି ଖରଡ଼ି ଶିଖିନ ?

ଠିକ ଅଟକଳ କରିନେଲି କଅଣ ହେଉଛି ଆଉ କଅଣ ହେବା ପାଇଁ ବାକୀରହୁଛି । ପୁଷ୍ପିତା ହାତେ ରାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଅପାରଗ, ଏକଥା ବୋଉ ପାଖରେ ଆଉ ଅଛପା ନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତା ରାନ୍ଧିବ ଏବେଲା । ତୁଉଣି ତୁଣ୍ଡକୁ ରୁଚିବନି ନାଁ ସେ କଥାର ବହୁତ ଦୂରେ ଥାଉ—ଜିଭ ଭୁଲିବନି ନାଁ ।ସେଇଟା ପହିଲି କଥା । ତା'ପରେ ବୋଉର ଗାଉଁଲି ଗାଳିର ପସରା ଫସ୍ କରି ଖୋଲିଯିବ । ଗୋଖର ସାପର ଫଣାଟେକା ଫଁ ଫଁ ଶବ୍ଦପରି ପୁଷ୍ପିତା ଜଳିଉଠିବ ! ତା'ପରେ······

ପଥ ପଡ଼ୁର ପିତା ଘର ଯିବୁ, ଆଉ ଅଯୋଧାକୁ ମନ ନକରିବୁ ।

ଶ୍ରୀମ ଆଦେଶକୁ ସୀତା ପାଳିଥିଲେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ । ପୁଷ୍ପିତା ବେଳକୁ ସେ ହେବ ଓଲଟା । ରକସା କରି ପିତା ଘର ଯିବୁ ଦୋଷରା ପତି ବରଣି କରିବୁ ।

ନାଁ ! ମୋ ଅଟକଳ ଦୁଆର ମାଡ଼ି ନାହିଁ ପୁଷ୍ପିତା । ଏଇତ ! ବୋଉ ଆଡ଼କୁ ଫେରି ଚାହିଁଛି, ମୁହଁରେ ସେଇ ସୁନାହସ ହସ । ଏ ପୁଣି କ'ଣ ! ଡାହାଣ ପଟେ ଗାଲଟା,

ଯେଉଁଠି ସୁନ୍ଦରୀ ଅମ୍ବର ରଙ୍ଗ ଲେପି ଦେଇଥିଲେ ବିଧାତା ସେ ଜାଗାଟା କଳା ବଲ 'ବଲ । ଶ୍ୟାମଳ ନମୂନା । ଭାଣ୍ଡିକଳା ।

ଆଜି କ'ଣ ପାଣି ମରିବ ବୋଉ ! ପୁଷ୍ପିତା ପଚାରୁଛି ।

ଦେଖେଁ ଦେଖେଁ କହୁ ବୋଉ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଅନେଇଲା । କହିଲା—ହୁଁ ! ଏବେ ଓହ୍ଲେଇ ପକା । କଂସା ଖଣ୍ଡିକରେ ଓଜାଡ଼ିରଖି, କଡେଇରେ ତେଲ, ଫୁଟଣ, ରସୁଣ ଦି'ଟା ଲଙ୍କା ଦେଇ ବଘାରି ଦେ ଏଥର ।

ବୋଉ ମୁହଁ ବୁଲେଇଲା ମୋ ଆଡେ । କ'ଣ କହୁ ଆସୁଥିବା କଥାକୁ ଚାପି ଯାଇ ପୁଣି ଅଖି ଅଡ଼େଇ ନେଲା । ଏଥର ପୁଷ୍ପିତା ଆଖି ପଡିଲା ମୋ ଉପରେ । ଆଖିରେ ଆଖିରେ ଇସାରା କଲା ଘର ଭିତରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ।

ଭିତରେ ଯାଇଁ ଛୁଆ ହେଲି । ଏଇ ବୋଉ ! ଦି' ମାସ ନ ଦେଖିଲେ ପାଗଳପରି ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲା ଦିନୁଟାଏ ଆସିବା ପାଇଁ ! ଆଜି ଦେଖି ଅଚିହ୍ନା ମଣିଷ ପରି ମୁହଁ ଆଡ଼େଇ ନେଲା । ଅପରାଧ କରିଛି ମାନୁଛି । ତା' ବୋଲି—

ତା'ବୋଲି କ'ଣ ସେ କଥା ବୁଝି ଅଛୁ ଆଳରେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ପୁଷ୍ପିତା ଆସିଲା ଭିତରକୁ । ଆଜି ମୁଣ୍ଡବାଳ ତା'ର ତିନିହାତ ଲମ୍ବା ସଜନା ଛୁଇଁ ରୂପ ନେଇ ନାହିଁ । କମ୍ବା ପରିପାଟି କରି ସଫିଲ ବେଣୀରେ ଫୁଲ ଅଙ୍କା ହୋଇନାହିଁ । ଚିରଦିନ ଖୋଲା ମୁଣ୍ଡରେ ହାତକରୁ ଲମ୍ବା ଓଢ଼ଣା ।

ଆସି ଠିଆ ହେଲା ମତେ । ମୁହଁସାରା କଳା । ପିନ୍ଧା ଲୁଗାରେ କଳା । କଂଗ୍ରସୁନା ପରି ହାତରେ ଚମ୍ପାକଢ଼ି ପରି ଅଙ୍ଗୁଳି ଗୁଡାକ ହଳଦୀ ରଙ୍ଗ । ହସିଲା । କହିଲା—ଡରି ଯାଇଛ ନାଁ ।

ନାଁ ।

ତେବେ ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଉନ କାହିଁକି ?

ତମେଭି ଅଛ ।

ତମେ ତାଙ୍କର ପୁଅ ମୁଁ ତାଙ୍କର ବୋହୂ । ଆମ ଭିତରେ ତଫାତ ଅଛି ।

କ'ଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ସେଆଡ଼ୁ ବୋଉ ପାଟିକରି ଉଠିଲା ଜୁଆଡ଼େ ଗଲୁ କିଲୋ ଚୌଧୁରୀ ଝିଅ ! ଏଣେ ଶାଗ ଗୁଡ଼ାକ ପୋଡ଼ି ଅଙ୍ଗାର ହୋଇଗଲା ।

ପୁଷ୍ପିତା ତରବରରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲା ଯା ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଡ଼ରୁଛ କଅଣମ ?

ଯିବାକୁ ହେଲାନାହିଁ ମତେ । ବୋଉ ନିଜେ ଆସିଲା । ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା ମୋ ପାଖରେ । ମୁହଁରେ କେମିତି ଗୋଟାଏ ଗମ୍ଭୀର ଗମ୍ଭୀର ଭାବ । ଚାହିଁ ପାରିଲିନି ସେ ମୁହଁକୁ । ଆଖି ତଳକୁ କଲି । କିଛି ସମୟ ମୋ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ବୋହୂ କହିଲା—ବୋହୂ ପାଇ ମାକୁ ପାଶୋରି ଗଲୁ କିରେ ?

ବୋଉ କଥା ଶୁଣି ଥୟ ଧରି ରହି ପାରିଲିନି । କଅଁଳା ପିଲା ମା କୋଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ଭଳି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲି ତା କୋଳକୁ । ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁଶି ଦେଲା ବୋଉ । କହିଲା ମାକୁ ତୋର ଛାଡ଼ି ପାରିଲୁନି ? କେତେ ଦିଅଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ଡ଼ାକି ତତେ ପାଇଥିଲି ତୋ ମନ ଭଳି ବୋହୂ ବାଛି ବାହାହେଲୁ ଖବରଟା ବି ଦେଲୁନି । କେତେ ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତି ଜାଣୁ ?

କିଛି କହିପାରିଲିନି । କିଇଁ କିଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲି । ବୋଉ କହିଲା ଛି କାନ୍ଦନ୍ତି ? ତୁ ଯଦି ସୁଖୀ ହେବୁ, ମୁଁ ସେତିକିରେ ଖୁସି । ଆଉ ଏ ବୋହୂ, ବୋହୂ ନୁହେଁ ତ, ସୁନା ମୁଣ୍ଡା । କେଉଁଟା ଲୋକର କପାଳରେ ଯୁଟେ ଏମିତିକା ବୋହୂ ?

ମନରେ ବୋଉ ଖୁସି ହୋଇଛି ପୁଷ୍ପିତାକୁ ବୋହୂ ପାଇ ।

କେଇଟା ଦିନ ବା ରହିଲା ବୋଉ ? ତେରଦିନ ପୂରି ଚଉଦ ସକାଳ ନ ହେଉଣୁ ଗଣ୍ଠିଲି ବାନ୍ଧି ବସିଲା ଗାଆଁକୁ ଯିବା ପାଇଁ । ଏଠି ରହି ରଜା ଅବସରରେ ବସିଲେ ତା'ର ଚଳେନା, ଘର ଅଛି । ଘର କରଣା ଉପକରଣ ଅଛି ତା'ର । ଦିନେ ଆଖି ଆଡ଼େଇଲେ ଲୋକେ ଭୂଆଁ ବୁଲେଇ ଦେଉଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଏ ଚଉଦ ଦିନ ବିତି ଗଲାଣି ।

ଏଇ ତେରଦିନ ଭିତରେ ପୁଷ୍ପିତା ଭିତରେ ଅଦଲ ବଦଳ ହେଲାକି ନା ସେକଥା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଗୋଚର । କଥାରେ ଅଛି— ନାରୀ ଚରିତ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଅଗୋଚର । କିନ୍ତୁ ତାହାରେ ଦେଖିଲି ଯାହା, ବୁଝିଲି ଯେତିକି, ମନେହେଲା ଏ ଝିଅକୁ ସହରୀ ଅବହାଉଆ ପାଖ ମଡ଼ା କରି ନାହିଁ । ଯେମିତି ସେ କୋଉ ମଫସଲର ଅକ୍ଷର ନଜଣା ଝିଅ । ଗନ୍ଧ ବାଢ଼ି ଶାଶୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଛୁଆଇବା ପାଇଁ ଜନ୍ମ ତା'ର ।

ପହିଲି ରାନ୍ଧଣା କଞ୍ଚା ହାତର ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦିନ ତିନିଟା ନ ଯାଉଣୁ ସେଇ ହାତ ପକ୍କା ରାନ୍ଧୁଣୀ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ତା'ର ନିଜର ଅସାଧ ସାଧନପଣ ହେଉ ବା ବୋଉର ଶାସନିଆ ତାଲିମ ହେଉ ।

ବୋଉ ଗଲାବେଳେ ମୋତେ ଡାକି ଚୁପି ଚୁପି କହିଗଲା— ବଡ଼ଘରର ଝିଅକୁ ଜାଣି ଜାଣି ବେକରେ ବାନ୍ଧିଛୁ । ଅଣହେଲା ନହୁଏ ଯେମିତି ।

ବୋଉ ଯଦିଓ ଖୋଲି ସବୁକଥା ନକହିଲା, ମୁଁ ଠିକ ବୁଝି ପାରିଲି ଏ କେଇଦିନ ଭିତରେ ପୁଷ୍ପିତା ବୋଉ ମନ ଭିତରେ

ତରଣ୍ ଗୋଟାଏ ଗୌରବ ଆସନ ପାତି ବସି ଯାଇଛି । ସେଇଥି ପାଇଁ ବୋଉର ତା' ପାଇଁ ଏତେ ମାୟା ।

ସକାଳ ଗାଡ଼ିରେ ବୋଉ ଗଲା । ଷ୍ଟେସନରେ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଯେତେବେଳେ ବସାକୁ ଆସେ ପୁଷ୍ପିତା ସେଯାଏ ବିଛଣା ଛାଡ଼ି ନାହିଁ । ବୋଉ ଥିବାବେଳେ ଏଇ ଘଡ଼ିରେ ଆଠଟା ବାଜିବା ବେଳକୁ ପୁଷ୍ପିତାର ରନ୍ଧାବଢ଼ାରେ ଶେଷ ହାତ ବାଜୁଥିଲା ! ଆଜି ହଠାତ୍ ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ନିଦରୁ ଉଠେଇବା ପାଇଁ ଡାକଦେଲି—ଏ ଶୁଣୁଚ !

କ'ଣ କହୁଛ ? ନିଦ ଗର ଗରରେ ଆଖି ନ ମେଲି କହିଲା ସେ ।

ଆଠଟା ବାଜିଲା ? ମୁଁ ଅଫିସ ଯିବିନି ଆଜି ?

ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ମ ? ପୁଣି କର ଲେଉଟେଇଲା ସେ ।

ବେଖେଇ ହବନି ? ଏଯାଏ ନିଆଁ ଗଲାନି ଚୁଲିକି ?

ଘଡ଼ିଏ କାଳ ଚୁପ ରହି କହିଲା ସେ—ଦେହଟା କେମିତି କେମିତି ଲାଗୁଛି । ଯାଅନା ଚୁଲିଟା ଲଗେଇ ଦିଅ ମୁଁ ଯାଉଛି ପଛରେ ।

ନାଁ ରାଗିଲି ନାହିଁ ତା' ଉପରେ । ବରଂ ଦୟା ହେଲା । ଏଇ ଝିଅ ଏତେଦିନ ଅଣଉଦିଆରୁ ଉଠି ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ପରଶିଛି । ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିଛି । ଆଜି ଯଦି ନଉଠି ପାରିଲା, ତା' ପାଇଁ ରାଗ କରିବା ମାଇପି ବୁଦ୍ଧି ସମତୁଲ ।

ନିଜେ ଯାଇ ଚୁଲି ଲଗାଇଲି । ଭାତ, ଡାଲି, ତରକାରି ରାନ୍ଧିଲି । ସେଯାଏ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ନିଦ ସାଆନ୍ତାଣୀ ହାତ ଛଡ଼ା କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଶେଷରେ ଅଫିସ ଘଣ୍ଟାର ଡାକ ପଡ଼ିଲା । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଉଠେଇଲି ତାକୁ ।

ସେଇ ଗୋଟାଏ ଦିନ ନୁହେଁ—ଏଣିକି ନିଦ ସାଆନ୍ତାଣୀଙ୍କର ଶୁଭ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ୁଛି ସଳଖ ପୁଷ୍ପିତା ଉପରେ । ତା' ଫଳରେ ନଅଟା ବାଜିବା ଆଗରୁ ତା'ର ଶେଯ ଛାଡିବା ହୋଇ ଉଠୁ ନାହିଁ ।

ଅଉ ଖିଅ ରନ୍ଧାର ତାଡ଼ନା ବି ନାହିଁ । ସକାଳ ରନ୍ଧାକୁ ଉଷୁମ କରି ଚଳେଇ ନେବା ଆମ ସଂସାରେ ନିତି ଦିନିଆ ହୋଇ ସାରିଛି ।

ସେଦିନ ପୁଷ୍ପିତାକୁ କଥା କଥାକେ କହିଲି—ବୋଉ ଥିଲା-ବେଳେ ବେଶ୍ ଖାସା ବୋହୂ ହୋଇଥିଲ, ଏଇନେ ବୋହୂ ସାଆନ୍ତାଣୀ ହୋଇ ଗଲଯେ ।

ହସିଲା ସେ । ମୋ କଥାର ଜବାବ ନଦେଇ କହିଲା—ଦେଖିଲତ, ତମ ଉପରୁ କେମିତି ଦୋଷ କଟେଇ ନେଲି । ଦୋଷି ହେଲନିତ, ବରଂ ପୌରୁଷ ପାଇଲ ।

ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଭାଷା ପାଇଲି ନାହିଁ । ପାଇଥିଲେ ଉତ୍ତର ଦେଇଥାନ୍ତି କି ନାଁ ସନ୍ଦେହ । ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ମୁହଁ ପାଖରେ ଜାଣି ଜାଣି ହାର ମାନିବାକୁ ପୁରୁଷ ପୁଅ କମରଭଙ୍ଗ ବାହାରେ ବୋଲି ଯେଉଁ କଥାଟାଏ ଅଛି, ତାକୁ କାଟି ଦେଇଥାନ୍ତି କେମିତି ?

ବୋଉ କହି ଯାଇଥିଲା—ବଡ଼ ଘର ଝିଅକୁ ଜାଣି ଜାଣି ବେକରେ ବାନ୍ଧିଛୁ । ଅଣହେଲା ନହୁଏ ଯେମିତି । କଥାଟା ଏତେଦିନେ ହେତୁକୁ ଆସିଲା ମୋର । ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କରି ନେଲି, କି ଦରକାର ଶିନାମାଟିର କଣ୍ଢେଇକୁ ଆଣି ଧୂଳି ଖେଳ ଖେଳିବି । ଠଣାରେ ସଜେଇ ରଖିବାକୁ ତା'ର ଜନ୍ମ । ଥାଉ ସେମିତି । ଲୋକେ ଦେଖନ୍ତୁ, ନୟନ ମନ ତୃପ୍ତିକରନ୍ତୁ ଦେଖି । ଗଣ୍ଡାଏ ଫୁଟାଇ ଖାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗା କରିଛନ୍ତି

ଭଗବାନ । ପର ହାତକୁ ଅନେଇବା ବଧୂ ବୁହେଁ । ନିର୍ଭେ-
ଜାଲ ପୁରୁଷର ପୁରୁଷତ୍ୱ ଉପରେ ବାଧା ଲାଗେ ।

ବଡ ସକାଳୁ ଅଗି ହାଜର ପଚ୍ଚାଏ ଶାଶୂ । କଂସା ବାସନ ଦ'ଖଣ୍ଡ ମାଜ ଚୁଲରେ ନିଆଁ ଦେଇ ମୁହଁ ଆଡ଼ାଏ । ତା'ପରେ କୁଲବହୁ ପର ରନ୍ଧାଘରେ ପଶେ ମୁଁ । ବାପି ଲୁଗା ବଦଳେଇ ଗାମୁଛା କୌପୁନି ମାର ।

ହଁ ! ଚୁଲି ମୁହଁରେ ବସି ଭାତ ଗାଳବା ବେଳେ କିମ୍ବା ଡାଲି ବଘାରବାବେଳେ ହେଜ ହୁଏ କଥାଟା । ମୋ ନିଜ ଅଜାଣାରେ ହାଲବୁହା ମୁହଁ ଉଲସି ଉଠେ । କେତେବେଳେ ମୋଟା ମୋଟା ଗୁରମିନାର ଖିଆ ନିପଣ୍ଡ କଲା ଓଠ ଦ'ଟା ବଙ୍କାହସରେ ଟେଢ଼ା ହୋଇଯାଏ । ମନରେ ପାଞ୍ଚେ—ଭଗବାନ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲେ ମତେ, ପୁରୁଷ କର । ହେଲେ ବୁଦ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ ନାରୀର । ଲକ୍ଷଣ ଦେଇଥିଲେ ପୋଖତ ଘରୁଆ ବୋହୂର ।

ଘରୁଆ ବୋହୂ ନ ହୁଏ ପଛକେ କଲେଜ ପଢ଼ା କିମ୍ବା ଗୁକିରିଆ ଝିଅ ସାଙ୍ଗରେ ତୁଳନା କଲେ ମୋର ଆସନ ସୁତାଏ ଖିଏ କମ ହେବନାହିଁ । ବରଞ୍ଚ ବେଶୀ ହେବ ।

କୋଉଥିରେ ଊଣା ମୁଁ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ? ଅସନ୍ତୁ ତ ! ଦିନେ ଓଳିଏ ସରଜମିନ୍ ତଦନ୍ତ ହେଉ ବା କାମକର ଦେଖେଇ ହେଉ, ଗୁଣମଣୀ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଅଛୁଣ୍ଡା ଲନ୍ଦୁକରଣ ଅଙ୍କ ଠାରୁ ଗୁରୁବାରିଆ ଦ'ଅହରେ ହାଣ୍ଡି ଧୋଇବା ଯାଏ ପରଖ ହେଉ ।

ହସୁଛନ୍ତ ମନେ ମନେ ନା ? ମୁଁ କିନ୍ତୁ ହସୁ ନାହିଁ । ଗୁତ ଫୁଲେଇ କଥା କହୁଛି । ଏଯୁଗ ଝାଁଟିଖିଆ ଯୁଗ' ଟଙ୍କ

ଖାଅ ନୁହେଁ । ନିଜେ ସବୁ କାମକୁ ଯୋଗା । ଲାଜରେ ବାରହାତଅ ଓଢଣୀ ଦେବ କାହିଁକି, କଥାଟା ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ କାନରେ ଦେବା ପାଇଁ ।

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଦିନେ ଟିକେ ଏମିତିକା କଥାଟାଏ କହିଥିଲି । କହି ନଥାନ୍ତି । ତା'ର ପଚାରିବା ଚାଣି ଦେଖି ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲି ଅକଲ ନେଇ ନାହିଁ । ଅକଲ ସଲାମୀ ନେଇଛି ।

ସେଦିନ ସକାଳେ ଷ୍ଟେଫେଇ ଘରେ ପଶିବାବେଳକୁ ହାଁ ହାଁ କରି ଉଠିଲା ପୁଷ୍ପିତା । କହିଲା—ସଂସାର ଯାକ ମାଇପି ଗୁଣ ତ ଅଛି ତମଠେଇଁ । ହେଲେ ସେ ଗୁଣକୁ ଅବଗୁଣ କରିବାକୁ ଯାଉଛ କାହିଁକି ଭୁଲ୍ଟାରେ ?

ପଚାରିଲି କୋଉକଥା ?

ବ୍ଲ.ସି ଲଗାରେ ଷ୍ଟେଫେଇ ଘରକୁ ଗଲେ ହିନ୍ଦୁ ଘରର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାଆନ୍ତାଣୀ କୁଆଡ଼େ ମୁହଁ ଫଣ ଫଣ କରନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣିଛି ।

ଚାହିଁଲି ତା' ମୁହଁକୁ । ମୋର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଦୋଷ ବାଛି ପାରିଛି ବୋଲି ଫାଳିଏ ହସ ଉଙ୍କି ମାରୁଛି ତା' ମୁହଁରେ । ମନ କରୁଥିଲି—ଉତ୍ତର ଦେବିନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଦେଇ ତା'ର ବୁକୁଫୁଲା ହସକୁ ଶୁଖେଇ ଦେବିନାହିଁ । ହେଲେ ପାରିଲି ନାହିଁ । କହିଲି—ଲୋକେ ଅନେକ କଥା ଶୁଣିଥାନ୍ତି' ହେଲେ ସବୁ ସତ ହୁଏନାହିଁ । ଅଭିଜ୍ଞତାର କଥା କୁହ । ବେମନାଣି ହେବନାହିଁ ।

କ'ଣ ବୁଝିଲା ସେ ମତେ ଜଣାନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତା'ର ମନଖୋଲା ପିଲାଳିଆ ହସ ମତେ ବୁଝେଇଦେଲା ଯେ—ନପାରିଲା ଲୋକ ନିଜକୁ ନିନ୍ଦେ ନା' କାମକୁ ନିନ୍ଦେ ।

ଅଜ୍ କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମନ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ କଥା ବରାବର ଟେଇଁ ଉଠିଲା—ଲକ୍ଷ୍ମୀଠାକୁରାଣୀ ଯଦି ସଅଳ କରି ବଡ଼ ଦେଉଳରୁ ଯାଇ ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡରେ ବସନ୍ତି, ଲୋକେ ଭକ୍ତି କରିବା ଦୂରର କଥା, ଆଡ଼ ଆଖିରେ ଚାହିଁ ଦଣ୍ଡବତଟାଏ ପକେଇବେ ନାହିଁ ।

ଅଫିସ ଯିବା ବେଳକୁ ଦାଣ୍ଡଦୁଆର ଯାଏ ବଳେଇ ଦେବାକୁ ଆସେ ପୁଷ୍ପିତା । ଏଟା ତା'ର ଖୋଇ କି ନୁହେଁ ଜାଣେନା, କିନ୍ତୁ ସେ ଆସେ । ସଜଫୁଟା ଫୁଲପରି ନିଖୋଳ କଅଁଳ ମୁହଁରେ ହସ ଖେଳେଇ କଞ୍ଚା ହଳଦୀ ବରଣ କୁନ୍ଦକଟା ବାହାତଟିକୁ ବଢ଼େଇ ଦିଏ ମୋ ଆଗରେ । ଅର୍ଥାତ ସେ ରହିଲା ମୋ ସାଙ୍ଗରେ, ଛାୟା ପଛରେ କାୟା ନୁହେଁ, କାୟା ପଛରେ ଛାୟାପରି । କନକ ଚମ୍ପା କଢ଼ିପରି ଅଙ୍ଗୁଳି କେଇଟାକୁ ଧରି ଚାପି ଦିଏ ମୁଁ । ଫିରିଙ୍ଗୀ ଢଙ୍ଗରେ ସେ ତା'ର ଜବାବ ଦିଏ—God is Good.

ଅଜ ବି ସେଇଆ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଯାହା ନିୟମ ତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖି ଖୁସି ହୋଇଛି, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି । God Is Good. କହିବା ପରେ ଦିନୁଟାଏ ହେଲେ ତା' ମୁହଁରେ ଅଉ ପଦୁଟାଏ କଥା ଶୁଣି ନାହିଁ । ହେଲେ ଅଜବ ଶୁଣିଲି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତା'ର ସେ ଭସ୍ମାସୁର ଭୁଲା ହସ ଭିତରେ କଥାଟାଏ କହିବ' ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଭାବ ପୋଖରୀଏ ପାଣିରେ ଫଳାଏ ଢେଲା ଦଳ ଭାସି ଉଠିଛି ।

ପଚାରିଲି—କ'ଣ କହିବ ?

ନାଁ , ତମେ ବାହାରିଛ—ହସି ଉଠିଲା ସେ ଟିକିଏ ପରେ । ଅର୍ଥାତ କହିବାପାଇଁ କଥା ଅଛି, କିନ୍ତୁ କହିବ ନାହିଁ । ପାଗଳ୍

ନହେଉ ଚତୁର ପଣରେ ଫାଜଲ୍ ହିଁଅଛ ! ଓର ଉଣ୍ଟ କାଣ୍ଡ ମାରହାରେ ଧୁରନ୍ଧର ।

ବାଧହୋଇ ମତେ କହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା—କ'ଣ କୁହ । ତାପରେ ପରେ ଯୌବନର ନିଶା ଘାରିଲା ମୋ ମନରେ । ଶୁଖିଲା ତୁଣ୍ଡରେବି ରସ ଭରିଲା । କହିଲି, ତମପରି ଦେଶୀକଣ୍ଠା ପକ୍ଷୀ ମୁହଁରୁ ଅମୃତ ଝରିବ, କାନପାତି ଶୁଣିଲେ ଅନୁକୂଳ ମୋର ମାଷ୍ଟ ହେବନାହିଁ, ବରଂ ମହତ୍ ହେବ ।

ଯାଃ । ବଡ ଇଏ ତେମ—କହି ଅଚହ୍ନା ମଣିଷ ଦେଖା ଆମ ଗିରଅଣୀ ନୂଆବୋଉ ପରି ଭିତରକୁ ପଳେଇ ଯାଉଥିଲା ସେ । ପଛରୁ ଡାକିଲି—କିଛି କହିବ ନାହିଁତ ? ଭିତରୁ ଥାଇ ଉତ୍ତର ଦେଲା—ସଅଳ ସଅଳ ଅସ କି ସବୁ ବୁଝିବ ।

ସଅଳ ଆସିବାକୁ ହେଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାଆନ୍ତାଣୀଙ୍କ ଆଦେଶ ହେଉ ବା ଅନୁରୋଧ ହେଉ, କୋଉ ଯୁଗରେ କ'ଣ ଥିଲା କେଜାଣି ଏ ଯୁଗରେ ଫାଙ୍କିଦେବା କୋଉ ପୁରୁଷ ପୁଅ ଜାତକରେ ଷଷ୍ଠି ମହାରାଣୀ ଗାର କାଟି ନାହାନ୍ତି । ଶୁଣିଛୁ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ବିଧାତା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ନିଜେ ଜାଣି ଶୁଣି କୁଆଡେ ସୀତାଙ୍କ ସୁଆଗ ନଭାଙ୍ଗି ସୁନାହରିଣ ପଛରେ ଗୋଡେଇଥିଲେ । ଆଉ ମୁଁ ତ......

ମୁଁ କଅଣ ? ମଣିଷ, ପୁରୁଷ । ତଥାପି ଗଲା ପିଢେଇ ଚମତ୍କାର କରିବାକୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଲିନାହିଁ ଯେ— ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର କଣାଗୁଙ୍କର ପରି ରହିବାକୁ ମୋ ମନ ଅହରହ ଉହଲ ବିକଳ ହୋଇ ଉଠେ । ଜାଣେନା ଆପଣମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତି, ହେଲେ ଗୋଟାଏ କଥା ଟିକ୍କନଖି ଭାବରେ ବୁଝିଛି ଯେ, ଆପଣ ଯେତେବଡ଼ ମରଦ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ଯେତେ ପୌରଷ ଥାଉ ଦାଣ୍ଡ ଘାଟରେ, ସରକାରି ଦପ୍ତରରେ' ଯେତେ

ବେଶୀ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଅପଣଙ୍କ ବାଁହାତର ଖେଳ ହେଉ, ତଥାପି ଅବିବାହିତ ହୋଇଥିଲେ ପାଞ୍ଚରୁ ପଞ୍ଚାବନ ବୟସ ଯାଏ ଯେ କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ଛପାମଣ୍ଡ ମଣିଷଟି ପାଖରେ ବୀରସମ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇଁ ଦେବେ । ଆଉ ବିବାହିତ ହୋଇଥିଲେ ଜବାବ ନାହିଁତ କଥାରେ । ଶ୍ରୀମତୀଜୀ ଧାନଭଁଷା ହାଣ୍ଡି ତଳର ବରଣ ହୋଇ ଥାଉନ୍ତୁ, ଡିମ୍ବା ଡିମ୍ବା ଆଖି ଦୁଇଟାରୁ ଗୋଟାଏ ବାଜ ଖୋଲି ନେଇଥାଉ, ହାତୀଦାନ୍ତ ଦ'ଟା ଘୁମୁ ଦାନ୍ତ ଜାଗାରେ ଚୌକି ପକେଇ ବସିଥାଉ, ତଥାପି ଅପଣ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖର ବାକ୍ୟ ଜାକଜମକରେ ପାଳନ କରିବେ । ଏକଥା ଅଖଣ୍ଡଳମଣିଙ୍କ ନାମ୍ଫମ ପକେଇ କହି ପାରିବ ।

ଅତଏବ ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟା ପାଞ୍ଚ ଉପରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆଗରୁ ନାଲି-ଫିତା ଗୋଟେଇଛୁ । କିରାଣୀ ଜୀବନରେ ସୁଖ କ'ଣ, ସେ ମା ଗଙ୍ଗା କାଳୀଙ୍କୁ ଜଣା । ବାକି ମୋତେ ଜଣା ମୋ ସୁଖ । ପୁଷ୍ପିତାକୁ ସୁଖି କରେଇ ପାରିଲେ ମୋ ସୁଖମାଣ ଭରିବ, ଏକଥା ମତେ ଭଲଭାବେ ଜଣା ।

ସେଇ ପୁଷ୍ପିତା ଅଜି ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଛି । ସହଲ ଯିବାପାଇଁ ଜୋର ନାକରୁ ପଛକେ ଚେତେଇ ଦେଇଛି । ଅତଏବ ସାଦରେ ଗୁଲି ଅକାରଣେ ଅସଦ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଯିବ କାହିଁକି ସମୟରୁ ? ସାଇକେଲ୍ ରିକସା ମେଲା । ଯୁ,ଅଡ଼େ ଆଖି ପଡୁଛି ତେଣେ ପଣିକୁ ପଣ । ନଇ ଏବେ ଗୁ'ରଣା ଯାଗାରେ ଅଣାଏ ଦ'ଅଣା ବେଶୀ । କୋଉ ପୁରୁଣ ବାରଣ କରୁଛି ।

ରିକ୍ସାରୁ ଓହ୍ଲେଇ ତରବରରେ ମନିବ୍ୟାଗ ବାହାର ପାଞ୍ଚଟି ଦଶ ନୟା ପଇସା ଝଡେଇ ଭିତରକୁ ପଶିଲି । । ନାଁ, ଦେଖିନାହିଁ । ଅଖି ଦ,ଟାର ପାଓ୍ୱାର କଅମ ବୋଲି ନୁହେଁ, ଏତେଦୂର ଅଖି

ପଡ଼ୁନାହିଁ । ଖାଲି ଶୁଣିଛି । ହାତୀକାନ ନହେଉ, ମୋର ଏଇ ସାନ ସାନ କାନ ଦ'ଟାକୁ କୁକୁର ଶବ୍ଦ ବାରିବା ପରି ଟିଆକରି ଶୁଣିଛି । ଖୋଲା ହସର ଅଣଗୁଣିଆ ତୋଫାନ ଘଣ୍ଟାରେ ପନ୍ଦର ହଜାର ମାଇଲ ବେଗରେ ବହୁଛି ଅନ୍ଦର ମହଲରୁ । ନାରୀ କଣ୍ଠରି ଅଟ୍ଟକଳ କରିବାକୁ ଭିଡ଼ ହୋଇନାହିଁ । ଯାହା' ହସ ମୋତେ ଏକା ପାଗଳ କରି ନଘୁଡ଼ ସାରି କଟକ ସହରଟାକୁ ପାଗଳ ବନେଇ ଘୁଡ଼ୁଛି, ତାକୁ ପଲକେ ବାରିବା ମାମୁଲି କଥା । କିନ୍ତୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ . ଗଲା ? ନାରୀ ନୁହେଁ ପୁରୁଷ । କର୍କଶ ନୁହେଁ ଗମ୍ଭୀର । ହସ ଭିତରେ ବୋକାମୀ ନାହିଁ, ଅଛି ବୋକା ବନେଇବାର ତୃତୀୟ ବନ୍ଦନା ।

ଆପଣ କହନ୍ତୁତ ! ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଯଦି ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇଥାନ୍ତେ, ଆପଣ କଣ କରିଥାନ୍ତେ ? କୋଉଟି କମାରଶାଳରୁ ପଳାହୋଇ ଆସିଥିବା କଟୁରି' କୁରାଢ଼ୀ ସେ କଥା ଆପଣଙ୍କ ଜଣାରେ । ଅତଏବ ଉତ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ତର ସହିବ ନାହିଁ । ଜଳ ଜଳ ଦେଖୁଥିବା ଆଖି ଥାଇ ବି ଅନ୍ଧପରି ମାଡ଼ି ଯିବେ ସେଇ ଯାଗାକୁ । କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧରେ ପେଟୁଆ ଭୀମ ହୁଣ୍ଡା ହୁଣ୍ଡି ମାରି ଗଦା ଧରିବା ଭଳିରେ କଟୁରି କି କୁରାଢ଼ୀଟାକୁ ଧରିବେ ଟାଣିକରି । ତାପରେ···? ପର କଥାଟା ନକହିଲେବି ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣା ହେଇ ଗଲାଣି ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତା' କରିନାହିଁ । କରିନାହିଁ ମାନେ ଶକ୍ତି ଯେ ମୋର ନଥିଲା ସେକଥା ହଲପ କରି ବଖାଣି ପାରୁନି । ଶକ୍ତି ଥିଲା । ମନେ ହେଉଥିଲା ଏଇ ଅଣ୍ଟିପାଉଣ୍ଡିଆ ପତଳା ଦେହରେ ବି ବଣ ହାତୀକୁ ଜବତ୍ କରିବାର ବଳ ଅଛି । ହେଲେ କାହାକୁ ଜବତ୍ କରିବାକୁ ଯିବି ? ମୋ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ? ଆରେ ରାମ ରାମ,

ସେ ଯଦି ତାଙ୍କର ସେଇ ଝଣ୍ଟଗୋଡ ପରି କୁନ୍ଦା ହାତରେ ଟୋଖର ସାପର ଗରଳ ଆଣି ପରଶି ଦିଅନ୍ତି—ଆନନ୍ଦରେ ଆତ୍ମହରା ହୋଇ ଆକଣ୍ଠ ପିଇ ଯାଆନ୍ତି ପରା ? କୋଉ ଦିହପରେ ଯିବ ତାଙ୍କୁ ଜବତ୍ କରିବାକୁ ? ତେବେ ସେଇ ଭଦ୍ରଲୋକକୁ ? ଆରେ ରାମ ରାମ ! ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ମୁଁ ଭଦ୍ରଲୋକ କହୁଛି ? ସେ ଶଳା, ବଦମାସ, ଚୋର, ଝଣ୍ଟ, ଗୁଣ୍ଡା ବର୍, କ ଏଇଟି ଫଟି— କେଉଁ ଭଦ୍ରଲୋକ କ କେବେ ଅପର ସ୍ତ୍ରୀ ଖାଲି ନୁହେଁ ଅପରର ପରମା ସୁନ୍ଦରୀ, ସ୍ୱାମୀ ମନୋହାରିଣୀ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳର ପୁରୁଷ ମନ ଚୋରଣୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନେଇ ନିର୍ଲଜ୍ଜାରେ, ନିସଙ୍କୋଚରେ ନଟବର ନାଗର ସାଜି ନାଚକୋଳ ନହେଉ 'ନୂଆ ନଟ ପଟଲ ମୁକୁଟ'ର ପାଲ ଲଗାଏ, ତାକୁ କଅଣ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରାଯିବ, ସେଭାର ଆପଣ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେଲି ।

ଏଇନେ ହେଜକୁ ଆସୁଛି ସ୍ତ୍ରୀର ବନୀତା ନାଁ'ଟାହାଁଙ୍କ ? ସ୍ୱାମୀକୁ ତା କଟେଇ ବଣକୁ ପଠେଇବାରେ ଧୁରନ୍ଧର ବୋଲି ହୁଏତ କେହି ଏ ନାଆଁଟି ବାଛି ବାଛି ଦେଇଯାଇଛି ।

କେତେବେଳ ଯାଏ ଠିଆ ହୋଇଛି ଭୋଟ ମଗା ନେତା ଭୋଟରଙ୍କ ଦୁଆରେ ଠିଆ ହେବା ଭଳି ଜାଣେନା, ହଠାତ୍ ଚମକ ଭାଙ୍ଗିଲା ପୁଷ୍ପିତାର ଡ୍ରାମାଟିକ ହସ ଶୁଣି । ମୋ ଆଗରେ ପୁଷ୍ପିତା । ଆଉ ତା ପଛକୁ ସେଇ ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଠାଣିଆ ଲୋକଟା । ପୁଣି ମୁହଁରେ ତାର ମୁରୁକି ହସ ।

ବିଷ ଚଢ଼ି ଆସୁଥିଲା ସାରା ଦେହରେ । କିନ୍ତୁ ଚଢ଼ିଲା ନାହିଁ । ତାହାଁଙ୍କ ଚଢ଼ିଲା ନାହିଁ, ସେକଥା ବାହାହେଲେ ଠିକ୍ ଜାଣିଥିବେ ! ହଜାର ରାଗ ହେଉଥାଉ ଅପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଯେତେ ଦୋଷ ସେ କରିଥାଆନ୍ତୁ—ହେଲେ ଅପଣଙ୍କ ଆଗରେ

ଅଧି ମୁଚୁକୁନ୍ଦ ଫୁଲପରି ଝଲକାଏ ହସ ଝଲେଇ ଯଦ ଡାକନ୍ତି ପ୍ରିୟତମ ! ଅପଣ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ ସ୍ୱଗ ସ୍ରେଷ ଭୁଲି କୋଳେଇ ନେବେ ତାଙ୍କୁ । ଅଭ ଗେହ୍ଲେଇ ହୋଇ ଡାକବେ—ପ୍ରିୟତମେଷୁ—।

ଘଣ୍ଟକ ସେସବୁ ପୁଷ୍ଟି ତା ପରିଚୟ କରେଇ ଦେଲା—ଏ ହେଲେ ଶ୍ରୀ ଅପୂର୍ବ ପ୍ରସାଦ ଗୁପ୍ତ M. A. P. H. D. London. ଯାହାଙ୍କୁ ସରକାର ଡକ୍ଟର ଉପାଧି ଦେବେବୋଲି ପଛରେ ଗୋଡ଼ଉଥିଲେ, ଅଥଚ ସେ ଅଡ଼ ଆଖିରେ ଗ୍ରହଁ ନାହାନ୍ତି ସେ ଉପାଧିକ ।

ଲୋକଟାଙ୍କୁ ଦେଖି ଗୁଣି ବୋଲି ମନେହେଲା । ଟିଅ ହେବାରେ କାଇଦା ହସିବାରେ କଟକଣା ବିଲାତ ବିଲାତ ନହେଲେ ବିଦେଶୀ ଠର୍ଭି ଟିକିଏ ଉପର ପାହାଚର, ଏକଥା ବେଶ୍ ବାରିହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ନମସ୍କାର କରି ଭିତରକୁ ନେଇଗଲି । ସାଉକପ୍ ଗୁ’ ଖାଇବା ପରେ (ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କର ମୁହଁରୁ) ଶୁଣିଲି ଅତୁର କପେ ଖୋଇଲି । କିନ୍ତୁ ଅସିବାର କାରଣ ଏହିକ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିଲି—ଗୁରମିନାରୁ ସିଗାରେଟ୍ ଦେବା ବଦଳରେ ଗୁରଗଣ୍ଠିଅ ଠେଙ୍ଗା ଖୋଜି ବସିଲି ।

ନାଁ, ଠେଙ୍ଗେଇ ନାହିଁ ତାଙ୍କୁ । ତା’ ହୋଇଥିଲେ ହୁଏତ, ଅଜି ମହା ମଉଜରେ ସରକାରି ମାମୁଁ ଘରେ ଭୋଜି ଭାତ ଖାଉ ଥାଆନ୍ତି । ହେଲେ ବହପକୁ ତା’ର ପ୍ରଶଂସା ନକର ସ୍ଥିର ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ହୁମଡ଼କୁ ତା’ର ଦେଖ । କଅଣ ନାଁ—ମୋ ମାଇପକୁ ନେଇ ତା’ ମାଇପ ସଜେଇବ ସେ । କଥାରେ ନୁହେଁ ପୁଣି, କାଳିକତାରେ ।

କଲିକତା ଦେଖିବ କେବେ । ଦେଖିଛି କଲକତିଆ ବାବୁମାନଙ୍କୁ । ଗେଞ୍ଜି ଦେଖା ବଗପକ୍ଷୀ ପରି ଧଳା ପଞ୍ଜାବି ସାଙ୍ଗକୁ ଅଠହାତ ଲମ୍ବା ଛଡଶଇଁ ଚଉଡ଼ା ଦରମହଲା ଖଦି ପିନ୍ଧି ଆମ ଗାଁ ବଇବାବୁ, ହରବାବୁ ଆସନ୍ତି । ଅତର ଗନ୍ଧରେ ମହ ମହ ହେଉଥାଏ ନିପଣ୍ଡ କଳାଦେହ । କଥା କଥାକେ କଲକତା ନମୁନା । ଟିରେମ ଗାଡ଼ିରେ କଲନାହିଁ ଚାଲିଛି । ଦୋତାଲା ବାସ୍ (ମଟରଗାଡ଼ି) ସେଦିନ ଆମ ହରି ପୁହାଣି କହୁଥିଲେ—କୁଆଡ଼େ ତାଙ୍କର ଜଣେ କିଏ ସାଙ୍ଗ ହୁଇସି ସଷ୍ପ ଆଣି ଦେଲେ ଖାଇବାକୁ । ଖାଣ୍ଟି ବଲେଇତି ଜିନିଷ । ପେଟରେ ପଡ଼ିଗଲା ନାହିଁ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୀ ଦେଖା ଦେଲା ଆଖିକି । ପଚାରୁଥିଲି—ହଇହୋ ! ସେ ପରା ମଦ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ଖାଇଲ କେମିତି ? ହସିଥିଲେ ହରି ପୁହାଣି । କହିଲେ—ସେଠି ପରା ମା' କାଳୀ ଅଛନ୍ତି, ମା' ଗଙ୍ଗା ଅଛନ୍ତି । ଗଙ୍ଗାପାଣି ମୁନ୍ଦାଏ ହେଲେ ପବିତ୍ର ହୋଇଗଲା ନିଷ୍ପାପ ।

ସେଇ ଅଜବ ନଗରୀ କଲିକତାକୁ ଯିବ ପୁଷ୍ପିତା । ଫିଲିମ୍‌ରେ ଅଭିନୟ କରିବ । ପୁଣି ଓଡ଼ିଆରେ ନୁହେଁ ବଙ୍ଗଳାରେ । ହିରୋଇନ୍, ନାୟିକା । ଚାନସ୍ କରେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଭଦ୍ରଲୋକ । ସେ ନିଜେ ହେବେ ହିରୋ ।

ଗୋଟାଏ ଖଟରେ ଦିହେଁ ଶୋଇଛୁ । କାହାରି ମୁହଁରେ ଭାଷା ନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତା ହୁଏତ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି, ତା'ର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତକୁ । ସିନେମାଭିନେତ୍ରୀର ଗୌରବକୁ । ନର୍ଗିସ, ନୂତନ ନହେଲେ ପଛକେ ସୁଚିତ୍ରା ସେନ୍ କାବେରୀ ବୋସ୍‌ଙ୍କ ଭାଗ୍ୟକୁ । ଘରେ ଘରେ ତା'ର ଫଟୋ ଟଙ୍ଗାହେବ । ଘରେ ବାହାରେ ତା'ର ନାଁ'କୁ ନେଇ ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିବ ଝିଅ ବୋହୂ ଟୋକା

ଠାକୁରଙ୍କ ମେଳରେ । ଖବର କାଗଜରେ ତିନି କଲମିଆଁ ଫଟୋ ବାହାରିବ । ବଡ଼ ବଡ଼ ହରଫରେ ନାଁ ବାହାରିବ । ହୁଏତ ଭାଗ୍ୟ ସଲଖ ହେଲେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କିମ୍ବା ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ହାତ ମିଳେଇବ ଯାଇଁ । ଭୋଜି ଖାଇବ ଏକା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ।

ଆଉ ମୁଁ ଭାବୁଛି ମୋ ନିଜ କଥା । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇଁ ଅପର ଆଗରେ ହସିବ, ବସିବ, । ଅପରଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ବାଣ୍ଟିବ । ମୋର ହବ କଣ ?

କେତେ ରାତି ହେଲାଣି ଜଣାନାହିଁ, ଉଠି ବସିଲା ପୁଷ୍ପିତା । ମୋ ମୁଣ୍ଡ ବାଳ ଗୁଡ଼ାକୁ ସଜାଡୁ ସଜାଡୁ ପଚାରିଲା—ରାଗ କରିବ ?

କାହିଁକି ?

କିଛି କହୁନା ଯେ ?

କହିବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି ।

ତୁନି ପଡ଼ିଲା ସେ । ହୁଏତ ମୋ ଉତ୍ତର ତା' ପସନ୍ଦକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଅନେଇଲି ତାକୁ । କେମିତି ଅନମନା ସେ କହିଲି—ତମେ କ'ଣ ପସନ୍ଦ କର ଏସବୁ ? ଓଲଟା ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ସେ—ତମେ କର ? ନାଁ ବୋଲି କହି ଆସୁଥିଲି । ହେଲେ ରୋକି ଗଲି । କହିଲି—ଅପସନ୍ଦ କରେ ବୋଲି କହିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଅସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ ।

କାହିଁକି ?

ଘର ବୋହୂ ଯାଇଁ ସିନେମାରେ ନାଚିବ ।

ଭାବୁଥିଲି ନିଆଁରେ ଘିଅ ପଡ଼ିବା ଭଳି ଜଳି ଉଠିବ ପୁଷ୍ପିତା ହେଲେ ତା' ହେଲା ନାହିଁ । ବରଂ ତାର ଓଲଟା ହେଲା । ହସି ହସି କମ୍ପେଇ ଦେଲା ଘର । କହିଲା—ତମେ ଯେ ମୋ ସାଆନ୍ତ

ବାପାଙ୍କ ଅମଲ ଲୋକ, ଏକଥା ତ ଜାଣି ନଥିଲି ଆଗରୁ । ଜାଣି-ଥିଲେ ହୁଏତ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେଇ ନ ଥାନ୍ତି ।

ସେଦିନ ଆଉ କିଛି କଥା ହୋଇନି । ଅନିଦ୍ରା ଅନାହାରରେ ରାତି କଟିଛି । ତା ପରଦିନ ଅଫିସରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲେ ମିତାନୂଆ-ବୋଉ । କହିଲେ ସେ ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ତମକୁ ପିତା ଲାଗୁଛି ଅର-ବିନ୍ଦ ? ଜାଣି ଜାଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ହାତ ଛଡା କରୁଛ ? ଅର୍ଥାତ ବୁଝେଇ ଦେଲେ, ପୁଷ୍ପିତାକୁ ନଗ୍ରହିବା ମାନେ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣେଇବା । ସିନେମାରେ ଅଭିନୟ କରିବା ଆଜିକାଲି ବଡ଼ ବଡ଼ ଘର ପଢୁଆ ଝିଅମାନଙ୍କର ପେଶା ହେଲାଣି । ସେଥିରେ ପଇସା ଅଛି, ପ୍ରତିପତ୍ତି ଅଛି । ଆଉ ଅଛି ପପୁଲାର ହେବା ପାଇଁ ସଲାଖ ବାଟ । କିରାଣୀ ଗିରିକରି କେଇଠା ବା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ? ସେଥିରେ ଅଭାବତ କମିବ ନାହିଁ ବରଂ ଅଭିଯୋଗ ବଢ଼ିବ । ଅଭିଯୋଗରୁ ହେବ ମତାନ୍ତର । ତା'ପରେ ମନାନ୍ତର । ପରିଣାମ ହେବ ସଂସାର ଭିତରେ ଅଶାନ୍ତି ।

ନିଜକୁ ନିଜେ ଭାବିଲି । ମନ୍ଦ କ'ଣ ? ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ ରୋଜଗାର କଲେ ଦେଶର ଲାଭ । ନିଜର ଲାଭ । ପୁଷ୍ପିତା ଶିକ୍ଷିତା । ଘର କ'ଣରେ କଣେଇ ସଜେଇ ରଖିବ କାହିଁକି ତାକୁ, ଯାଉସେ । ନାଁ କମେଇ ବଡ଼ ହେଉ । ମୁଁ ଯେ ତାର ସ୍ୱାମୀ ଏକଥା ତ କେହି ପାଶୋରି ଯିବନାହିଁ ।

ପୁଷ୍ପିତାର ଅର୍ଜି ମଞ୍ଜୁର ହଲି ।

ପୁଷ୍ପିତା ଗଲା କଲିକତା ।

ଆଉ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ବି ।

ଚେତ ଗୁରୁସ ଗୁହିଁଲା ନିଶି ନାଶେ ପାଶେ ନାହିଁ ଦିବ୍ୟ ତରୁଣି,
ମାରି ହୃଦେ ହାତ, ନାଥ ନାଥ ବୋଲି ଅତିଉଚ୍ଚେ କରେ କାରୁଣ୍ୟ

ଖୋଜେ ଅଧିରେ, ଚେତନା ହତ ସେ ବାଧିରେ

ଆମ ଗାଁରେ ଯେତେବେଳେ ସଂଜୁଆ ଢୋଲକ ମାଡ ବସେ ଠାକୁର ଦାଣ୍ଡରେ, ଗଣିମାଷ୍ଟ୍ରେ ତାଙ୍କର ସିଙ୍ଗଲ ହାରମୋନିୟମଷ୍ଠାରେ 'ସାରି ଗାମା ଗତ ଧରନ୍ତି ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ କେହି ଜଣେ ଗାଇ ବସେ କୋଉ ବିରହ କବିର ଏଇ ଗୀତ କେଇ ଧାଡ଼ି । ସତରେ, ଦାଗ କାଟେ ମନରେ ଏ ଗୀତ । ପ୍ରେମିକ ଛଡ଼ା ପ୍ରେମିକା ପାଇଁ ଅପେ ଅପେ ମୁଣ୍ଡ ନଇଁ ଅସେ ।

କିନ୍ତୁ ସେ କବି ବୋଧହୁଏ କଲିକତା ନଦେଖି ଏ ଗୀତ ଲେଖିଥିଲେ । କଲିକତା ଲୋକଙ୍କୁ ନବୁଝି ନସୁଝି ପ୍ରେମିକାକୁ ହା ହତାସ କରୋଉଥିଲେ । ସେଇକଥା ମନ ଭିତରେ ମୋର ତୁହାଇ ତୁହାଇ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଛି ଆଜି ।

ଏଇ କଲିକତା । ଅଜବ ନଗରୀ କଲିକତା । ଏଠି ସବୁ ଅଜବ । ଲେଖି ବସିଲେ ରାମାୟଣ ମହାଭାରତ ପରି ଶହେ ଖଣ୍ଡ ପୋଥି ପୁରାଣ ହୋଇଯିବ । ଅତଏବ ଏ କାଗଜ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଯୁଗରେ ନ ଲେଖିଲି ବା ସେ କଥା ଗୁରାକ ! ଆସନ୍ତୁ ନାଁ ଥରେ । ବୁଲି ଚାଲି ଦେଖିଯିବେ ଜାଗାଠା । ଅଙ୍ଗେ ନିଭେଇଯିବେ ଏଠାକାର ହାଲ ହରକତ ।

ସିଧା ଚାଲି ଆସନ୍ତୁ ବାଲିଗଞ୍ଜ ପ୍ଲେସ୍‌କୁ । ନମ୍ବର ଖୋଜିବାକୁ କଷ୍ଟ କରିବେ ନାହିଁ । ଦାଢ଼ିବାଲା, ଗାଡ଼ିବାଲାଙ୍କ ଠାରୁ ଅଣ୍ଡା ବଚ୍ଚା ଯାହାକୁ ହେଲେ ଜଣେ ପଚାରି ଦିଅନ୍ତୁ ଠିକଣା, ସଭିଏ ଦେଖେଇ ଦେବେ ବାଁସି କଚ୍ଚା ଧଳା ଲୁଗା ରଙ୍ଗର ସେଇ ତିନିତାଲା କୋଠିକି । କିନ୍ତୁ ମୋ ରାଣ । ମୋ ନାଁ ପଚାରିବେ ନାହିଁ । ତାହେଲେ ଦିନ ଦି'ପହରେ ବି କାଳିଭଞ୍ଜ ଭେଡ଼ାର ଅନ୍ଧାର ଖତଆ ଭୂତ ଭୁଲେଇବ ଆପଣଙ୍କୁ । ଏ'ତ

କଟକ ନୁହେଁ । ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ନାଟ୍ୟକାର ବୋଲି ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇବେ ମତେ । ଏ ପୁରୀ ଖାସ୍ କଲିକତା । ମା ଗଙ୍ଗା ମା କାଳୀଙ୍କ ପୀଠ । ଏଠି ମା' ମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି ସଭିଏଁ । ମା' ଜାତକୁ ଚିହ୍ନନ୍ତିକି ନାହିଁ ଜାଣେନା—ହେଲେ 'ମା' ରୂପିଣୀ ମହିଳାଙ୍କ ମଇଲା ଯାଏ ଚିହ୍ନା ପଡ଼ିଯାଏ ଆଖି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ।

ଅତଏବ ସୁସ୍ମିତା ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ନଚିହ୍ନିଲେ କିମ୍ବା ତାର ଠିକଣାକୁ ଠିକଣା ନକରିପାରିଲେ ଠକିବେ ଆପଣ ମାନେ ।

ତନିତଲର କୋଠି । ଆଗରେ ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ଫୁଲର ବଗିଚା । ରାସ୍ତା ଦ'ପାଖରେ ଦୁବଘାସ ସଯତ୍ନରେ ରୁଆ ହୋଇଛି । ଦିଶୁଛି ନୁଆ କିଣା ସବୁଜ ଗାଲିଚା ପରି । ପାଖକୁ ପାଖ ଲାଗିଛି ଗୃହଶୃଙ୍ଖଳା ଫୁଲ ଗଛ । ନାଁ ତା'ର ଅଜଣାମତେ, ଖେତ ଧଳା ଧଳା ଫୁଲ ଫୁଟିଛି ତହିଁରେ । ଧୀର ପବନରେ ଦୋହଲି ଉଠୁଛି ଯେତେବେଳେ ମନେ ହେଉଛି କୋଉ ମୋଟି ବାଙ୍ଗିର କଲେଜ ପଢ଼ୁଆ ଝିଅ ସବୁଜ ସାଡୀ ପିନ୍ଧି ଦୋହଲି ଦୋହଲି ଗୋଡ ପକାଉଛି ଯେମିତି ।

ଘର ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ । ତଳେ ପଡ଼ିହେଉଛି ଚିଏ ବଡ଼ବର ଗାଲିଚା । ତା' ଉପରେ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ସୋଫା । ଭୁଲରେ ଯଦି ଦୁମ୍‌କିନା ବସିପଡନ୍ତି ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଫୋପାଡି ଦେବ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରକୁ ସେ । ଏମିତି ତା'ର କରାମତି । ବସନ୍ତୁ ଧୀଇରେ କରି । ହାତେ ଦବି ଯିବ ସେ ଆସନ । ଆଃ, ବୋଲି ଆଶ୍ୱାସରେ ଗୋଟାଏ ଆବାଜ ଆସିବ ଆପଣଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରୁ ।

ଈର୍ଷା ହେଉଛି ଆପଣମାନଙ୍କର ? ହେଉ । ଆପଣମାନଙ୍କ ଈର୍ଷାକୁ ମୁଁ କିଆଁ ରୋକିବାକୁ ଯିବି ? ବଡ଼ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଗରିବର ଈର୍ଷା ଏ ପ୍ଲସ ବି ର ହୋଲ୍ ସ୍କୋୟାର ଫରମୁଲା । ମୁଁ

କଥାଁ ଖଗିବାକୁ ଯିବ । ବରଞ୍ଚ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି । କରାଣୀ ଚାକରୀ କଲା ମଣିଷ ମୁଁ । ସକାଳୁ ଉଠି ଶହେ ସଲାମ ପାଉଛି । ସାହାବ ବୋଲି ମାନ୍ କମୋଉଛି । ଏ' ଡାକ ମାରିବା ବେଳକୁ ପାଞ୍ଚଟା ଚାକର ଆସି ହାଜର ହେଉଛନ୍ତି । ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦିନେ କଣ ପାଇଁଥିଲି ଏ କଥା ?

ହୁଏତ ଭାବୁଥିବେ ଦିନେ ସପନ ଦେଖି କହୁଛି ଏ କଥା ! କିନ୍ତୁ ଥରୁଟାଏ ଆସି ଆଖି ବୁଲେଇ ନୋଉନ୍ତୁ ନାଁ—ଆଲାଦିନର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦୀପ କରାମତି ପରଖି ନେବେ ।

ତିନି ତିନିଟା ଛକରେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ପାଇଛି ପୁଷ୍ପିତା । ଦି'ହାତରେ ଟଙ୍କା କମୋଉଛି । ଉଣା ବୋଲି କ'ଣ, ଜାଣିବାର ଯୁ' ନାହିଁ ଏଇନେ । ଅତଏବ ଅଭାବ ନଥିଲେ ମଣିଷର ସ୍ୱଭାବ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ ବସି ଉର୍ବଶୀ ନାଚ ଦେଖିବାକୁ ପଛେଇବ କାହିଁକି ।

ମୋର ହେଇଛି ସେଇଆ । ଖାଟିଣି ବୋଲି କ'ଅଣ, ଅଫିସରେ ଫାଇଲ୍ ବେଙ୍ଗଲା ପକେଇବାରୁ ଦୁଃଖ ଦବାକ ପାଶୋର ଯାଇଛି । ଖାଇ, ପିଇ ଦୁବୁଲା ପତଳା କାଳୀବାବୁଙ୍କ ଥିଏଟରରେ କବ କବ ଚେହେରାର ମଣିଷ ମୁଁ ଆଜି କୃଷ୍ଣବାବୁଙ୍କ ଥିଏଟର ଭୀମ ଭୀମ ଚେହେରା ବନେଇଛି ।

ସତରେ, କାମ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ସକାଳୁ ଉଠି (ସକାଳ ସାଢ଼େ ଆଠଟା ପରେ) ଚା' ଟେବୁଲରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚେ । ପୁଷ୍ପିତା ଆସି ବସେ ସେଇଠି । ଚିନାମାଟିର କମଦମ କଷା ପିଅଲାରେ ଚା' ଢାଳିଦିଏ । ଚା'ତ ନୁହେଁ ସେ । ପୁଷ୍ପିତା ହାତର ପରଶ ପାଇ ସାଗର ମନ୍ଥନ ବେଳର ଅମୃତ ପାଲଟି ଯାଏ । ସେ ଉଷୁମ ଉଷୁମ ଚେପଟ ଖରପିଆ ପିଲାଙ୍କ ଦୁଇ ପର ଦିଶୁଥିବା ଚା' ।

ଆଃ ! କି ସୁଖ ସେ । କିନ୍ତୁ କଅଣ ଶେଷ କରିହୁଏ । ପ୍ରକୃତରେ ଅଜି ମିତା ନୂଅବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ ମୁଁ । ଅଉ ମିଷ୍ଟର ଅପୂର୍ବ ବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ । ଏଇ ଅପୂର୍ବ ବାବୁଙ୍କୁ ସେଦିନ ମୁଁ କେତେ ଗାଳି ଗୁଜର ନକରିଛି । ଅବଶ୍ୟ ଅଜାଣତରେ । ଆଜି ନନ୍ଦଲାଲଙ୍କୁ ଡାକୁଛି, ହେ ଭଗବାନ ! ମୁଁ ଯାହାସବୁ ତାଙ୍କୁ କହିଛି ସେଦିନ, ସେସବୁ ଫେରିଆସୁ ମୋ ଉପରକୁ ।

ଦଶଟାବେଳେ ପୁଷ୍ପିତା ବାହାରିଯାଏ ଷ୍ଟୁଡିଓକୁ । ଫେରେ ସେଇ ରାତି ଦିପହରରେ । ଦିନେ ଦିନେ ଫେରେ ନାହିଁବି । ରାତିରେ ସୁଟିଂ ହେଲେ ଫେରିବ କେମିତି ବିଚାରୀ ।

ଆଃ ! କଷ୍ଟ ହେଉଥିବ ତାକୁ । ବିଚାରୀ ରାତି ନଅଟା ନବାଜୁଣୁ ବିଛଣା ଧରୁଥିଲା ଘରେ । ଆଜି ସେଇ ରାତି ଉଜାଗର ରହି ଖଟୁଛି, କାହାପାଇଁ ? କାହାକୁ ଖୁସି କରିବା ପାଇଁ ? ଏକା କଅଣ ସେଇ ଭୋଗବିଳାସରେ ମାତି ରହୁଛି ? ମୁଁ ପରା ଭାଗ ପାଉଛି ସେଥିରୁ । ପାଏ ଅଧେ ନୁହେଁ, ଅନେକ ।

ପୁଷ୍ପାଙ୍କ ଠା' ସଜେଇ ବସେ ଏଗାରଟା ନବାଜୁଣୁ । ତିନି ଭୁଉଣି ନଅଁ ଭଜା ସାଙ୍ଗକୁ କଲିକତିଆ ଭେଜାଲ ଦହି । ହଉ ସେ ଭେଜାଲ, ପାଟିକି ରୁଚିଲେ ହେଲା । ବେଲ ବୁଡ଼ୁ ବୁଡ଼ୁ ବେଲକୁ ଆପେଲ' ଅଙ୍ଗୁରର ପ୍ଲେଟ ଆସି ରହେ ମୋ ସମ୍ମୁରେ । ଭେଜାଲ ଯୁଗରେ ସେଇ କେବଳ ଖାଣ୍ଟି । ତଥାପି ପରତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଫଳକୁ ଭେଜାଲ କରିବା ପାଇଁ କଲିକତାରେ ଲୋକର ଅଭାବ ନାହିଁ । ମଣିଷକୁ ଭେଜାଲ କରି ଛାଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି ପରା ଏମାନେ ! ଘର ଗଛର ଫଳ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କିବା କଥା ?

ସେ ଯାହା ହେଉ ଭୁଣ୍ଡୁରୁ ଖାନା କେଇଜଣଙ୍କ କପାଳରେ

ଯୁଟେଁ ? ଡେସ୍‌ପାଚର ବିନୋଦ ଦାସ କପାଳରେ ନାଁ ମିତା-ନୂଆବୋଉଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ପରି ଲୁହା କାରବାରି ଭାଗ୍ୟରେ ?

ମନହୁଏ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି ଡକେଇ ଆଣିବ । ଡକେଇ ଆଣିବ ବିନୋଦ ଦାସ ଡେସ୍ ପାଚରକୁ । ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ଗୃହେଲିକୁ । ରହିବା ପାଇଁ ଘରର ଅଭାବ ନାହିଁ । ଦୋତାଲାରେ ଘର କେଇଟା ଛାଡ଼ିଦେବ ତାଙ୍କର ମାସେ ପକ୍ଷେ ରହଣି ପାଇଁ । ରୁହନ୍ତୁ ସେମାନେ । ନିଜଆଖିରେ ଦେଖିଯାଉନ୍ତୁ ମୁଁ କଲଚେଷ୍ଟ କଟଗର କଷ୍ଟମ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ନୁହେଁ । ମୁଁ ସୁନାମଧନ୍ୟା ଶିବଜଗତଚ ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ । ଅଭାବ ନାହିଁ ମୋର କହିବାକୁ । ଶୁଣିବାକୁ ଅଛି । ମେଣ୍ଟେଇବା ବଳଅଛି । ମେଣ୍ଟଉଛି ବି ଏଇନେ ।

ସକାଳ ନହେଉଣୁ ଶୁଖିଲା ଶୁଖିଲା ମୁହଁ କେଇପଣ ଆସି ଉଙ୍କି ମାରୁଛନ୍ତି ଦୁଆରେ । ଗୃହଣୀ ଆଠଣାରେ ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ଆଉ ଦଳେ ଅଛନ୍ତି, ହଜାର ଦେଲେବି ବେଦାର ଛାଡ଼ନ୍ତିନି ସେମାନେ । ଧୋଉଧାଉଳିଆ ଦଳ । ବାବୁ ଭୟା । ଗୃହାଖାତା ତାଙ୍କର ଅପରିଯାପ୍ତ । ଦାବୀ ତାଙ୍କର ଅକଳନ୍ତି ।

ଆଉ ଅଛନ୍ତି ନିଷ୍କର୍ମୀର ଦଳ । କାମ ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ବିଷ । ମୋଭଳି କେଇଜଣଙ୍କୁ ଦେବତା ଭଳି ଭକ୍ତି କରିବା ସେମାନଙ୍କର କାମ । ସେଇଥିରେ ତାଙ୍କର ଦିନ ଖେଳଗାର ଚଳେ ।

ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଏଇ ରସିକପ୍ରବର ମାନଙ୍କର ବିଜେ ହୁଏ ମୋର ଅବାସ ମନ୍ଦିରରେ । ଅଲୋଚନା ଚଳେ କୋଉ ସିନେମା ହାଉସ୍‌ରେ କିଛିବି । କୋଉ ହୋଟେଲ୍ ବାରରେ କୋଉ ଦରିଆ ପାରିର ନାଚବାଲି କମାଲ୍ କରୁଛି, ବଲ୍ ଡେନ୍‌ସ ଦେଖେଇ । ଅଲୋଚନାରୁ ବିବାଦ ହେଇଯାଏ କୋଉଦିନ

ଯାଇ ଲାଇଟ୍‌ହାଉସ୍‌ ମେଟ୍ରୋ ସିନେମାରେ ଇଂଲିଶ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ । କ'ଣ ସେମାନେ କହନ୍ତି ତାର କ,ଅକ୍ଷର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଗଜରେ ପଶେ ନାହିଁ । କେବଳ ତାଙ୍କ ଅଧେ ଲଙ୍ଗଳା ଲୁଗା ଜାମା ପିନ୍ଧା, କଥା କଥାକେ ଓଠରେ ଓଠଦେଇ ଚୁମ୍ବନଟା ନୟନ ମନ ଭରି ଦେଖୁ । ସେଇତ ଦିଲ୍ଲୀକା ଲଡ୍ଡୁ ।

କୋଉଦିନ ଯାଉ ଗ୍ରାଣ୍ଡ କମ୍ବା ଗ୍ରେଟ ଇଷ୍ଟାର୍ଣ୍ଣ ହୋଟେଲକୁ । ବାରର ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ମଦ ଗିଲାସ ଧରି ବସୁ । ନାଚ ଦେଖୁ ପାଗଳ ତନ୍ୱୀ ଭିନ୍ନଦେଶୀ ତନ୍ୱି ମାନଙ୍କର ।

ଏଇତ ସୁଖ । ଏଇତ ଆନନ୍ଦ ।

ସେଦିନ ଗ୍ରାଣ୍ଡହୋଟେଲରୁ ଫେରିଲି ବେଳକୁ ପୁଷ୍ପିତା ବସିଛି ବାହାର ଘରେ ଏକା । ଛ'ମାସ ଭିତରେ ଛଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ତାକୁ ଏକା ପାଇନାହିଁ ଏଇ ସଞ୍ଜ ବଖତରେ । ଆଜି ହଠାତ୍ ପାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକିବାପାଇଁ ମନ ଡାକିଲା । କଇଁଫୁଲ ପରି ଜହ୍ନ ପଡିଛି ବଗିଚାରେ । ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ନନ୍ଦନ କାନନ ଶୋଭା କେହି ଯଦି ଆଖିରେ ଦେଖିଥିବ, ମୁଁ କହିବି ଏ ଶୋଭା ତାଠାରୁ ଅନ୍ତୁର ବଳିକି ।

କଲିକତା ଆସିବାଦିନୁ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଟଙ୍କା କମେଇବାର ନିଶା ଘାରିଛି । ତେଣୁ ଆମର ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ପ୍ରେମ ପିରତି କାରବାରଟା ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇଯାଇଛି ସେଇ ଦିନରୁ ।

ଆଜି ଏ ସୁବେଳରେ ପ୍ରେମ ନିଶାଟା ଜବର କରି ମାଡ଼ି ବସିଲା ମତେ । ଭାବିଲି, ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଦିଘଡ଼ି ବସିବି ଫୁଲ ବଗିଚା ଭିତରେ । ଦିପଦ ମନକଥା କୁହାକହି ହେବୁ ଆଜି । ସେଇ ଭରସାରେ ଗଲି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ । ହିନ୍ଦିରୁ ବୀର ଦିଲୀପକୁମାର ଯେମିତି ଯାଇ ଛିଡ଼ାହୁଏ ବୈଜୟନ୍ତୀମାଳା ପାଖରେ, ଠିକ୍ ସେଇ

ପାଣିରେ ଯାଇ ଠିଆହେଲି । ମୁଁ ସିନା ଦାଲୀପକୁମାର ହେଲି, ହେଲେ ସେ ବୈଜୟନ୍ତୀମାଳାର ପାଖକୁ ଗଲେନାହିଁ । ମୁହଁଟା କେମିତି ସଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାରେ ଫେଲ୍ ହୋଇଥିବା ଅମ ଝାଣୀ ପର ।

ଦେଖି, ମୋର ଦାଲୀପକୁମାର ହେବା ସଅକ ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ମିଳେଇଗଲା । ସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରଟାରେ ପିସ୍ତଲଗୁଳି ଗଳିଗଲା ଯେମିତି ।

କଅଣ ହେଇଚ ବୋଲି ପଚାରିବାକୁ ଯାଉଥିଲି, ହଠାତ୍ ସେ କହିଲେ ବସ ।

ବସିଲି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ।

ଗ୍ରାଣ୍ଡ ହୋଟେଲ୍‌କୁ ଯାଇଥିଲ ? ପଚାରିଲେ ସେ ।

ହଁ ।

କାହିଁକି ?

ଭାବଟା ଯେମିତି କୈଫିୟତ ଚାହିଁବା ପର । କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବି ଭାବୁଚି—ସେ ପୁଣି କହିଲେ—ପଇସା କମଉଚୁ ଉଡ଼େଇବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଏତିକି ମନେ ରଖିଲେ ଖୁଉବ ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉଠିଗଲେ ସେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଉଠି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେମିତି ସେଇଠି ବସି ରହିଲି ସକାଳ ଯାଏ ।

ମୁଁ ପଇସା ଉଡେଉଚୁ ? ହେଲେ ସେ କଣ ନିଜେ ଉଡ଼ାଉ ନାହାଁନ୍ତି ? ଅଠର ଟଙ୍କା ଆଠ ନୂଆ ପଇସା ମୂଲର ସ୍ନୋ ଆସୁନାହିଁ ତା ପାଇଁ ନିଉମାର୍କେଟରୁ ? ଦେଢ଼ଶ ଟଙ୍କାର ଦାମର ଶାଢ଼ୀ ଅସୁନାହିଁ ଆଠପହର ପିନ୍ଧିବାପାଇଁ ।

ହେଲା, ସେ ତା'ର ନିଜ ସଅକ ପାଇଁ । ପଇସା କମେଇ ନିଜପାଇଁ ଖରଚ ନକଲେ ମୋ ମନରେ ବରଂ ଦୁଃଖ ହୁଅନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପର ପାଇଁ ଖରଚ ତକ କ'ଣ ପଇସା ସାଇତା କୁହାଯାଏ । ଏଇତ ସେ ଦିନ କୋଉ ଅଭିନେତାର ଭାଇ ପୁଅର ଜନମ ଦିନରେ

ଗୃରଣ ଟଙ୍କାର ଜବାବ ଦିଅଗଲା । କୋଉ ଅଭିନେତାର ବାପ ଶ୍ରାଦ୍ଧକୁ କେତେ କଅଣ ବୁହା ହେଲା ଏଥରୁ । ହିସାବ ତା'ର ହୁଏନା । ମୋ ଜଣାରେ ଯାଏ । ଅଜଣାରେ ବି ଯାଏ ।

ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ । ରବିବାରିଆ ପାର୍ଟି ଅଛି । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ପାର୍ଟିରେ ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କା ଝରସୁଆଁ ପାଣିପରି ବୋହି ଯାଉଛି । ସେ ସବୁ କଅଣ ମୁଁ ଦେଖୁନି ? ଆଖି ମୁଦି ଦେଇଛି ନାଁ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲିଣି ।

ସକାଳ ହୋଉଚି କେତେବେଳେ, ଗୃଙ୍କର ଗୃ ଦେଇ ଯାଇଛି କେତେବେଳେ କିଛି ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ । କେବଳହିଁ ଭାବୁଛି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମତେ କହିଗଲା—ତା' ପଇସା ଉଡେଇଛି ବୋଲି । ତା' ପଇସା ତାର ରୋଜଗାର ।

ଇଚ୍ଛାକରୁଥିଲି ଏକା ଡିଆଁକେ ଯାଇଁ ସେଇ ଭଙ୍ଗା ରଜା କୋଠି ଭିତରେ ପଶିଯିବି । ଭଙ୍ଗା ଘରପୋକ ଭରପୁର ଝାଟ ଅଉ ଚୁଣ୍ଡା ମସୁରିକୁ ସମ୍ବଳ କରି ରହିବି । କିନ୍ତୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ତ କାମ ହୁଏ ନାହିଁ । ଛମାସ ପରେ ଗୃଙ୍କରର ଗତି ବେଗତି ହୋଇଥିବ । ସେଇ ଯାହା ମାସେ ଛୁଟି ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇ ମଞ୍ଜୁର ନେଇ ଆସିଛି, ତା'ପରେ ତିନି ପଇସିଆ ଖଣ୍ଡେ କାର୍ଡ଼ ଲେଖିବାକୁ ମନ ବଳେଇନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିର ସ୍ୱାମୀ ପୁଣି କିରାଣୀ ଗୃକିରୀକୁ ଫେରିଯିବ, ଏ ଆଶା କଏବା କାହିଁକି କରିଥାଆନ୍ତା ?

ଏଇନେ ଗଲେ ଶୁଣିବାଲୋକେ ହସିବେ । ଗୃଙ୍କର ମୋର ବିଶେଷ ପ୍ରୟୋଜନ । ଅଥଚ କେହି ଦେବେତ ଯିବେନାହିଁ । ମୁଁ ପରା ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିର ସ୍ୱାମୀ !

ତଥାପି ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିର ରୋଜଗାର ଟଙ୍କାରେ ମୋର ଦାବୀନାହିଁ । ସେଇକଥା ସେ କହିଗଲା ମୁହେଁ ମୁହେଁ ।

ସଜବାଜ ହୋଇ ପୁଷ୍ପିତା ଅସି ମତେ ପ୍ରକୃତସ୍ଥ କଲା । ଏ କିଏ ? ସେଇ କାଲର ପୁଷ୍ପିତା ନା ଆଉ କିଏ ? ନାଁ ଠିକ୍ ତା'ର ଓଲଟା । ସେ ଧାନଉଷ୍ଟା ହାଣ୍ଡି ପରି ମୁହଁ ପାଲଟି ଯାଇଛି ଲକ୍ଷ ଉର୍ବଶୀର ମୁହଁକୁ । ସେଇ ଫୁଲହସ ହସ ଲାଖି ରହିଛି ପତଳା ପତଳା ଦୋଟି ଓଠରେ । ଅସି ହସି ହସି ବୋଟି ପଡିଲା ମୋ ଉପରେ । କହିଲା—କାଲି କଥାକୁ ମନରେ ଧରି ବସିଚ ତମେ ?

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ତାକୁ ଦେଖି । ତା କଥାକୁ ଶୁଣି । କହିଲି ତମ ମୁହଁରୁ ଏଡ଼େ କଥାଟାଏ ବାହାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରି ନଥିଲି ।

କେମିତ ?

ତମକୁ ମୁଁ ଯେତିକି ଚିହ୍ନିଥିଲି ।

ଆଜି ?

ଆଜି ? ରହସ୍ୟମୟୀ ହୋଇ ଉଠୁଛ ତମେ ।

କଥା ଶୁଣି ପୁଣି ହସି ଉଠିଲା ସେ । ବେଦମ ହୋଇଯିବା ଉପରେ । କହିଲା—ସତରେ ତମେ ଗୋଟିଏ ଇଏ । କାଲି ତମକୁ ଏମିତ ଗୋଟାଏ କଥା କହିଲି—କାହିଁ, ଗୁରୁ ବାବର ତ ଏତେ ନଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦେନେ କହୁନାହିଁ । ତମେ ପରା ମୋ ସ୍ୱାମୀ । ତମକୁଁ ଗାଲିଦେବି, ଭଲ ମନ୍ଦରେ ଦି'କଥା କହିବି, ପୁଣି ତମକୁନେଇ ଘର ସଂସାର କରିବି । ଏ ଦାବୀ ମୋର ଅଛି ବୋଲି ସିନା.........

ହସି ହସି ଗୁଲିଯାଉଥିଲା ପୁଷ୍ପିତା । ଡାକିଲି—ଶୁଣ । ସେ ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା ମୋ ଆଗରେ । କହିଲା—କଣ କହିବ ବେଇଗି କୁହ । ସୁଟିଂ ଅଛି ଆଜି ଦଶଟାରେ । କହିଲି—ଗୁଲ ପୁଷ୍ପିତା ଆମେ ଫେରିଯିବା । ଆକାଶରେ ମଣିଷ ଉଡିବା କଥା ଶୁଣି

ସୁକୁଟିବୋର୍ଡ ଯେମିତ ଅଖିତର ଦେଇ ସେମିତ ଭାବରେ କହିଲି ସେ ।

କୁଆଡ଼େ ?

କଟକ । ଯେଉଁଠି ଥିଲେ ?

—ଏ ଭ୍ରମ ରଙ୍ଗ କାହିଁକି ତମକୁ ଧରିଲା ? ହସିଲା ସେ ।

—ନାଁ ପୁଷ୍ପିତା । ଏ ଭ୍ରମ ରଙ୍ଗ ନୁହେଁ, ମୋ ମନକଥା ।

ଆମେ ଯେମିତ ଥିଲେ ସେମିତ ରହିବା । ସେ ଦିନ ଟଙ୍କା ନଥିଲି । ଟଙ୍କା ନଥିଲି ବୋଲି ଆମ ଭିତରେ ହୃଦୟର ବନ୍ଧନ ଥିଲି, ମନରେ ଶାନ୍ତିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଟଙ୍କା ହୋଇଛି, ହେଲେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ମନରେ, ସୁଖ ନାହିଁ ।

ହସି ହସି ଲୋଟି ପଡ଼ିଲି ସେ । କହିଲି—ପାଗଳ ଆଉ କାହାକୁ କହନ୍ତି ? କମ୍ପାନୀ ମ୍ୟାନେଜରର ଲୋଭ କେତେ ଅଛି କେତେ ହାତେ ହାତେ ପରଖି ବୁଝିଛି । ତମେ ବସନ୍ତ ମୁଣ୍ଡ ଥଣ୍ଡା କର ।

ଆଉ କ'ଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲି କେଜାଣି—ବାହାରେ ମଟର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଚମକି ଉଠିଲି । କହିଲି—ଏଇ ଦେଖୁଚ ! ମୋର ଉଚ୍ଛୁର ହୋଇଛି ବୋଲି ନିଜେ ଅପୂର୍ବବାବୁ ଗାଡ଼ି ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଗଲିଲି କହି ବାହାରି ଗଲି ସେ ।

ଆଜି ପୁଣି ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଦେଖୁଛି ରହସ୍ୟମୟୀ ବେଶରେ । ତେବେ କ'ଣ ତା'କୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନି ମୁଁ ? ଜାଣିପାରିନି ଏତେଦିନ ଭିତରେ ?

ସାରାଦିନ ଏଇକଥା ବସି ଭାବୁଛି ଆଜି । ହେଲେ ଠିକଣା କିଛି କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ବେଳ ବୁଡ଼ିବା ବୁଡ଼ିବା ହେଉଛି । ଏଇ ବେଳରେ ଦାରୁଣ୍ୟାନ ଆସି ସଲାମ ବଜେଇ ଜଣେଇଲି ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ ଆସିଛନ୍ତି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ।

ଛାତ୍ରକାଳରୁ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଧାରଣା ଭଲ ନାହିଁ । ସେଇଥି ପାଇଁ କୌଣସି ଦାଢ଼ୀବାଲା ବାବାଜୀଙ୍କର କାରସାଦ ମତେ ଭୁଲେଇ ପାରିନାହିଁ ଏଯାଏ । ଆଜି କାହିଁକି ସନ୍ୟାସି ନାଁ ଶୁଣି ମନଟା ଉତ୍ତଲା ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଡକେଇ ଆଣି ବସେଇଲି । ସାଧୁ ଯୁବକ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଜଟାଦାଢ଼ୀ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ପୋଖତ ସାଧୁବୋଲି ଅବିଶ୍ୱାସୀ ହେବ ନାହିଁ । ଅଭାବ ଭିତରେ ଚକଟି ମକଟି ହୋଇ ଆଖି ଦି'ଟା ତା ଜାଗାରୁ ଅଧ ଇଞ୍ଚେ ଲେଖାଏଁ ଭିତରକୁ ପଶି ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୁହଁଟରେ ସବୁବେଳେ ମୁରୁକି ହସର ଲହଡି ଭାଙ୍ଗୁଛି ।

ଜୟ ଶିବ ଶମ୍ଭୁ କହି ସାଧୁ ମୁଣି ଭିତରୁ ଗୁଡ଼ମିନାର କାଢ଼ୁଆ ସିଗାରେଟଟାଏ କାଢ଼ି ନିଆଁ ଲଗାଇଲେ । ପଚାରିଲି ଅବକାଶ ଜୀବନର କାରବାର ଚଳେ କି ନାଁ । ହସିଲେ ସାଧୁ । ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ନା କଲେ ।

ହସ ଶୁଣି ମୋ ମୁଣ୍ଡ ବିସ ଦାହିମନ୍ତି ହୋଇଗଲା । ଏ ହସ ଶୁଣିଛି କେଉଁଠି । ଦିନେ ନୁହେଁ ଅଧେ ନୁହେଁ ବହୁଦିନ ବହୁଥର ଏହସ ମୋର ଚିର ପରିଚିତ ।

କିଏ ଏ ସାଧୁ ? କୌଣସିମତେ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିବେ ନାହିଁ । କଥା କହିବାରୁ କୁଆଡ଼େ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଜୀଙ୍କର ବାରଣ । ସେଇଥି ସେ ଲେଖିଦେଲେ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ।

ଲେଖା ଦେଖି ସନ୍ଦେହ ମୋର ଆହୁରି ଗାଢ ହୋଇଉଠିଲା । ଏ ହାତ ଅକ୍ଷର ବି ମୋର ଅପରିଚିତ ନୁହେଁ । କିଏ ତେବେ ଏ ? କିଏ ? ଭଲକରି ଅନେଇଲି ମୁହଁକୁ । ନାକ ତଳକୁ ଦାଗଟାଏ । ଦାଢ଼ୀରେ ଘୋଡେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଯିମିତି । ଏ ଦାଗ ଜଣକର । ସେ ବିନୋଦ ଦାସ । ଉତ୍ସ ଯାତର

ବିନୋଦ ଦାସ । ହଁ, ସେଇ ମୁହଁ । ହସର ଠାଣି ମାଣି ଠିକ୍ ସେମିତି । କିନ୍ତୁ କେମିତି ଗମ୍ଭୀର ଭାବ, ଚଞ୍ଚଳିଆ ସ୍ୱଭାବ ତାର ଜନମଗତ ଅଧିକାର । ସେଇଟା ଖାଲି ବଦଳି ଯାଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ ଦାସ ଡେସ୍‌ପାଚରର ଏ ବେଶ କାହିଁକି ? ଗୁମେଲିର ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ବିନୋଦ ଦାସ । ଗୁମେଲିକୁ ସାଧାରଣ ଝିଅ କହିଲେ ଭୁଲ ବୁଝାଯିବ । ସେ ସୁନ୍ଦରୀ । ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ନ ହେଉ ତେବେବି ଅପରୂପା । ବିନୋଦ ଦାସ କପାଳ ଜୋରରୁ ତାକୁ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱରୀ କରି ପାରିଛି, ମାଲିକଆଣି ଭାବରେ ନପାଇ ।

ତେବେ ତା'ର ଏ ସଂସାର ଛଡ଼ା ବେଶ କାହିଁକି ?

ଡ଼ାକିଲି—ବିନୋଦ ! ଚମକି ଉଠିଲା ସେ । ଗୁହିଁଲି ମୁହ ଆଡ଼କୁ, ଦରୁଆନଟାକୁ ବଜାରରୁ ଜଳଖିଆ ଅଣିବାକୁ କହି ବିଦାକରି ଦେଲି । ଏଥର ସାଧୁକଥା କହିଲେ—ତୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲୁ ମତେ ଅରବିନ୍ଦ ।

—ନ ଚିହ୍ନିଲେ ତୋ ନାଁ ଧରି ଡାକିବାକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି କାହିଁକି ? କିନ୍ତୁ ତୁ ଏ ବେଶରେ କାହିଁକି ? C. I. D.ଗୁକିରି ନେଲୁଣି ନାଁ କଅଣ ଡେସ୍‌ପାଚର ଗୁକିରି ଛାଡ଼ି ?

ବିନୋଦ ଦାସ ହସିଲା, କହିଲା—ନାଁ ଗୁକିରି ନେଇଛି ସନ୍ୟାସୀର । ଏତେ ଦିନତ ଦୁନିଆଟାକୁ ଦେଖିଲି, ଏଥର ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖିବି ବୋଲି ଚେଷ୍ଟାରେ ଅଛି ।

—ଦେଖିବୁ ?

—ଯଦି ସତରେ କେହି ଭଗବାନ ଥାଏ, ନଦେଖିବି କାହିଁକି ?

—ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ?

—ହଁ ।

—ଅଗେତ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନଥିଲ ?

—ନାଁ, ତେବେ ଅଗେ କେବେ ମରନାହିଁ ବୋଲି ଭବିଷ୍ୟତରେ କେବେ ନମରିବ ଏମିତ କଥା ନୁହେଁ ।

—କିନ୍ତୁ ସଂସାର ଛାଡ଼ିଲ କାହିଁକି ?

ଟିକିଏ ଭାବିଲା ବିନୋଦ ଦାସ । କହିଲା—ସଂସାରକୁ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ନାହିଁ । ସଂସାର ମତେ ଛାଡ଼ିଛି ।

—ତା ମାନେ ?

ସେ ସବୁ ପରେ ବୁଝିବୁ । ଜନାର୍ଦନ ହେଲା ଗାଧୁଆ ହୋଇନି, ଦେହ ହାତ ଗନ୍ଧରେ ଫାଟି ପଡୁଛି । ଗାଧୁଆ ଘରଟା ଦେଖାଇ ଦେ'ତ ଅଗେ । ପରେ ସବୁ କହିବ

ବିନୋଦ ଦାସ ଗେରୁଆ କୌପିନ ଖୋଲିଲା, ମୁଣ୍ଡରୁ ଖୋଲିଲା ନକଲି ଜଟା । ମୁହଁରୁ ନକଲି ଦାଢ଼ି ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । କାରଣ ପଚାରିବାରୁ କହିଲା—ଭେକ ନଥିଲେ ଭିକ ମିଳେନାହିଁ ବୋଲି ଗୋଟାଏ କଥା ଅଛି ନାଁ—ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ମିଳେଇ ନେଲି । ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ଭିକ ପାଇଲି ନାହିଁ । ପେଟଟା ତ ଅଛି । ତାକୁ ତ ପୁଣି ଦି ଓଳି ଦି ମୁଠା ଦବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ନକଲି ଦାଢ଼ି ନକଲି ଜଟାକୁ ଆଦର ନେଲି । ଯେଉଁ ଘର ଭୁଆସୁଣୀ ଭିକ ନଦେଇ ଭାଗ ଭାଗ କହୁଥିଲେ, ସେଇ ପୁଣି ଗୋଡ଼ଧୁଆ ପାଣି ନେଇ ପେଟଭରି ପିଇଲେ । ପଇସା କଉଡ଼ି ଠାରୁ ଗୁଡ଼ିଲ ପରିବା ଯାଏ ଥାଳି ସଜେଇ ଦେଲେ ସେଇ ।

ଗାଧୋଇ ଖାଇ ପାଖରେ ଆସି ବସିଲା ବିନୋଦ ଦାସ । ପଚାରିଲି—ତୁ ସିନା ପଢ଼ା ନଲଗା ଷଣ୍ଢ ହୋଇ ବୁଲିଲୁ ଦୁନିଆ ଯାକର ଘାସଖାଇ । ହେଲେ ତା' ଖବର କ'ଣ ? ଯୋଉ ଗାଈଟିକୁ ଲଗୁଡ଼ି ବାଂଧା କରିଥିଲୁ ?

ହସିଲା ବିନୋଦ ଦାସ । ଅତି ଦୁଃଖ ପାଇ ମଣିଷ ଯୋଉ ହସ ହସେ, ସେଇ ହସ । କହିଲା—କଥାଟାଏ କହୁଛି ତୁ । ପେଣ୍ଟ ବୋଲି ଗାଇଟାଏ ବାନ୍ଧିଥିଲି ଲଙ୍ଗୁଡ଼ରେ । ହେଲେ ସେଇ ଗାଈ ଯେ ମତେ ନାତ ମାରି କାତ କରି ପକେଇବ, ଏକଥା ଭାବିନଥିଲି ।

ମାନେ ?

ଖୋଲି କହିଲା ବିନୋଦ ଦାସ । ଗୃମେଲିକୁ ବାହାହେବି ବୋଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲି କଲେଜ ଛାତ୍ର ଥିବାବେଳେ । କିନ୍ତୁ ସତରେ ବାହାହେବି ଏ ଆଶା କରି ନଥିଲି । ଯାହା ମଣିଷ ଆଶା କରି ନଥାଏ, ବୋଧହୁଏ ସେଇଆ ହୁଏ ତା' ଜୀବନରେ । ଗୃମେ-ଲିକୁ ପାଇଲି ଆପଣାର କରି । ହେଲେ ତା' ମନକୁ ଆପଣାର କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଅଶୀ ଟଙ୍କା ଦରମାରେ ଡେସପାଚର, ଗୃମେଲି ମନ ପାଇବାକୁ ଆଶା କରିବା ମାନେ ରୁପିଆ ରକେଟରେ ବସି ଗ୍ରହ ଜଗତରେ ନକ୍ଷତ୍ରପଦରେ ବୁଲିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ଦିନକୁ ଦିନ ଅଶାନ୍ତି ବଢ଼ି ଚାଲିଲା ଆମ ଭିତରେ । ତଥାପି ମୁଁ ଦିନେ ଗୃମେଲିକୁ ସନ୍ଦେହ କରିନାହିଁ । ବରଂ ଦୁଃଖ ହେଉଛି ମନରେ ତାକୁ ସୁଖି କରି ପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ।

କିନ୍ତୁ ମୋ ଦୁଃଖକୁ ସେ ବୁଝିଲା ନାହିଁ । ମଧୁ ଥିଲେ ମଧୁ ଲୋଭୀ ଭଅଁରର ଅଭାବ ରହେନାହିଁ । ତା ମନ ବେଳକୁ ବି ସେଇଆ ହେଲା । କେତେ ବଂଧୁ ଆସି ଯୁଟିଲେ ତା ପାଖରେ । ବଡ଼ ଲୋକ ଗାଡ଼ି ବାଲା । ସେତିକି ବେଳେ ଯେବେ ଅକଟ କରି ଥାନ୍ତି ମୁଁ, ହୁଏତ ସେ ଅମଡ଼ା ବାଟରୁ ଘୁଞ୍ଚି ଆସି ଥାନ୍ତା । ଅକଟ କରିନି ସେତେବେଳେ, କରିପାରି ନାହିଁ । କାରଣ ମୁଁ ତାର ସ୍ୱାମୀ, ସୁଖ ଦେଇ ପାରିନି । ସେ ଯଦି ଦି'ଘଡ଼ି ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ରହି ଭୋକିଲା ପେଟରେ ହସ ଫୁଟାଏ ମୁହଁରେ କ୍ଷତି କଣ ?

ତେବେ ସେଇ ହେଲା ମୋ ଜୀବନର କାଳ, ହଠାତ ଦିନେ ସେ ଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ତା'ର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ସାଙ୍ଗରେ । ବନ୍ଧୁଟି ପୁରୀର ଜଣେ ବିଦ୍ୟମାନ ପୁରୁଷ ।

ଶୁଣି ପୁରୀ ଗଲି । ଦେଖିଲି ସେ ଏଇନେ ଭଲ ରୋଜଗାର କରୁଛି । ଚାକର ରଖିଛି । ମତେ ଦେଖି ଚିହ୍ନି ପାରିଲାନି । ସେଇ ଦୁଃଖରେ ଯେତେବେଳେ ଜଳି ପୋଡ଼ି ମରୁଥିଲି ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ଜଣେ ସନ୍ୟାସିଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାହୁଏ । ତାଙ୍କଠୁଁ ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲି ।

ଏକା ନିଶ୍ୱାସରେ ଏତେଗୁଡାଏ କଥା କହିଗଲା ବିନୋଦ ଦାସ । ଆଖିତାର ଓଦା ହୋଇ ଆସିଛି । କଣ୍ଠସ୍ୱର ଥର ଉଠିଛି । ପଚାରିଲି — ସେ ଜାଣେ ତୁ ସାଧୁ ହୋଇଚୁ ? କହିଲା ନାଁ ।

ଜଣେଇଲୁ ନୁ କାହିଁକି ?

ଜଣେଇବାର ଦରକାର ନଥିଲା । ମୁଁ ଜାଣେ ସେ ଆଉ ମୋ ପାଖକୁ ଫେରିବ ନାହିଁ । ଶୁଖିଲା ଖୋଣ୍ଟା ଗଛରେ ଜାଣି ଜାଣି ବସା ବାନ୍ଧିବାକୁ ଆସିବ ?

ବିନୋଦ ଦାସ ପାଇଁ ମନ ମୋର ବିକଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । କେତେ ଆଶା କେତେ ଆକାଂକ୍ଷା ନେଇ ସେ ଘର ବାନ୍ଧିବାକୁ ବସିଥିଲା । ବାନ୍ଧିଥିଲା ଘର । କିନ୍ତୁ ରଖିପାରିଲା ନାହିଁ । ଅକାଳରେ ଭୁସୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ।

ପୁଷ୍ପିତା ଶୁଣି ବି ଦୁଃଖ ପାଇଲା । କହିଲା ତମର ବନ୍ଧୁ ତ ବାଆଜୀ ହୋଇ ବାରଦୁଆରେ ଭିକ ମୁଠାଏ ପାଇଁ ଘୁରି ବୁଲିବେ, ତମକୁ କ'ଣ ଭଲ ଦିଶିବ ? ତାଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଏଇଠି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦିଅ । ବିନୋଦ କିନ୍ତୁ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ । ସଂସାର ଛାଡ଼ିଛି

ପୁଣି ସେଇ ଜଞ୍ଜାଳରେ ଗୋଳେଇ ଘାଣ୍ଟି ହେବାକୁ ତାର ମନ ବଳୁନାହିଁ ।

ମନ ବଳୁ ଅବା ମୋର ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧରେ ବିନୋଦ ରହିଲା । ଆମ କୋଠି ଭିତରେ ନୁହେଁ ବାହାରେ ଡ୍ରାଇଭର ରହୁଥିବା ଘରେ । ସେଇଠି କୁଆଡ଼େ ତାର ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିବା ପାଇଁ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ ।

ଆଜିକାଲି ବିନୋଦ ଦାସଙ୍କୁ ବେଶୀ ସମୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନାହିଁ । ଘର କବାଟ ମୁଦି ପୂଜାପାଠ କରେ । ଗୀତା ଭାଗବତପଢେ । ଚେଲା ଚାମୁଣ୍ଡା ଯେ ନପୁଛିଛନ୍ତି ଏମନ୍ତକଥାନୁହେଁ । କାହାଣେ ପଣେ ନହେଉ ଜଣେ ଦିଜଣ ବି ନୁହେଁ ଆଖଡ଼ାଘର ଜମିବା ଭଳି । ମରଦ ମାଇପେ କିର ଢୁଙ୍ଗି ଘରଟି ଭୋଁହେଇ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ବେଶୀଭାଗ ହେଉଛନ୍ତି ସିଗାରେଟ ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀ ହେବାପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ସୁନାସପନରେ ଭୋଳଉ-ଛନ୍ତି ଦିନ ରାତି । ଏ କରାମତି ପୁଷ୍ପିତାର । ସେଇତ ବଖାଣକରୁଛି ବିନୋଦ ଦାସର କୀର୍ତ୍ତି । ଏତେବଡ଼ ସାଧୁ ଆଉ ହୁଏନା । ଯାହାକୁ ଯାହା କହିବେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ବେଦରେ ଗାର ପଡ଼ିବା ବେଳେ ପଛକେ ବିନୋଦ ବାବାଙ୍କ କଥା ବେଦରେ ଗାର ହୋଇ ରହିବ ।

ସଂଜବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଆଖଡ଼ା ଜମେ । କହଇ ବିପ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସର ଖଞ୍ଜଣୀ ମାଡ଼ ଠାରୁ ଆଶା ନପୁରିଲା ସାଧ୍ ନ ମେଣ୍ଟିଲା ସକଳପୁରୁଷ ଯାଏ ମା ଯାଏ ର ହରିହାଟେବସେ, ଶୁଣେ ମୁଁ । ମନକୁ ମନକୁ ହସେ । ଯା'ହଉ ବିଚରା ଗୃମେଲିର ମନ ସଭ୍ରା-ଣିଆ ଗନ୍ଧକୁ ଭୁଲି ଟିକଏ ଶାନ୍ତି ଯଦି ପାଏ ଅବା ଏଇ ଭଣ୍ଡି ବାବାଜୀ ସାଜି, ମନ୍ଦ କ'ଣ ?

ସେଦିନ ପୁଷ୍ପିତାର ଜନମ ଦିନ । ସକାଳୁ ପୁଷ୍ପିତା ବାହାରି ଗଲା ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓକୁ । କହିଗଲା ବେଳା ବେଳି ଫେରିବ । କିନ୍ତୁ ସେ ଆସିବା ଆଗରୁ ଯେମିତି ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ସେ ସବୁ ଦେଖିବି ମୁଁ । ଯଦି ମୁଁ ଏକା ଧପାରେ ବିନୋଦକୁ କହିବି ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ।

କେତେ ଲୋକ ଆସିବେ ଧନୀ ମାନୀ ଗୁଣୀ ବେଗୁଣୀ ହରେକ କିସମର ଲୋକ, ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିର ଜନମ ଦିନରେ ପେଟଭରି ଖାଇବେ ଲୁଚି ବିରିଅଣୀ କୁକୁଡ଼ା ମାଉଁସର ଛଅ ତିଅଣ । ଭିମ ନାଗ ଦୋକାନରୁ ଆସିବ କଡ଼ା ପାକର ସନ୍ଦେଶ । ଗାଙ୍ଗୁରିସ ଦୋକାନରୁ ଆସିବ ରସାବଳି । କେତେ କଅଣ । ବିନୋଦ ଦାସକୁ ଡ଼ାକିବାକୁ ଗଲି । ଦରଜା ଭିତରୁ ବନ୍ଦଥିଲା । ଭାବିଲି ବୋଧହୁଏ ପୂଜାରେ ମାତିଛି । କିନ୍ତୁ ଫେରିବା ବେଳେ ଭିତରୁ କିଏ ଯେମିତି ଚୁଙ୍କିଲା । ଚୁଙ୍କ ପୁଲିଙ୍ଗର ନୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗର ।

ଚମକି ଠିଆ ହୋଇଗଲି । ବିନୋଦ ଦାସ କ'ଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ପାଲଟିଯିବାର ସାଧନା ଚଳେଇଛି । ଲୁଚେଇ ଛପେଇ ଏ ଯୁଗରେ ପୁରୁଷର ସ୍ତ୍ରୀ ହେବା ଅସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ, ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ଲିଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ମାମୁଲି କାରବାର ।

ବିନୋଦ ଦାସର କ'ଣ ମତିଭ୍ରମ ଘଟିଛି ? ପୁରୁଷର ପୌରୁଷକୁ ଚୁଲିରେ ଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ମନ ବଳେଇଛି କାହିଁକି ?

ହୁଏତ ପ୍ରେମେଲିଠାରୁ ଆଘାତ ପାଇ ମତିଭ୍ରମ ଘଟିଛି ତା'ର । ନହେଲେ ମାଇପି ଜନମର ସୁଖ ବୁଝିପାରିଛି ହାତେ ହାତେ । ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଲେଡିଜ୍ ଫାଷ୍ଟ । ପହିଲେ ରାଧା । ପରେ କୃଷ୍ଣ । ଆଗେ ସୀତା ପରେ ରାମ । କିନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ରାଧା କିମ୍ବା ମିସେସ୍

ସୀତା ତ ରକେଟ୍ ଯୁଗର ମଣିଷ ନୁହନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ହୁଏତ ନାରୀର ଦାବୀ ଦବାକୁ ହବ । ସ୍ଲୋଗାନ ଗାଇ ଦାଣ୍ଡରେ ଗୁଲିପାର ନଥିଲେ । ଏଯୁଗ ସେଇଆ ପାରୁଛି । ପାରୁଛି ବୋଲି ନାରୀ ସରକାରୀ ଦପ୍ତରରେ ସରସ୍ୱତୀ ହୋଇ ବସିଛି, ଘରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନହୋଇ । ହୁଏତ ଅଉକିଛି ଦିନପରେ ପୁରୁଷ ନାରୀର ପୋଲ-କଲାନେଇ ନିଶଦାଢ଼ି ରଖି ପ୍ରସବ ବେଦନାରେ ବେଦମ ହୋଇଯିବ । ସେତିକି ବେଳେ ନାରୀ ବସିଥିବ ଗ୍ଲାଷ୍ଟିକର ଅଦୃଶ୍ୟ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି କଚରରେ, ରେଷ୍ଟୁରେଣ୍ଟରେ ।

ହୁଏତ ଏ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ବିନୋଦ ଦାସର ଖାମ ଖେୟାଲି ଢଙ୍ଗ । କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ଭଅଁର କଣାରେ ଅନେଇଲି ଭିତରକୁ । ଝମ ଝମ ଝମ । ସେ ଦୃଶ୍ୟ ରାଜକପୁର ନର୍ଗିସଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଚ୍ୟରଶ୍ ବଷିର ପ୍ରେମ ଦୃଶ୍ୟ । ଆଖି କହୁଥାଏ ତୁ ମୁଦି ହୋଇଯା । ମନକହୁ ଥାଏ ତୁ ଟିକିଏ ଚାହାଁ ।

ମନ ଯେତେ କଠାଳ କଲେବି ଆଖିର ଜୟ ହେଲା । ଗୋଡ଼ ଦ'ଟା ଆପେଆପେ ପଛେଇ ଆସିଲା । ଏକା ନିଶ୍ୱାସରେ ଆସି ଘରେ ଦରଜା ବନ୍ଦ କରିଦେଲି ।

ଏଇ କ'ଣ ସତରେ ବିନୋଦ ଦାସ ? ନାଁ ବିନୋଦ ଦାସ ରୂପରେ ତା'ର ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରେମିକାର ପ୍ରେତାତ୍ମା ମନହେଲା । ବସିବସି ଭାବିବି ବିନୋଦ ଦାସର କୀର୍ତ୍ତିକୁ । ଯାହାକୁ ଆଖିରେ ଦେଖିଲି ଟିକିଏ ଆଗରୁ । ହେଲେ ଭାବିପାରୁଛି କୋଉଠୁ ? ସଂସାର ଯାଙ୍କର କାମ ମୋର ଉପରେ ନଦ ଦେଇ ଯାଉଛି ପୁଷ୍ପିତା । ସମ୍ଭାଳିବାକୁ ହବତ ?

ମୋ କାମ ମୁଁ ଠିକ୍ କରିଦେଲି ।

ପୁଷ୍ପିତାର ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବୀ ମାନେ ଆସିବେ ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଭୋଜି ଖାଇବା । ଜଣେ ଦି'ଜଣ ନୁହେଁ ସବୁ ନାମୀ ଅନାମୀ ସୁନାମୀ ବଦନାମୀଆ ସିନେମା ବାଲା । ଯାହାଙ୍କ କଦର ଆଜି ସହର ମଫସଲ ସବୁଠି । ଯାହାଙ୍କ ଆଦର ଆଜି ଟୋକା ଟୋକୀ ବୁଢା ବୁଢୀ ସଭିଙ୍କ ମୁହଁରେ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଲୋକେ ବାପ ଶ୍ରାଦ୍ଧକୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରି ବୈଶାଖିଆ ଖରା ଝାଞ୍ଜରେ ଦରସିଝା ହୁଅନ୍ତି ରାଜପଥରେ । ସେଇମାନଙ୍କର ପାଦ ଧୂଳି ପଡ଼ିବ ଆଜି ଏଘରେ ! ଏତେଦିନେ ମୋର ଭାଗ୍ୟ ଫେରିବ । ଚିହ୍ନିବେ ମୋତେ ସେମାନେ । ଜଣେ ସୁନାମ ଧନ୍ୟ ନାଟ୍ୟକାର ବୋଲି ଜାଣିବେ । ଆଉ ଜାଣିବେ ମୁଁ ସେଇ ଭାଗ୍ୟବାନ, ଯାହାର ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗିନୀ ହେଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଆକାଶର ତାରା ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତି । ଚିହ୍ନିଜାଣି କେତେ ଅନୁନୟ କେତେ କାକୁଧି କରି କଥା କହିବେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ । ଯାଚିହୋଇ ଆସି ନମସ୍କାର କରିବେ ମୁଁ ବସିଥିବ ଗୋଟାଏ ଆଷ୍ଟ୍ରମ ଚେୟାରରେ କ୍ୟାପିଷ୍ଟାନ ସିଗାରେଟ ଟିଣାଏ ନେଇ, ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ । ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ତେଢ଼ବରି ହାତ ଟେକି ଆଧୁନିକିଆ ନମସ୍କାର ଜଣେଇବି । ମାନ୍ୟ ଗନ୍ୟ ଭଳି ଜଣାଗଲେ ବସିବାକୁ କହିବି ପାଖରେ । ଧନ୍ୟ ମଣିବେ ସେମାନେ ନିଜକୁ, ଯେଉଁମାନେ ମୋ ପାଖରେ ଚୌକି ପାଇବେ ।

ସଞ୍ଜ ହୋଇଆସିଲା ଧୀରେ ଧୀରେ । ପୁଷ୍ପିତା ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବୀମାନେ ଅଦିନିଆ ବରଷା ପରି ମାଡ଼ି ଆସିଲେ ଦଳକୁ ଦଳ । ଯେମିତି ଓଗୋପାଳ ଦାସ ଯାତ୍ରା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଗାଁ ଭୂଇଁର ମିଣିପେ ମାଇପେ ଗଦାହୋଇ ପଡନ୍ତି ଆସି ଦାନ ଥାଉ ଥାଉ ଜାଗା ମାଡ଼ି ବସିବା ପାଇଁ ।

ଭଲ ଭଲ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧା ମାଇପେ । ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପିନ୍ଧା ମଣିଷେ । କେତେ କିସମର । ଆଖି ଝଲସିଥା । ମନ ଭୁଲିଲାଆ ।

ସେମାନଙ୍କର କଥା ବାର୍ତ୍ତା ଗୁଲି ଚଳଣି ଅଲଗା । ଯେମିତି ଏଇଁର ପାଗଳା ଗାରଦର ଭଦ୍ର ମହୋଦୟଗଣ । ଅଡ଼ରଛି ଆ ଚାଲିବ ଦେଖି ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବ କିଏଣି ସେମାନଙ୍କର । ମୁହଁ ଝାଳେଇ ବସିପଡ଼ିଲି ଠାଏ । ସେତିକିବେଳେ ପୁଷ୍ପିତା ଆସି କହିଲା—ଏମିତ ବସିଛ କଅଣ ? ତେଣେ କଅଣ ହେଲା ଦେଖନା ଯାଇଁ ଟିକିଏ ।

ଉଠି ଯାଉଥିଲି । ହଠାତ୍ ଜଣେ ଭଦ୍ର ଲୋକ ମତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଡାକ ମାରିଲେ—ହେ ଶୁଣ । ଦ'ଟା ଚୌକି ଆଣିଦେଲ ଏ ବାହାରେ । ଟିକିଏ ନିରୋଳାରେ ବସୁ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଜଣେ ସାହେବୀ ଫେସନିଆ ଭଦ୍ର ମହିଳା । ପୁଷ୍ପିତାକୁ କହିଲେ—ତମ ଗୃହକରକୁ ଦି ଗ୍ଲାସ ସରବତ ବରାଦ ଦିଅ ନାଁ ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀ । ମିଷ୍ଟର ଅମୁକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗପି ଗପି ଗଳା ଶୁଖି ଗଲାଣି ।

ଗୃହକରଟି ଯେ ମୋ ଛଡ଼ା ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ ସେ କଥା ପରସ୍ପର ଆଖିରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ କହିଦେଲେ ସେ । ପୁଷ୍ପିତା ମୁହଁକୁ ଅନେଇଲି । ସେ ହସୁଛି । କହୁଚି ନିଶ୍ଚୟ ନିଶ୍ଚୟ । ଭସ କଥା କହିବାକୁ ଅଛି ? ତାପରେ ମତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି କହିଲା—ଯାଅନା ସରବତ ଆଣିଦିଅ । ଅନେଇ ରହିଲି କାହାକୁ.ମ ?

ହାୟରେ ହତଭାଗ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ପୁରୁଷ ବୀର ? ଅଜି ତୁ ବୀରା କଳିଙ୍ଗଅଣୀମାନଙ୍କର ଗୃହକର ହେଲୁ ଶେଷକୁ ?

ନାଁ ସେତେବେଳେ ଏକଥା ଭାବିନାହିଁ । ଭାବିବାପାଇଁ ତର ପାଇନାହିଁ । ପ୍ରଭୁ ଭକ୍ତ ଭୃତ୍ୟ ପର ଚୌକି ଆଣି ଦେଇଛି ସେମାନଙ୍କ ବସିବା ପାଇଁ । ସରବତ ଦେଇଛି ଅଇଣ୍ଠା ଗ୍ଲାସ ନେଇଛି ଫେରେଇ ।

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଦେଖୁଛି ଲକ୍ଷ୍ୟକରି । ପଟଲଗା ପ୍ରଜାପତି ପରି ଉଡ଼ି ବୁଲୁଛି ଠାକୁ ଠା । ଟିକିଏ ମୁରୁକି ହସ ହସ ଦପଦ ରସ ରସିଆ କଥା, ଏଇ ତାର ହୋଇଛି ଅହରହର କାମ । ଆଉ ମୁଁ ? କମରରେ କଲକତି ଗାମୁଛା ବାନ୍ଧି କାହାର କଣ ଦରକାର କିଏ କଅଣ ଚାହେଁ ଯୋଗେଇବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛି ।

ଆଉ ପାରୁନାହିଁ । ତନ୍ଦ୍ରଉପର ହେଇହେଇ ଜଙ୍ଘ ଦଣ୍ଡା ପରା-ଶରେ ପାକଲା ବଥ ସମ ହୋଇଗଲାଣି । କଟ କଟ ଡାକିଲାଣି ହାତ ଦଣ୍ଡା । ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ବସି ଯିବି ଟିକିଏ । ଘଡ଼ିଏ ବସି ଚୁର-ମିନାର ସିଗାରେଟ ଦଇଖଣ୍ଡ ଟାଣିନେବି । ହେଲେ ତର କାହିଁ ବସିବାକୁ ! ଟିକିଏ ଉଛୁର ହେଲେ ପଛ ତେଣୁ ଡାକରା ଆସୁଛି ହଇହୋ କୁଆଡ଼େ ଗଲ ତମେ ?

ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭାବୁଛି ହେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଣ୍ଟିହା । ସତେ ଯେବେ ତମେ ଆଲି ରଜାଙ୍କ ପୂଜାରେ ଖୁସି ହୋଇ ଯାଜପୁର ମାଟି ଗୁଡ଼ି ଥାଅ, ସତେ ଯେବେ ପଥର ନହୋଇ ପର ଦୁଃଖ ବୁଝୁଥାଅ ଗୋଡ ଖସେଇ ପକେଇ ଦିଅ ମତେ ଏଇ ତିନିତାଲା ଘରୁ ଉପରୁ ତଳକୁ । ଗୋଡ଼ କି ହାତରୁ ଯାଉ ଗୋଟାଏ ଭାଙ୍ଗି । ତେବେ ହୁଏତ ଟିକିଏ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୁଅନ୍ତି । ବଂଧୁ ବାନ୍ଧବୀମାନଙ୍କର ଯୋଉ ସେବା କରୁଛି ପୁଷ୍ପିତାର ସେଇ ସେବାରୁ ହୁଏତ କଣିକାଏ ମୋ ବାଣ୍ଟରେ ପଡ଼ନ୍ତା ।

ସତରେ ମିଛ କହୁବ ନାହିଁ । ଯୋଡ଼ହାତ ଭଙ୍ଗି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଥିଲି ଖଟି ଖଟି ଦାହ ପଶ୍ଚାଣ କରିଛୁ ବୋଲି ଯେମିତି, ତାଠୁଁ ଅଉ ଗୋଟାଏ କାରଣ ପାଇଁ । ସେ କାରଣ ପୁଷ୍ପିତା । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁଷ୍ପିତା । ଅଥଚ ମୋର ଆଖି ଆଗରେ ଦାଣ୍ଡରୁ ପାଞ୍ଚଜଣ ଆସି ତା' କଅଁଳ ହାତରୁ ସେବା ଆଦାୟ କରି ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ମୁଁ ଫୁଙ୍ଗୁଆ ହୋଇ ଜଳ ଜଳ କରି ଅନେଇଛି । ଏଥିରେ ଈର୍ଷ୍ୟା କାହାର ନହେବ କୁହ ? ମୁଁ ତ ମଣିଷ ! ରକତ ମାଉଁସରେ ମୋ ଶରୀର ଗଢା ।

ମୁଁ ସିନା ମୋ ପ୍ରାଣ ପଣେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିଲି, ହେଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ଆଖି ଥାନ ପରି ପୁଷ୍ପିତା ଉପରେ । ମୋ କଥାକୁ କାନକୁ ନବାକୁ ଯିବେ, ଏମିତିକା ବେରସିକ ପୁରୁଷ ନୁହନ୍ତି । ସିଧାଙ୍କ କଥା କ'ଣ ପାଶୋରି ଗଲେଣି ସେ ?

ଭୋଜି ପରବ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପଡ଼ିଲା । ତନିକୋଣିଆ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବା ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ବାହାରଘରେ ଆସି ବସିଲି ମୁଁ । ଭଗବାନ ନକରନ୍ତୁ ପୁଷ୍ପିତାର ଆଉ ଯାହା ହେଉ ଜନମଦାନ ଯେମିତି ନ ଆସୁ ଏ ଜୀବନରେ ।

ପେଟକୁ ଭରଣିକିଆ ଉଳିଆ କରି ଗୋଟିକୁ ଗୋଟି ଗଡ଼ିଲେ ଅଭ୍ୟାଗତ ମାନେ । ମୁଁ ଯେ ମଣିଷ ବସିଛି ସିଆଡ଼େ ନଜର ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କର ।

ସତ କହୁଚ ଖୁବ୍ ଦୁଃଖ ହେଲା ମନରେ । ସାଧକରି କେତେ ଆଶାରେ ଥିଲି ସକାଳୁ । ହେଲେ ଏ କଅଣ ହେଲା ? ଛଣି ଛ ବଡାରେ ମତେ ଗଣିବାକୁ କେହି ଗଲେ ନାହିଁ ।

ଏତେବେଳେ ମନକୁ ଆସିଲା କଥାଟା । ଲୋକେ ମତେ ଚହ୍ନି ଗଲେ ଏଘରର ଗୃହକର୍ତ୍ତା ହିସାବରେ । ପୁଷ୍ପିତା ପ୍ରତିବାଦ କରି

ନାହିଁ ସେଥିରେ । ବରଂ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁମାନକୁ ଦୃଢ଼ କରି ଦେଉଛି । ମୁହଁରେ କହୁନାହିଁ କିନ୍ତୁ କାମରେ ଦେଖେଇ ଦେଉଛି ।

ଟିକିଏ ଆଗରୁ ପୁଷ୍ପିତାର ଯେଉଁ ହସ ପାଗଳ କରୁଥିଲା—ସେଇ ଏଇନେ ଲାଗୁଛି ବିଷପରି । କାନରେ ବାଜୁଛି ଆସି ପୁଷ୍ପିତାର ହସ, ବାହାରେ ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ଜଣ ଜଣ କରି ବିଦାୟ ସମ୍ଭାଷଣ ଜଣାଉଛି ହସି ହସି । ଓଃ ଅସହ୍ୟ । କାନରେ ହାତ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ଘର ଛଡ଼ା ହୋଇ ବିନୋଦ ଦାସର ବେଶ ନେବାକୁ ମନ ହେଉଛି ।

ବିନୋଦ ଦାସ । ଗଲା କୁଆଡେ ସେ ଏତିକି ବେଳେ ? ଥିଲେ ହୁଏତ ମୋର ଗୋଟାଏ କିଛି କିନାରା କରିଥାନ୍ତା ।

ହଠାତ୍ ଭାବନାରେ ବାଧା ପଡ଼ିଲା ପଲେ ମାଇପମାନଙ୍କର ବିସ୍ତିଜ ମାନ ହେବାରୁ । ପଲେ ମାଇପେ ଖାଲି ନୁହନ୍ତି ତାଙ୍କ ଲାଙ୍ଗୁଡରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଛନ୍ତି ପଲେ ମରଦ । ଆମ ଗାଁରେ ମାଇପେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବରାହଙ୍କ ଦର୍ଶନକୁ ଗଲେ କେଇଜଣ ଭେଣ୍ଡିଆଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନିଅନ୍ତି ଡର ମାଡିବ ବୋଲି । ହେଲେ ଏଠି ଦେଖୁଛି ଠିକ୍ ଓଲଟା । ଭେଣ୍ଡିଆଗୁଡ଼ିକ ମାଇପଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନ ନେଲେ ବାହାରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ହିଁ ଏମାନଙ୍କର ଆଖି ପଡ଼ିଛି ମୋ ଉପରେ । ମତେ ଅନେଇ କିଅଣ କୁହା କୁହି ହେଉଛନ୍ତି ଯେମିତି ? ଏଇତ ହସା ହସି । କାହିଁକି ଏମାନେ ହସୁଛନ୍ତି ମତେ ଅନେଇ । ଏଥର କଥାଗୁଡାକ ପରିଷ୍କାର ବୁଝି ହେଉଛି । ଏଇ ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ? ଜଣେ କିଏ କହୁଛି ତା' ଭିତରୁ । ଆଉ ଜଣେ କିଏ କହୁଛି—ଚିହ୍ନୁନୁ ଅଜା ଯାଏ ?

—କେମିତି ଚାହିଁବି କହ ? ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଦନ୍ତୁଠାଏ ଦେଖିଛୁ ନାଁ କଅଣ ?

ଆଉ ଜଣେ କିଏ କହୁଛି ତା' ଭିତରୁ—ଭଦ୍ର ଲୋକ କଅଣ ଦାନ୍ତକୁ ବାହାରନ୍ତି ଯେ କିଏ ଚାହିଁବ ? ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଜଗାରରେ ଯେ ପେଟ ଭରୁଛି ସେ ପୁଣି ଦାନ୍ତକୁ ବାହାରିବ ?

ଜଳ ଜଳ କରି ଅନେଇଛି ସେମାନଙ୍କୁ । କିନ୍ତୁ କିଛି ଦେଖି ପାରୁନି । ଆଖି ଆଗରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଜୁକ୍ତୁ ଜୁଳିଆ ପୋକ ନେଳି, ନାଲି, ହଳଦୀ ରଙ୍ଗରେ ଆଲୁଅଭଳି ଉଡ଼ିଯାଉଛନ୍ତି ଯେମିତି ।

କଅଣ ଶୁଣିଲି ଆଜି ? ମୋର ପରିଚୟ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ନୁହେଁ । ଜଣେ ଖ୍ୟାତ ନାମା ନାଟ୍ୟକାର ନୁହେଁ । କିମ୍ବା କଲେଜର କଟାସ୍ଵର କବାମୀ ନୁହେଁ । ତା ହେଲେ ହୁଏତ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା, କଲେଜ କରେସ୍ତ କିରାଣୀର ହେଲେ ମାନ ଅଛି । ସମ୍ମାନ ଅଛି, ପଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅଛି, ମୁଁ ତା ନୁହେଁ । ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିର ସ୍ଵାମୀ ମୋର ପରିଚୟ । ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିର ରୋଜଗାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏଇ ମୋର ପେଷା । ହେ ଲୁପିଆର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗଣ ! ଗୁହକୁ ଲୋକ ପଠେଇବା ପାଇଁ ଡମରୁ ମଣିଷର ଦରକାର ନାହିଁ ? ତା' ହେଲେ ମତେ ବାଛି ନିଅ । ଉତ୍ତର କରୁଛ ଆଉ କାହିଁକି ?

ଜାଣେନାଁ ମୁଁ କାହିଁକି ଦୌଡ଼ିଛି । କେତେବେଳେ ଦୌଡ଼ିଛି ! ଆଉ କେତେବେଳେ ବିନୋଦ ଦାସ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଯାଇଁ ।

ହୋବ ହେଲା ବିନୋଦ ଦାସକୁ ନଦେଖି । ହେଲା ଗୁମୁଣ୍ଡା ତା'ର ଏଯାଏ ଘର ବାଟ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି, କେମିତି ବା ଯିବେ ? ସଜ ଆଗରୁ ବାବା ତାଙ୍କର ମୁହଁ କାଡୁଛନ୍ତି । ଯେ କାଳୀଘାଟ କାଳୀ ଦର୍ଶନ କରି, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରି ନାହାନ୍ତି ।

କଅଣ କରିବି ମୁଁ ? କାହାକୁ କହିବି ଏ ଦୁଃଖର କାହାଣୀ । କହିଲେ ହେଲେ ମନଟା ଖୋଲସିଆ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା ।

ପୁଷ୍ପିତା ବୋଧହୁଏ ମତେ ଦେଖିଥିଲା । ଦେଖିଥିଲା ବୋଲି ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା ବିନୋଦ ଦାସ ଘରେ ।

ଥରେ ଆଖି ବୁଲେଇ ନେଲା ଚାରଆଡ଼େ, ତା' ପରେ ଡାକିଲା ଆସ । ଷଣହଣ୍ଡ ଗୋଖର ସାପ ଯେମିତି ଫଣା ଟେକି ସାପୁଆ କେଲା ପେଡ଼ିରେ ପଶେ ଠିକ୍ ସେମିତି ମୁଁ ବାହାରି ଆସିଲି ଘରୁ । ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା ସେ । ପଛେ ପଛେ ମୁଁ, ସଦର ଦୁଆର ବାଟେ ନଯାଇ ମତେ ନେଇଗଲା ବାଡ଼ି ଦୁଆର ବାଟେ । କାହାରି ମୁହଁରେ କଥା ନାହିଁ । ସିଧା ସଳଖ ଝିନ ତାଲର ଗାଧୁଆ ଘରକୁ ପଶି କବାଟ ବନ୍ଦ କଲା ପୁଷ୍ପିତା । କହିଲା—ମତେ ଅପ-ମାନିତ କରିବା କଅଣ ତମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ?

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ଏ ପୁଷ୍ପିତା ସେଇ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଘରେ ପହିଲୁ ଦେଖାର ପୁଷ୍ପିତା ନୁହେଁ । ମଧୁ ଶଯ୍ୟା ଖଟରେ ଫୁଟନ୍ତା ଫୁଲ ପରି ପୁଷ୍ପିତା ନୁହେଁ । ସେ ଫୁଲ ଝଡ଼ି ଯାଇଛି । ଅଛି କେବଳ ଶୁଖିଲା ଡେମ୍ଫଟା । ଆଖି ଦି'ଟା ତା'ର ଦାଉ ଦାଉ ହୋଇ ଜଳୁଛି । ହୁଏତ ସୁବିଧା ପାଇଲେ ମତେ ଜାଳି ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରିଦେବ ।

କହିଲି—କୈଫିୟତ ଚାହିଁ ।

—ହଁ । ଦମ୍ଭିଲା ଗଲା ତା'ର ।

—ଯଦି ନ କହେ ?

ମୋର ଦୃଢ଼ ପଣ ଦେଖି ଟିକିଏ ବିଚଳିତ ହେଲା ସେ । କହିଲା—ବୁଝିବ, ତମର ପାଇଁ ମୁଁ ଆଜି ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଛୋଟ ହେଇଛି ।

—ଆଉ ମୁଁ ?

—ତମେ ?

—ହଁ ।

—କ'ଣ ଚାହିଁଥିଲ ତମେ ?

—ଅଉ ଯାହା ଚାହେଁ, ଏ ଘରର ଚାକର ହେବାପାଇଁ ଚାହିଁ ନଥିଲି ।

—ତମେ ନିଜେ ନିଜେ ହେଇଚ । ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ମୁଁ ନୁହେଁ, ତମେ ।

—ମୁଁ ?

—ହଁ, ତମେ । ତମକୁ ମୁଁ ସ୍ୱାମୀର ଆସନ ଦେଇଥିଲି ଅପଦାର୍ଥ ଜାଣି । ହେଲେ ତମେ ମଣିଷ ହେଲନାହିଁ ମତେ ପାଇ । ସେଇ ଅପଦାର୍ଥ ରହିଗଲ ।

ଦରଜା ଖୋଲି ବାହାରିଗଲା ପୁଷ୍ପିତା ଝଡ଼ ବେଗରେ ।

ମୁଁ ଅପଦାର୍ଥ । ସତରେ ମୁଁ ଅପଦାର୍ଥ । ତା' ନହେଲେ ମୋ'ର 'ସ୍ତ୍ରୀ ମତେ ସେ କଥା କହିଯାଇ ନଥାନ୍ତା ମୋର 'ମୁହଁ ଉପରେ ।

ରାତି ତମାମ ଭାବିଛି ଏଇ କଥା । ଆଉ ଠିକ କରିଛି ସକାଳ ନ ହେଉଣୁ ଫେରିଯିବି ପୁଷ୍ପିତାର ସ୍ୱାମୀ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ପାଖକୁ । ସେଇ ରଜା କୋଠିକୁ । ଲୋକେ ହସିବେ । ହସନ୍ତୁ । ତଥାପି ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ମୋର ମୁହଁ ଉପରେ ଏମିତ ଗୋଳିଣୀ ଗୁଞ୍ଜିବ ନାହିଁ । ସେ ସୁଯୋଗ ଆଉ କାହାକୁ ଦେବିନାହିଁ ।

ଅନ୍ଧାରୁଆ ବେଳକୁ ପୁଣି ଆସିଲା ପୁଷ୍ପିତା । କେମିତ କ୍ଲାନ୍ତ ମନେ ହେଉଛି ତାକୁ । ଝୁବ ଦୁର୍ବଳ । ଟାଇଫଏଡ଼ ରୋଗୀ ପରି ଚାଲିବା ଶକ୍ତି ଯେମିତ ହରେଇଛି ସେ ।

ଆସି ଠିଆହେଲା ମୋ ପାଖରେ ।

ବସିବା ଜାଗାରୁ ଉଠି ଆସିଲି ମୁଁ । କହିଲି—ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ତମେ ଆସିବ । ଆସି ଭଲ କରିଚ । ନହେଲେ ମତେ ଏବେନେ ତମ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହେଇଥାନ୍ତା ।

କିଛି ନକହି ଜଳ ଜଳ କରି ଚାହିଁ ରହିଲା ମତେ । ଏତେ-ଦିନ ଦେଖିଲି ତାକୁ । ଜାଣିଲି, ଛଳନାମୟୀ ସେ । ତା'ର ଛଳନା ଜାଲ ଭେଜାଲ ନୁହେଁ, ଖାଣ୍ଟି । ସ୍ୱୟଂ ଜାଲ ବାଜ ଭଗବାନ ବି ସେ ଜାଲରେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିବେ । ତେଣୁ ତା' ମୁହଁକୁ ନ ଅନେଇ କହିଲି—ଗୋଟିଏ କଥା ପଚାରିବି ଉତ୍ତର ଦେବ । ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା ସେ । କହିଲି—ଜାଣି ଜାଣି ତମେ ମୋତେ ସ୍ୱାମୀର ଆସନ ଦେଇଥିଲ । ସେଇ ଅଧିକାରରେ କହୁଛି—ଚାଲ ଆମେ ଚାଲିଯିବା ।

ଚାଲିଯିବା ? କାହିଁକି ? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ କହିଲା ସେ ।

କହିଲି—କାହିଁକିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ଦେଇ ପାରିବିନି । ତେବେ ଏତିକି କହିବି—ମତେ ଏସବୁ ଭଲ ଲାଗୁନି ।

—ମଣିଷ ହେବାକୁ ହେଲେ ଧନ ବଡ଼, ଏ କଥା କଅଣ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବ ତମେ ?

ନାଁ । ତେବେ ସମ୍ମାନକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳୀ ଦେଇ ଧନକୁ ବଡ଼ କରିବା ପାଇଁ କହିବି ନାହିଁ । ଚାଲ ପୁଷ୍ପିତା, ଆମେ ପୁଣି ଫେରି ଯିବା ଆମର ସେହି ଛୋଟିଆ ନୀଡ଼କୁ । କପୋତ କପୋତୀ ପରି ଘର ବାନ୍ଧିବା । ସୁଖରେ, ଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ କଟେଇବା । ଏ ଧନ, ସମ୍ମାନ, ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁ ଭେଲକି । ଆଖିରେ ପରଦା ।

ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ପୁଷ୍ପିତା କହିଲା—ନାଁ ନାଁ ଆଉ ଯାହା କହିବ ମୁଁ ଶୁଣିବି, ହେଲେ—

—ତମେ ଯିବନାହିଁ ?

—ନାଁ ।

—ବେଶ୍, ତାହେଲେ ମୁଁ ଚାଲି ଯାଉଛି ।

—କୁଆଡେ ?

—ଜାଣେନା କୁଆଡେ ଯିବି ।

—ଫେରିବ ?

—ନାଁ ଏଠୁ ଚାଲିଯିବି ।

—କାହିଁକି ?

—ମୋର ରହିବା ଦରକାର ନାହିଁ ବୋଲି ।

—ଦରକାର ନାହିଁ, ଏକଥା ଜାଣିଚ ?

- ନାଁ ବୁଝିଛି ।

—କ'ଣ ବୁଝିଛ ?

—ବୁଝିଛି ମୁଁ ତମର ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ବୁଝିଛି ମୁଁ । ଆଉ ତମେ ତମ ମୋ ଭିତରେ ତୁଳନା ହୁଏନା । ତମର ମାନ ଅଛି, ସମ୍ମାନ ଅଛି, ତା ଉପରେ ଅଛି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଧନ । ଯାହା ତମେ ଚାହଁ, ଚାହିଁଥିଲ । ମୋର ଏସବୁ କିଛି ନାହିଁ । କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି ମୋ ଆଖିରେ ପରଲ ପଡ଼ିନାହିଁ ।

ବାହାରି ଆସୁଥିଲି ଘରୁ । ସେ ପଛରୁ ଡ଼ାକିଲା—ଶୁଣ । ଫେରିବାକୁ କହୁଲି, ତମକୁ ଯିବାପାଇଁ କହୁବନି କମ୍ବା ରହିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବନି । ହେଲେ ଦିନେ ବୁଝିପାରିବ, କେତେବଡ଼ ଭୁଲ୍ କରି ଯାଉଛ ଅଜ । ପସ୍ତେଇବ ସେ ଦିନ ।

ହସ ମାଡ଼ିଲା ମତେ । ହେଲେ ହସିଲି ନାହିଁ । କହିଲି ଧନ୍ୟବାଦ । ସେଦିନ ଭୁଲ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ତମ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହେବିନି, ଏକଥା ମନେ ରଖିଥା ।

--କିନ୍ତୁ ତମେ ଚାଲିଗଲେ ମୁଁ କ'ଣ ନେଇ ରହିବ ! ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ସେ ।

ଯାହାକୁ ତମେ ବଡ଼ ମନେ କରୁଛ ମୋ ଠାରୁ ତାକୁଇ ନେଇ ରୁହ । ଆଉ ଯଦି ଅସୁବିଧା ମନେକର, ମୁଁ ଲେଖିଦେଇ ଯାଉଛି କୌଣସି ଦିନ ସ୍ୱାମୀର ଅଧିକାର ନେଇ ତମ ଆଗରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେବିନି ।

—ମୋତେ ମୁକ୍ତି ଦେଇ ଯିବାପାଇଁ ଚାହୁଁଛ ?

--ବନ୍ଧନ ଯେତେବେଳେ ଶିଥିଳ ହୋଇ ଯାଇଛି, ମୁକ୍ତି ଆମର ଦରକାର । ଭବିଷ୍ୟତରେ ତମର କାମରେ ଲାଗିବ ।

ମାନେ ?

ଛାଡପତ୍ରର ଦରକାର ହେବନି । ତମର ଉପଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ ପତି ବରଣ କରିବାରେ ବାଧା ଆସିବନି ।

ଏକଥା ତମେ କହି ପାରୁଚ ! ଚମକି ଉଠିଲା ସେ ।

କହିଲି ହଁ । ଯାହା ଦେଖିଲି, ଯାହା ବୁଝିଲି, ତାକୁଇ ନେଇ କହୁଚି । ମତେ ଭୁଲି ବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର, ସେଥିରେ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଲାଭ । ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଲାଭ, ଯଦି ଆମର କେବେ ଦେଖା ନ ହୁଏ ।

ସେ ଟିକିଏ ଭାବିଲା, 'କହିଲ ତମ କଥା ସବୁ କହିଗଲ । କିନ୍ତୁ ମୋ କଥାତ ଶୁଣିଲ ନାହିଁ । ତମେ ମୋତେ ମୁକ୍ତି ଦେଇ-ଗଲ, ମୁଁ ଯଦି ତମକୁ ମୁକ୍ତି ନଦିଏ ?

ତା ମାନେ ତମର ଅଧିକାର ?

ହଁ । ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ସେ ଅଧିକାର ?

ନାଁ । ଯଦି କେବେ ସେ ସୁଦିନ ଆସେ, ତମେ ଯାଇଁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ଅଧିକାର ନେଇ ମୋ ଦୁଆରେ ପହଞ୍ଚି ଫେରି ଆସିବନି,

ଏତିକି ମନେରଖ । ମୋ ଘର କବାଟ ତମ ଲାଗି ଖୋଲା ଅଛି । ଆଉ ରହିବ । ଅଚ୍ଛା, ଅସୁଚ୍ଛି ।

ବାହାର ଆସୁଥିଲି, ପୁଣି ଡ଼ାକିଲା ସେ ପଛରୁ । କହିଲା ବିଦାୟବେଳେ ନମସ୍କାର ଜଣାଇଣି ହେଲେ ନାହିଁ, ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଇ ପାଉଣାଟା ଆଦାୟ ହେବ ।

ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ବାହାର ଆସିଥିଲି ଘରୁ ।

ରେଲଗାଡ଼ି ସେଇ ସ୍ପିଡରେ । ଦିନଯାକ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଭାବରେ ବୁଲି ଗାଡ଼ି ବେଳକୁ ଯେତେବେଳେ ଆସି ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ପହଞ୍ଚେ, ହଠାତ୍ କିଏ ଜଣେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ଆସି ଦଣ୍ଡବତ କଲେ । ମୁହଁ ଦେଖି ମନେହେଲା ଦେଖିଛି କେଉଁଠି । କିନ୍ତୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନି । ହଠାତ୍ ଆଖି ପଡ଼ିଲା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆଉଜଣଙ୍କ ଉପରେ । ଏ କିଏ ? ବିନୋଦ ଦାସ ।

ହଁ ବିନୋଦ ଦାସ । ତା'ର ସେଇ ବାବାଜୀ ବେଶ ନାହିଁ । ଖିଅରବାଅର ହୋଇ ବେଶ୍ ଥିଏଟରିଆ, ରସିକିଆ ପୁରୁଷ ସେ ।

ବୋହୁଟିକୁ ଏତେବେଳେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲି । କାଲି ଯାହାକୁ ଏକା ଦେଖିଥିଲି ଭିନୋଦ ଦାସ ଘରେ । ବିନୋଦ ଦାସ ସାଙ୍ଗରେ ।

ଟିକିଏ ଲାଜସିଥ ହେବାଭଳି ବିନୋଦ ଦାସ କହିଲା, ଜୀବନଟା ଭାଇ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବୋଲି ବୁଝିଲି । ତ୍ୟାଗ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଶେଷରେ ଦେଖାଇ ଦେଲା ବୋହୁଟିକୁ । କାଳୀ ଘାଟରେ ମାଳା ବଦଳ କରି ବାହା ହୋଇଛନ୍ତି । ଯାଉଛନ୍ତି ପୁରୀ । ହୁଏତ ଗୃହମେଳିକୁ ଜଣେଇ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏ ଯାତ୍ରା । ନହେଲେ ଅନ୍ୟ କିଛି ।

ଆଶିର୍ବାଦ ଭଙ୍ଗିରେ କହିଲି ଭଗବାନ କରନ୍ତୁ । ଜୀବନ ତମର ସୁଖ ମୁଖର ହୋଇ ଉଠୁ ।

କଟକ ଷ୍ଟେସନ ଯାଏ ଗଲେ ଏମାନେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ । ଭାବ ମେଲାପିଛିଆ ରେଣୁ । ମତେ ଯେମିତି ଆପଣାର କରିନେଇ ଏଭିତରେ । କେତେ କଥା, କେତେ ଗପ, ତା'ର ଭିତରେ ମୋର କଟକ ଯିବା କଥା କାହିଁକି ପଚାରି । କଣ ଜବାବ ଦେବି ତାଙ୍କୁ ? ପୁଷ୍ପିତା ଠାରୁ ଘୁଅଁ ଣି ମାଡ଼ ଖାଇ ପଳେଇ ଆସିଛି, ଏଇ ଉତ୍ତର ଦେବି ତାଙ୍କୁ ? ନା କହିବି ମୁଁ ଅଯୋଗ୍ୟ, ଅପଦାର୍ଥ, ତେଣୁ ପୁଷ୍ପିତା ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ଆସିଛି ।

କଟକ ଷ୍ଟେସନରୁ ସିଧାସଳଖ ଚାଲିଲି ମିତାନୁଅବୋଉଙ୍କ ଘରକୁ । ଏଇ ସୁଖବରଟା ତାଙ୍କ କାନରେ ଆଗ ପହଞ୍ଚେଇ ଦେବାକୁ, ସବୁଠାରୁ ଭଲବୋଲି ମନେକଲି । ତା'ଛଡ଼ା ଲାଭ ସେଥିରେ, ହୁଏତ ମିତାନୁଅବୋଉ ଆମପାଇଁ ନୂଆ ବାଟଟାଏ କାଢିଦେଇ ପାରିବେ । ନହେଲେ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଅବାଟରୁ ବାଟକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ପରି ପେଟେଣ୍ଟ ମେଡ଼ିସିନ୍ ଅବିଷ୍କାର କରି ପାରିବେ ।

ପୁଷ୍ପିତା ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ଆସିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସହଜ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଛାଡିବା କଅଣ ଏତେ ସହଜ !

ପୁଷ୍ପିତାକୁ ମୁଁ ଯେ ଛାଡ଼ି ଆସିଛି, ଏକଥା ଯେମିତି ନିଜକୁ ନିଜେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନି ଏଇନେ । ଯେତେହେଲେ ସେ ମୋର ପକ୍କା ଦଲିଲର ସଂପତ୍ତି । ଅନନ୍ତ ଅନନ୍ତ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି ହୋଇଯିବ । ଏୟାକୁ ବରଦାସ୍ତ କରିବି କେମିତି ?

ଆମର ବାହାଘର ହେଇଛି ରେଜେଷ୍ଟ୍ରି କରି । ତଥାପି ସେ ବାହା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ତ୍ର ପଢିନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେଇ ମନ୍ତ୍ର ଆମ ମନ

ଭିତରେ ଭଙ୍ଗାରିତ ହୋଇଛି । ସ୍ତ୍ରୀର ଦଶ ଦୋଷ କ୍ଷମିବା ପାଇଁ ଶପଥ ନେଇଛି ମୁଁ ସେଦିନ । ଅଥଚ ସାମାନ୍ୟ ଦୋଷରେ ମୁଁ ତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଆସିଲି ।

ମିତାନୂଆବୋଉଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚି କେମିତି ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଅନୁଭୂତି ପାଇଲି । ଏଇ ଘର, ଏଇ ବାରନ୍ଦା, ଏଇ ଫୁଲବଗିଚା, ସେ ଦିନର ଅତି ପରିଚିତ ଆଜି ମନେ ହେଉଛି ଭୂତକୋଠି ପରି । କୁଆ କୋଇଲିର ରାବ ଦୂରର କଥା, ଗୋଟାଏ ଘରଚଟିଆ ଚଢ଼େଇର ଦର୍ଶନ ନାହିଁ ।

ଡକାଡକି କରିବା ପରେ ଜଣେ ପ୍ରୌଢ଼ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆସିଲେ ଭିତରୁ । ଦେଖିନି କେବେ ସେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ହାମ ବଡ଼ା ହାମ ବଡା ଧରଣର ହସ । ନମସ୍କାର କରିବା ପାଇଁ ଆପେ ଆପେ ହାତ ଦି'ଟା ମୋର ଉଠିଗଲା । ହସି ଉଠିଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ । କହିଲେ, କିଛି କହିବାକୁ ହେବନି ଆପଣଙ୍କୁ । ଦେଖି ବୁଝି ପାରୁଛି, ମିସେସ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆପଣଙ୍କର ନୂଆବୋଉ ନା ଅପା ?

ମାନେ ?

ପୁଣି ହସି ଉଠିଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ । କହିଲେ—ସେ ଇଭନି-ଭରସାଲ ନୂଆବୋଉ, ଅପା କି ନା, ସେଇକଥା ପଚାରୁଥିଲି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ନା ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହଉନାହିଁ । କାରଣ ଏଇ କେଇଦିନ ଭିତରେ ଅଣ୍ଡା, ବଚ୍ଚା ବୁଢ଼ା, ବୁଢ଼ୀ, ଝିଅ ବୋହୂ ଯିଏ ଆସିଲେ ତାଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରୁ ମିତାନୂଆବୋଉ କି ମିତାଅପା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି ନାହିଁ କି ନା— କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏଠି କାହିଁକି ? ଦରଦୀ ନାରୀ ସଙ୍ଘକୁ ଯାଉନ୍ତୁ, ସେଠି ପାଇବେ, ସେଇ ଚୌଧୁରୀ ବଜାର ଛକ ପାଖରେ । ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, କଟକଟା ଜାଣେ ସେ ଠିକଣା ।

ଏଠିକି କେତେବେଳେ ଆସିବେ ? ଅବାକ ପ୍ରଶ୍ନକଲି ମୁଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଉଠିଲେ । ମିଟିମିଟି ଆଖିରେ ଚାହିଁଲେ ଥରେ ପରେଖି ମତେ ଚାହିଁଲେ ତୁହାଏ । କହିଲେ—ମୋ ଗୃହିଣୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଖାଇବାକୁ ବସିଛ ନା କ'ଣ ? ସେ ଆସିଲେ ମୋ ଗୃହିଣୀଙ୍କ ଘର ଘରୋଇ ତାଲା ପଡ଼ିବ ଯେ ।

ସଠିକ ଉତ୍ତର ନ ପାଇ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲି ଦାରଦୀ ନାମ୍ବ ସଙ୍ଗରେ । ଭଦ୍ରଲୋକ ମିଛ କହୁନଥିଲେ । ଠିକଣା ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ମିଡାନ ଆବୋଭ ନାହାନ୍ତି । ଅତଏବ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲା କୋଇଲି ପଲ ଭିତରେ କୁଆ ପରି !

କୋଇଲି ନୁହେଁ ତ କଅଣ ? ଦାରଦୀ ନାମ୍ବ ସଙ୍ଗରେ ଭର୍ତ୍ତି ନାମ୍ବ । ଅଫିସ ଘର ପଛରେ ଖଞ୍ଜାଏ ଘର । ତା'ର ଭିତରେ ସାଲୁବାଲୁ ହେଉଛନ୍ତି ଏମାନେ । ଯେମିତି ପଙ୍କ ପାଣି ଭିତରେ ପୋକ । ଗୋଟାଏ ଉପରେ ପଣେ । କେହି କେହି ବିନା କାରଣରେ ଅଫିସ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଛନ୍ତି । କିଛି ଗୋଟାଏ ଖୋଜିବା ଛଳରେ ବାଙ୍କ ଚାହାଣୀ ହାଣୁଛନ୍ତି ମୋ ଉପରେ । ମୁରୁକି ହସ ହସି ବାହାରି ଯାଉଛନ୍ତି ତରବରରେ । ଆଉ କେହି କେହି ଦୁଆର ମୁହଁରୁ ଉଙ୍କି ମାରି ଫୁସଫାସ ଖୁସଖାସ ହେଉଛନ୍ତି । ହୁଏତ ମୋରି ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିଛି ତାଙ୍କ ଭିତରେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଆସିଲା ଥାଳିଆଟିରେ ଗଣ୍ଡେ ଭଜାଚୂଡ଼ା, ଟିକିଏ ଚନା ନେଇ ।

କହିଲା—ମନାଦେଈ ଦେଇଛନ୍ତି ଖାଇ ନିଅନ୍ତୁ ।

ମନାଦେଈ ? ଚମକି ଉଠିଲି ମୁଁ ।

କଅଣ ହେଲା ? ଚମକି ଉଠିଲେ କାହିଁକି ?

ନାଁ । କହି ବସିଲି । ଝିଅଟି ହସି ହସି ବାହାରି ଗଲା ଘରୁ । କିଏ ଏ ମନା ? ସେଇ ମନା ନୁହେଁତ, ଯାହାକୁ ମୁଁ ଚହ୍ନିଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ଏଠି କାହିଁକି ? ଦରଦୀ ନାରୀ ସଙ୍ଗରେ ତା'ର କି କାମ ?

ଯେତେବେଳେ ଏଇ ଭାବନାରେ ଗୁଡେଇ ହେଇ ପଡ଼ିଛି, ଠିକ ସେତିକିବେଳେ ମନା ଆସିଲା ହାତରେ ପାଣି ଗିଲାସଟିଏ ଧରି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖି ପ୍ରଣାମ କଲା ମୋତେ । ସେଇ ଲଜ୍ୟାବତୀ ହସ ଲାଗି ରହିଛି ତା ମୁହଁରେ ।

ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କି ଅନେଇଛୁ କେତେବେଳେ ଜାଣେନା, ହଠାତ୍ ସେ କଥା ଆରମ୍ଭ କଲା—କିଛି କହିବ ନାଇଁ, ଏଇ ପଣି ନେଇଛ ନା କ'ଣ ?

ତମେ ଏଠି କାହିଁକି ?

ମନା ଚାରିଆଡ଼କୁ ସାବଧାନରେ ଅନାଇଲା । କହିଲା—ସେ ସବୁ କଣ ଏଇନେ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ?

କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । ପୁଣି ସେ କହିଲା—ଏଇନେ ତମେ କେତେବଡ଼ ହେଇଛ, କେତେ ନାଁ କିଣିଛ, ମୋ ଦୁଃଖକୁ କଣ ପରତେ ଯିବ ? ମନା ଆଉ କଅଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା, ଏତିକି-ବେଳେ ମିତାନ୍ ଅବୋଉ ଘରକୁ ପଣି ଅସିଲେ । ଖୁସିରେ ସେ ଯେମିତ ଫାଟି ପଡ଼ିଲେ ମୋତେ ଦେଖି । ମନେ ରଖି ଅସିଛୁ ଅରବିନ୍ଦ ! ଭଲ କରିଛୁ, ନହେଲେ ମତେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ତୋ ଖୋଜରେ ।

କାହିଁକି ?

କାହିଁକି ଅଉ ? ଦରକାର ନଥିଲେ କ'ଣ ଲୋକେ ଦୂର ଲୋକଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ? ଖାଇ ପିଇ ସୁସ୍ଥ ହଅ କି ସବୁ କହିବି ।

ସବୁ କହିଲେ ମିତାନୂଆବୋଉ । କହିଲେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଇତିହାସ । କଲ୍ୟାଣି ବାବୁଙ୍କୁ ସେ ବାହା ହୋଇଥିଲେ । ଧନ ପାଇଲେ, ହେଲେ ମନ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ମନରେ ମେଳ ନ ହେଲେ ଯାହା ହୁଏ ସେଇଆ ହେଲା ତାଙ୍କ ସଂସାରରେ । କଥା କଥାକେ କଜିଆ, ଘଡ଼ିକ ଘଡ଼ି ଅଶାନ୍ତି, ସହି ପାରିଲେ ନାହିଁ ମିତାନୂଆବୋଉ । ଶେଷରେ କଲ୍ୟାଣି ବାବୁଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇ ଦେଶ ଓ ଦଶର ସେବା କରିବା ପାଇଁ କମର ଭିଡ଼ି ବାହାରିଲେ ।

ସେଥିରେ ଉପକାର ଅନେକ ହୋଇଛି । ଯେଉଁ ଓଡ଼ିଆ ବୋହୂ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ସହ୍ୟ କରି ଘର କଣରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ପାଟି ବୁଜି, ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟାଏ କିନାରା କରି ପାରିଛନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ଘରୁଆ କୁଟିର ଶିଳ୍ପ। ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଯାପନର ବାଟ ଖୋଲି ଦେଇଛନ୍ତି । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଇ କହିଲେ, ସକାଳେ ଯେଉଁ ଝିଅଟି ତୋପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ନାଁ ତା'ର ମନା । ସ୍ୱାମୀ ତା'ର ସ୍କୁଲମାଷ୍ଟର । ବାପ ମାଙ୍କ କଥାରେ ଅବାଧ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ଶିଖିନାହିଁ ସେ । ସେଇ ସୁଯୋଗ ପାଇ ଭଦ୍ର ଲୋକର ବାପ ମା, ବୋହୂଟିକୁ ନାନା ନିର୍ଯ୍ୟାତନା କଲେ—

କାହିଁକି ? ହଠାତ୍ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ମୋ ମୁହଁରୁ କଥାଟା ।

ମିତା ନୂଆବୋଉ ଟିକିଏ ଦମ୍ ନେଲେ । କହିଲେ— ଦୁନିଆକୁ ତୁ ଚିହ୍ନିଲୁ ନାହିଁରେ ଅରବିନ୍ଦ, ସ୍ତ୍ରୀ ଜନମ ନେଇ ଜନମ ହେବା ଯେ କି ଜ୍ୱାଳା, ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଜ୍ୱାଳା ତାର ମରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଏନାହିଁ । ଆଉ ତୁ ପଚାରିଲୁ କାହିଁକି ।

ନାଁ । କାହିଁକିର ଉତ୍ତର ବି କାହିଁକି । କିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ମନା ଘରଛାଡ଼ି ପଳେଇ ଆସିବ !

ମନା ପଳେଇ ଆସିଛି ?

ବିଶ୍ୱାସ କଲନି ତ ? ମୁଁ ବି ଯେତେବେଳେ ପହିଲୁ ଦେଖିଲି ତାକୁ, ବିଶ୍ୱାସ କରିନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିହୁଏନା ସେଇଆ ହୁଏ । ଦୋଷ ବୋଲି ତା'ର, ସେ ଯୌତୁକ ନେଇ ନଥିଲା ବେଶୀ । ଅଶୀ ଟଙ୍କା ଦରମାର ମାଷ୍ଟର ପାଇଁ ତିନିହଜାର ନଗଦ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ ମନାର ବାପ ମା' ଆଉ କେତେ ଆଶା କରିଥିଲେ ସେମାନେ, ତା' ସେମାନଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ଜାଣନ୍ତିନି । ମନା ବରଂ ଭଲ କରିଛି । ନିଜକୁ ତିଳେ ତିଳେ ହତ୍ୟା କରିବାଠାରୁ ପଳେଇ ଆସି ଭଲ କରିଛି । ଏଠି ମଣିଷର ଦାବୀ ନେଇ ବଞ୍ଚି ରହିଛି । ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟିଛି ତାର ।

ମନା ପାଇଁ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଆଖିରୁ ଦି' ଠୋପା ପାଣି ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ।

ବେଶୀ କିଛି କଥା ଆଉ ହେଲା ନାହିଁ । ପରେ ଆସିବି ବୋଲି କହି ବିଦାୟ ନେଇ ଆସିଲି ମୁଁ । ଯିବି କୁଆଡ଼େ ? କେଉଁଠି ଠାଇଁ ମିଳିବ ମତେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବା ପାଇଁ ।

ଆସି ବସିଲି ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ପାର୍କରେ ଯେଉଁଠି ମଧୁସୂଦନ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ଗର୍ବ ଗରିମା ନେଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ପଚାରିବି କି ତାଙ୍କୁ ? ହେ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ଜନକ କଣ ଦେଇ ଗଲ ତମେ ନାରୀକୁ ? ଯାହା ଦେଇଗଲ, ସେଇ କଣ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ।

ଜାଣେ ମୁଁ ପଥରରୁ ଉତ୍ତର ମିଳିବ ନାହିଁ । ଅତଏବ ପଚାରିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ । ନିଜକୁ ନିଜେ ବସି ଭାବୁଛି ଏଇନେ

ନାରୀକୁ ଦେଖିଲି, ଚିହ୍ନିଲି, ସେଇମାନେହିଁ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ ସୁଖୀ । ପୁରୁଷ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କୁଆଁର ପୂନେଇ ଖେଳାର କୁଣ୍ଢେଇ । ସଙ୍କ୍ରାନ୍ତି ଫୁଲ ପରବରେ । ଶେଷରେ ଖଡ଼ ଗଦାକୁ ଆଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି ଖେଳ ସରିଲେ ।

ଅତଏବ ଏ ଧିକ୍ ପୁରୁଷ ଜନମ ନେଇ ବଞ୍ଚି ରହିବାର କି ଦାମ ଅଛି ।

ତେବେ ?

ଯିବ ଯିବ କୋଉ ଦେଶକୁ । ଯୋଉ ଦେଶ ପୁରୁଷକୁ ସ୍ତ୍ରୀ କରି ଦେଇ ପାରେ । ବିଜ୍ଞାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏଇ ଦାଢ଼ୁଆ ଶୁଖିଲି ମୁହଁକୁ ବଦଳେଇ ସୁନ୍ଦର ସୁଗୋଲ୍ ନରମ ମୁହଁ କରି ଦେଇପାରେ । ସେଥିରେ ଲାଭ ଅଛି, ବଞ୍ଚି ରହିବାର ସୁଖ ଅଛି, ଶାନ୍ତି ଅଛି ।

ହେ ନନ୍ଦଲାଲ ! ବାଟ ଦେଖାଅ । ଅନ୍ଧାରରୁ ଆଲୁଅକୁ ଟାଣିନେଇ ଚାଲ ଭଲି କାନ୍ଦଖିଆ ମାନସିକ ରହିଲି ମୋର । ଚଞ୍ଚଳ ମଠତ ସ୍ତ୍ରୀ କରିଦିଅ । ଏ ଦରପୋଡ଼ା ପୁରୁଷ ଦେହଟାକୁ ଜାଳି ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରିଦେଇ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇ ସୁଖୀ ହୋଇ ନଥିଲି । ସ୍ତ୍ରୀ ହରେଇ ଖୁସି ହେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଫଗୁଣର ଫୁରୁ ଫୁରୁ ବସନ୍ତ ପବନ ମତେ ବଶ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । କୋଇଲିର କୁହୁ କୁହୁ ମହୁଆସ ଗୀତ ଦରେଟି ଅମୃ ପରି ଅମ୍ଳିଳା ଲାଗିଲା । ମଲ୍ଲୀଫୁଲ ଦେଖି ମଲି ମଲି ବୋଲି ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଆକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ମନ ।

ଅହ ରହ ଅଖି ଆଗରେ ଅଛି ବୋମ୍ବାଇବାଲୀ ହେଲେନର ଝିଙ୍ଗମଣ୍ଠା ନାଚ ନାଚଲା ପୁଷ୍ପିତା । କିନ୍ତୁ ସେ ନାଚ ଅଖି ରୁଚଆ ନୁହେଁ । ପୁଷ୍ପ ନାହିଁ ଯେଉଁଠି ଭାଗ୍ୟ ଫଳର ଭାଗ୍ୟ ଶେଷ ଖାଲି 'ପିତା'କୁ ନେଇ ମନ ଭରନ୍ତା କେତେବେଳେ ?

ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲି କହିବାକୁ ସଂସାର ଯାକର ଲାଜ ଆସି ଜିଭ ଅଗରେ ବାଟ ଓଗାଳୁଛି । ନକହିଲେ ଛାତି ଭିତର କୋରି ହୋଇ ଯାଉଛି ନଡ଼ିଆ କୋଷି ପରି ।

କିଏ ଶୁଣିବ ମୋ ପରି ଗୋଟିଏ ଅଭାଜନର ଅର୍ଜି ? କିଏ ବୁଝିବ ମୋ ମନ ଭିତରେ ନିଆଁ ଜଳୁଛି ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ମେଲେଇ ?

ଆମ ଗାଁ ବଡ଼ ବାପୁ କହେ—ବଣ ପୋଡ଼ିଲେ ଦୁନିଆ ଜାଣେ ରେ ପୁଅ, ମନ ପୋଡ଼ିଲେ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । କଥାଟାର ଅର୍ଥ ଏତେଦିନେ ଅଟକଳ କଲି ।

ମନେ ପାଞ୍ଚିଲି ଗବ ଗବ ହୋଇ ଫୁଟୁଥିବା ଦୁଃଖ ହାଣ୍ଡିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେବି ଦାଣ୍ଡରେ । ତାହେଲେ ହୁଏତ ଶୀତଳ ହେବ ପରାଣ, ବାକି ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ହାତ ଉଠୁଛି କେତେବେଳେ ? ଯେ ଶୁଣିବ ସେ ପଛ ହସି ହସି ଗଡ଼ିଯିବ ଦାଣ୍ଡ ମଝିରେ । କେହି ଭଦ୍ରତା ଖାତିରରେ ଆଗରେ ନହସି, ଘରେ ଯାଇଁ ବହେ ହସିବ ତା'ର ନହୁଲି ନାୟିକା ପାଖରେ । କହିବ—ଅରବିନ୍ଦକୁ ଚିହ୍ନ ତୋ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି—ଯାହା ଲେଖା ନାଟକ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ, ଦେଖିବା ପାଇଁ, ସାତଦିନ ଆଗରୁ ସଜ ବାଜ ହେଇ ବସ, ସେଇ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତିକୁ ଦେଖିଆସ ଯାଇଁ । ଏତେ ଦିନ ନାଟକ ଲେଖି ଆସି-ଥିଲି, ସାବାସ ପଦ ପାଇଥିଲି, ମୋର ପରି ମାଇପି ମୁହଁରୁ । ଏଥର ନାଟକ କରୁଛି ଛିଣ୍ଡା ଲୁଗା ଛିଣ୍ଡା ଜାମା ପିନ୍ଧି କଟକ ସହର ଭିତରେ ଅଟକ ରହି । ଯାଇଁ ଦେଖ । ସାବାସ ନକୁହ ପଛେ ସାବାସ ଦେଇ ଆସ ବଗୁଲିକୁ ।

ଘୋଷା ହୁଏ ନିଜ ଉପରେ । ନିଜକୁ ନିଜେ ଗୁହେଁ ! ପୁଷ୍ପିତା କହୁଥିଲା ମୁଁ ଅପଦାର୍ଥ । ସତେ କ'ଣ ମୁଁ ଅପଦାର୍ଥ ? ଅପଦାର୍ଥ ବୋଲି ହୁଏତ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଛାଡ଼ି ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବଜାୟ ରଖିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି ।

ନାଁ, ଶକ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ମତେ । ଠାଠା କମ୍ପାନୀର ଖାଣ୍ଟି ଇସ୍ପାତ ଲୁହା ପରି । କୋଣାର୍କ ଦେଉଳର ଅଟଳ ଅଚଳ ପଥର ପରି ।

ନିଜ ଅଜାଣତରେ ନିଜେ ଉଠି ବସେ । ମନକୁ ମନ ହାଲୁକା କରେ ଆଉ ପୁଷ୍ପିତା କଥା ଚିନ୍ତା କରିବି ନାହିଁ । ଯେ ଯାଉଛି ସେ ଯାଉ । ବୋହି ଯାଉଥିବା ପାଣିକୁ ପଥରବନ୍ଧ ଦେଇ ରୋକିବାକୁ ଯିବ କାହିଁକି ?

ମେସ୍‌ରୁ ବାହାରି ପଡେ ବଜାରକୁ । ଏଇ କେଇଦିନ ବଜାରକୁ ବାହାରିବା ପାଇଁ ବେଜାର ହେଉଛି ମନ । ଲୋକେ ଦେଖିବେ, ଚିହ୍ନିବେ ମୁଁ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆଜି ଆଉ ସମ୍ଭୁଳା ପଡୁନାହିଁ ଖାମ ଖେୟାଲି ଧୂସାରେ ବାହାରି ପଡ଼ୁଛି ବଜାରକୁ ।

କେମିତି ନୂଆ ଲାଗୁଛି ଆଜି । କଣ୍ଟକ ପ୍ରାୟ ମନେ ହେଉଛି କଟକ । ଘଡ଼ିକି ଘଡ଼ି ଚାହିଁକି ଉଠୁଛି—ଏଇ କିଏ ଡାକିଲା ପଛୁ ପଛରୁ ? କିଏ ଚିହ୍ନିଲା ପଛ ? ଗଲା ଆଇଲାଙ୍କୁ ଅନେଇବା ପାଇଁ ଛନାଛା ପଶୁଛି ଛାତିରେ ।

କୋଉ ସିନେମା ଘର ହବ ବୋଧହୁଏ ଆଗରେ । ଅଣ୍ଡ୍ରା ବର୍ଗଙ୍କ ଠାରୁ ମୋ ସାଆନ୍ତ ବାପା ସାଆନ୍ତ ମା ବୟସର ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଆସି ଭିଡ଼ ଜମେଇଛନ୍ତି । ଅଉ ଦୁଇ କେଇଟାରେ ମଣାଣୀ ଦେଖିବେ ଏମାନେ । ଏଇବେଳରେ ଧାଡ଼େ ସଭିଏ ନଙ୍କଲେ ନଚଲେ ।

କଲନ୍ତା ଗୋଳଣା ଯେମିତ କଏ ଗୁଞ୍ଜିଦେଲା ମୋ ଦେହରେ । ଏଇ ସିନେମା ପାଇଁ ମୁଁ ଅଜ ଲକ୍ଷ୍ମୀଛଡ଼ା ଜଗନ୍ନାଥ ହୋଇ ଦ୍ୱାର ଦୁଆର ବୁଲୁଛି । ଏଇ ହାତଛଡ଼ା କରେଇଛି ମୋ ଜୀବନର ସଜ ଫୁଟା ଫୁଲ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ।

ଅରେ ଲବଆ ! ଦେଖ୍ ରେ ଦେଖ ! ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଦେଖ୍ । ଶାଲା ମୁହଁଖଣ୍ଡେତ ନୁହେଁ—ଯେମିତି ଶାଲେପୁର ଗୁରଣିଆ ରସଗୋଲ୍ଲା । ଅଉ ହସ ? ଶାଲା ମୋ ବୋପା ମରୁ, ଏଇ ହସ ଦେଖିଲେ କାଠଯୋଡ଼ି ବରଜ ଉପରୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବାକୁ ମନ ହଉଛିରେ ।

ଭିଡ଼ ଭିତରୁ କୋଉ ଝାଣ୍ଟି କଣ୍ଠକଆର ଛଣ୍ଠକ ଲଗା କଥା ଅସି କାନରେ ବାଜିଲା । ଘୁଁ କୁଘ ଅଞ୍ଚ ଦ'ଣ୍ଟା ମୋର ଗୁଲିଲା ସିଅଡ଼େ ।

ଏ କଏ ? ପୁଷ୍ପିତାର ଛବି ନା ଆଉ କାହାର ? ପୁଷ୍ପିତାକୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନିଛି । ବାକୀ ମୋ ଚିହ୍ନା ପୁଷ୍ପିତା ଅଉ ଏ ପୁଷ୍ପିତା ଭିତରେ ଏତେ ତଫାତ ଅଣି କୋଉ ଚଣ୍ଡାଲ ଥୋଇଲା ? ଏ ତ ପୁଷ୍ପିତା ନୁହେଁ, ଦରଫୁଟା ଫୁଲଟୁ ଗୋଟାଏ । ହସୁଚ ପରା ସେ । ସେ ହସ ଭିତରେ ଅଛି ତ୍ରିଭୁବଣେଶ୍ୱର ବଶ କରିବା ରସ ।

ଅନେଇ ରହିଲି ଛବିଟାକୁ । ସେ ଛବି ଖାଲି ଛବି ନୁହେଁ । କଥା କହୁଚ ଆଖିରେ ଆଖିରେ । ବୁଝିବା ବହପ କାହାର ନାହିଁ ।

ପାଖ ମାଡ଼ୁଆଲି ଚା' ଦୋକାନର କଲଗାଉଣାଟା ଗଳାଫଟା ଚିତ୍କାର କରୁଚ ମାଇପି ସ୍ୱରରେ—

ଏଇ କୋକିଲ ଶୁଣାଏ ଚଇତ ରାତିର ଗୀତ ପରା ।
ଅଜି ମଳୟ ପିନ୍ଧିଛି ମଲ୍ଲୀ ମାଧବୀର ସଜମାଳ ।

ଅହା—ଏହା କଣ କେବେ ହୁଏ,
କୋକିଲ କି କେବେ କଥା କହେ
ମଲୟର ମାଳା ପିନ୍ଧା ହୁଏ
ସଂଗୀତ ଛନ୍ଦ ସୁନ୍ଦର କରେ
କବି କଲପଣା ମନ ଭୁଲି !

ଠିଆ ହୋଇ ରହି ପାରିଲିନି । ଭିଡ଼ ଠେଲି ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ପାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲି ଛବି ପାଖରେ । ଏ ପୁଷ୍ପିତାର ଛବି ନୁହେଁ । କପୁରି ପୋଖରୀ ଲୁଣି କଥାରେ ବସା ବାନ୍ଧିଛନ୍ତି ଯେଉଁ କାଳ ନାଗୁଣୀ, ସେହି ସେଇ । ଫଣା ଟେକିଛନ୍ତି, କଦର ପାଇଲେ ଚୋଟ ମାରିବ । ସେ ଚୋଟ ବାଉଁରିବ ନାହିଁ । ରୁକ୍ମିଣୀ ରଥ ଅଣନେଇଛି ।

କ'ଣ କରି ବସିଲି ମୁଁ ନିଜେ ଜାଣେନାଁ । ଯେତେବେଳେ ପୁଷ୍ପିତାପ୍ରେମୀ ପୁରୁଷଗୁଡ଼ିଙ୍କର ପୁରୁଷ୍ଣା ହାତ ମତେ ଟାଣି ଘୋଷାଡ଼ି ନେଇଗଲା, ସେତିକିବେଳେ ହେଜହେଲା । ପାଗଳଙ୍କ ପରି କଣ ମୁଁ କରି ବସିଲି ? ଅନେଇଲି ଛବିଟାକୁ । ଫାଳେ ମୁହଁ ଲାଖିରହିଛି କାନ୍ଥରେ, ଆଉ ମୋ ହାତରେ ଫାଳେ ।

ଆରେ ଶାଳାକୁ କଟକ ଚେପଁ ମାରିବେ । ତା ମୁହଁରୁ ଫାଳେ ଉତେଇ ଦେ । କେହି କେହି ରବାବ ଦେଖାଇ ଜବାବ ଦେଉଛନ୍ତି ମେଳା ଭିତରୁ ।

ନା, ମୁହଁରୁ ଫାଳେ ଉଡ଼ି ଯାଇନାହିଁ । ସେ ପୁଷ୍ପିତାପ୍ରେମୀଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ସିନେମା ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ପାଇଁ । ଭଦ୍ରଲୋକ ମତ୍ତତ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ଭିଡ଼ ଠେଲି ଆଦର କରି ମତେ ନେଇଗଲେ ତାଙ୍କ ବସିବା ଘରକୁ । କି ଜବାବ ଦେବି ତାଙ୍କୁ ? କହିବି ପୁଷ୍ପିତା ମୋତେ ଚୋଇଠା ମାରି ଘରଛଡ଼ା କରିଛି ବୋଲି ମୋର ଏଇ ଅକସ ତା ଉପରେ ? ନା କଣ କହିବି ?

ସିନେମା ହାଉସରୁ ବାହାରି ଆସିବା ପରେ ମନକୁ ଆସିଲା ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା । ସେ ପୁଷ୍ପପିତା ମହାନ୍ତି, କୋଉ ଦାବୀ ନେଇ ସେ ପୁଷ୍ପପିତା ମହାନ୍ତି ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛି ? ପୁଷ୍ପପିତା ଉପରେ ତାର ଦାବୀ ଥାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ମହାନ୍ତି ଉପରେ ଦାବୀ ମୋର ପରା ।

ଥାନାରେ ଯାଇଁ ଠିକଣା କରିବାକି ଏ କଥା ? ହଁ, ସିଧା ସଳଖ ସେଇଠୁ ଚାଲିଲି ଥାନାକୁ । ଥାନା ଅଫିସରଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଡ ଆଖିରେ ଦେଖିନାହିଁ ଦିନେକାଳେ । କିନ୍ତୁ ଅଫିସ ଭିତରକୁ ପଶୁ ପଶୁ ଅଫିସର କୃତାର୍ଥ ହୋଇ ଡାକ ଛାଡ଼ିଲେ, ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ଯେ ! ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ । ଆଗ ଚୌକିଟା ଦେଖେଇଦେଇ କହିଲେ, ବସନ୍ତୁ ।

ମନକଲି ଏ ଦୁଆର ମୁହଁରୁ ଘରଛଡା ହୋଇ ଦୌଡିବି । ମିଶିଯିବି ଯାଇଁ ବାଟଚଲା ବାଟୋଇଙ୍କ ଭିତରେ । କିନ୍ତୁ ଦୌଡ଼ି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଗୋଡ ଦ'ଟା ମୋର ଦାଉଡ଼ିରେ ଆଣ୍ଠିକରି ବନ୍ଧା ହୋଇଛି ଯେମିତି ।

ବସିଲି ଯାଇଁ । ଗୋଲ୍ଡ ଫ୍ଲେକ ଟିଣା ଭିତରୁ ସିଗାରେଟ ଗୋଟିଏ ଅଣି ଯାଚିଲେ ଅଫିସର । ତାପରେ କହିଲେ, ହଠାତ ଥାନାରେ କଣ ଦରକାର ପଡିଲା ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ! ଆମ ପୁଷ୍ପିତା କେମିତି ଅଛି ? ଭଲ ତ ?

ଆମ ପୁଷ୍ପିତା ! ଚମକି ଉଠିଲି ମୁଁ । ଅଫିସର କଅଣ ପାଇଁଲେ କେଜାଣି, କୃଷ୍ଣବାବୁଙ୍କ କଂସ ପାର୍ଟ କରି ହସ ହସିଲେ ବହେ । କହିଲେ, ଆମ ପୁଷ୍ପିତା ଯେ ଏମିତି ନାଁ କମେଇବ, ଏକଥା କେହି ଭାବିଥିଲା ଦିନେ ? ଏଇତ, ସେଦିନ ଅସି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଲଗେଇଥିଲା, ମାମୁଁ ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଚାକିରି ଟିକେ

କରିଦିଅ କୋଉଠି । ତେବେ ଅପଣଙ୍କ ପାଇଁ ତାର ଆଜି ଏତେ ସୁନାମ । ପାଞ୍ଚଜଣ ଚିହ୍ନିଲେ ଜାଣିଲେ ତାଙ୍କୁ ।

ଏତେବେଳେ ଯାଇଁ ଅଟକଳ କଲି, ଭଦ୍ରଲୋକ ପୁଣି ତାଙ୍କର ପୂଜ୍ୟପ୍ରାଦ ମାମୁଁ । କହିବିକି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସ୍ନେହାଧୀନା ଭଣିଜୀଙ୍କର ଭଲ ଗୁଣଯାକ । କିନ୍ତୁ କହିଲେ ଲାଭ ହେବ କଅଣ ? ଥାନା ଭୂତଖାନା । କି କିଶାପ କରିବେ କେଜାଣି ଭଦ୍ରଲୋକ ! ହାତରେ ହାତକଡ଼ି ପିନ୍ଧେଇ ଅନ୍ଧାର ଘରେ ଠୁଙ୍କିଦେବେ ।

ନା, କିଛି କହି ନାହିଁ କି ତାଙ୍କର କଂସାସୁରର କଂସା ପିଠା ହସ ଶୁଣିବାକୁ ରହି ନାହିଁ । ନାୟିକା ସୁଚିତ୍ରା ସେନ ପାଖରୁ ସିଗ ଗରଗରରେ ନାୟକ ଉତ୍ତମକୁମାର ଉଠି ଅସିବା ଭଙ୍ଗୀରେ ଆଖିବୁଜା ଦୌଡ଼ ମାରିଛି ।

ଆଜି ଭାବୁଛି ଭଦ୍ରଲୋକ କ'ଣ ଭାବିଥିବେ କେଜାଣି ? ହୁଏତ ପାଗଳ ନହେଲେ ପୁଲିସ ଭାଷାର ଗାଳିରେ ଯେତେ ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ ଅଛି ।

ସେ ଯାହା ଭାବନ୍ତୁ କି ଚିନ୍ତନ୍ତୁ ସିଅଡେ ନିଘା ରଖିଲେ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଯୋଉ ଦୁଃଖ ଭଲ ଶୋଲ ବୋଝ ଅଛି ସେଥିରେ ପାଣି ଲାଗିବ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଭାବୁଛି କ'ଣ କରାଯାଏ ? କ'ଣ କଲେ ସପ୍ତମ ଶନିଙ୍କ କୋପ ଦୃଷ୍ଟି ଉପରେ ଝୋପ ପଡ଼ିବ । ଡ୍ରାଇଭର୍, ସେଇ ଗୋଟାଏ ବାଟ । ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେଲେ ପୁତ୍ପିତା ଅମ ମହାନ୍ତି ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଭରା ଦେଇ ଉଠି ପାରିବ ନାହିଁ । ବୀରଙ୍ଗନାସମ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦବ ପୁଣି ସେଇ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ । ପୁନର୍ମୂଷିକ ଭବଃ ।

ବାକୀ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେବି କୋଉ କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ? କହିବି ମତେ ଘରୁ ନିକାଲି କରିଦେଲା, ନା ମୁଁ ଅପଦାର୍ଥ, ତାର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ? ହେଲେ ବା କି ଲାଭ ମୋର ସେଥିରେ ? ଏତେବଡ଼

ଖବରଟା ପଥର ଗୁମ୍ଫା ସମ୍ଭବ ନାହିଁ । ପଥର ଗୁମ୍ଫା ପରି ଧୀର ପବନରେ ଫର ଫର ଉଡ଼ିଯିବ । ସେହିଁକି ଖବର କାଗଜବାଲା ହଁା କରି ଅନେଇ ବସିଥିବେ । ସେମାନଙ୍କର ଶାଣ୍ଟି ବଗର ମାଛ ଧରା ଆଖି ଆଗରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ବୁଦ୍ଧି ମୋର ନାହିଁ । କାଲି ସକାଳ ନହେଉଣୁ ଖବରକାଗଜ ବକାଳିମାନେ ଦେବୀ ପୂଜାରେ ମାଇକ ବାଜିଲା ପରି ଡାକି ଡାକି ଯିବେ—ସିନେମା ଅଭିନେତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଜା ଖବର । ତା ଅପେକ୍ଷା ଯାହା ଅଛି ସେଇଆ ଥାଉ । ହାନି ନାହିଁ କିଛି । ବରଂ ଛାଡପତ୍ର ଦେଲେ କାଲି ସକାଳେ ସେ ପୁଣି ଆଉ ଜଣଙ୍କ ହାତ ଧରି ବସିବ ।

ସେ ଯୁଗର ପୁରୁଷ ସାତଟା ସ୍ତ୍ରୀ କରି ପାରୁଥିଲା । ଏଯୁଗରେ ଆମ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତାର ନେତାମାନେ ଆମ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସାତଶହ ସ୍ୱାମୀ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେଇଛନ୍ତି ସେଇଥିପାଇଁ ।

କେତେବେଳେ ଯାଇଁ କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଛି ନିଜେ ଜାଣି ପାରିନାହିଁ । ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଭିତରେ ପଶିବା ଉତ୍ତାରୁ ବୁଝିଲି ଯେ ମୁଁ ଆସିଛି ଷ୍ଟେସନ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ଆସିଛି ସେ କଥା ଦେହକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ ।

ଗାଁକୁ ଚାଲିଯିବି କି ? ହୁଏତ ଗାଁକୁ ଗଲେ ସବୁକଥା ପାଶୋରି ପାଆନ୍ତା । ଗାଁର ପାଣି ପବନରେ କଟକ ଆଉ କଟକଅଣୀ ଧୂହେଁ ଧୁ ଆପୋଛା ହୋଇଯାଆନ୍ତେ ମନରୁ ।

ଗାଁକୁ ଯିବାପାଇଁ ଯେତିକି ମନ ଉତ୍ତଳା ହେଉଛି, ଠିକ ସେତିକି ବିବେକ ପଥର ପାଚେରୀ ଗଢୁଛି । ବୋଉ ପଚାରିବ ବୋହୂ କାହିଁ ? କି ଜବାବ ଦେବି ତାଙ୍କୁ ? ବୋଉକୁ ବହଲେଇ ଦେଇହେବ ଅନାବନା କଥା କହି । ବାଙ୍କି ଅଲଅଣୀ

ନୂଆଟିବାଉ କବଳରୁ ବର୍ତ୍ତିବାର ବଳ ନାହିଁ । ସେ ତ ଆଲଆଣୀ ନୁହେଁ, ଆକୁଖୋଲା ଗାତରୁ ମହାଦେବ ବାହାର କଲାବାଲୀ ।

ରାତ ବୋଧହୁଏ ପାହା ପାହା ହେଲାଣି । ପୁରୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ-ଯୋଗେ ପୁରୀ ଯିବା ଲୋକରେ ପୂରିଗଲାଣି ପ୍ଲାଟଫର୍ମ । ଏଥର ନିଦ ମହାରାଜେ ବିଜେକଲେ ପରା ସାରାରାତି ଉଜାଗର ଥିବା ଆଖିକୁ । ଶୋଇ ପଡ଼ିବାକୁ ଏଇଠି ? ଶୋଇଲେ କୁଆଡ଼େ ନିଦ ସାଆନ୍ତେ ଭାବନା ସାଆନ୍ତଙ୍କୁ ଦୂରବାଡ଼ିଆ କରି ଘଉଡ଼େଇ ଦଅନ୍ତି ।

ଆରେ ! ସୁଜନ ବାବୁ ଯେ !

ଅଚାନକ ଡାକ ଶୁଣି ଚେଇଁ ଉଠିଲି ମୁଁ । ମୋର ଆଗରେ ଉଭା ହୋଇଛି ଗୋଟିଏ ୨୦।୨୨ ବର୍ଷର ଝିଅ । ମୋତେ ଚାହିଁଛି ଯେମିତି ପସନ୍ଦ ହୋଇଥିବା କନ୍ୟାକୁ ବର ପକ୍ଷର ଲୋକେ ନିରେଖି ପରଖି ଚାହାଁନ୍ତି ।

ଭାବିଲି ବୋଧହୁଏ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଡାକୁଛି । ଆଖି ଫେରେଇ ନେଲି ।

ଆରେ ! ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହାନ୍ତି ନା କଣ ? ମୁଁ ଚନ୍ଦନା, ବି, ଏ, କ୍ଲାସରେ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ପଢୁଥିଲେ । ଦିନ କେଇଟାରେ ଭୁଲିଗଲେଣି ନା କଣ ?

ଅଚିହ୍ନା ଚନ୍ଦନା ଏଥର ମୋ ପାଖକୁ ଲାଗି ଛିଡ଼ାହେଲା । ମନେକଲି ଭ୍ରମ ହୋଇଛି ବୋଲି, ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ସୁଜନ ବୋଲି ମଣୁଛି । କହିଲି—ଆପଣ ମତେ କହୁଛନ୍ତି ?

ଚନ୍ଦନା ହସିଲା ଚହଟ ଚକଣ ହସ । କହିଲା, ଆଉ କଣ ଅପରକୁ କହୁଛି ? ଅସନ୍ତୁ, ଅସନ୍ତୁ । ବାପାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ କରେଇ ଦିଏ । ଦ'ହାତ ଧରି ଟାଣିନେଲା ସେ ଯେମିତ ତାର ଚୌଦ ପୁରୁଷରୁ ଚିହ୍ନା ମୁଁ ।

ଗୋପଲୀଲା ଦେଖୁଛନ୍ତି ? ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲି କଣେଇ ଖେଳରେ ଗୋପଲୀଳା ଦେଖାନ୍ତି ଲୋକେ । କଣେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ତାର ବାନ୍ଧି ନଚୁନ୍ତି, ବସାନ୍ତି, ଚଲାନ୍ତି, ଠିକ ସେମିତି ମୁଁ ଚନ୍ଦନା ହାତରେ କଣେଇ ପରି ଉଠିଗଲି । ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲି, ଆପଣ ଭୁଲ୍ କରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ସୁଜନ ନୁହେଁ । ସେ କିନ୍ତୁ ମୋ କଥାରେ କାନ ଦେବାକୁ ଅମଙ୍ଗ । ଜଣେ ପ୍ରୌଢ ଭଦ୍ର ଲୋକଙ୍କ ପାଖକୁ ଟାଣି ନେଇ ନେଇ କହିଲା, ବାଃ ! କେତେଦିନ ପରେ ଦେଖା ! ମୁଁ ଆଶା କରିନଥିଲି ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭେଟ ହେବ ବୋଲି ! ତାପରେ ପ୍ରୌଢ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲା—

ଦେଖୁଛ ବାପା ! କାହାକୁ ଟାଣି ଆଣିଛୁ ?

ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା କହୁଥିଲେ ପାଖରେ ବସିଥିବା ଜଣେ ଫେସନିଆ ଯୁବକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ଚନ୍ଦନା କଥା ଶୁଣି ଅନେଇଲେ ମତେ । ଚନ୍ଦନା କହିଲା—ସୁଜନ ଗୁଏ । ମୋର B. A. କ୍ଲାସର ବନ୍ଧୁ । ବ୍ରିଲିୟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ବାପା । ଇଉନିଭରସିଟିର ଯୁଏଲ୍ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ହସିଲେ । କହିଲେ ବେଶ୍ ବେଶ୍ । ଖୁବ ଖୁସି ହେଲି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ।

—ଖାଲି ଦେଖି ନୁହେଁ ବାପା । ଭଦ୍ରଲୋକ ବୁଲିବା ପାଇଁ ପୁରୀ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଦିନ କେଇଟା ବିତିଯିବ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ଏଥର ସତରେ ଖୁସିହେଲେ ଯେମିତ । କହିଲେ— କହିବାକୁ ଅଛୁ ଆଉ ସେ କଥା । ତୋର ବନ୍ଧୁ ଯେତେବେଳେ ଆମକୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ନାଁ କ'ଣ କହୁଛ ବୁଦ୍ଧଦେବ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ଅର୍ଥାତ୍ ସେଇ ଫେସନିଆ ଯୁବକଟି ଏ କଥାରେ ଖୁସି ହେଲାଭଳି ମନେ ହେଲା ନାହିଁ । ବରଂ ବିରକ୍ତ ହେଲେ । ସେଇ ଢଙ୍ଗରେ ହସିଦେଲେ ଟିକିଏ ।

ଚନ୍ଦନା କହିଲା—କେତେ ଦିନ ହେଲା ଦେଖା ହୋଇନାହିଁ କହିଲେ ? ଅଛି ମନେ ଅଛି ଆପଣଙ୍କର, ସେଇଯୋଡ଼ି ଆମ୍ବକଣ୍ଠ ଉପରେ ବସି ଆମେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ବିତେଇ ଦେଉଥିଲେ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ହସି ଉଠିଲେ ଏଥର । କହିଲେ—ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ଲାଇଫ୍ ଅୟାଶୋଗ୍ । ତାକୁ କ'ଣ କେବେ ଭୁଲିହୁଏ ?

ଚନ୍ଦନା ଦମ୍ଭିଲା ଗଳାରେ କହିଲା, ସତେତ ବାପା ! ସବୁ-କଥା ଏଇନେ ଜଳ ଜଳ ହୋଇ ଦିଶୁଚି ଆଖିକି । କେତେ କଣ ଆମେ କରୁଥିଲୁ, ସେତେବେଳେ ଆପଣ କିନ୍ତୁ ମତେ ପହଁରା ଶିଖେଇବାକୁ କହି ଶିଖେଇ ଦେଲେନାହିଁ ।

ଯେମିତି ନଅ ବାହା ହୋଇଥିବା ବୋହୂ ସ୍ମିତ ଅଧରେ ସ୍ୱାମୀ ପାଖରେ ଛଳ କୋପ କରି ମୁହଁ ଆଡ଼ାଏ, ଠିକ ସେହିପରି ଭାବ ଚନ୍ଦନାର ।

କଣ ଜବାବ ଦେବ ତାକୁ ? ବି, ଏ, କ୍ଲାସରେ ଚନ୍ଦନାତ ଦୂର କଥା, ତାର ଗନ୍ଧ ବି ନାକରେ ବାଜନାହିଁ । ବାଜୁଥିଲେ ସେ ଦୂରରୁ । ଝିଅ ଦେଖିଲେ ଯାହାର ସାତଟା ଝିଅ ଜନମ କଲା ମୁହଁ ହେଉଥିଲା—ସେ ପୁଣି ଏଇ ଚନ୍ଦନାକୁ ନେଇ ଯାଉଥିଲା ମହାନଦୀ ଆମ୍ବକଣ୍ଠକୁ ! ପହଁରା ଶିଖେଇବା ପାଇଁ ଅଳି କରୁଥିଲା !

ଶ୍ୟାମଳି ନାଟକର କାଲ୍ ବୋବା ଶ୍ୟାମଳୀ ସାବନୀ ଯେମିତି ଚୁହିଁ ରହିଥିଲା ତାର ସ୍ୱାମୀକୁ, ଠିକ ସେମିତି ମୁଁ ଅନେଇ ରହିଲି ଚନ୍ଦନା ମୁହଁକୁ ।

କଣ ବୁଝିଲା ସେ କେଜାଣି—ଗୋଟାଏ ବେଞ୍ଚକୁ ଦେଖେଇ କହିଲା, ଆମେ ଏଇ ବେଞ୍ଚରେ ବସିଛୁ ବାପା ! ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଗଡ଼ ଗଡ଼ କରି ଟାଣି ନେଇଗଲା ମତେ ।

ଭାଗ୍ୟକୁ ଖାଲିଥିଲା ବେଞ୍ଚଟା । ସେଇଠି ବସିଲୁ ଆମେ । ଏଥର ମୋ ପାଖକୁ ଟିକିଏ ଦୂର ଛଡ଼ା ହୋଇ ବସିଲା ସେ । ଆଗ ହସ ଆଉ ନାହିଁ ସେ ମୁହଁରେ । କେମିତି ଗମ୍ଭୀର । ବର ପକ୍ଷର ଅପସନ୍ଦ ଝିଅ ପରି ଝାଉଁଳା ।

ଦଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଦୁହେଁ ଚୁପ୍‌ହୋଇ ରହିଲୁ । ତାପରେ ମୁଁ କହିଲି ପ୍ରଥମେ—

ଆପଣ ଭୁଲ୍ କରୁଛନ୍ତି ଚନ୍ଦନା ଦେବୀ ! ମୁଁ ସୁଜନ ନୁହେଁ ।

ଜାଣେ । ମୋ ଆଡ଼କୁ ନ ଅନେଇ ସେ ଜବାବ ଦେଲା ।

ଏଥର ଚମକ ନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ଏ ଝିଅ ଜାତି ସବୁକିଛି କରି ପାରନ୍ତି । ଏମିତିକି ରକେଟରେ ବସି ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହରୁ ବୁଲି ଆସି ପାରନ୍ତି । ନହେଲେ ଗୋଟାଏ ଅଚିହ୍ନା ଅଜାଣା ଝିଅ ଜାଣିଶୁଣି ମତେ ଘଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆପଣାର କରି ପକେଇଲା ? ପୁଣି ବଳ ଦିଅନ୍ତା ତା ବାପା ଆଗରେ ?

ପଗ୍ଭରିଲି, ଜାଣନ୍ତି ?

ହଁ ।

ତେବେ ଏ ଅଭିନୟ କଲେ କାହିଁକି ?

ଏଥର ଚନ୍ଦନା ଅନେଇଲା ମତେ । ଧୋବ ଫର ଫର ସ୍ଲେଟ ଆଖି ଦୋଟି ଓଦା ହୋଇ ଆସିଛି । କି ଗୃହାଣୀ ସେ ! ପାଞ୍ଚ- ପ୍ରାଣୀ କୁଟୁମ୍ବ ଯାହା ଉପରେ ଥୁଆ ସେମିତି ଗୋଟିଏ ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ବେକାର ଲୋକ ଗୃକିରୀ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇ ଯେମିତି ନିଃସହାୟ ଗୃହାଣୀ ଗୃହେଁ ତାର ମାଲିକ ପାଖରେ, ଠିକ ସେମିତି । କିଛି ସମୟ ଗୃହିଁ କହିଲା—

ସେ ସବୁ ଏଇନେ ନ ଜାଣିଲେ କଣ ହବନାହିଁ ?

ଜାଣିବାର ସମୟ ତ ଆଉ ନାହିଁ ।

ତା ମାନେ ? ଚମକି ଉଠିଲି ସେ । କହିଲି, ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ଯିବେ ଜାଣେନା, କିନ୍ତୁ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ବୁଲି ଗଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।

ନା, ବୁଲି ଯିବାପାଇଁ ମୁଁ ଆସିନାହିଁ ।

ଏଥର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରେଇଲା ଯେମିତି ସେ । କହିଲା, ମୋର କି ଜୋରଅଛି ଆପଣ ନଗଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇଯିବା ପାଇଁ ? କିନ୍ତୁ ଗଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ମାନେ ମୋର ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ଏତେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ଯେ······

କଥା ଶେଷ ନକରି ଟିଏ ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ଛାଡିଲା ସେ । କହିଲା, ପ୍ଲିଜ୍, ଯଦି କିଛି ମନେ ନ କରନ୍ତି—ଆପଣ ଦିନେ ଦି'ଦିନ ପାଇଁ ବୁଲି ଚାଲନ୍ତୁ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ । ଆଜି ଆପଣ ଯିଏ ହେଉନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ଆମ ପାଖରେ ଆପଣ ସୁଜନ ବାପୁ । ଏ କଥା ଭୁଲି ଯିବେନି ।

କିଣ କହିବ ସ୍ଥିର କରୁଛି ମନକୁ ମନ, ସେକେଣ୍ଡ ବେଲ୍ ବାଜି ଉଠିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଡାକ ପକେଇଲେ—ଚନ୍ଦା ! ସେକେଣ୍ଡ ବେଲ୍ ହେଲା । ରେଡି ହେଇଯା ଏଥର ।

ଚନ୍ଦନା ଉଠିପଡ଼ି ଅନେଇଲା ମତେ । ପୂର୍ବପରି ସେଇ ନିଃସହାୟ, ନିସମ୍ବଳ ଚାହାଣୀ । ଜାଲରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇଥିବା ହରିଣୀ ଯେମିତି ବଣକୁ ଚାହେଁ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି ଆସିଲି ଚନ୍ଦନା ପଛେ ପଛେ ।

ଗାଡ଼ି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଚନ୍ଦନା ତରବରରେ ମତେ ଉଠେଇ ଦେଲା ଗୋଟାଏ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ କମ୍ପାଟମେଣ୍ଟ ଭିତରକୁ । କହିଲା, ଆପଣ ଉଠି ପଡନ୍ତୁ ଆଗେ । ମୁଁ ଜିନିଷପତ୍ର ଉଠେଇ ଦଉଛି । ସର୍କସବାଲାଙ୍କ ମହାବଳ ବାଘ ଚାବୁକ ଦେଖି ଜନ୍ତା ଭିତରେ ପଶିବା ଭଳି ମୁଁ ପଶିଗଲି ଡବା ଭିତରକୁ ।

ଗୋଟିଏ ବେଞ୍ଚରେ ବସିଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବ ଆଉ ଚନ୍ଦନାର ବାପା । ତାଙ୍କ ମୁହାଁମୁହିଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବେଞ୍ଚରେ ବସିଲୁ ଚନ୍ଦନା ଆଉ ମୁଁ ।

ମୋର ଠିକ ଆଗକୁ ବୁଦ୍ଧଦେବ । ନାଁ ବୁଦ୍ଧଦେବ କିନ୍ତୁ ଚେହେରାରେ ଦେବ ଦେବ ,ମହାଦେବଙ୍କ ପୁଅ କାର୍ତ୍ତିକେୟ । ସତରେ ତାରିଫ କରିବାକୁ ହେବ ସେ ଚେହେରାକୁ । ନମ୍ର ସ୍ୱଭାବ । ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ଆମ ଷଣକୋପୀ ରୂପମଣୀ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ବାଘ ଛୁଆ । କଥା ବେଶ୍ ମାର୍ଜିତ ।

ତୁହାକୁ ତୁହା ତାଙ୍କ ଅଖି ଦିଠା ପଡୁଥାଏ ମୋ ଉପରେ । କାରଣେ ଅକାରଣେ । ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଦେଖିଲି—ସେ ଆଖିର ଗୁହାଣୀ ବୋମ୍ବେଇ ଭିଲ୍ୟାନ ପ୍ରାଣ ଯେମିତି ଗୁହେଁ ତାର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀତାକୁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ନ କହିବା ପାଇଁ ଗୋରୁ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ଛୁଇଁ ହଲପ କରି ଆସିଥିଲେ ବୋଧହୁଏ । କଣ୍ଠରୁ ପୁରା ପଦେ କଥା କହି ନାହାନ୍ତି ମତେ ।

ଆଖି ବୁଲେଇଲି । ଚନ୍ଦନା ବାପା ସେଦିନର ଇଂରାଜୀ ଖବର କାଗଜଟା ନେଇ ଓଲଟ ପାଲଟ କରୁଛନ୍ତି । ଏ ପଟରେ ଚନ୍ଦନା ଶୋଇପଡ଼ିଛି । ଠିକ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି କି ନା ଜାଣେନା, ତେବେ ଆଖି ମୁଦି ବସିଛି । କଅଁଳିଆ ମୁହଁଟା ରଖିଛି ଦରଫୁଟା ଚମ୍ପାଫୁଲ ପରି ହାତପାପୁଲି ଉପରେ ।

ଭଲକରି ଦେଖିଲି ଚନ୍ଦନାକୁ । ବଡ଼ଘରର ପରଶ ବାରି ହୋଇ ପଡୁଛି ତାର ସର୍ବାଙ୍ଗରେ । ରଙ୍ଗ ଚୋପା ନହେଲେ ବି ଘସା ମଜା ରେକ୍ସୋନା ସାବୁନ ବିଜ୍ଞାପନ ଭଳି । ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଓଠ ଦୋଟିରେ ମଧୁ ଅଛି କି ନାହିଁ ମାଲୁମ ପଡୁନାହିଁ । ଗଲା

ଭିତର ବଦଳ ହୋଇ ବୋଲା ଲିପ୍‌ଷ୍ଟିକର ରଙ୍ଗ ଗୃନ୍ଦବାଲି କାଳିଙ୍କ ଉପର ମନ୍ଦାରଫୁଲିଆ କରି ଦେଇଛି । ହାତ ଉପରକୁ ପୁରନ୍ତା ଗାଲଟା ଉଚ୍ଛୁଳ ପଡ଼ୁଛି ଗାଁ ବୋହୂର ନାଲି କନ୍ତାରୁ ରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବା-ପରି । ମୁଣ୍ଡରେ ମାଙ୍ଗ ନାହିଁ । ସବୁଗୁଛିକ ପଛକୁ କୁଣ୍ଡା ହୋଇଛି । ମଞ୍ଜି ପକେଇଥିବା କଦଳୀ ପତ୍ର ରଙ୍ଗ ଖଣ୍ଡେ ଫିତାରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ଯୋଡ଼ା ଲଗୁଡ଼ିଆ ଅଲମ୍ବ ବେଣୀ ଓହଳିଛି ପଛକୁ ।

ଆଉ ଦେହ ? ଉତୁରି ଯୌବନ ଯେମିତ ମୁଚୁକି ହସ ହସି ଚେତେଇ ଦେଉଛି—ମୁଁ ହସି ଜାଣେ, ରୋ ହସି ଜାଣେ ।

ଗୋଟାଏ କଥାରେ—ଏତେ ରୂପ ଏକ ଅଙ୍ଗେ ???

ନା, ଆଉ ଅନେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଅନେଇବା ପାଇଁ ବହପ କୁଲେଇଲା ନାହିଁ । ଏମିତ ଦିନେ ଅନେଇଥିଲି ପୁଷ୍ପିତାକୁ । ସେ ମାଡ଼ ଆଜି ବି ପାଶୋରି ଯାଇନାହିଁ । ସେ ଦାଗ ଆଜିବି ଗାଲରେ ଲାଗି ରହିଛି ।

ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ଷ୍ଟେସନ ବୋଧହୁଏ । ଟିକଟ ଚେକାର ଉଠିଲେ ଆମ ଡବା ଭିତରକୁ ଟିକଟ ପ୍ଲିଜ ବୋଲି ଡାକି ଡାକି ।

ନା, ଭୁଲ କହୁଛି । ଚନ୍ଦନା ଶୋଇଥିଲା । ଟିକଟ କଲେକ୍-ଟର କଥା ଶୁଣି ଧଡ଼ପଡ଼ ହେଇ ଉଠି ବସିଲା । ମତେ ଚାହିଁଲା ଥରେ । ତାପରେ ଗଉଡ଼ଘରର ନାଉବଗି ବୋହୂ ବଡ଼ଘର ବୋହୂର ବାଇଶି ଭରି ସୁନା ଗହଣା ଦେଖି ଆଖି ତରାଟିବା ପରି କହିଲା, ଏଇ ପାଃ, ଦେଖୁଛ ! ସର୍ବନାଶ ହୋଇଛି ।

ବାପା ତାର ଚମକି ଉଠିଲେ, କଣ ହେଲା ମା ?

ଚନ୍ଦନା ହସିଲା । ବୋକା ମଣିଷ ତାର ବୋକାମି ବୁଝିପାରି ହସେ । କହିଲା, ଦେଖୁଛ ବାପା ! କେତେ ଗୁଣର କାମଟା

କରି ଆସିଛି ମୁଁ ? ସୁଜନ ବାବୁଙ୍କ ସୁଟ୍‌କେଶଟା ଛାଡ଼ି ଆସିଛି କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ।

ସୁଟ୍‌କେଶ ! ଚମକି ପଡ଼ିଲି ମୁଁ । କହି ଆସୁଥିଲି, ସୁଟ୍‌କେଶ ମୋର ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନା କୁହାଇ ଦେଲାନି ମତେ । ହସରେ ଉଡ଼େଇ ଦେବ ଯେମିତି ସେ ଉବାଟାକୁ । କହିଲି—ଗଲା, ଏଇନେ କଣ କରିବେ କହନ୍ତୁତ ? ଟିକେଟଟା ଆପଣଙ୍କର ସୁଟ୍‌-କେଶରେ ରଖିଲେ ନା ? ଆଉ କଣ ଥିଲା ? ଲୁଗାପଟାତ ଥିବ । ଟଙ୍କା ପଇସା କଣ ସେଥିରେ ରଖିଥିଲ ?

କେତେ ଟଙ୍କା ଥିଲା ବାପା ? ଚନ୍ଦନା ବାପା ପଚାରିଲେ ଜଳ ଜଳ ଚାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ବୁଲି ବାହାରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ, ବେଶ କିଛି ଟଙ୍କା ଆଣିଥିବେ ସାଙ୍ଗରେ । ଚନ୍ଦନା ମତେ ଅନେଇ କହିଲା, ସବୁଗଲା ଏମିତି ଛୁଟ୍ଟାଟାରେ ?

ଯେମିତି ତା'ର ଟଙ୍କା ହଜିଛି, ସେଇ ଭଳି ।

ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଗାଳି ଦେଉଛନ୍ତି ମତେ ନା ? ମୋର ପାଇଁ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକସାନ ହେଲା ଆପଣଙ୍କର ।

ଟିକେଟ ଚେକାର ହାତଟା ବଢ଼େଇ ଅନେଇଛନ୍ତି ଚନ୍ଦନାକୁ । ମାଗୁଛନ୍ତି କି ଚନ୍ଦନାର ଚନ୍ଦନ ଗନ୍ଧରେ 'ଚେତ ଗୃହୁସି ଗୃହିଁଲ ନଶିନାଶେ' ଗାଉଛନ୍ତି, ତା ସେଇ କେବଳ ଜାଣନ୍ତି ।

ଉଠିଗଲା ଚନ୍ଦନା । ବାକ୍‌ସ ଖୋଲି ତିନିଖଣ୍ଡ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ଟିକେଟ ସାଙ୍ଗରେ କେତେଟା ଟଙ୍କା ଦେଲା । ଅମୁସି ବୋଉ ଦି' ପଇସାର ସୋରିଷ ତେଲ କିଣି ରଖୁ ରଖୁ ବୋତଲ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ମନଦୁଃଖ କରିବା ପରି କହିଲା, ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଟିକେଟ କାଟି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ହସିବ ? ନା କାନ୍ଦିବ ଚନ୍ଦନାର ମାଇପି କାଣ୍ଡ ଦେଖି ? ଭଗବାନ କୁଆଡ଼େ ନିଜେ ମୋହିନୀ ରୂପ ହୋଇଥିଲେ ଭସ୍ମାସୁରକୁ ଭସ୍ମ କରିବା ପାଇଁ । ସେତେବେଳେ ବୋଧହୁଏ ଚନ୍ଦନା ଜନ୍ମ ହୋଇ ନଥିଲା । ନହେଲେ ଭଗବାନ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ଚନ୍ଦନାକୁ ।

ଗୋଟିଏ ଭସ୍ମାସୁର କାହିଁକି. ଚନ୍ଦନା ପାଖରେଥିଲେ କୋଟିଏ ଭସ୍ମସୁରକୁ ଭସ୍ମ କରିବା ଭରସା ଅଛି ।

ପୁଣି ଯାଇ ମତେ ଛାଡ଼ି ପାରନ୍ତି ଚନ୍ଦନା । ଷ୍ଟେସନରୁ କହୁଛି ଆପଣ କହୁଥିଲେ ନା କୋଉ ହୋଟେଲରେ ରହିବା ପାଇଁ । ସବୁତ ହଟେଇଲେ ମୋର ପାଇଁ । ଏବେ ମୋତେ ହଟେଇବେ ନା କ'ଣ ?

କଥାଶୁଣି ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲିନାହିଁ । ପୁଷ୍ପିତାତ ଏମିତ ଦିନେ ମତେ ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି କରି ବାହାହେଇଥିଲା । ଭଗବାନ ମାଇପି ଜନମ ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ ପୁରୁଷଙ୍କ ଉପରେ ହାକିମି ଚଳେଇବା ପାଇଁ ।

ଚନ୍ଦନା ତା କଥାକୁ ଆହୁରି ସହଜ କଲା । କହିଲା, ଆମର ନିଜ ଘର ଅଛି ଏଠି । ଆପଣଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ରଖିବାଭଳି ଡ ବନ୍ଧନ ନାହିଁ କିଛି । ଯେତେଦିନ ରହିବେ ଆମର ଘରେ ରହନ୍ତୁ । ବେଖାତର କେହି କରିବେ ନାହିଁ ।

ଚନ୍ଦନା ବାପା ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ହଁ ଭରିଲେ । କହିଲେ— ବଗୁଲି ଭୋ' ପାଇଁ କି ନାକେ ହାଲଟା ନ ହେଲା । ଏଇନେ ଛାଡ଼ିଦେବା କେମିତ ଏକା ?

କଅଣ କରିବି ? କେମିତ ନା କରିଦେବି ମୁହେଁ ମୁହେଁ ? ଥରେ ଅକଲସଲାମି ପାଇଛି ପୁଷ୍ପିତାଠୁଁ । ଆଜି ଯଦି ଅଉଥରେ ଅକଲସଲାମି ନିଏ ଚନ୍ଦନା ପାଖରୁ, ମନ୍ଦ କଅଣ ହବ ? ବରଂ

ଅଭିଜ୍ଞତା ବଢିବ । ଆଉ ଜନମ ବେଳକୁ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ହାତ ଯୋଡ଼ି ଅଳି କରିବା ପାଇଁ ହବନାହିଁ ମୋତେ ପୁରୁଷ ଜନମ ଦିଅ ବୋଲି । ନାରୀ ଜନମ ଦିଅବୋଲି ଅଧିଆ ପଡ଼ିବା ବୁଝି ହିଶିବ ।

ଅଜିକି ଆଠଦିନ ବିତି ଗଲାଣି ଅମର ପୁରୀ ଅସିବାରେ । ଆଠ ଦିନରେ ଅଠଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ହାତ ଛଡ଼ା କରିନାହିଁ ମୋତେ ଚନ୍ଦନା । ମୋର ପାଖରେ ଖାଇବା, ମତେ ନେଇ ବଜାର ବୁଲିବା, ଠାକୁର ଦେଖିବା ଠାରୁ, ମୋର ପାଖରେ ବସିବା ହସିବା ଗପ କରିବାଯାଏ ।

କେବଳ ମୋ ପାଖରେ ଶୁଏନାହିଁ, ଏଇ ଯାହା । ସେ ମୋ ପାଖରେ ଶୋଇଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ଆପତ୍ତି ଉଠିଥାନ୍ତା ତା ବାପା ପାଖରୁ । ହୁଏତ ନା, ଠିକ ଜାଣେନା । ମୋ ପାଖରେ ନଶୋଇଲେ କଣ ହେଲା, ମୋର ଶୋଇବା ଘରକୁ ଲାଗି ଗୋଟାଏ ଘରେ ସେ ଶୁଏ, ହାତ ପାହାନ୍ତାରେ ବାଡି ରଖିବା ପରି ।

ଟ୍ଟୋଟା ମଣିଷ ବାଡି ଛାଡ଼ିଲେ ଯେଉଁ ଦଶା ଲଭେ, ମତେ ଛାଡ଼ିଲେ ହୁଏତ ଚନ୍ଦନାର ସେଇ ଦଶା ହବ ।

ମୋ ପାଇଁ ସାଢ଼େ ସାତଟଙ୍କିଆ ଗଜର ପ୍ୟାଣ୍ଟ କିଣି ଅଣିଛୁ ନିଜ ପସନ୍ଦରେ । ଫ୍ଲେକ୍ସ କମ୍ପାନୀର ବତିଶିଟଙ୍କିଆ ଯୋତା କିଣି ଦେଇଛୁ । ନିକିନାକି ଅହୁରି କେତେ କଅଣ ।

ପ୍ରତିବାଦ କରୁଛୁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିବାଦରେ ପାଉଛୁ ନାଲି ଗୋଲା-ପର ମୁରୁକି ହସ ।

ସେଦିନ କିଏ ତାର ଜଣେ ବାନ୍ଧବୀ ଅସି ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଡାକିନେଲେ । ଯିବା ବାଟରେ ମୋ ପାଖକୁ ଅସିଲା ଚନ୍ଦନା, କହିଲା—ମୁଁ ଯାଉଛୁ, ଘଣ୍ଟାଏ ଭିତରେ ଫେରି ଅସିବ । କୁଆଡ଼େ

ବାହାରବେଳ ଯେମିତ । ମୁଁ ଅସିଲେ ସମୁଦ୍ରକୁ ଯିବା । ତାପରେ ଗୁରଆଡ଼େ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ପକେଇ କାନରେ କହିଲା ପର କହିଲା, ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ହୁସିଆର ଥିବେ । ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯେମିତ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ନ କରନ୍ତି ।

କାହିଁକି ମତେ ପାଖଛଡ଼ା କରୁନାହିଁ ଚନ୍ଦନା, ଏତେବେଳେ ତାର ଗୋଟାଏ ଖିଅ ପାଇଲି । ହୁଏତ ବୁଦ୍ଧଦେବ ତା ଜୀବନରେ ଶନି ମହାଦଶା ହୋଇ ଆସି ବସିଛି । ନହେଲେ ବୋଧହୁଏ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ସେ ଘୃଣା କରେ ।

ପଚାରିଲି—କାହିଁକି ?

ଚୌକୀରେ ବସା କଷ୍ଟମୀ ତା'ପାଖରେ କାମଥିବା କୌଣସି ଲୋକକୁ ଦୂରରୁ ଦେଖି ଯେମିତ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଯାଏ, ସେମିତ ହୋଇଗଲା ଚନ୍ଦନା । କହିଲା, ବେଳ ଆସିଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ସବୁ କହିବ । ଏଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଛାଡୁନାହିଁ । ପ୍ଲିଜ, ଖୁବ ହୁସିଆର ଥିବେ ।

ଚନ୍ଦନା ବାହାରିଯିବା ପରେ ମନେହେଲା ଯେମିତ ମୁଁ ଏକା । ମୋର ବୋଲି କହିବାକୁ କିଛି ନାହିଁ । ବସି ବସି ଭାବୁଛି— ଚନ୍ଦନା କଥା । କିଏ ସେ, କଣ ତାର ପରିଚୟ, କିଛି ଜାଣେନା । ଅଥଚ ମୋ ମନ ଭିତରେ ଅଲିଭା ଦାଗଟାଏ କାଟିଦେଇଛି ସେ । ସେ ଦାଗ ଏ ଜୀବଦଶାରେ ଲିଭିବ ନାହିଁ ।

କାହିଁକି ? ନିଜକୁ ନିଜେ ପ୍ରଶ୍ନକରେ । କିଛି ଉତ୍ତର ପାଏନାହିଁ ।

ଆଖିରେ ଯାହା ପଡ଼େ, ବୁଦ୍ଧଦେବ ତାର ବହୁ ଆଗର ଚିହ୍ନା, ଅଥଚ ତାକୁ ଦୂରେଇ ରଖି ମୋ ପର ଜଣେ ଅଚିହ୍ନା ଅଜଣା ଲୋକକୁ ଆପଣାର କରୁଛି, କାହିଁକି ? (ଅଲେକ୍ଜାଣ୍ଡ୍ରା ଫର୍ମୁଲା

ତୁଣ୍ଡ଼ ଅଙ୍କ କଷିବା ପର ହେଉଛି ମୁଁ)। ଏତକି ବେଳେ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପାରିଲି ମୋ ଘର ଦୁଆର ମୁହଁରୁ—

ଆସିପାରେ କି ?

ଚମକି ପଡ଼ିଲି। ସେ ଚମକ ଏମିତି ଯେ କଂସ ତାର ଅଷ୍ଟମ ଭଣଜା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମ ଶୁଣି-ବି ଏ ଚମକା ଚମକି ନଥିବ।

ମୋ ଡାକିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ପଶି ଆସିଲେ ଭିତରକୁ। ବସୁ ବସୁ କହିଲେ, ବାଃ, ଚକଚକାର ରୁମ୍‌ଟି ପାଇଛନ୍ତି ତ ! ସମୁଦ୍ର ହାଉଆ ସବୁବେଳେ, ତାପରେ ଘର ଗୃହପଠ ଆଖି ବୁଲେଇଆଣି କହିଲେ, ଆଜି କେଇଦିନ ଅଛନ୍ତି ଏଠି ? ଘରୁ ଟଙ୍କା ଆସିବାଯାଏ ବୋଧହୁଏ।

କଣ କହି ଉତ୍ତର ଦେବି ବୋଲି ଭାବୁଛି, ଭଦ୍ରଲୋକ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲେ, ଚନ୍ଦନା କହୁଥିଲା—ଆପଣ ଆସିବାଦିନ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରିଛନ୍ତି, ଅଥଚ ଏ ଯାଏ ଟଙ୍କା ଆସିଲା ନାହିଁ। ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ହୁଏତ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ପଡ଼ି ରହିଛି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ। ଆଜି କାଲି ଯାହା ହେଉଛି—

ମୋ ଠାରୁ ଉତ୍ତର ପାଇବା ଆଶାରେ ଅନେଇ ରହିଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବ। କିଛି ଉତ୍ତର ନପାଇ କହିଲେ, କିଛି ଭାବିବେ ନାହିଁ। ଯଦି କିଛି ମନେ ନକରନ୍ତି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେଉଛି। ଆପଣ ଗୁଲି ଯାଉନ୍ତୁ, ମତେ କଟକରେ ଦେଇଦେବେ।

ପକେଟରୁ ମନିବ୍ୟାଗଟା ଖୋଲି ଟଙ୍କା ବାହାର କରୁ କରୁ ପଗ୍ଭରିଲେ, କେତେଟଙ୍କା ହେଲେ ଚଳିବ ? କହେ ?

ମୁଁ କିଛି ନକହିଲେ ଅଭଦ୍ର ବୋଲି କହିବେ ଭଦ୍ରଲୋକ। ଦମ୍ଭଧରି କହିଲି, କ୍ଷମା କରିବେ, ଟଙ୍କାର ଦରକାର ନାହିଁ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ ବୁଦ୍ଧୁ ପାଲଟିଗଲେ ଯେମିତି ଦଣ୍ଡକ ପାଇଁ । ଟଙ୍କା ଗୁଡ଼ାକୁ ମାସେ ଆଗରୁ ପୁରୁଣା ଖବର କାଗଜ ଗୁଡ଼େଇଲା ପରି ଭଲ୍ଲୁ ବଲ୍ଲୁ କହିଲେ—

ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି, ଆପଣ ଟଙ୍କା ନେବେନାହିଁ ।

କେମିତି ଜାଣିଲେ ?

ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି । ଆପଣ ଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ କେମିତି ଯିବାକୁ ଚାହିଁବେ କହନ୍ତୁ ? ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପରି ହୋଇଥିଲେ ବି ଯିବାକୁ ଚାହିଁ ନଥା'ନ୍ତି ।

ସାବାସ ରେ ! ଘୁଷି ଭିତରେ କଙ୍କଡ଼ାବିଛା କାମୁଡ଼ିଲା ଯେମିତି । ଘର ବୋହୂ ଅଭିସାରିକା ହୋଇ ରାତି ଅଧରେ ଘରୁ ବାହାରି ଫେରିଲାବେଳେ ଯେମିତି ହୁଏ । ଏ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିଲା ନା କଣ ? କଥାକୁ ବାରେଇ ଦେବା ଆଳରେ କହିଲି—

ନା, ସେକଥା ନୁହେଁ । ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ମୁଁ ନେବି କାହିଁକି ?

ଚନ୍ଦନାର ଟଙ୍କା ନେଉଛନ୍ତି କେମିତି ?

ସେ ମୋର ବନ୍ଧୁ, ଚିହ୍ନା, ଆପଣ ତ ତା' ନୁହନ୍ତି ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ହସିଲେ । (ବେଦୀ ଉପରେ ବର ଯେମିତି ହସେ ହାତଗଣ୍ଠି ପଡ଼ିବାବେଳେ ବେସରମୀ କଳାଆର ପିମ୍ପୁଡ଼ି କାମୁଡ଼ା ଚିମୁଟା ଖାଇ) ଯେମିତି ସେଇ ହସ ଭିତରେ କହେ—ହଉ, ହେଲା । ମଧୁଶଯ୍ୟା ଦିନ ରାତିକ ସୁଧା' ସରମାନା ମେଣ୍ଟେଇ ନେବି ଯେ— ।

କହିଲେ, ଆପଣ ଚନ୍ଦନାର ବନ୍ଧୁ ନୁହନ୍ତି ।

ଦୌଡ଼ିବି କି ଘର ଛାଡ଼ି ? ଯେମିତି ଲୋକ ଦୌଡ଼େ ପୁଲିସକୁ ଦେଖି । ଇସ୍କୁଲ ପିଲାଏ ବନ୍‌ସୀ କଣ୍ଟା ଛାଡ଼ି ଦୌଡ଼ନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରମଣୀ

ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖ; ବାକି ଦୌଡ଼ିବ କମିତ ? ଅଶ୍ୱ ଅଗରେ ପଶ୍ଚ ମାଷ୍ଟର ରୂପରେ ବୁଦ୍ଧଦେବ ।

—କହିଲି ବରଡ଼ା ପତର ଥଣ୍ଡା ଗଲାରେ—କିଏ କହିଲା ?

ଜାଣେ—ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ ଷ୍ଟେସନରେ ଦେଖିଛି । ଚନ୍ଦନା ବି ଦେଖିଛି । ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ଆପଣଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିନାହିଁ ସେ । ଅପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଛି । ଥରେ ନୁହେଁ କେତେଥର । ତା'ପରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ନଥିଲା, ସୁଟ୍‌କେଶ ବି ନୁହେଁ । ଏ ସବୁ ଭଲ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ମୁଁ ।

ଉଠଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ । କହିଲେ—ମୁଁ ଜାଣେ ସବୁ । କିନ୍ତୁ କହିବି ନାହିଁ, ମୁଁ କହିଲେ ମିଷ୍ଟର ଦାସ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ । ଅପଣଙ୍କୁ କେବଳ ଏତିକି ଅନୁରୋଧ କରିପାରେ । ଅପଣ ଯାହା ଚାହାନ୍ତି ମୁଁ ଦବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । କେବଳ ମୋ ବାଟରୁ ଅପଣ ବାହାରି ଯାଉନ୍ତୁ । ଲାଭ କିଛି ପାଇବେ ନାହିଁ । —ମାନେ ?

ଭଦ୍ରଲୋକ ଉଧାର ଚାହିଁଥିବା ଲୋକ ଉଧାର ନପାଇ ମନ ଉଣା କଲା ପରି ଛୁଡ଼ା ହୋଇଗଲେ । କହିଲେ—ଅପଣଙ୍କୁ ସବୁ କଥା ଖୋଲି ନ କହିଲେ ବୁଝିବେ ନାହିଁ । ଏଇ କେଇଦିନ ଅପଣଙ୍କୁ ଦେଖୁଛି । ମନେ ହେଉଛି ଭଦ୍ରଲୋକ । ହୁଏତ ମୋ କଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିବେ । ଅତଏବ ଅପଣଙ୍କୁ ଲୁଚେଇ ଲାଭ ହେବନାହିଁ ମୋର ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ କହିଲେ ତାଙ୍କ କଥା । ଧନୀ ଘରର ପୁଅ । ସଦ୍ୟ M. A. ପାଶ୍‌କରି ବିଲାତ ଯିବାପାଇଁ ତଦବିର କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯିବା ଅଗରୁ ସେ ଚାହାନ୍ତି ଚନ୍ଦନାର ମତଟା ବୁଝିବା ପାଇଁ । ଚନ୍ଦନାକୁ ପିଲା ବେଳରୁ ଦେଖି ଅସିଛନ୍ତି । ଦେଖି ଅସିଛନ୍ତି

କହିଲେ ଠିକ୍ ହବ ନାହିଁ, ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଖେଳିଛନ୍ତି, ବୁଲିଛନ୍ତି, ପଢ଼ିଛନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦନା ବାପାଙ୍କ ମନ ବି ପାଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନା ମନ ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ଅଜସ୍ର ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ଚନ୍ଦନା । ତାଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଲୋଭ ନାହିଁ । କେବଳ ଚନ୍ଦନା ଉପରେ ।

କାନଡେରି କଥା ଗୁଡିକ ଶୁଣିଲି ମୁଁ । ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ଦୁଃଖ କେତେ ଅଟକଳ କରିନେଲି । ଆହାହା ! କେତେ ସ୍ନେହ, କେତେ ପ୍ରୀତି ଭରି ରହିଛି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଚନ୍ଦନା ପାଇଁ । ଚନ୍ଦନା ମନ ଭିତରେ ଯୁଆଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଅଛି । ସେ କେବଳ ଖରା ଦିନିଆ ଉନାଟକାଟିଆ ଶାଳିଜଙ୍ଘ ଦେହାର ଧୂ ଧୂ ଖରା ଆଉ ଶୁଖିଲା ମାଟି ।

କହିଲି—ମୁଁ ଚାଲିଗଲେ କ'ଣ ଆପଣ ଚନ୍ଦନା ମନ ପାଇବେ ?

ଭାବିଲେ ସେ କିଛିକ୍ଷଣ । କହିଲେ—ଜାଣେନା, ପାଇବି କି ନାଁ । ମିଃ ଦାସ କହୁଛନ୍ତି—ତମେ କିଛି ଭାବନା କରନା ବୁଦ୍ଧଦେବ । ବିଲାତରୁ ଫେରିଆସ । ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଥରେ ନିରୋଳାରେ ଚନ୍ଦନାକୁ ପଚାରିବି, ସେଇଥିପାଇଁ ନେଇ ଆସିଛି ଏମାନଙ୍କୁ ପୁରୀ । କଟକରେ ନିରୋଳା ପାଇଲି ନାହିଁ, ଭାବିଥିଲି ପୁରୀ ଆସି ଏକୁଟିଆ ପାଇବି ବୋଲି କିନ୍ତୁ—

ସାତ ମାଇଲର ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ଛାଡ଼ିଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବ । କଥା ସେ ଶେଷ କଲେନାହିଁ । ମନକୁ ମନ ମୁଁ ପୁରଣି କଲି—କୋଉଠି ଥିଲୁ ତୁ ସୁଜନଷଏ ଚଣ୍ଡାଳ । ଉଡିଆସି ଗାଦ ମାଡ଼ି ବସିଲୁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଦୁଃଖପାଇଁ ସତରେ ଦୁଃଖ ପାଇଲି ମୁଁ । କାରଣ ମୁଁ ଭୁକ୍ତଭୋଗୀ କିନା । ପୁଷ୍ପିତାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ କି ହୋହଲା କୁକୁର ହୋଇ ନଥିଲି ମୁଁ । କହିଲି—ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ?

ାଦ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ତା'ହେଲେ ମୋ ଉପରେ ଭରସା ରଖନ୍ତୁ ।
ହୁଏତ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଚନ୍ଦନା ଆପଣଙ୍କୁ କଥା ଦେବ ।

ନୂଆହାଣ୍ଡି କିଣିବାବେଳେ ମାଇପେ ଯେମିତ ତାଳରୁ ଠଳପା ପାଏଁ ଦେଖନ୍ତି ଠିକ୍ ସେମିତ ଅନେଇଲେ ମତେ ବୁଦ୍ଧଦେବବାବୁ କହିଦେଲ—ଅପଣଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି । ସେ ବିଶ୍ୱାସର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ନକରନ୍ତୁ ଯେମିତ ।

ଆଉ କ'ଣ କହି ଆସୁଥିଲେ ବୋଧହୁଏ । ହଠାତ୍ ଥମିଯାଇ ବାହାରି ଗଲେ ଘରୁ । ନିବଂଳୁଅ ମଣିଷ ଯୋଉ ଭରସା ରଖେ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ସେଇ ଭରସା ସେ ମୋ ଉପରେ ରଖିଗଲେ ଯେମିତ ।

କଅଣ କରିବ ? କେମିତ ମନ ବୁଝିବ ଚନ୍ଦନାର ? ଚନ୍ଦନା ଯାଉ ଜାତର ମଣିଷ ସେଇ ଜାତର ପୁଷ୍ପିତା । ପୁଷ୍ପିତାକୁ ହାତରେ ପାଇଲି । ହେଲେ ତା ମନକୁ ଛୁଇଁ ପାରିଲି ନାହିଁ । ପ୍ରେତ ହେଲେ ଦ'ଦନର ଦେଖା ।

ଗୃହଟା ବାଜିବା ଅଗରୁ ଚନ୍ଦନାର ବିମଗାର ଦେଇଁ ବାହାରି ପଡିଲି ସମୁଦ୍ରକୂଳ ଅଡ଼େ ।

ଅସଂଖ୍ୟ ନରନାରୀ, ବିଶେଷତଃ ଦରଫୁଟା ଯୌବନ ଯେଉଁ-ମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଦୁଆରେ ଡାକ ମାରିଲାଣି ସେଇମାନେ ବେଶୀ । ସ୍ପୃହୁଏ ମନରେ । ଏମାନେ ହୁଏତ ଅଜ ବିଇଜ ଯାକର ଅନନ୍ଦକୁ ଗୋଟେଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଅଣ୍ଟିରେ ପୁରେଇଛନ୍ତି । ବୁଝିପାରି ନାହାନ୍ତି ଅନନ୍ଦ ନୁହେଁ । ନିଆଁ, ଦିନେ ଅଗ୍ନିଫୁଟି ପଦାକୁ ବାହାରିବ । ସେତେବେଳେ ଯାଇଁ ଟେର ପାଇବେ ତାର ରଡ଼ କେତେ ।

ଠାଏ ବସିଲି ବାଲି ଉପରେ । ପୁଷ୍ପିତା ଅଜ ଯଦି ପାଖରେ ଥାନ୍ତା— । ଆଗରେ ଆଖି ପାଉନାହିଁ ନୀଳ ସମୁଦ୍ର । ତା

କୂଳରେ ଅପେକ୍ଷେ ଦୁହେଁ । ପୁଷ୍ପିତା ଆଉ ମୁଁ । ସମୁଦ୍ର ଯେମିତି ହସି ହସି ଲେଟି ଯାଉଛି ଏଇ ବାଲି ଉପରେ, ଠିକ୍ ସେମିତି ପୁଷ୍ପିତା ଲେଟି ପଡୁଥାନ୍ତା ମୋ ଉପରେ । ଗୁର ପଇସାର ଭଜା ଚିନାବାଦମ କିଣି ଗୋଟାକୁ ଗୋଟା ତା' ପାଟିରେ ଦେଉଥାନ୍ତି ମୁଁ ।

ସେ ଆଶା ଆଉ ନାହିଁ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀ ପଙ୍ଗୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବରୁଣ ରାଜାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରା କଲେଣି ।

ନା । ମନ ମାନୁନାହିଁ ବସିବାକୁ । ସବୁବେଳେ ପୁଷ୍ପିତା ଆସି ନାଚୁଛି ଆଖି ଆଗରେ । କେତେବେଳେ ରଣ ଚଣ୍ଡୀ, କେତେବେଳେ ରତିରାଣୀ ।

ଉଠିବ ଉଠିବ ହେଉଛି ପଛରୁ କିଏ ଡାକିଲା ମୋ ନା ଧରି । ମାଇପି ଗଲା ।—ଅରେ ! ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ନାଁ ?

ପଛକୁ ଅନେଇ କାବା ହୋଇଗଲି । ଏ କିଏ ରୁମେଲା ! ମଣିଷ ମନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସେ । ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ରୂଲି ଚଲଣି ହାବ ଭାବ, ବେଶ ପୋଷାକରେ ଯେ ଏମିତି ଅକାଶ ପାତାଳ 'ଅଦଳ ବଦଳ ହୁଏ, ସେ କଥା ରୁମେଲାକୁ ନ ଦେଖିଲେ ପରତେ ଯିବା ମୁସ୍କିଲ୍ ।

ଏଇ ରୁମେଲା । ଯାହାକୁ କଲେଜ ପଢ଼ା ଦିନରୁ ଦେଖି ଆସୁଛି । ଭଗବାନଙ୍କର କୋପ ପଡିଥିଲା ବୋଧହୁଏ ତାକୁ ଗଢି ଥିଲାବେଳେ । ସେଇଥିପାଇଁ ରୂପରେ ଟିକିଏ ନିରସ ପଡ଼ି ଯାଇ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରସ ବୋଧ ଦେଇଥିଲେ ଭଗବାନ । ଦେଇଥିଲେ ମାନେ ସ୍ୱଇଜ ଯାକର ରସଜ୍ଞାନ ସାଇତି ଦେଇଥିଲେ ତାର ମନ ମୁଣିରେ । ତାରପାଇଁ ରୂପ ଯୋଡ଼ାଇବା ଲାଗି ରୂପାକୁ ଆବୋରି ବସିଥିଲା । କଟକ ସହରର ସବୁଠାରୁ ଦାମୀ ଜିନିଷରେ ଦାମ

ଥିଲି ତାର । ଲଟେଷ୍ଟ ଡିଜାଇନ କ'ଣ ଗୁମେଲ୍ଲି ତାର ମଡେଲ କହିଲେ ମିଛ କହିବ ନାହିଁ । ତା ହସ, କଥା, ଗୁହାଁଣୀ, ବେଶ ପୋଷାକ ଏମିତକି ଚାଲରୁ ଚଳିପା ଯାଏ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଲିଭର କମ୍ପାନୀର ଆଖି ରୁଚିଆ ଲେକ ଭୁଲାଣି ଖବର କାଗଜ ବିଜ୍ଞାପନ ।

ସେଇ ଗୁମେଲି ଏଇନେ ଗୋଟିପଣେ ମୋ ଆଗରେ । ହାତ ବଢେଇଲେ ପାଉଛି । ତଥାପି ଚିହ୍ନି ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହିଁ । ମନ କହୁଛି—

ଚିହ୍ନି ଆଗୋ ଚିହ୍ନି—
ରୂପବତୀ ରାଣୀ !
ତମେପରା ସେହି ଚିହ୍ନା ମାୟାବିନୀ ।

ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ? ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ବାଁ ପଟକୁ ଭାଙ୍ଗି ତା ଡାଗର ଆଖି ଦି'ଟାକୁ ବଙ୍କେଇ ଦାନ୍ତଫୁଟା ହସରେ ପଚାରିଲା ମତେ ଗୁମେଲ୍ଲି ।

କହିଲି—ଆପଣଙ୍କ ଜାତକୁ ଚିହ୍ନିବା ପରା ଇସ୍କୁଲ ମାଷ୍ଟର-ଠାରୁ ଘଣ୍ଟା ପିଟା ଲୁହାରେ ପିଟା ଖାଇଛି । ଦୋଷଟା ପାଶୋର ଯାଏ ବାକୀ ମାଡ଼ଟା ଚିରଦିନ ମନେ ରହେ ।

ଗୁମେଲ୍ଲି ଆସି ବସିଲା ମୋର ଆଗରେ । ମୁହାଁମୁହିଁ । ଝୋଣ୍ଟା ଗଛରେ ଫୁଲ ଫୁଟିବା ପରି ସଜଫୁଟା ଯୌବନ ତା'ର ଲହ ଝଲୁଛି । ଫୁଲକୁ ସୁନ୍ଦର କରେ ଡାଳ ପତ୍ରର କୁଆଁ । ଯୌବନକୁ ଫୁଟାଏ ବେଶ ପୋଷାକ । ଗୁମେଲ୍ଲିର ବେଶ ଅଛି, ପୋଷାକ ଅଛି, ବାକି ସେ ଯେମିତି ରାଜ ଦୁଲାଲୀ ସୀତାଙ୍କର ବନବାସ ବେଶ ଛନ୍ଦୁରୁଣା ମୋଟା ଶାଢ଼ୀ ସାଙ୍ଗକୁ ସାଢ଼େ ବାରଣା ଗଜ ଧଳା କନାର ଜାମା । ବାଳ ଗୁଡ଼ାକ ନୁଖୁରା ଫୁରୁ ଫୁରୁ । ଯେମିତି ଆମ ଚମ୍ପୀ ଅପା ଦିନ ତମାମ ପାଞ୍ଚ ମାଣିଆ ବିଲରେ ଗାଈ ଜଗି ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ ଫେରେ ।

ଗୃହେମଲ ବୋଧହୁଏ କ'ଣ କହିବାକୁ ବସିଛୁ, କିନ୍ତୁ କହି
ପାରୁନାହିଁ । ଗୃହିଁଛୁ ସମୁଦ୍ରକୁ—ଯେତେବାଟ ଅଖି ପାଏ
ହୁଏତ ଭାବୁଛୁ ତା'ର ଅପଣାର ଆଗମୀ ଦିନ କଥା । ସମୁଦ୍ରପ
କୂଳ ପଡୁନାହିଁ ଅଖିରେ ।

ପଗୁରିଲ—ଏ ବେଶ ନେଇଛନ୍ତି କାହିଁକି ଅପଣ ? ମନ
ଭାଙ୍ଗିଛି ନା ମନ ମାଣିଛି ?

ହସିଲ ସେ । ନିଜକୁ ନିଜେ ଚୃହିଁଲ । କହିଲ—କ'
ମନେ କରୁଛନ୍ତି ? ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ପାଇଁ ସଂସାର ଛଡ଼ା ହୋଇଛୁ
ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି ? କହିଲ—ନାଁ । ସଂସାର ଛଡ଼ା ଯେ କରଏ—
ସେହି ଏକା ରହେ ସଂସାରରେ ।

ମାନେ ? ଚମକିଲ ପରି ହେଲ ସେ । ଅପଣ କ'ଣ ମନେ
କରୁଛନ୍ତି—ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସଂସାର ଛଡ଼ା କରେଇଛି ? ଅପଣଙ୍କୁ ସେଇ
କଥା କହିଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ ?

ମଣିଷ ଅପଣାର ବୋଲି ଯାହାକୁ ଭାବେ, ତା'ଠାରୁ ଆଘାତ
ପାଇଲେ ଯେମିତି ହୁଏ, ଠିକ ସେମିତି ମଉଳି ପଡ଼ିଲ ସେ ।
କହିଲ—ନକହିବେ କାହିଁକି ? ପୁରୁଷ ଜାତିଙ୍କର ଖୋଳ
ବଦଳିବା ଅଲପ କଥା ନୁହେଁ ।

ଉଠିଲ ସେ । ପଗୁରିଲ—ତା'ହେଲେ ଏସବୁ କ'ଣ ମିଛ ?
ଯିବାପାଇଁ ଉଠେଇବା ପାଦ ତା'ର ଥମିଗଲ । କ'ଣ ମନେ ମନେ
ଠିକ କଲ କେଜାଣି, କହିଲ—ନାଁ । ସେଇ ଧାରଣା ନେଇ ରହନ୍ତୁ
ସେ । ଅପଣ ବି' । କି ଲଭ ଅଛି ଅଉ ଭୁଲ ଭାଙ୍ଗି । ହାତ ଗୁ
କହୁଣିକୁ ବୋହି ଗଲଣି । ଯାଉ ।

କହିସାରି ହସି ଉଠିଲ । ପୁଣି ଫେରି ଅସି ବସିଲ ମେ
ପାଖରେ । ସମୁଦ୍ର ଅଡ଼େ ଅନେଇ ରହିଲ ଘଡ଼ିଏ । ସତ କଥ

ପଚ୍ଚାରିବା ପାଇଁ ଭାବିଲି ମୁଁ । କିନ୍ତୁ ପରକ୍ଷଣରେ ମନେହେଲା ଏମାନେ ହେଲେ ପି, ସି, ସରକାର ଦଳର । କ୍ରୁଦ୍ଧକ ବଳରେ ଘଡ଼ିକ ଭିତରେ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଅମ୍ଭଡ଼ା କରି ଦେଖେଇ ଦେବେ । କି ଲାଭ ପଚ୍ଚାରି ।

ପଚ୍ଚାରିବାକୁ ହେଲାନି ହଁ । ସେଇ ନିଜେ କହିଲା—ଦେଖା ହୋଇଛି ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ?

ଏଇଠି ଅଛି ନା କ'ଣ ?

ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ହଁ ଭରିଲା । ପେଟ ଭିତରୁ ଝଲକାଏ ତତଲା ନିଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଲା ନାକବାଟେ । ବାଲି ଉପରେ ଘର କାଠି କାଠି କହିଲା—ପଥର ଘର ବାନ୍ଧିବାକୁ କେତେ ଆଶା କରିଥିଲି ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ, ହେଲେ ଭଗବାନ ତାକୁ ବାଲିଘର ଗଢ଼େଇ ଦେଲେ । ନିଜ ହାତରେ ନିଜେ ପୋଛି ଦେଲି । କହୁ କହୁ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ବାଲିଘର ଜାଗାଟାକୁ ଲିଭେଇ ଦେଲା ।

ବେଶୀ କିଛି କଥା ସେଦିନ ହେଇନାହିଁ । ସେ କହି ପାରି ନାହିଁ । ମୁଁ ବି ପଚ୍ଚାରି ପାରିନାହିଁ ।

ପଚ୍ଚାରି ପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ବୋଧହୁଏ ସେ କଥା ଗୁଡ଼ାକ ପୁରୁଣା ଗୁଣ୍ଡଳ ଭାତ ପରି ଫୁଟିଲା ମନ ଭିତରେ । ଘଡ଼ିକ ଘଡ଼ି ଅନମନା ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ।

ବସାକୁ ଫେରି ଦେଖିଲି ଏଯାଏ ଚନ୍ଦନା ବାହୁଡ଼ି ନାହିଁ । ଏକା ଏକା ଶୋଇ ଶୋଇ ନିରେଖି ପରଖି ଦେଖିଲି । ଗୁମେଲା ଆଉ ବିନୋଦ ଦାସ ମୁହଁରୁ ଶୁଣା କଥାକୁ କଷଟି ପଥରରେ କଷା କଲି । ହେଲେ ସୁନା କିଏ ଭେଲ କିଏ ଠଉରି କରି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଅତି ଦୁଃଖରେ ମଣିଷ ସଂସାର ଛାଡ଼େ । ସେମିତି ଗୋଟାଏ

ଖାଇଣି ପଲଅ ଦୁଃଖ ନ ପାଇଥିଲେ ବିନୋଦ ଦାସ ପରି ପଥର ଛାତିବାଲା ମଣିଷ ସଅଳ କରି ଅତି ମଣିଷ ହେବାକୁ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

ଅଭି ଗୁମେଲ୍ଲୀ । ଗୁମେଲ୍ଲୀର ଭୀରୁ ଆଖି, ବ୍ୟଥାଭରା କଥା କେତେଇ ଦଉଚି ଦୋଷୀ ସେ ନୁହେଁ । ଦୋଷୀ ବିନୋଦ ଦାସ ।

ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଭାବିବାକୁ ଯାଇ ଅନ୍ଧାର ଖୋଲିଅ ବାଟେ ବୁଲିଲି ଥରକୁ ଥର । କାଗଜ କଲମ ଧରି ବସିଲି । ନାଟକ ଲେଖା ହାତ ମନକୁ ବଦଳେଇ ନବ ପରା ?

କିନ୍ତୁ ଲେଖି ପାରିବା ଭଳି ଜୋର କାହିଁ ମନରେ ? ଗୋଟେ ଦି’ଟା ସିନ ଲେଖି ଅଡେ଼ଇ ଦେଲି ଝାଟ କରିକୁ । ଅଗରେ ଅସି ନାଟକ ଭେଜୁଛନ୍ତି, ଚାମେଲ୍ଲୀ ଅଭି ପୁଷ୍ପିତା ।

ନୁହେଁ ଏକ । ଗୁମେଲ୍ଲୀ ବିନୋଦ ଦାସକୁ ବଣିକୁ ପଠେଇବା ଫିକର କରିଥିଲା । ଭାଗ୍ୟବଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି ବିନୋଦ ଦାସ । ହେଲେ ପୁଷ୍ପିତା ମୋ ପାଇଁ ଯୋଉଁ ସଡ଼କ ତିଆରି କରି ଦେଇଛନ୍ତି, ତା’ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ପାରିନି କି ଚାଲି ପାରିନି ।

ଠିକଣାଟା ବାହାର କରି ପଢ଼ିଲି । ଗୁମେଲ୍ଲୀର ଠିକଣା । ଦୟାପରବଶ ହୋଇ ଅଧମ ହାତରେ ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ଗଲା-ବେଳେ । ମନ ହେଲା ଯିବି କି ? ଯାଇଁ ବିନୋଦ ଦାସର ଖବର ନେବି । ଠିକଣା ତା’ର ପାଉଁର ପାରିବି ।

ସଞ୍ଜ ପହର ଗଡ଼ି ଗଲାଣି । ଗୁମେଲ୍ଲୀ ଦେଇଥିବା ଠିକଣାରେ ଯାଇ ଦରଜା ବାଡେ଼ଇଲି । ଆଶା କରିଥିଲି ଗୁମେଲ୍ଲୀ ଯାହାକୁ ଦେଖି ବିନୋଦ ଦାସକୁ ଭୁଲିଛି, ଯାହାକୁ ନେଇ ଘର ସଂସାର ଗଢ଼ିଛି, ତାକୁ ଦେଖିବି । କେମିତିକା ଛାତିବାଲା ଭଦ୍ରଲୋକ—ଯେ ସ୍ୱାମୀ ଠାରୁ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଛଡେ଼ଇ ଆଣି ପାରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବୁଝିବି ।

ଭିତରୁ ମାଇପି ହସର ହାଣ୍ଡି ଭାଙ୍ଗୁଛି । ଜଣେ ଦି' ଜଣ ନୁହେଁ—ଯାଜପୁରିଆ କୃଷ୍ଣ ବାବୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଦେଖିବାକୁ ଆସି ଆଲି କଲେଜ ହତାରେ ଠୁଳ ହୋଇଥିବା ମାଇପି ଦଳ ଯେମିତି ଶୁକୁଆ ହାଟ ବସାନ୍ତି ।

ମଧ୍ୟ ବୟସୀ ମହିଳା ଜଣେ ଆସି କବାଟ ଖୋଲିଲେ । ପଚାରିଲେ—କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ? ଗୃହମେଲ୍ଲୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ?

—ଗୃହମେଲ୍ଲୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ? ଅଜାଣତରେ ମୋ ମନ ତାଳଗଛରୁ ପଡ଼ିଲା । ଗୌରୀଶଙ୍କର ଶୃଙ୍ଗ ଚୀନର ବୋଲି ଶୁଣି କୈରାଲୀ ବୋଧହୁଏ ଏମିତି ହୋଇ ନ ଥିବେ ? ଏ କେମିତି ଜାଣିଲା—ମୁଁ ଗୃହମେଲ୍ଲୀଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛି ?

ନିରୁତ୍ତର ଦେଖି ମହିଳା କହିଲେ—ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ । ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥା କହନ୍ତୁ ।

ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ବୋଲି ଯାହାଙ୍କୁ ଦେଖିଲି—୨୦।୨୨ ବର୍ଷର ଅଭିଆଡ଼ି ଝିଅ । ମୋଟା ଫ୍ରେମର କଳା ଚଷମା ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ଏଇ ଖାଲି ଦି'ଘଣ୍ଟା ହେଲେ । ମତେ ଦେଖି ହସିଲେ । କହିଲେ—ଆପଣ ତାହାଲେ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ?

'ହଁ' କହି ଆସୁଥିଲି । ହଠାତ୍ କହିଲି—ଆଜ୍ଞା ନା, ମୋ ନାଁ ସୁଜନ ରାୟ । ତାଙ୍କ ହସ ଆଖି ପିଛୁଡ଼ାକେ ଉଭେଇ ଗଲା । ମାଇପଙ୍କର ଯାହା ଉପରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ରାଗ, ମୁହଁ ଉପରେ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ହସି ହସି ତା' ସାଙ୍ଗରେ କଥା କହି—ସେ ଉଠିଗଲେ ଯେମିତି ମୁହଁ କରନ୍ତି—ସେମିତି ମୁହଁରେ ମତେ ଅନେଇ କହିଲେ—ଆଗରୁ ସେ କଥା କହି ଥାଆନ୍ତେ ତ ? ଜାଣନ୍ତି ନା ଏଠି ସଂଧ୍ୟା ପାଞ୍ଚଟା ପରେ କୌଣସି ପୁରୁଷ ଲୋକ ଆସି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯାଉନ୍ତୁ, ଯାଉନ୍ତୁ—କାଲି ସକାଳେ ଆସିବେ ।

ପଳେଇ ଅସିଲ । ପରୀକ୍ଷାରେ ଫେଲ୍ ହୋଇ ଯେମିତ ବାପର ଟେଗହଲାପୁଅ ଘରମୁହାଁ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଅବୁଝା ରହିଗଲା ମୋର— ସଞ୍ଜ ପରେ କୌଣସି ପୁରୁଷ ଲୋକର ସେଠିକି ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ । ଅରବିନ୍ଦ କ'ଣ ପୁରୁଷ ନୁହେଁ ? ହୁଏତ—ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଅରବିନ୍ଦ ପୁରୁଷ ନୁହେଁ ନାରୀ—ନାରୀ ବୋଲି ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାର ପାଇବ ।

ବସାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସଭିଏଁ ଖାଇପିଇ ଶୋଇଲେଣି । ମୋ ଶୋଇବା ଘରେ ବଡ଼ା ଭାତ ଢଙ୍କା ହୋଇଛି । କେବଳ ଗୁକର ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ମତେ ଦୁଆର ଖୋଲିଦେବା ପାଇଁ ।

ଚନ୍ଦନା ଶୋଇବା ଘରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିଲା । ମୁଁ ଘରକୁ ପଶିବାମାତ୍ରେ ଲିଭିଗଲା ସେ ଆଲୁଅ ।

ମନେକଲି ମତେ ହୁଏତ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ଚନ୍ଦନା । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ବେଖାପ ଲାଗିଲା ସବୁ । ଭଦ୍ରତା ଜ୍ଞାନ ବୋଲି ମଣିଷର ଗୋଟାଏ କିଛି ଅଛି । ମୁଁ ବାହାରେ ଅଥଚ ଏମାନେ ଖାଇପିଇ ବିଛଣା ଧରିଲେଣି । ବିଶେଷତଃ ଚନ୍ଦନା ଉପରେ ରାଗ ହେଲା । ପରକୁ ଆପଣା କରି ଟାଣି ଆଣିଛି, ଅନ୍ତତଃ ତା' ପକ୍ଷରେ ଅପେକ୍ଷା କରିବାର କଥା ।

ନଖାଇ ନପିଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସୁନାହିଁ । ଛାରପୋକ ଭର୍ତ୍ତି ଖଟରେ ଶୋଇ ମଣିଷ ଯେମିତ ହୁଏ, ସେମିତ ହୋଇ ଉଠି ବସିଲି । ଭାବିଲି ଲେଖିବ ବସି, ଯୋଉ ନାଟକଟାକୁ ଅଧେଇ ଦେଇଥିଲି—ଖୋଜି ଖୋଜି ଥକିଲି ପାଇଲି ନାହିଁ ।

ନେଲା କିଏ ସେ ଗୁଣ୍ଟଳ ? ଗୁକରଟା ଅନାବନା ମନେକରି ଖତଗଦାକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା ନାଁ କ'ଣ ?

ସକାଳ ନ ହେଉଣୁ ଚନ୍ଦନା ଅସି ଉଠେଇଲା ମତେ । କହିଲା, ଗୁଣ୍ଡେ ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧ ନିଅନ୍ତୁ । ସମୁଦ୍ରକୂଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଦେଖିବ ବୋଲି କେତେଥର ମନ କଲିଣି ହେଲେ ଦାନୁଟାଏ ଭଲା ଏ ପୋଡ଼ା ନିଦ ଭାଙ୍ଗନ୍ତା । ଅଜି କ ଭାଗ୍ୟରୁ ଭାଙ୍ଗିଛି କେଜାଣି ?

ସମୁଦ୍ରକୂଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଦେଖିଲୁ ଦୁହେଁ । ପାଖାପାଖି ଛୁଡ଼ାହୋଇ । ଜୀବନର ସେ ଅନୁଭୂତ ଟିକିଏ ଏଯାଏ ମନ ଭିତରେ ଜୁଆଁସି ନଲର ମଇଁଷିଆ ଜୋକପରି ଲାଗି ରହିଛି ।

ଫେରିବା ବାଟରେ ଚନ୍ଦନା କହିଲା—ବୁଢ଼ଦେବ କଛି କହିଛି ଅପଣଙ୍କୁ ?

—ହଁ ।

—ସବୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି ?

—ଶୁଣିଛି ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ମନ ହଜେଇ ବସିଲା ସେ । କହିଲା—ମୁଁ ଜାଣେ, ସେ ଅପଣଙ୍କୁ ସବୁକଥା ନ କହି ରହି ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ଯେ ସେ ମୋ ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇଛି—

ଅପଣଙ୍କର ମନ ଜାଣିବା ପାଇଁ—ମୁଁ କହିଲି ।

ଅଖି ଦ'ଟା ଜଳି ଉଠିଲା । କହିଲା—କିଛି ମନେ କରବେ ନାହିଁ । ଅପଣଙ୍କ ପୁରୁଷ ଜାତି ଭିତରେ କେତେ ପୌରୁଷ ଅଛି ଜାଣେ ନା—କିନ୍ତୁ ମାଇପଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ପୌରୁଷକୁ ଜାଳିପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରଦେଲେ ଯାଇଁ ଶାନ୍ତି ପାଆନ୍ତି ।

ତା' ମାନେ ? ପରୀକ୍ଷାରେ କପି କରୁଥିବା ଛାତ୍ର ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଦେଖି ହେଲା ପରି ପଚାରିଲି । କହିଲି—ମତେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ-ଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ । ମୋ ଚଲାବାଟ ଛାଡ଼ି ଅପଣଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରଛି ବୋଲି ?

ଚନ୍ଦନା ହସିଲା । ଏଇ କେତେଦିନ ଭିତରେ ତା' ମୁହଁରୁ ମନଖୋଲା ଛୋଟାଫାଟିଆ ହସ ଆଜି ଦେଖିଲି । କହିଲା—ନ ଜାଣି କ'ଣ ମନେ ଆପଣଙ୍କ ଜାତିଟାକୁ । ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଧରି ସମୁଦ୍ର ପାରି ହୋଇହୁଏ—କିନ୍ତୁ ଘର ବାଂଧିବା ନଈ ପାରିହେବା ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟେନା । ସନ୍ଦେହ କଲେ କାହିଁକି ?

—ମତେ ନେଇ ଆସିଲେ କାହିଁକି ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ?

—କହିଲି ପରା ସମୁଦ୍ର ପାରି ହେବାପାଇଁ ।

—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଜି ଚାଲିଯିବି ।

—ଚାଲିଯିବେ ? ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଥମିଗଲା ଚନ୍ଦନା । ମୋ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ରହିଲା ଦଣ୍ଡେ । ତା'ପରେ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି କହିଲା—ଆପଣ ଆସିଛନ୍ତି ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଦିନ କେଇଟା ସତାର କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ?

— କାହିଁକି ?

— ବୁଦ୍ଧଦେବ ଠାରୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି ସବୁ ।

— ବୁଦ୍ଧଦେବ କହୁଛନ୍ତି ତା' କଥା । ଆପଣଙ୍କ କଥା ନୁହେଁ ।

— ମୋ କଥା ମୋର ମୁହଁରୁ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଆପଣ ? ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁନାହାଁନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅକୁ ଡାକ୍ତର ଆଶା ଛାଡ଼ିଲେ ମା' ଯେମିତି ଚାହେଁ, ଠିକ ସେମିତି ଭାବରେ ଚାହିଁଲା ଚନ୍ଦନା । କହିଲା—ଆପଣ ମୋର ଚିହ୍ନା ମଣିଷ ନୁହଁନ୍ତି—ଝିଅ ହୋଇ କେତେ ଦୁଃଖରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଯାଚିହୋଇ ଆପଣାର ବୋଲି ଛଳ କରୁଛି—ସେ କଥା କ'ଣ ବୁଝି ପାରୁ ନାହାଁନ୍ତି ?

ଛଳ ! ଚନ୍ଦନାର ଯେତେ ଆପଣା ବ୍ୟବହାର ମୋ'ପାଇଁ, ସବୁ ଛଳ । ସତ ବୋଲି କହୁ ନାହିଁ ସେଥିରେ ? ଏହି ଛଳ କଥାଟା ନକହି ଦି' ଚାଟି ମାରିଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ଭଲ କରିଥାନ୍ତା ।

ଚନ୍ଦନା ମୋ ଭାବନାକୁ ଥମେଇ ଦେଲା । କହିଲା—ସତକଥା ଆପଣଙ୍କୁ କହୁଛି, ସତ ନ କହିଲେ ମହାପାତକ ଲାଗିବ । କାରଣ ବନ୍ଧୁ ନ ହୋଇ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ମୋର ଯାହା କରିଛନ୍ତି—ଆପଣାର ଲୋକ ତା' କେବେ ନାହିଁ । କାହିଁକି ଯେ ସେ ଦିନ ଆପଣଙ୍କୁ ଏତେ ଆପଣାର ବୋଲି ମନେ ହେଲା—ଦିନେ ଦେଖି-ନାହିଁ, ଦିନେ ଶୁଣିନାହିଁ—ଅଥଚ ମନେହେଲା ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଢେର ଦିନରୁ ପରିଚୟ ଅଛି । ବୁଡ଼ି ଯାଉଥିବା ମଣିଷ କୁଟା ଖଣ୍ଡକୁ ଭରସା କରେ । ବୋଧହୁଏ ମୋ ଅବସ୍ଥା ସେଇଆ ହୋଇଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ମୁଁ ଭରସା ପାଇଥିଲି । ଯାଚି ହୋଇ ଯାଇଁ କଥା କହିଥିଲି । ଯାହା ଭାବିଥିଲି ସେଇଆ ହେଲା । ମତେ ଆପଣ ବଞ୍ଚେଇଲେ, ନହେଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବ ପାଉରେ ପଡ଼ି ମୁଁ ଜଳପୋଡ଼ି ମରୁଥାନ୍ତି । ଆପଣ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି—ସେ ଦୂରେଇ ରହୁଛି ।

— ଆପଣ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି ।

— ନାଁ । ଚମକି ଜବାବ ଦେଲା ଚନ୍ଦନା ।

— ତେବେ ? ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ରହୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

— ସେ ଅନେକ କଥା । ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଘୃଣା କରେ ନାଁ । ବରଂ ଦୟା କରେ । ତା'ପର ପିଲା ମିଳେନା । କିନ୍ତୁ···ଆପଣ ମତେ କଥା ଦିଅନ୍ତୁ—ଦିନ କେଇଟା ପାଇଁ ମୋ ପାଖରୁ ଚାଲିଯିବେ ନାହିଁ । ଖୁବ ସମ୍ଭବ ତା'ର ବିଲାତ ଯିବା ଦିନ ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ସେ ନ ଯିବାଯାଏ ଏ ସବୁ ବିଷୟ କିଛି ମତେ ପଚାରିବେ ନାହିଁ ।

କହୁ କହୁ ମୋ ହାତ ଧରିଲା ସେ । ମୁହଁରେ ଫୁଟି ବାହାରୁଛି ଅନ୍ତର ଭିତର ଉତ୍ତଳା ଉତ୍ତେଜନା । ଆଖି ଦିଟା ଜଳୁଛି ଯେମିତି ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ବଣର ଆଖି ଜଳେ ଝଟଝଟ ।

ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲି । କହିଲି—କଥାଦେଉଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଗୋଟିଏ କଥା ରଖିବେ । ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ମୁଁ ଜବାବ ଦେଇଛି ।

ଯାହା ପୁଅକୁ ସାପ କାମୁଡ଼ି ଥାଏ ତା’ ମା’ ପାଳ ଦଉଡ଼ି ଦେଖିଲା ପରି ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ସେ । ତା’ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଲା ତଳକୁ ମୁହଁମାଡ଼ି ମୋତେ ଏକଲା ଛାଡ଼ିଦେଇ ।

ଭାବୁଥିଲି ଡାକିବି ତାକୁ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି କେଜାଣି ଡାକି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ କିଏ ? ଆଗରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲା ଚାମେଲି । ପଚାରିଲା—ସେ ଏମିତି ରାଗରେ ଚାଲିଗଲା ବା କାହିଁକି—ଆଉ ଆପଣ ମନ ଉଣା କରି ଛିଡ଼ା ହେଲେବା କାହିଁକି ?

ହେ ଭଗବାନ ! ଯେ ଫେର କାହିଁକି ଔଧ ପଛରେ ଭୂଆଁ ବାଲି ପରି ବୁଲିଲାଣି ମୋ ପଛରେ । ସତରେ ରାଗ ମୋର ଶହେ ପାଞ୍ଚ ଫାରେନାଇଟକୁ ଉଠିଗଲା । କହିଲି—ମାଇପିଙ୍କ ମନ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏଯାଏ ପୃଥିବୀରେ ଜୀବ ଜନ୍ମ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ଭଗବାନ ।

ମୁଁ ତ ମଣିଷ ମାତ୍ର । କେମିତି ବୁଝିବି କହନ୍ତୁ ।

—କିଏ ସେ ?

ଆପଣଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ଅପରୂପା ।

ଚାମେଲି ଚମକିଲା ନା ହିଁ କି ମତେ ଚାହିଁଲା ନାହିଁ । ଗୋଡ଼ରେ ବା’ଲି ଅଟେଇ କହିଲା—ଜାଣେ ସେ ଆପଣ ପ୍ରିତାର ସ୍ୱାମୀ ।

—ନାଁ ।

—ଲୁଚେଇ ଛନ୍ତି ?

—ନାଁ ଜାଣିବାକୁ ସେ ଚାହିଁ ନାହିଁ ।

ଏଥର ଅନେଇଲା ସେ ମୋତେ । କହିଲା ଦେଖୁଛନ୍ତି ? ଝିଅମାନେ କେତେ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ ! କିଛି ବୁଝିବେ ନାହିଁ, କିଛି ଜାଣିବେ ନାହିଁ—ଅଥଚ ପଳାଶ ଫୁଲ୍ ମୋହରେ ଭଅଁର ଛୁଟିଲା ପରି ଛୁଟିବେ ଅପଣଙ୍କ ପଛେ ପଛେ । ଆପଣ ନାଁଟାକୁବି ବେମାଲୁମ ବଦଳେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ?

—କେମିତି ଜାଣିଲେ ?

ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ନା । ଚାହୁଁଲେ ସବୁକଥା ଜାଣିପାରୁ । କାଲି ଅପଣ ଯାଇଥିଲେ ହଷ୍ଟେଲକୁ । ଅରବିନ୍ଦ ହୋଇ ସୁଜନ ବେଶରେ । କାହିଁକି ?

—ଅପଣ କେମିତି ଜାଣିଲେ ମୁଁ ଅପଣଙ୍କ ହଷ୍ଟେଲକୁ ଯିବି ବୋଲି ?

ମୁଁ ଜାଣିଲି ଅପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ।

—ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ହାତ ଅଛି ନାଁ କ'ଣ ?

—ଯାହା କହିପାର । ପୁରୁଷ ଜାତିର ମାଇପଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଉତ୍ସୁକତା ଥାଏ ।

—ଅଉ ସେଇ ସୁଯୋଗ ନେଇ ଅପଣମାନେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଛତା କଟେଇ ଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ଚେଲା କରି ଛାଡ଼ନ୍ତି ?

ଭାବିଥିଲି ଚିଡ଼ିଯିବ ରାଗିବ । ବାକି ମୋ ଭାବନା, ଭାବନାରେ ରହିଗଲା । ଏତେ ବୋକା ଝିଅ ସେ ନୁହେଁ ରାଗି ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରକାଶ କରିବ । ବରଂ ହସିଲା । ସେ ହସ ମତେ ଉପହାସରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଲା ଯେମିତି । କହିଲା—ଓଲଟା କହିଲେ ଅପଣ । ଅପଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅମେ ଛତା କାଟି ମାଳି ଧରୁ । ଏଇ ଯୋଉ ଝିଅଟି ଟିକିଏ ଅଗରୁ ଅପଣଙ୍କ ପାଖରୁ ଚାଲିଗଲା—

ସତ କର କହୁଛନ୍ତି—ତାକୁ ଅପଣ ଚିତା କାଟିବାକୁ ଗୃହ ନାହାଁନ୍ତି ? ତାକୁ ଆପଣ ଠକିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି ?

—କଳିଆ କରିବାକୁ ପଣ କରି ଆସି ଅଛନ୍ତି ନାଁ କ'ଣ ? ପଚାରିଲି କଥାର ମୋଡ଼ ବଦଳେଇ ।

କ'ଣ କହୁ ଅସୁଥିଲା । ହଠାତ୍ ଚମକି ପଡ଼ି କହିଲା—ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲି ଅପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସୁଜନବାବୁ ! ପୁଣି ଥରେ କେବେ ଦେଖାହେବ । କଥା ଶେଷ ନକରି ଅଗେଇ ଗଲା ତା ବାଟରେ ।

ଅନେଇ ରହିଲି ତାକୁ । ଝିଅ ଜାତଟା କଣ ଏଇ ? ପୁରୁଷକୁ ରକେଟରେ ବସେଇ ଉଡ଼େଇ ଦେବେ । ନା ସେ ପହଞ୍ଚିବ ଚନ୍ଦ୍ର ରେ ନା ରହିବ ପୃଥିବୀରେ । ମହାଶୂନ୍ୟରେ ଅକାଶରେ କକ୍ଷଚ୍ୟୁତ ଗ୍ରହପରି ଘୁରୁଥିବ ଚରର୍-ଚରର୍-ଚରର୍ ।

ମୁହଁ ଫେରେଇଲା ବେଳକୁ ଅଖିରେ ପଡ଼ିଲା ଚନ୍ଦନା । ସେ ଫେରି ଆସି ମୋ ପଛରେ ହାଜର । ମୁଁ କଣ ପୋଷା ଆଲ୍-ସେସିଆନ କୁକୁର । ସମସ୍ତେ ପୋଷିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ମୁହାଁ-ମୁହିଁ ହେବାରୁ କହିଲା—ବାବାଃ । ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ଆପଣ ବଡ ମାଇଚିଆ । ମାଇପଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଆପଣଙ୍କର ପୀଳେହି ପାଣି ହୋଇଯାଏ । ଏତିକ ଫେରି ଗପି ପାରନ୍ତି ଆପଣ । କିଏ ହେଲା ଛୁଡ଼ାହୋଇଚି ଯେ ଆଖି ଟିକିଏ ପକେଇବାକୁ ନାହାଁନ୍ତି ତେଣେ ? ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ ବଡ ଡକ୍ଟର ହେଇ ଗଲଣି ।

ବାଟରେ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ଚନ୍ଦନା । ଭାବିଥିଲି—ଗୃହମେଳାର ପରିଚୟ ଗୃହିଁବ । ତା'ବି ପଗୁରିଲା ନାହିଁ । ବସାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ—ମୋ ଘରେ ଘର ବୋଝେଇ ଝିଅ । ପୁରୀ ସହରରେ ଝିଅ ଶସ୍ତା ନାଁ ସବୁଯାକ ଆସି ସମବେତ ହେଇଛନ୍ତି ଏଠି । ବାହା-ଲଗନରେ ମଙ୍ଗଳବାରିଆ ନିଆଳ ହାଟକୁ ହାର ମନେଇଛନ୍ତି ।

ମଦନବାବୁଙ୍କୁ ଇଂରେଜ ପିରସ୍ଥିତରେ ଦେଖି ଅଳ ମାଇନର ଇସ୍କୁଲର ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଯେମିତି ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ 'ମ' କହି ନଜାଣିବାର ବାହାନା କରନ୍ତ—ଠିକ୍ ସେମିତି ହେଲେ ସେମାନେ ମତେ ଦେଖି । ପଛକୁ ଅନେଇଲ ଚନ୍ଦନା ନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ବାଘ ମୁହଁରେ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ସେ ତା ବାଟ କାଟିଛି ପ୍ରକୃତ ବଂଧୁର ପରିଚୟ ଦେଇ ।

ଫୁସୁ ଫୁସୁ କାନରେ କଥା ଚାଲିଲା ଦଣ୍ଡେ । ତା' ପରେ କାଳୀ ଡଙ୍ଗ, ଚେପଟା ନାକ' ଦାନ୍ତୁଡ଼ି' ଟିଲିଅଖିଆ ଝିଅଟିଏ ତାର ବଡ଼ଶି ଦାନ୍ତ ଦେଖେଇ, ଗରଡ଼ାଙ୍ଗ ପରି ହାତକୁ ଯୋଡ଼ି ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା ମୋ ପାଖରେ । ପଚାରିଲା—ଆପଣଙ୍କ ନାଁ ସୁଜନରାଏ ? ଆପଣ ଇଉନିଭର ସିଟିର ଯୁଏଲ ? ଚନ୍ଦନା ସଙ୍ଗରେ ଆପଣ ଆସିଛନ୍ତି ?

ଆଗେ ଲୋକେ କହୁଥିଲେ ପୁରୁଷ ସାଙ୍ଗରେ ମାଇପେ ଯାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଯୁଗ ଏମିତି ବଦଳିଗଲାଯେ—ସେହି ମାଇପେ ପୁଣି କହିଲେ—ମାଇପଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପୁରୁଷ ଆସୁଛନ୍ତି ।

କିଛି ଜବାବ ନପାଇ ବିରକ୍ତ ହେଲେ ସେ । —କ'ଣ କିଛି ଗୋଟାଏ କହୁବେତ ? ଝିଅ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି କେବେ ? ବଲ ବଲ କରି ଅନେଇ ରହିଛନ୍ତି ବେଲଜିଆଙ୍କ ପରି ।

ପଡେଇ ଆସିଲି ସେଠୁ । ମହାଦେବ କଛା ଖୋଲି ଯେମିତି ଦୌଡ଼ିଥିଲେ ସେଦନ ତେନଜିଂଙ୍କର କୈଳାସ ଅଭିଯାନ ଶୁଣି ।

ବାଟରେ ଅଁସି ମନେ ପଡ଼ିଲା—ଗୃମେଲକୁ ବିନୋଦ ଦାସ ଠିକଣା ପଚାରିବା ପାଇଁ ଅଜବ ପାଶୋରି ଗଲି । ବିନୋଦ ଦାସଙ୍କୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ ମନ କାହିଁକି ଭାରି ହୋଇ ଉଠେଲା ।

ଗୃମେଲ ଥିଲା ହଷ୍ଟେଲରେ । ପିଲାମାନେ ଡାକିନେଲେ ଘରକୁ । କହିଲା—ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ଆପଣ ଆସିବେ । ସେଇଥିପାଇଁ ଅଜି ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇନାହିଁ ।

—ସ୍କୁଲରେ ଚାକିରି କରନ୍ତି ?

ହଁ ଭରିଲା ସେ । କହିଲା—ଭାଗ୍ୟକୁ ଲେଖାପଢ଼ା ଦି' ଅକ୍ଷର ଜାଣିଥିଲି—ନହେଲେ ଆଜି ମୋ ଅବସ୍ଥା କୁଲି କୁଣ୍ଢେଇରେ ଧରୁ ନଥାନ୍ତା । ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଭେଟ ହେଲେଣି ?

କହିଲି ନାଁ । କୋଉଠି ଅଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆସିଛି ।

ଠିକଣା ଦେଲା ସେ ।

ତାପରେ ସେଠି ଆଉ ବସିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ଅଥଚ ଉଠିବାକୁ ମନ କହୁଛି ଟିକିଏ ବସ । ବୁଝିନିଏ ଚାମେଲିର ହାଲହକିକତ । ଯାହା ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗିନୀ ହୋଇ ଆସିଥିଲା ତାର ଚରିତ ।

କେତେବେଳେ ଯାଏ ତୁନିହୋଇ ବସିଛି ଠିକ ଅଙ୍କ ମନେ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । କ'ଣ ପଚାରିଛି, କି କହିଛି ପଚାରି ନାହିଁ ତାବି ମନେ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଜାଣିଛି ସବୁକଥା । ଚାମେଲି କହୁଛି—ଗରିବଘରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ଥିଲେ ବା ବିନୋଦ ଦାସକୁ ବାହାହୋଇ ଖୁସି ହୋଇ-ଥାନ୍ତି । ସୁଖରେ ଘର ସଂସାର କରିପାରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନମତେ ଜନ୍ମ ଦେଲେ ବଡ଼ଘରେ । ଅଏସ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେ ସରଞ୍ଜାମ ସବୁତକ ଖଂଜିଦେଲେ ଆଣି ମୋ ଗୋଡ଼ ତଳେ । ଭଲପାଇ ଶିଖିବା ବୟସ ଯେତେ ବେଳେ ମୋ ଜୀବନ ଦୁଆରେ ଉଙ୍କି ମାରୁଛି, ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ବିନୋଦ ଦାସକୁ ଦେଖିଲି । ସହଜ ସାଧାରଣ ନିରମାଣ୍ଡ ମଣିଷଟା । ଛନ୍ଦ କ'ଣ ଜାଣେ ନାଁ । ଦୁଃଖ କଣ ଜାଣେ ନାଁ । ହସ ଭିତରେ ଜୀବନକୁ ଗୁଡ଼େଇ ଚାଲିଛି ଯେମିତି ସେ । ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଲା ତାକୁ । ଇଚ୍ଛା ହେଲା —ବିନୋଦ ଦାସକୁ ଛାଡ଼ିଲେ ମୁଁ ଯେମିତି ସଂସାରକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବି । ବାପାଙ୍କ ଅମଙ୍ଗରେ ବି ମୁଁ ବାହାହେଲି ତାକୁ କିନ୍ତୁ ସୁଖ କଥାଟା ଦେଖିଥିଲି ସେତେବେଳେ । ଦୁଃଖ କ'ଣ ତାତ ମୁଁ ଜାଣି ନଥିଲି । ଜାଣିଥିଲେ ହୁଏତ ଆମର

ଦ'ଟା ଜୀବନ ହା-ହୁତାଶ ଭିତରେ ଧୂଆଁ ପରି ଘୂରିବୁଲୁନଥାନ୍ତା । ବାହାହେବା ପରେ ସ୍ୱଇଜଙ୍କର ଅଭାବ ଆସି ଜମାହେଲା ଆମ ପାଖରେ ଚେଷ୍ଟାକଲି ବିତିଲା ଜୀବନକୁ ଭୁଲିଯିବା ପାଇଁ । ଚେଷ୍ଟାକଲି ସାଧ୍ୟମତେ । ହେଲେ ଫଳକିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ସଂସାରରେ ଅଭାବ ପଶିଲେ ବୋଧହୁଏ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ସ୍ନେହ, ଯେତେ ପ୍ରିତୀ— ସବୁ ଉଜାଡ଼ ହେଇଯାଏ । ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ସେମିତି ଧଡ଼କି ଧଡ଼ି ମନାନ୍ତର ଚାଲିଲା । ଶାନ୍ତି କେହି ଆମେ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ଧାର ବଢିଲା । ଅଫିସ ପିଅନଠାଁ ବି ସେ ହାତପାତି ଧାର ଆଣିଲେ । ସହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସ୍ୱାମୀର ଦୁଃଖ ଦେଖିଲେ କୋଉ ସ୍ତ୍ରୀ ସହ୍ୟ କରିବ କୁହନ୍ତୁ ? ଠିକ୍ ମୋର ଗୋଟାଏ କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଛି । ତାଙ୍କର ବଂଧୁ ମାନେ ଆସିଲେ ଦେଇ ଥିବା ଧାରଟଙ୍କା ମାଗିବା ପାଇଁ । ଅଫେ ଆସୁଥିଲେ ସେ । ଥିବାବେଳେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ହସ ଔଷାର ଛଳ ଦେଖାଇ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦାକରୁଥିଲି । ସେମାନେ ଭାବିଲେ ବୋଧହୁଏ ମୋ ସ୍ୱାମୀକୁ ମୁଁ ହତାଦର କରୁଛି ଗରିବ ବୋଲି । ତାଙ୍କୁ ଆଦର କରୁଛି । ସେଇଥିପାଇଁ ହୁଏତ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ନଥିବା ବେଳେ ଆସି ପହଁଞ୍ଚିଲେ । ଇଂଗିତରେ ଅନେକ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖେଇଲେ । ମୁଁ ଭୁଲିନାହିଁ ସେଥିରେ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ! ଯାହାକୁ ଯୌବନର ପହିଲି ଦେଖାରେ ଭଲପାଇଛି, ସେ ଯେ ମୋଦେହର ଗୋଟାଏ ଅଙ୍ଗ ପରି ରହିଛି । ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିବା ବିଷୟ ମୋର ଆସନ୍ତା କୁଆଡୁ ?

ଶେଷରେ ଠିକ୍ କଲି ମୁଁ ଚାକିରି କରିବି । ଲେଖାପଢା ଜାଣିଛି ଚିନା ମାଟିର କଣ୍ଢେଇ ହେଇ ଘରେ ରହିବି କାହିଁକି । ମୁଁ ଚାକିରି କଲେ ହୁଏତ—ଆମ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରୋଜଗାର ସଂସାର ଅଭାବ ମେଣ୍ଟାଇବ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଲି । ହସରେ ଉଡାଇ ଦେଲେ ମୋ

କଥାକୁ କହିଲେ—ତମେ ଯାଅ ଚାକିରି କରିବାକୁ । ମୁଁ ଓରୋଷେଇ କରେ ଘରେ ।

ଦିନେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ କାନରେ ପଡ଼ିଲା ଏ କଥାଟା । ମୋ ପ୍ରତି ଲୋଭଥିଲା ତାଙ୍କର ସବୁଠୁ ବେଶୀ । ସେ ମନେକରିଥିଲେ ହୁଏତ ଚାକିରିଟା କରେଇ ଦେଇ ପାରିଲେ କୃତଜ୍ଞତା ପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କର ହେବି । ଲାଗିପଡ଼ି ଦିନ ଆଠଟା ଭିତରେ ଏ ଚାକିରି କରେଇ ଦେଲେ। ଆପଏଣ୍ଟମେଣ୍ଟ ଲେଟର ପାଇବା ଦିନ ମୁଁ ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଏଇ ଖୁସି ଖବରଟା ଜଣାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଡର ମାଡ଼ିଲା ଯଦି ସେ ନାଁ' କରି ଦିଅନ୍ତି ।

ଶେଷରେ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁହାତରେ ଦେଇ ମୁଁ ଚାଲିଆସିଲି ।

କହି ସାରି ମତେ ଚାହିଁଲା ଚାମେଲି । ଆଖି ତାର ପାଣିରେ ଜରବୁଡ ।

ପଚାରିଲି—ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ । ଯିଏ ଏ ଚାକିରିଟା କରେଇ ଦେଇଥିଲେ ?

ଏତେ ଦୁଃଖରେ ବି ହସିଲେ ଚାମେଲି । କହିଲା—ମନେ କରୁ-ଛନ୍ତି କ'ଣ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଅସିଛୁ । ସାଙ୍ଗରେ ଅଣିଥିଲି । ତେବେ ସେ କଟକ ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତା' ପରେ ଅଉ ଭଦ୍ରଲୋକ ଅଟେଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ଚାର ସ୍ମୃତି ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ ଜାଣନ୍ତିତ ।

—ତା'ପରେ ବିନୋଦ ଦାସ ଅସିଥିଲା ପୁଣି । ତାକୁ ଅଚହ୍ନା ମଣିଷର ବ୍ୟବହାରଟା ଦେଲେ କାହିଁକି ?

—କାହିଁକି ଅଚହ୍ନା ମଣିଷ ବୋଲି କହିଲି, ସେକଥା ଯଦି ସେ ବୁଝିପାରିଥାନ୍ତେ, ତା'ହେଲେ ଅଜି ସେ ପାଗଳ ହୋଇନଥାନ୍ତେ ।

ପାଗଳ ! ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ !

ମୁଣ୍ଡରେ ହଁ କଲା ସେ । କହିଲା—ଦେଖିଲେ ଶତ୍ରୁ ମନରେ ବି ଦୟା ଆସିବ । ମଣିଷଟା ପାଠ ପଢ଼ିଛି । ବୁଦ୍ଧି ଅଛି—ତଥାପି ସେଦିନ ମତେ ଚିହ୍ନିପାରିଲା ନାହିଁ । ମୋ ମନ ବୁଝି-ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅଭିଆଡ଼ୀ ଝିଅ ବୋଲି କହି ଗୃହକର୍ମ ନେଇଛି । ସ୍କୁଲ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଆଗରେ କି ପରିଚୟ ଦେଇଥାନ୍ତି ତାଙ୍କର ବତେଇ ଦେବେ ?

ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ ହେଇ ଯାଇଛି । ନିଜ ଦୋଷରୁ ପାଗଳ ହେଇଛି ନା ଗୃହମେଲ୍ଲି ପାଇଁ ?

ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ ହେଇ ଯାଇଛି, ଯା' ଠାରୁ ଆଉ ବଡ ଦୁଃସମ୍ବାଦ କ'ଣ ? ବିଚାରି । ଗୃହମେଲ୍ଲିକୁ ହରେଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଝିଅର ହାତ ଧରିଥିଲା । ଭଙ୍ଗା ଘରକୁ ଠିଆ କରିବା ଆଶାରେ । ଶେଷକୁ ଏଇଆ ହେଲା ? ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ ହୋଇଛି, ବଞ୍ଚି ଯିବାପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ନିରୀହା ଖିଅଟି କେତେ ଦମ୍ଭଧରି ବିନୋଦ ଦାସ ଭଳି ଷଣ୍ଢମାର୍କା ବାଆଜୀକୁ ପାଳି ବନେଇ ଟାଣିଆଣିଲା । କି ଅବସ୍ଥା ହେବ ତା'ର ? କଅଣ କରିବ ସେ ?

ଗୃହମେଲ୍ଲିର ଠିକଣା ଦିଆ ଠିକଣାରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖେତ—ଦୁଆରେ ତିନିଟଙ୍କା ପନ୍ଦର ନୂଆପଇସା ବାଲା ନୂଆ ଗଡ଼ରେଜ ତାଲାଟାଏ ଝୁଲୁଛି । ପାଖଘର ଲୋକ କହିଲେ—ବିନୋଦବାବୁ ଅଫିସିକି ଯାଇଛନ୍ତି । ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଫେରିବେ ।

ଆଚମ୍ବିତ କଥା । ଗୃହମେଲ୍ଲି କହିଲା—ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ । ଅଥଚ ବିନୋଦ ଦାସର ପାଖ ଲୋକେ କହୁଛନ୍ତି—ବିନୋଦ ବାବୁ ଅଫିସକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ? ଏଟା କ'ଣ କାଉଁରୀ କାମାକ୍ଷା ଦେଶ ? କଥା କଥାକେ ଭେଳିକି ?

ଦମ୍ଭଧର ପଚ୍ଚରିଲି—ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ?

ସ୍ତ୍ରୀ ? ଭଦ୍ରଲୋକ ଆଖି ଆଗରେ ମଲା ମଣିଷକୁ ବଂଚ ଉଠିବା ଦେଖିଲେ ବୋଧହୁଏ । କହିଲେ—ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଅସିଲା କୁଆଡୁ ? ଭଦ୍ରଲୋକ ଏକା ରହନ୍ତି ତ ।

ନିର୍ଗୁଣ ମନରେ ବାଡ଼ାଉଥିଲି । ମନେକଲି ଏମିତ ପରସ୍ଥିତି ଆଉ ଉପୁଜିଲେ ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ ହେଉ ନହେଉ ମୁଁ ପାଗଳ ହୋଇ ଛକିରେ ବସି ମାଛି ଅଡ଼େଇବି ।

ଚନ୍ଦନା ନଥିଲା ଘରେ । ଚନ୍ଦନାର ବାପା ବୋଧହୁଏ ମୋ ଅପେକ୍ଷାରେ ବସି ରହିଥିଲେ । ଭଦ୍ରଲୋକ ଶିକ୍ଷିତ, ଆଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନର ଭକ୍ତ ହେଲେ ବି ଠାକୁର ପ୍ରତି ଠକାମି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଷିତଦନ ସେବା ପୂଜାର କୋଥଳୀ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ! ଭାଗବତ ଗୀତା ଆଉ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ହିତା ତାଙ୍କର ଆପଣାର ।

ମତେ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ ଡ଼ାକିଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ—ଏଇତ ସୁଜନ ବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ ଅପେକ୍ଷାରେ ବସିଛି । କ'ଣ କହିବି କୁହ—ଝିଅଟା ମତେ ବସେଇ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା ଯେ—ବଡ଼ ଦେଉଳକୁ ଯିବା ଆଉ ହୋଇ ଉଠିଲା ନାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ନୂଆ ଜୋଇଁର ଆଦର ଦେଇ ପାଖରେ ବସେଇଲେ । କହିଲେ—ଚନ୍ଦା କହୁଥିଲା—ଆପଣ ଆଜ ଚାଲିଯିବେ ବୋଲି । ଆପଣଙ୍କ ବାନ୍ଧବୀ କିଏ ଆସିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଚାଲିଗଲେ ଆମ ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେବ ଜାଣନ୍ତି ? ବୁଦ୍ଧଦେବ ଆଜ ରାତିରେ ଚାଲି ଯାଉଛି । ତା'ର ବିଲାତ ଯିବା ପାଶପୋର୍ଟ ମିଳି ଗଲାଣି । ଆଉ ଆମେ ବି ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ କଟକ । ହେଲେ ଚନ୍ଦା ଗୋଟାଏ ନୂଆ କଥା ଭେଇ ବସିଲାଣି । ଏଠିକା ନାରୀ ମଙ୍ଗଳ ସମିତି ପକ୍ଷରୁ କ'ଣ କଲଚରାଲ ଫାଁକସନ ହବ ଯେ—

ସେ ମାଡଲାଣି ସେଥିରେ । ଅଥଚ ଅପଣ ଗୃହଲଗଲେ—ଅଚଳ । କ'ଣ ବୁଦ୍ଧି ଦୋଉଜନ୍ତୁ ମତେ ?

ମୋର ଉପରେ ଯେମିତ ସେମାନେ ନିର୍ଭର କରୁଛନ୍ତି । ସେଇ ଖିବ ଭଦ୍ର ଲୋକଙ୍କର । ବୁଢା ମଣିଷ । କେମିତ ତାଙ୍କୁ କହିବି— ମୁଁ ନଗଲେ ନଚଳେ ବୋଲି । ଶେଷରେ ସମ୍ମତ ଦେଲି ଆଜ ଦିନ କେଇଟା ତାଙ୍କର ଅନ୍ତଧ୍ୱଂସ କରିବା ପାଇଁ ।

ବିଛଣାରେ ଯାଇଁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ମନ ଭିତରେ ଏତେ ଭାବନା ଜଳିଆ ବଂଧା ହୋଇଛୁ ଯେ କୋଉଟାକୁ ଆଗେ କେଉଁଟାକୁ ପଛେ ଭାବିବ କିଛି ହଦସ୍‌ପାଉ ନାହିଁ । ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଖବର କାଗଜଟା ଟାଣିଆଣି ଆଖି ବୁଲେଇ ନେଲି ବାଃ ଆଲ୍ଲା ଦେ'ତା ଢୋ ଛପର ଫାଡ଼କେ ଦେତା । ଗୋଟାଏ ଗୃହକର୍ତ୍ତ ବିଜ୍ଞାପନ । ଯାହା ଯାହା ଗୃହାନ୍ତି ସବୁଗୁଣ ଯାକ ମୋ ଭିତରେ ଭରି ରହିଛି । କାଗଜ କଲମ ଆଣି ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ବସିଲି । କ'ଣ ବୋଲି ଦସ୍ତଖତ କରିବ ? ଅରବିନ୍ଦ ମାହାନ୍ତି ନା ସୁଜନ ରାଏ । ଅରବିନ୍ଦ ମାହାନ୍ତିଙ୍କ ସଭିଏଁ ଚିହ୍ନନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତା'ର ନାଁ କାହାରି ପାଖରେ ଅଚିହ୍ନା ନୁହେଁ ।

ତା'ହେଲେ ? ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଆଜି ସୁଜନ ରାଏର ରୂପ ନେଇଛୁ । ସେଇ ଭଲ । ଆଉ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ କେହି ନ'ଚିହ୍ନନ୍ତୁ ଚିହ୍ନନ୍ତୁ ସୁଜନରାଏ ରୂପରେ ।

ଦସ୍ତଖତ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଭାବିଚନ୍ତି ପରେ କରିବ ବୋଲି ରଖିଦେଲି ଠାଏ ।

ବେଲବୁଡ଼କୁ ଚନ୍ଦନା ଫେରିଲା । ବୁଦ୍ଧଦେବ ଯିବ ବୋଲି ଯେତେ ଭାବନା ଯେମିତ ତା'ର ମୁଣ୍ଡରେ । ଯେତେ ବ୍ୟସ୍ତତା ତା'ର ପାଖରେ । ବିଛଣା ବନ୍ଧାଠଉଁ ବକ୍‌ସା ଡାକିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ସବୁ ସେଇ କରନ୍ତି । ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଗଲି ଚନ୍ଦନାର । ଚନ୍ଦନାଙ୍କ ବାପା କିନ୍ତୁ ଯାଇପାରିଲେ ନାହିଁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସଂଧ୍ୟା ଦୀପ ବେଳେ ହାଜର ନହେବେ ବୋଲି ।

କାହାରି ମୁହଁରେ କଥା ନାହିଁ । କେବଳ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା ବେଳେ ବୃଦ୍ଧଦେବ ତା'ର ସଜଳ ଆଖିର ଚାହାଣୀରେ ଯାହା କହିଗଲା— ସେ ହେଉଛି—ତୁ ନାଥ ପରମ ଦୟାଳୁ । ଦୁଷ୍ଟ ନିବାର ସନ୍ତ ପାଳୁ ।

ଅସିବା ବେଳକୁ ଗୋଟାଏ ରିକ୍ସାରେ ପାଖକୁ ପାଖ ଲାଗି ବସିଛୁ ଚନ୍ଦନା ଆଉ ମୁଁ । କ'ଣ ସେ ମନେ ମନେ ମସୁଧା କରୁଛି ଜାଣେନା—ମୁଁ ଭାବୁଛି ବୃଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ କଥା ଦେଇଛି । ସେ କଥାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଯେମିତି ନ ମାରି ରଖେ ।

ମଝିବାଟରେ ଚନ୍ଦନା ରିକ୍ସାବାଲାକୁ ହୁକୁମ ଦେଲା—ସମୁଦ୍ର କୂଳକୁ ଯିବାପାଇଁ ।

ଏତେବେଳେ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଲି ମୁଁ । ପଚାରିଲି ସଞ୍ଜବେଳେ ସମୁଦ୍ର କୂଳକୁ ଫେର୍ କାହିଁକି ?

ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା ସେ । କହିଲା—ଲୋକେ କାହିଁକି ସଞ୍ଜବେଳେ ସମୁଦ୍ର କୂଳକୁ ଯାଆନ୍ତି ଜାଣେ ନାଁ ତ !

କ'ଣ କହିବି ତାକୁ ? ବାଂଧୁ ହୋଇଥିଲେ ଚାପୁଡ଼ାଏ ପକେଇ ଥାନ୍ତି । ଏ ପରା ବାଂଧବୀ ! ପୁଣି ବାହାନାରେ ?

ସମୁଦ୍ର କୂଳେ ଯାଇଁ ବସିଲୁ ଆମେ । କଇଁଫୁଲ ପରି ଜହ୍ନ ବାଲି ଉପରେ ବିଛେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । କେମିତି ଅନମନା ସେ । କ'ଣ ଯେମିତି ଭାବୁଛି । ହୁଏତ ଭାବୁଛି ବୃଦ୍ଧଦେବ କଥା । ତା'ର ବିଦାୟ ବେଳର ବେଦନା ବିଧୁର ମୁହଁ ମନେ ପଡ଼ୁଛି ।

ସେଇ ପ୍ରଥମେ କଥା କହିଲା ।—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କଥା ଦେଇଥିଲି ନା ସେ ଗଲେ ସବୁକଥା କହିବ ବୋଲି । ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକିଆଣିଛି ଏଠିକି ସେଇକଥା କହିବ ବୋଲି । ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ମୁଁ ହତାଦର କରେ ନାଁ । ବରଂ ସମାଦର କରେ । କାହିଁକି ଜାଣନ୍ତି ? ତା'ର ଧନ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ତା'ର ଗୁଣ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ତା'ର ବୁଦ୍ଧିନାହିଁ-ବୋଲି । କାହାକୁ ଠକେଇ ନିଜେ ବାହାଦୁରି ନବ ସେଗୁଣ ନାହିଁ ତା'ର । ତା'କୁ ପାଇ ମୁଁ ହୁଏତ ସ୍ୱସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଉପାୟ ନାହିଁ ବୋଲି ତା' ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ରହୁଛି । ପୁଣି ଆସିବାର ଇଚ୍ଛା ଆମର କାହାର ନ ଥିଲା । ସେଇ ଆମକୁ ନେଇ ଆସିଥିଲା । କଟକରେ ସବୁବେଳେ ମୁଁ ବଂଧୁ ବାଂଧବ ନେଇ ରହୁଥିଲି ବୋଲି ବିଚରା ମନେ କରିଥିଲା ସୁସ୍ମିତାର ନିରୋଳା ପାଇବ । ସେ କଥା ବୁଝି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜୋର କରି ଆଣିଥିଲି । ଯଦି ଦୋଷ କରିଥାଏଁ କ୍ଷମା କରିବେ ।

ମୋ ମୁହଁରୁ କିଛି ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଅନେଇଲା ସେ । ପଚାରିଲି—ଉପାୟ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ସେ ଆସି ଧରା ଦେଉଛି—ଆପଣ ନିଜେ ଧରୁନାହାନ୍ତି ।

ମୁହଁ ବୁଲେଇ କହିଲା—ହାତ ପାଖରେ ଯାହାମିଲେ ସବୁତ ଧରି ଯୋଗାଏ ନାହିଁ । ଛାତି ଉପର ବ୍ଲାଉଜ ଭିତରୁ ବାହାର କଲା ବିଡାଏ ଚିଠି । କହିଲା ଏ ସବୁ କ'ଣ ଜାଣନ୍ତି ? ସବୁ ପ୍ରେମ-ପତ୍ର । ତା'ର ଏକା ନୁହେଁ । ମୋ ଲେଖାବି ଅଛି । ସବୁ ସାଇତି ରଖିଥିଲା ସେ । ମାଗି ଆଣିଚି ।

ଉଠିଗଲା ସେ । କହିଲା—ସେ ଆଜି ଗୁଲିଗଲାଣି । ଏ ସବୁର ଆଉ ଗରଜ ନାହିଁ । ଉଠିଯାଇଁ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଉଜେଇ ଦେଲା ଚିଠି ବିଡାଟା ।

ଶୁଣିଥିଲି ଠୋକା ଠୋକଏ ପ୍ରେମ ସମୁଦ୍ରରେ ବୁଡନ୍ତି । ଆଖିରେ ଦେଖିଲି ପ୍ରେମପବ ବୁଡ଼ିଲା ପାଣି ସମୁଦ୍ରରେ ।

ହାୟରେ ହତଭାଗ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା । ଲଭ୍ ବି ବୁଝିଲା ନାହିଁ ।

ଫେରି ଆସିଲା ମୋ ପାଖକୁ ଚନ୍ଦନା । ଭାରି ମନର ଭାର ଖଲାସ ହେଉଛି ଯେମିତି । କହିଲା—ସବୁ ଜିନିଷ ଧରି ଯୋଗାଏ ନାଁ କାହିଁକି କହିଲି ଜାଣନ୍ତି ? ଲହାପାଇଁ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ମାଡ ଖାଆନ୍ତି । ମୋପାଇଁ ବୁଦ୍ଧଦେବ ସଂସାର ଭାଙ୍ଗିଯିବ, ଯା'ତ ମୁଁ ଚାହେଁନା । ବୁଦ୍ଧଦେବ ହୁଏତ ବୁଝି ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି କଥା । ଯେତେବେଳେ ବୁଝିବ, ସେତେବେଳେ କରିବାପାଇଁ କିଛି ନ ଥିବ । ମୁଁ ଝିଅ । ହିନ୍ଦୁ ପୁରାଣ କଥାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଇ ଘର ନ ଗଢି ଘର ଭାଙ୍ଗିବି ଯା'ଠାରୁ ମୋର ମରଣ ଭଲ ସୁଜନ ବାବୁ ।

କଥା ଗୁଡାକ ତାର କେମିତି ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା । ଗଳା ଭିତରେ ଭୂମିକମ୍ପ ।

ପରିଷ୍କାର କରି କହିଲା ସେ—ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଚାହିଁଛି ଆଉ ଗୋଟାଏ ମୋରିପରି ଝିଅ । ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇ କେତେ ଆଶା, କେତେ ମନ ଦେଇ ବାଟ ଜଗି ବସିଛି । କେମିତି ମୁଁ ତା ବଢ଼ା ଭାତରେ ପାଉଁଶ ପକେଇବି ?

ଆହା ହା । ଚନ୍ଦନାପାଇଁ ମନ ମୋର ବିକଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମହତ୍ ସେ ! କି ଉଦାର ! ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଛି ବୋଲି ଏତେ ବଡ଼ ଅମ୍ବବଳୀ ଦେଇପାରୁଛି । ଜାଣି ଜାଣି ନିଜକୁ ଟାଣି ଆଣୁଛି ବୁଦ୍ଧଦେବ ପାଖରୁ । ସେ ଗଲେ ତା' ବାପା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ । ବଡ଼ ଆଶାନେଇ ପୁଅକୁ ବଡ଼ କରି ସେ ଆଶା ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ଯାହାହୁଏ ମଣିଷର ସେଇଆ ହବ । ଦୋଷୀହେଇ ଚହିବ ବୁଦ୍ଧଦେବ ଚିରଦିନ ।

ତା' ପରେ ଅଛୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହିଁଅ'। ଯେ ଗୃହୁ ବସିଛୁ ବୁଢଦେବ ବାଟକୁ।

ପୁଷ୍ପିତା ଯଦି ଚନ୍ଦନା ପରି ସବୁ ବୁଝିଥାନ୍ତା……

ଆଉ ବଳେଇଲି ନାହିଁ ଚନ୍ଦନାକୁ। କହିଲି ନାହିଁ ବୁଢ଼-ଦେବଙ୍କୁ ତୁମେ କଥା ଦିଅ ବୋଲି।

ବେଲ ବୁଡ଼କୁ ଚନ୍ଦନା ବାହାରି ଗଲା ନାରୀ ମଙ୍ଗଳ ସମିତକୁ। କହିଗଲା— ଫଜରବେଳେ କୁଆଡ଼େ ଯିବେ ନାହିଁ ଆପଣ। କାମ ଅଛି। ବିନୋଦ ଦାସ ସଂଜ ପରେ ଫେରେ ବସାକୁ। ଅତଏବ 'ସମୁଦ୍ରଅଡୁ ବୁଲି—ତା' ବସାରେ ଦେଖା କରି ଫେରି ଆସିବ ଚନ୍ଦନାର ଠିକଣା ନେଇକୁ ଭାବି ବାହାରି ପଡ଼ିଲି।

ବୁଲି ବୁଲି ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ପାରି ହୋଇ ଗଦାଏ ବାଟ ଗ୍ଲିଗଲି ପଶ୍ଚିମକୁ। ସୂର୍ଯ୍ୟ ମା' କୋଳକୁ ଡେଇଁବେ ବୋଲି ସଜବାଜ ହେଉଚନ୍ତି। ଏଇ ବଖତରେ ଆଖିରେ ପଡିଲା ଦଳେ ଲୋକ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଛନ୍ତି ଠାଏ। କିଏ ଜଣେ ଭୋଟ ପାଇଁ ଅଳି କଲା ଭଳି ବକ୍ତୃତା କରୁଛି ତା' ଭିତରୁ। କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଭିଣ୍ଡ ବାରି ହେଲା ଶବ୍ଦାପରି। ଯେମିତ ମୋର ପୁରୁଣା ପରିଚୟ ଅଛି ସେ ତୁଣ୍ଡ ସାଙ୍ଗରେ।

ଭିଡ଼ ଠେଲି ଆଗେଇ ଗଲି, କିଏ ଏ? ବିନୋଦ ଦାସକୁ ଏମିତ ଭାବରେ ଦେଖିବି ବୋଲି ସପନ ଦେଖି ନଥିଲି।

ସତରେ ବିନୋଦ ଦାସ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛି। ନହେଲେ କି କହନ୍ତା—ଭାଇମାନେ! କାଲି ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି। ମୋର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାପାଇଁ ଆପଣମାନେ ଯେଉଁ ସାହାଯ୍ୟ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇ ଛନ୍ତି, ସେଥି-ପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିର କୃତଜ୍ଞ। କିନ୍ତୁ ମୁହଁରେ

ଚିର କୃତଜ୍ଞ ରହି ମନରେ ଚିର କୃତଜ୍ଞ ରହିବା କୌଣସି ବିବେକୀ ଲୋକ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଅତଏବ ମୁଁ କଥା ଦେଉଛି ଆପଣ ମାନଙ୍କୁ ଆଜି—ଏଇ ଅତଳ ସମୁଦ୍ର । ଆଉ ଏଇ ଅସ୍ତଗାମୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ ଅଛନ୍ତି—କାଲିଠାରୁ ଆପଣମାନଙ୍କର କୌଣସି ଅଭାବ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ରହିବ ନାହିଁ । ରାମ ରାଜ୍ୟରେ କ'ଣ ହେଉଥିଲା ସେ ସବୁ ଶୁଣା କଥା । ଅପଣ ମାନଙ୍କୁ ଦେଖେଇ ଦେବି ରାମ ରାଜ୍ୟ କ'ଣ ଆପଣମାନେତ ଦୂରର କଥା—ଆପଣମାନଙ୍କ ଗୃହ ପାଳିତ ପଶୁଙ୍କ କଥା ଆଗ ବିଚାର କରାଯିବ । ଗାଈ ବଳଦ-ମାନଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ତିଆରି କରେଇ ଦେବି ଆକାଶ ଚୁମ୍ବୀ ପ୍ରାସାଦ । କଲେଇ କୁକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଶୀତ ଫଂଟ ମୋଟା ଗଦି......।

ଆଉ କ'ଣ କହିଲା ସେ ମୁଁ ଶୁଣି ପାରିଲି ନାହିଁ । ପାଖରେ ଅଛି— ଆଖିରେ ଦେଖୁଛି—ଅଥଚ କାନଭିତରେ ପାଗଳ ବିନୋଦ ଦାସ କଥା କିଛି ପଶୁନାହିଁ ।

ବକ୍ତୃତା ଶେଷ କରି ଫେରିବା ବେଳକୁ ଡାକିଲି—ବିନୋଦ ! ଫେରି ପଡ଼ିଲା ସେ । ମତେ ଅନେଇ ମୁରୁକି ହସ ଟିକିଏ ହସିଲା—ତା ପରେ ଅତିଆନନ୍ଦରେ ମୋ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସି ହାଣ୍ଡସେକ କରି କହିଲା—ହ୍ୟାଲୋ ! ଅପଣ ସେଦିନ ମୋପାଖକୁ ଆସିଥିଲେନା ଚାକିରି ପାଇଁ । କାଲି ଅପଣ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟକୁ ଆସନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରାଇଭେଟ ସେକ୍ରେଟେରି କରିବି ବୋଲି ଆଗରୁ ଠିକ୍ କରି ରଖିଛି । ଠିକ୍ ଦଶଟା ବେଳେ ଆସନ୍ତୁ । ଆଚ୍ଛା ! ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛି । ଗୁଡ଼ବାଏ ।

ହାତ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ସେ । ଯିବା ବାଟକୁ ତାର ଅନେଇ ରହିଲି ମୂକ ପରି । ବିନୋଦ ଦାସଙ୍କୁ ପୁଣି ଏମିତିକା ବେଶରେ ଦେଖିଲି । କାହାପାଇଁ ? ଗୁମେଲୀ ପାଇଁ ନା ନୂଆ ହୋଇ ଯାହାକୁ

ଯାହା କରିଥିଲି ତା'ର ପାଇଁ ? ସେ ଯେ ପାର ସିଏ ହେଉନା କାହିଁକି—ବିନୋଦ ଦାସଙ୍କୁ ପାଗଲା କରିବା ମୂଳରେ ମାଇପି ହାତରେ ପାଣି ପଡ଼ୁଛି ସେ କଥା ଠିକ୍ ।

ଗୃମେଲି କଥା ଶୁଣି ଭାବନା ମୋର ଅଡୁଆ ସୂତା ପରି ଖିଅ ହଜେଇ ବସିଲା । ଗୃମେଲି ଛିଡ଼ା ହେଇଛି ମୋ ଆଗରେ । ପଚାରିଲି ଭେଟିଲେ ଅପଣଙ୍କ ବଛ୍ କୁ ?

ଘୃଣା ଯେମିତି ବସା ବାନ୍ଧୁଛି ଅସି ମୋ ମନ ଭିତରେ ଗୃମେଲି ପାଇଁ । କଥା କହିବାକୁ ମନ ହେଉନାହିଁ । ଏମାନେ କ'ଣ ମଣିଷ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ—ମଣିଷର ଦୁଃଖ କେବେ ମାପି ଦେଖିବେ । ଏମାନେ ସୁନା ମାପି ପାରନ୍ତି—ସ୍ୱାମୀକୁ ମାପି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କଥା ନ କହିଲେ ନଚଲେ ବୋଲି କହିଲି—ଦେଖିଲି ! ଖାଲି ଦେଖିଲି ନୁହେଁ—ନିଜକୁ ନିଜେ ହୁସିଆର ହେଇଗଲି ।

—ତା ମାନେ ?

—ମୋ ଜୀବନରେ ହୁଏତ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଦିନ ଆସିବ । ଆଜି ବିନୋଦ ଦାସ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି । ହୁଏତ ମୁଁ ସେଦିନ ମୁଖ୍ୟ ଖୁଣୀ ହିସାବରେ ଜେଲ୍ ଖାନାରେ ଝରି ରଗଡୁ ଥିବି ।

—କାହାକୁ ଖୁନ୍ କରିବେ ? ପୁଷ୍ପିତାକୁ ? ପୁଷ୍ପିତା ଦୋଷ ଦେଖିଲେ କୋଉଠି ? ନିଜ ଦୋଷକୁ ଢାଙ୍କି ରଖିବା ପାଇଁ ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଡାକୁଣୀ କରି ସଜେଇ ରଖିଛନ୍ତି ନାଁ କ'ଣ ?

ନାଁ ଚଢ଼ଇ ପଡ଼ୁନାହିଁ ମୁଣ୍ଡରେ । ପଡ଼ିଥିଲେ ହୁଏତ ଶାନ୍ତିରେ ଯାଇଁ ମୁକାବିଲା କରିଥାନ୍ତି ଭଗବାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ତମେ ଯଦି ସତରେ ଭଗବାନ—ତାହେଲେ ଭେଦା ଭେଦ ଭାବ କାହିଁକି

ତମ ମନରେ ? ମାଇପଙ୍କୁ ଅଗତ ଭବିଷ୍ୟ ଜାଣିବା ଲୀଳାବତୀ ସୁଦ ଶିଖୋଇଛ କାହିଁକି ? ମାଇପ ହାତରୁ ମାଡ ଖାଇଛୁ—ଏଇ କଥା ଏତେ ଦିନ ଛପେଇ ଅସିଛୁ—ଆଜି ଚମ୍ପେଲି ସେ ଲଗ୍ଣ ଦରବକୁ ଦରିଣ୍ଡି ବାହାର କଲ କେମିତ ?

ଚାମେଲୀ କହିଲା—ମୁଁ କିଛୁ ଜାଣି ନାହିଁ ବୋଲି ପାଇଁଛନ୍ତି ? ପୁଷ୍ପିତାକୁ ଆପଣ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆସିଲେ କାହିଁକି ? ଏଇ ଟିଂ ଅଟି ପ.ଇଁ ।

ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ନାଁ କଲି । କହିଲି—ଆପଣମାନେ କଳ୍ପନାକୁ କାନରେ ବାନ୍ଧ ଜାଣନ୍ତି । ସତ କଥା ଆପଣମାନଙ୍କ ଆଗରେ ମିଛ ବୋଲି ଦେଖା ଦିଏ । ଅସିଛୁ ମୋ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ । ନିଜକୁ ନିଜେ ବହୁତ ଅପଦସ୍ତ ହୋଇ ଠିକ୍ କଲି—ପୁଷ୍ପିତା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ର ମୁଁ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଜାଣିଲେ କେମିତ ଏ ସବୁ କଥା ।

ଘୋଡ଼ା ମୁହଁରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଥଳୀ ପରି ତା'ର ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବ୍ୟାଗ ଭିତରୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ବାହାର କରିଦେଲେ ମୋତେ । ଚିଠି ଦେଖି ବୁଝି ପାରିଲି ପୁଷ୍ପିତାର ଚିଠି । ଚାମେଲୀ କହିଲା ନିଅନ୍ତୁ । ପଢି ଦେଖନ୍ତୁ । ପୁଷ୍ପିତା ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି ତା ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି ସେ !

ଚିଠି ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯାଇନାହିଁ ମୁଁ । ଜାଣେ ମୁଁ ସେଥିରେ ଯାହା ଲେଖା ଥିବ । ଯେତେ ଦୋଷ ନନ୍ଦୀ ଘୋଷ ପରି ସବୁଯାକ ମୋ'ର ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦା ହୋଇଥିବ ।

କହିଲି—ହୁଏତ ପୁଷ୍ପିତା ଯାହା ଦେଖିଛୁ ସତ ।

—ସେଇଥି ପାଇଁ ନାଁ ବଦଳେଇ ଦେଲେ ?

—ହଁ ଅରବିନ୍ଦ ମହାତ୍ମର ସରମ ଅଛି, ସେଇ ସରମକୁ ଛାଡ଼ି ପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ସୁଜନରାଏ ହେଇଗଲି ।

ମୁହଁ ସାରା ତାର ନାଲିମନ୍ଦାର ଫୁଟି ଉଠିଲା ରାଗରେ । କହିଲା ତା'ହେଲେ ଯାଏଁ ଯାଏଁ ଆପଣମାନେ ପାଗଳ ହୋଇ ଜାଣନ୍ତି ଝୁଣ୍ଟି ହେଇ ପାରନ୍ତି । ଅପରକୁ ଦୋଷ ଦେବାକୁ ଯାଆନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଚାଲିଗଲା, ସେ । ଯେମିତି ମତେ ସେ ଚିହ୍ନିନାହିଁ କେବେ । ଦେଖିନାହିଁ କେବେ ।

ବସାରେ ପହଁଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଘର ମୋର ଭରି ପୁରି ସାଙ୍ଗରେ ସିନ୍ଦୁର ଦିଆ ନଦିଆ ମାଇପରେ । ଆଜି ଚନ୍ଦନା ଅଛି । ଅଛି ମାନେ ଆଜିର ସଭାରେ ସଭାପତି ସେ । କ'ଣ ନେଇ ଆଲୋଚନାରେ ମଗ୍ନ ଥିଲେ ଜାଣିନାହିଁ । ମୁଁ ଯିବାରୁ ପାଣି ପଡ଼ିବା ପରି ଲିଭିଗଲା ସବୁ । ମତେ ଦେଖି ସଭିଏଁ ଯେମିତି ଆନନ୍ଦରେ ହୁଳହୁଳି ଦେଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନାକୁ ଦେଖି ଯେମିତି ମୁଁ ଅଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ସେଦିନ ଯେଉଁ ନାଟକଟାକୁ ଲେଖୁଥିଲି ସେଇଟା ଦେଖିଲି ତା'ରି ହାତରେ ଫୁଲଝାଡ଼ୁ ପରି ଶୋଭା ପାଉଛି ।

ଦି' ଚାରିଟା ଅଣ୍ଡିରା ଚଣ୍ଡି ଆସି ବରକୁ ମଧୁଶଯ୍ୟା ଘରେ ପୁରେଇବା ପରି ଟାଣିନେଇ ଖଟଉପରେ ବସେଇ ଦେଲେ । ଠିକ୍ ଚନ୍ଦନା ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତା ଦେଖିଲା ବେଳେ ଜଣେ ଯେମିତି ଆଉ ଜଣକ ଉପରେ ବସେ ଠିକ୍ ସେମିତି ଚନ୍ଦନା ଉପରେ ବସାଇ ଦେଲେ । ସେ ଘୁଞ୍ଚିଲା ନାହିଁ କି ଠେଲିଲା ନାହିଁ । ହୁଏତ ସେ ଚାହୁଁଥିଲା ସେଇଆ । ମତେ ପାଖରେ ପାଇ ମନ ଭରିଲା ଯେମିତି ତା'ର ।

ପଲେ କୋଇଲିଙ୍କ ମେଳରେ ମୁଁ ଯେମିତି ଦଳଛଡ଼ା କୁଆ ହେଇ ବସିଛି । ସଭିଏଁ ଅନେଇ ରହିଛନ୍ତି ମୋତେ—ଗାଁ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିରେ କରମନା ମଠ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଯେମିତି ଅନେଇ ରହନ୍ତି ଭକ୍ତମାନେ ।

ତା' ଭିତରୁ ଜଣେ କିଏ କହିଲା—କହନ୍ତୁ କାହିଁକି ଚନ୍ଦନା ।

କ'ଣ କହୁବୁ ହଁଅନ୍ତି କହ । ତେଣେ ଟାଉନ ହଲରେ ମିଟିଂ ଅଛୁ ଯେ ।

ଚନ୍ଦନା ମତେ ଚୁହିଁଲା ସହର ଠୋକି ତା'ର ଭାବୀ ବରକୁ ଚୁହିଁଲା ପରେ । କହିଲା—ତମେ ସବୁ କହୁନା—ମୁଁ କ'ଣ କହିବି ? ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋ କଥା ରଖିବେ ବୋଲି ପରତେ ଯାଉନାହିଁ ତ ।

ଆଉ ଜଣେ କିଏ କହିଲା—ସତେ ନାଁ କଣ ? ଭଦ୍ରଲୋକ ତେପାର ଗୋଟିଏ ବାଂଧବୀର ସନିର୍ବନ୍ଧ ଅନୁରୋଧକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବେ ?

ବାଂଧବୀ ବୋଲି ମୁଁ ଏକାଭ ନାଁ, ଲୋକେଖେଇ ନାହିଁ । ଅନେକ ବାନ୍ଧବୀ ଅଛନ୍ତି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କରରେ ।

ହସି ହସି କଣରୁ ଉଠି ଆସିଲା ଗୋଟାଏ ଝିଅ । ଝିଅ ନୁହେଁ ସେ—ବାହାହେଇ ଥିଲେ ବାଇଶିଟା ଝିଅର ମା ହେଇ ସାରନ୍ତାଣି । (ଭଗବାନ ନକରନ୍ତୁ —ଏ ମାଇପି ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ପେଟରୁ ପୁଅ ଆଉ ନବାହାରନ୍ତୁ) । ଦେହର ଉପମା ଦେବାକୁ ମୋ ଆଖିରେ କିଛୁନାହିଁ ହେଲେ ହାତ ଦ'ଟା ଛାର ମୋଟରେ ମୋ ଗୋଡ ମୋଟରୁ ବେଶୀ । ମୋ ଆଗରେ ଆସି ଠିଆହେଲା । କହିଲା—ସତେ ସୁଜନ ବାବୁ—ଆପଣଙ୍କର କେତେ ବାନ୍ଧବୀ ଅଛନ୍ତି ?

—ଅନେକ । ଗଣି ଶେଷ କରାଯାଏ ନାଁ ?

—ସୁନ୍ଦରୀ ଅଛନ୍ତି ? ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ ?

ଛାଗ ଯେମିତ ନାଗ ସାପର ବଉଗଛ ଚଢ଼ା—ସେମିତ ହେଲା ମୋର । କହିଲି ଆପଣଙ୍କ ପରି ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅତ ଅଉ ବାଟେ ଘାଟରେ ମିଳନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେମାନେ ସୁନ୍ଦରୀ ନହେଇନ୍ତୁ ସୁଶ୍ରୀ ।

ଫିକା ପଡ଼ିଅସିଲା ଭଦ୍ରମହିଳାର ପାଞ୍ଚ ଗୋଣିଆ ଟୋକେଇପରି ମୁହଁ ଢରଭଣ୍ଡି ଝିଅଙ୍କର ହସରେ ।

ଆଉ ଜଣେ କିଏ କହିଲା—କାହିଁକି ତୁଚ୍ଛା କଥାରେ ଗଡ଼ା ଗଡ଼ ହେଉଚମ । କାମ କଥା କୁହ ।

କାମ କଥା ପଡ଼ିଲା । ଚନ୍ଦନା କହିଲା—ଆପଣଙ୍କ ନାଟକଟା ପଢି ଦେଖିଲ ସୁଜନ ବାବୁ । ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ଇଉନିକ । ଯୋଉ ଭାଷା ! କୋଉ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ପଡ଼େ ତା' ପାସଙ୍ଗରେ ?

କିଏ ଜଣେ ପ୍ରତିବାଦ କରି ଉଠିଲା—ସେ କଥା କହନା ମ ଚନ୍ଦନା । କାହିଁ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ ! ଆଉ କାହିଁ କିଏ ? ମୁଁ ସରଜମିନରେ ଥିଲି ବୋଲି ଚକ୍ଷୁଲଜ୍ଜାରେ ମୋ ନାଠା କହିଲେ ନାହିଁ ସେ ।

ରଗିଗଲା ବୋଧହୁଏ ଚନ୍ଦନା । କହିଲା—ମୁଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦେଇ କହିପାରେ ଏଇ ନାଟକଟା ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ନାଟକ ଠାରୁଁ ହେଇ ହେଇ ଭଲହବ । ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ରେକର୍ଡ ଭାଙ୍ଗିବ ।

ପଢିଚୁ କେବେ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ନାଟକ ? ଦେଖିଚୁ କେବେ ? ପ୍ରୁଫ୍ ହିଅଠା ଉଠି ଆସିଲା କହୁ କହୁ ।

ଚନ୍ଦନା ଟିକିଏ ଚାହିଁଲା ତା' ମୁହଁକୁ । ମୁରୁକି ହସ ଟିକିଏ ଝଲସି ଗଲା ତା'ର ପାଉଡ଼ରର ବୋଳା ମୁହଁରେ । କହିଲା—କହିଲେ ମିଛ ମଣିବ । ତମେସବୁ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ନାଟକ ପଢିଛ, ଦେଖିଚ । ବାକୀ ମଣିଷଟାକୁ ମୁଁ ଦେଖିଚି, ଦେଖିଚି ଖାଲି ନୁହେଁ—ପାଖରେ ପାଇଚି । ମୋଠୁଁ ବେଶୀ ଜାଣିଚ ତାକୁ ?

ସତେ ? ଲୋକଟା କେମିତି ? ଖୁଉବ୍ ଭଦ୍ର ନାଁ ? ଜଣେ କିଏ ପଚାରିଲା, ଭଦ୍ର ? ଚନ୍ଦନା ନାକ ଟେକିଲା ଯେମିତି ଯେ ହିଁଇ ଜାତିକୁ ଖାଲି ଅପମାନ କରେ ନାହିଁ, ମା' ଜାତିକୁ ରସାତଳେ ଥୁଏ—ତାକୁ ଭଦ୍ର ବୋଲି କହି ଯୋଗାଏ ? ବଜାରୀ, ଥାର୍ଡକ୍ଲାସ

ଲୋଫର୍ ମୋ ଅଖିରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତା' ଭଳି ଗୋଟାଏ ପାଜି-ଲୋକ ମୁଁ ଦେଖିନି । ବଡ଼ ଲୋକର ପୁଅ ତ ? ଟଙ୍କା ଜୋରରେ ଭାବୁଛି ସବୁ କରିପାରିବ । ଜାଣିଚ କେଡେ ପାଜି ସେ ? ଉପରେ ପଡ଼ି କଥା କହିବ । ଝିଅମାନଙ୍କ ମନ ଭଳେଇବ । ହେଲେ ସେ ଜାଣିଚି ତାକୁ । ସେ ସିନା ହୁସିଅର ହୋଇ ରହିବ ।

ହେଲେ ପୁଷ୍ପିତା ତ ପୁଣି ତା'ର ହାତ ଧରିଲା ।

ପୁଷ୍ପିତା ! ହସିଲା ଚନ୍ଦନା । ସବୁ ଝିଅ ତ ଆଉ ପୁଷ୍ପିତା ନୁହନ୍ତି । ତା' ଛଡ଼ା ପୁଷ୍ପିତା କେଇଦିନ ବଇଁତରିବ ତା ପାଖରେ । କେତେ ଝିଅ ତ ଟେକି ନପାରି ପଳେଇଗଲେ । ଅରେ କ'ଣ ହେଇଚି ଜାଣ ? ଆମ ଡ୍ରାମାଟିକ କ୍ଲବରେ ଥିଏଟର କରିବୁ ବୋଲି କେମିତି ସୁରାକ ପାଇଲା ସେ । ଦିନେ ବଡ଼ି ସକାଳୁ ଆସି ଆମ ଦୁଆରେ ହାଜର । କଥା କ'ଣ ନାଁ ମୋର ଗୋଟାଏ ଡ୍ରାମା ଲେଖା କଂପ୍ଲିଟ୍ ହୋଇଯାଇଛି--ଆପଣ ଯେବେ ଦୟାକରିବେ ତେବେ ସେଟା ଷ୍ଟେଜ ହେଇ ପାରିବ । ଅସଲ କଥା କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟେଜ ନୁହେଁ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଅଡା ଜମେଇବା ମତଲବ । ଭାବିଥିଲି ଦୁଆରୁ ଦରୱାନ ଡାକି ଫାଟକ ପାର କରେଇ ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଯେତେହେଲେ ଭଦ୍ରଲୋକଟ । ପୁଣି ନୂଆପୁଣ୍ଟି ଏକ୍ ଗାଡ଼ି ନେଇ ଆସିଛି । ଯାହାହେଉ କପେ ଚା' ଖୋଇ ବିଦା କରିଦେଲି—

ଶୁଣୁ ନୁ କଥା । ମୁଁ ନିଜେ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଜୀଅନ୍ତା ବସିଛି । ମୋର ଆଗରେ ସେମାନେ କହି ଯାଉଛନ୍ତି ମୋର କଥା । ଅଥଚ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ତୁଣ୍ଡି ବଂଧାହେଇଛି ମୁହଁରେ ।

ଶେଷକୁ ଜତାପଟ ନେଲା ଚନ୍ଦନା । ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଯାଚି ହେଇ ଯାଇଚି ଚନ୍ଦନା ପାଖକୁ--ହାତଟେକା ଚା' କପେ ଖାଇଛି ତା ଠାରୁ ବଳି ବଡ ସମ୍ମାନ ଆଉ କ'ଣ ଥାଇପାରେ ?

ଠିକ୍ ହେଲା ଦି'ଦିନ ଭିତରେ ନାଟକଟା ମୁଁ ଶେଷ କରି ଦେବି । ଏବଂ ସେମାନେ ସୋ'ଟା ମହଡ଼ା ଦେଇ ଥିଏଟର କରିବେ ।

ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲା ପରେ—ମୁଁ ଚନ୍ଦନାକୁ ପଚାରିଲି—ଶୁଣିଥିଲି ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଜଣେ ବଡ଼ ନାଟ୍ୟକାର । ଆପଣଙ୍କର ରାଗ ନାହିଁ କି ତା' ଉପରେ ?

ନିହାତି ବାଜେକଲେକ ବୋଲି । ଜବାବ ଦେଲା ଚନ୍ଦନା ମାମୁଲି ଭାବେ । କହିଲା—ଏଥର ଆମେ ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛୁ । ଅରବିନ୍ଦ ଯଦି ଆସେ ଚିହ୍ନାଇ ଦେବି । ଆଜି ତାକୁ ଦେଖେଇ ଦେବି ଯେ ସେ ଏକା ନାଟକ ଲେଖିଜାଣେନା । ତା' ଠାରୁ ଆହୁରି ଭଲ ନାଟ୍ୟକାର ଅଛନ୍ତି ।

ଥିଏଟର ଦିନ ଯେତିକି ପାଖେଇ ଆସିଲା, ମନ ଭିତରୁ ଆଶା ଭରସା ସେତିକି ଦୂରକୁ ଚାଲିଲା । ଇଚ୍ଛାହେଲା ସମୁଦ୍ରରେ ବୁଡ଼ି ମରିବି । ନହେଲେ ରେଲ ଲାଇନ ତଳେ ଗଳା ଦେଇଦେବି । ବାଟ ଘାଟ ସବୁଠି ମୋ ନାଁ । ପୁଷ୍ପିତା ନାଁ ଆଜି ମିତା ନୂଆ-ବୋଉଙ୍କ ନାଁ । ନାଟ୍ୟକାର ମୁଁ । ପୁଷ୍ପିତା ପ୍ରଧାନ ଅତିଥି । ସଭାନେତ୍ରୀ ମିତାନୂଆବୋଉ ।

ଡ଼ର ମୋର ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ନୁହେଁ । ପୁଷ୍ପିତାକୁ । ସେ ନିଜେ ଭାନୁମତୀର କୁହୁକ ପେଡ଼ି । କ'ଣ ଯେ କେତେବେଳେ ବାହାରିବ ତା' ଭିତରୁ ଭଗବାନ ବି ଠେଉର ପାଇବେ ନାହିଁ ।

ଆଶାଅଛି ବିନୋଦ ଦାସ ଉପରେ । ବିନୋଦ ଦାସ ସତ ପାଗଳ ହୋଇଛି । ମୁଁ ହେବି ବାହାନାରେ ପାଗଳ । ପାଗଳ ହେଲେ କଥା ସରିଲା । ସତ, ମିଛ, ଭଲ, ମନ୍ଦ ତା' ପାଖରେ ସବୁ ସମାନ ।

ଏ ଭିତରେ ଦିନେ ଯାଇ ବିନୋଦ ଦାସର ଖୋଜ କରିଛି ପାଖ ଲୋକେ କହିଲେ—ବାବୁ ଛୁଟିରେ ଘରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ମାସେଖଣ୍ଡ ପରେ ଫେରିବେ ।

ଥିଏଟର ଦିନ ସକାଳୁ ଚନ୍ଦନା ଚାଲିଗଲା ଷ୍ଟେସନକୁ କହିଗଲା—ପୁଷ୍ପିତା ଆଜ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ନେଇ ମୁଁ ହୋଟେଲରେ ଛାଡ଼ି ଆସୁଛି । ଆପଣ ଟିକିଏ ପେଣ୍ଡାଲଆଡେ଼ ଯାଇଁ ସବୁ ତଦାରଖ କରିଦେବେ ।

ପୁଷ୍ପିତା ନାଁ ଶୁଣି ଜର ଆସିଲା ଭାଲୁପର । ପଣେ କାନ୍ତର ସିଲୋନ ବେତାର ପ୍ରଚାରିତ ଆନାସିନ୍ ଆସପ୍ରୋ ଖାଇକି ତାକୁ ଦବେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋ ଘର ଭିତରେ ଯେତେ ଲୁଗା, ଲୁଗି ଚାଦର ଥିଲା ସବୁ ଦେହରେ ଚାପାଦେଲି—ଶେଷକୁ ନୂଆ କିଣା ମଶାରିଟାକୁ ବି ବାକି ରଖିଲି ନାହିଁ । କାହିଁକି ଶୁଣିବ ସେ ଜର ?

ଶେଷକୁ ଡାକ୍ତର ଆସିଲା । ପାଞ୍ଚ ଇଞ୍ଚିଆ ଡାଙ୍ଗଣି ଫୋଡିଲା ବାହୁରେ । ନାଁ, ଏଥର ବି ଜର ଠାକୁର ବଡେଜ ସ୍ଥଳୀରୁ ବାହୁଡ଼ି ଯିବାପାଇଁ ରାଜି ନୁହଁନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦନା ଆସିଲା ବେଳକୁ ଜରର ପ୍ରକୋପ ମୋ ଉପରେ ବୈଶାଖମାସ ବାରଟା ବେଳର ଲାଟେଶିଳା ଖରା ବରଷୁଛି । ଦେଖି କାବା ହୋଇଗଲା ସେ । କହିଲା—ଜରକୁ କ'ଣ ଆଉ ବେଳ ମିଳୁନଥିଲା ଯେ—ଆଜି ଆସି ବାଜି ଲଗେଇଲା ? ମୁଁ ଏଇନେ କ'ଣ କରିବି କହୁନୁତ ? ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀ କେତେ ଖୁସି ହେଉଛନ୍ତି ଜାଣିଛନ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ନାଟକପଢି ? ବାରମ୍ବାର କରି କହୁଛନ୍ତି—ଆପଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭେଟ କରାଇବା ପାଇଁ । କହୁଥିଲି ପରା—ଅରବିନ୍ଦ

ମହାନ୍ତି ପର ପଣେ ହେଲେବି ଏମିତି ଲେଖି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅସିଥାଅନ୍ତା ଙ୍କ ବଚସ୍—

ଅରବିନ୍ଦ ଆସିନାହିଁ ? ଜ୍ୱରରେ ବି ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ପଚାରିଲି ।

ନାଁ ଏକା ତ ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀ ଆସିଲେ । ପଚାରିବାରୁ ହିଁ କି ନାଁ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ଭାଗ୍ୟ ସଲକ୍ଷ ବଚସ୍ଥିର । ନହେଲେ ଏ ନାଟକ ଦେଖି ତା' ନାଟ ଲେଖାରେ ଡ଼ୋରି ବନ୍ଧା ହୋଇ ଥାଅନ୍ତା ।

ଚନ୍ଦନାର ସେବା ଯତ୍ନରେ ହେଉ କି ମନ ଭିତରୁ ଧିରେ ଧିରେ ଡ଼ରର ଅପସରି ଯିବା ହେତୁ ହେଉ ଜର କମି ଆସିଲା । ଚନ୍ଦନାକୁ ଗୃହ୍ଟୁ କଥା କହି ଥିଏଟରକୁ ନ ଯିବାବାଟ ସଫା କରି ଦେଇ ପାରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା'ର ଯୋଉ ଛକୋଡ଼ ଛଟକି ସାଙ୍ଗ ଅଛନ୍ତି—ତାଙ୍କ ଦାଉରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ବାଟ ନାହିଁ । ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଗଲି ମୋର ଲେଖିବା ନାଟକ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ଭାଗ୍ୟକୁ ମିତାନୁଅଁ-ବୋଉ ଆସିନଥିଲେ । କାହିଁକି ଆସିଲେ ନାହିଁ ସେ କଥା ଜାଣେନା । ନାଟକ ଦେଖିଲି କି ନାଟକ ଭେଇଲି ସେ କଥା କାହାକୁ ଜଣା ନାହିଁ । ମୋର ବାଁପଟ ଚୌକିରେ ବସିଛି ପୁଷ୍ପିତା । ଦେହରେ ଦେହ ବାଜୁଛି ଖାଲି ବାଜୁନାହିଁ, ନିଶ୍ୱାସ ଅସି ବାଜୁଛି ଠାଣିରେ । ଅଥଚ ସେ ଅନୋଉ ନାହିଁ ମୋ ଅଡ଼େ । ମୁଁ ଯେମିତି ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ଦର୍ଶକ ତା' ପାଖରେ । ହୁଏତ ସେ ଚୌକିଟା ଖାଲି ପଡ଼ିଛି ତା' ଜାଣିତରେ ।

ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଲା ନାହିଁ ସେ । ସିନେମା ଷ୍ଟାର ଯେତେ-ବେଳେ । ସାମାନ୍ୟ ଥିଏଟର ମୂଲରୁ ଅଗଯାଏ ଦେଖିଲେ ଲୋକେ ନିନ୍ଦବେ ତାକୁ । ପୋଜିସନ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ଅଛିତ ।

ସେ ଉଠିଯିବା ଉତ୍ତାରୁ ଝାଲବୋହୁ ଜର ଗୁଡ଼ଲା ମତେ । ଏତେବେଳ ଯାଏ ଏକଙ୍କରକ୍କଅ ହେଇ ବସିଥିଲି । ଏଥର ଝାଡ଼ି ଝୁଡ଼ିହେଇ ଅଶ୍ରମରେ ବସିବାକୁ ଯାଉଛି—ଗୋଟାଏ ଝିଅ ତା'ର ସବୁ ଦାନ୍ତଯାକର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଦେଖେଇ ଅସି କହିଲେ ମତେ— ଅସନ୍ତୁ, ଅପଣଙ୍କୁ ଡ଼ାକୁଛନ୍ତି ।

ଗ୍ରୀନରୁମ ଭିତରକୁ ଡ଼ାକି ନେଇ ଗଲା । ସବୁଯାକ ନାଚବାଲି (ଅବଶ୍ୟ.ଅଜର) ଘେରି ରହିଛନ୍ତି ପୁଷ୍ପିତାକୁ । ମତେ ଦେଖି ଚନ୍ଦନା କହିଲା--ଏଇତ ସୁଜନ ବାବୁ । ଅସନ୍ତୁ । ପରିଚୟ କରେଇ ଦିଏ । ଏ ହେଉଛନ୍ତି Film Star ଶ୍ରୀମତୀ ପୁଷ୍ପିତା ମହାନ୍ତି ଅଉ ଏ ହେଉଛନ୍ତି ଏଇ ନାଟକର ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀ ସୁଜନ ଷଏ ।

ପୁଷ୍ପିତା ତାର ରୁପି ଉପଭଙ୍ଗୀ ହସ ହସି କୁନ୍ଦା ହାତ ଦୋ'ଟିକୁ ଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲା । କହିଲା--ନମସ୍କାର । ସତରେ, ଅଦ୍‌ଭୁତ ଲେଖି ପାରନ୍ତି ଅପଣ । ଲୋକ ବି ଅପଣ ଅଦ୍‌ଭୁତ ।

ତା ପରେ ସଭିଙ୍କୁ କହିଲା—ଅଚ୍ଛା, ଅଜ ମୁଁ ଅସୁଛି । ଦେହଟା ଭଲ ନାହିଁ କନା--ଯାଉ ଯାଉ ଫେରିପଡ଼ି କହିଲା—ଅପଣଙ୍କୁ ମୋର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରହିଲା ସୁଜନ ବାବୁ । କାଲି ସକାଳେ ଅମର ସେଟି ଖାଇବେ । ଅଚ୍ଛା । ନମସ୍କାର ।

ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲା ସେ । ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିନାହିଁ ତାକୁ । ନମସ୍କାର ବି କରିପାରିଲି ନାହିଁ । କେଜାଣି କରିଛି କି ନା ଜାଣିନାହିଁ ।

ରାତିଟା ବିତୁଛି ମୋର ପୁଷ୍ପିତା କଥା ଭାବି । ସ୍ୱାମୀକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଚିହ୍ନି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସ୍ତ୍ରୀ ଠାରୁ ବଳି ଦୁଃଖ କଣ ସ୍ୱାମୀର ?

ଶିତ ସାରା ଚନ୍ଦନା ବୋଧହୁଏ ଶୋଇନାହିଁ । କଣ ଭାବୁଛି ତା ସେଇ ଜାଣେ । ସକାଳ ନହେଉଣୁ ଅସି ମତେ ଉଠେଇଛି ।

କହୁଛି--ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀ ଡ଼ାକ ଯାଉଛନ୍ତି । ମନେ ଅଛି ତ ? ତା ବୋଲି ଏଇ ବଡ଼ ସକାଳୁ ଯାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବ ନା କଣ ?

ନାଁ ସେ କଥା ନୁହେଁ ଯେ । ତେବେ ଯମିତ ଅଳସୁଆ, ଉଠ ଉଠୁ ବାରଟା ବାଜିବ । ସେଇଥି ପାଇଁ ଉଠେଇ ଦେଲି । ଯାଅ ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ କର ଅସ । ମୋ ଘରେ ଧୋତି ପଞ୍ଜାବୀ ଅଣି ରଖିଛି, ପିନ୍ଧ ।

—ଧୋତି ପଞ୍ଜାବୀ ? ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଗୃହିଁଲି ତା' ମୁହଁକୁ । ହସିଲି ସେ । କହିଲି—ଅଜ କ'ଣ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପିନ୍ଧି ସାହେବ ହେଇ ଯିବ ସେଠିକି । କବି, ଲେଖକଙ୍କୁ ସାହାବ ଠାଣୀ ଶୋଭା ହୁଏ ନାହିଁ । ଧୋତି ପଞ୍ଜାବୀ ।

ମତେ ତଉ଼ ପଠେଇଲେ ତା'ର ଯେମିତ ଷୋଳ ଅଣା ଲାଭ । ତା' ଛଡ଼ା 'ଆଜି ତା' ମୁହଁରୁ ନୁଆ ହୋଇ ବାହାରୁଛି ଅପଣ ବଦଳରେ 'ତମେ' । ଯେମିତ ମୁଁ ତାର 'ନିଜର ଲୋକ ।

କୌତୁହଳ ବଢିଯିବାରୁ ପଗୃରିଲି—ମନେ ହେଉଛି ମତେ ପଠେଇ ଆପଣ ଯେମିତ ଫାଇଦା ଉଠେଇବା ମତଲବରେ ଅଛନ୍ତି ।

ମୋ ଉପରୁ ମୁହଁ ଆଡ଼େଇ ନେଲି ସେ । କ'ଣ ଭାବିଲି କେଜାଣି, କହିଲି—ଏତେଦିନ ଆମେ ଏକାଠି ରହିଲେ । ହେଲେ କେମିତ ଗୋଟାଏ ଅଚିହ୍ନା ଅଜଣା ଭାବରେ । ଦିନ କେଇଟାରେ ତମେ ଗୃଲିଯିବ । ତେବେ ଆଜି ବୁଝେଇ ରହିଲାଭ କ'ଣ ? ଅପଣ ନଡାକି ତମେ ଡାକିଲେ ମନେ ରହିବ କଥାଟା । ଅଉ ଫାଇଦା କଥା କଣ' କହୁଥିଲ ନା ? ଫାଇଦା 'ନହବ ସେ କଥା କହିଲେ ମିଛ କହିବ । ତମେ ମୋର ଯାହାକରିଛ—ଭଲହେଲେ ହୁଏତ ମୁଁ

ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଆନନ୍ଦ ପାଇବ । ହଁ, ମୋର ଦରଖାସ୍ତଟା ମୁଁ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟରେ ପକେଇ ଦେଇଛି । ଆଜିକାଲି ଦରଖାସ୍ତ ଦେଲେ କ'ଣ ଚାକିରି ମିଳେ ?

ବୁଝିପାରିଲି ଚନ୍ଦନା ଆଖିରେ ମୋର ଦୁର୍ବଳତା ଧରାପଡ଼ି-ଯାଇଛି । କହିଲି ଉପାୟ କ'ଣ ଆଉ କୁହ ? ଦରଖାସ୍ତ ଦବାଛଡା କ'ଣ କରିପାରିବି ମୁଁ ? —କିଛି ନାଁ । ଚାକିରି ଦରକାର ଜାଣିଥିଲେ ଆଗରୁ ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେଇ ପାରିଥାନ୍ତି ।

—ତମେ ?

—ବିଶ୍ୱାସ କରୁନା ? ଆମେ ଯାହିଁ ଯେଉଁଠି ଛିଡ଼ା ହେବୁ, ଯାହା ପାଇଁ କହିବୁ, କେହି ନାଁ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଦେଖ, ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀଙ୍କୁ ମୁଁ କହୁଛି । ଯଦି କିଛି ନହୁଏ ମୁଁ କଟକ ଗଲେ ଗୋଟାଏ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଇଯିବ ।

ସେଇ କହିଲା—ପୁଷ୍ପିତାକୁ କହି ରଖିଛି—ମୋର ଗୋଟାଏ ଲେଖା ନେଇ ସିନେମା କରିବା ପାଇଁ । ହୁଏତ ବେଶୀ କିଛି ଟଙ୍କା ମିଳିବ ପୁଷ୍ପିତା ହାତ ଦେଲେ ଖୁବ ଯାଏବାର ଭୟ ନାହିଁ ।

ଏତେ ଦୁଃଖରେ ବି ହସ ମାଡିଲା, ମତେ କିଛି ଜବାବ ନଦେଇ ବାହାରି ଗଲି ।

ପୁଷ୍ପିତା ହୁଏତ ମୋର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲା । ମତେ ଦୂରରୁ ଦେଖି ଫାଟକ ଯାଏ ଚାଲିଆସି ହସ ହସ ମୁହଁରେ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣେଇଲା, ଆସନ୍ତୁ ସୁଜନବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ମୁଁ ।

ଡାକି ନେଇଗଲା ତାର ରହିବା ଘରକୁ ।

ଦୁହେଁ ବସିଲୁ ମୁହାଁ ମୁହିଁ । ଅଠାକାଠିରେ ଚଢେଇ ପଡ଼ିବା ପରି ଅବସ୍ଥା ମୋର ଅଠାଠିକ ।

ପୁଷ୍ପିତା ଅନାଉଣୀ ଉହାଡରେ ଅଛୁ ବଦ୍ରୂପ । ଘରଟା ନିଶବ୍ଦ । ଛୁଞ୍ଚି ପଡ଼ିଲେ ବୋଧହୁଏ ଶବ୍ଦ ବାରି ହୋଇ ପଡ଼ିବ ।

କେତେବେଳ ଯାଏ ଆଉଟୁଳ ହେଇ ବସିରହିବ ? ଫାଶୀ ଅସାମି ବେକରେ ଦୌଡ଼ି ଦେବାଯାଏ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଥାଏ ମନେ ମନେ । କାଳେ ଦଇବେ ରକ୍ଷାକରିବେ ସେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ଅବସ୍ଥା ଏମିତି ଯେ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ବି ଆସ୍ଥା ଛାଡ଼ିଯାଉଛୁ । ତାଙ୍କୁ ଭାବିବା ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନାହିଁ ।

ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ପାଖରେ ମୁଁ ଯେମିତି ଅଧାଡୁଆ ଅନାଡ଼ିଟାଏ ।

ଚା' ଆଣି ଦେଇଗଲା ଚାକର । ପୁଷ୍ପିତା ଗୋଟାଏ କପ୍‌ରେ ଢାଳି ମୋ ଆଡ଼କୁ ବଢେଇ ଦେଲା । କହିଲା—ନିଅ' ଚା ପିଅ । ତା'ପରେ ନିଜେ ପିଉ ପିଉ କହିଲା—କ'ଣ ବୋଲି ଡାକିବ ? ଆପଣ ନା ତମେ ?

ଘର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଗୋଟାଏ କିଛି ଜିନିଷ ହଜିଥିଲେ ଲୋକେ ଯେମିତି ହରେଇ ଚାହାନ୍ତି—ଠିକ୍ ସେମିତି ତାର ଚାହାଣୀ । କହିଲି—ଏଟା କଣ ମୋତେ ଶିଖାଇ ଦେବାକୁ ପଡିବ ?

ନା । ମତେ ଶିଖିବାକୁ ହବ । ଜୀବନରେ ଏ ଅନୁଭୂତି ନୂଆ କି ନା ? ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ହେଇଥିଲେ ଏ କଥା ପଚାରିବା ପାଇଁ ଯାଇ ନଥାନ୍ତି । ସୁଜନ ସ୍ୱପ୍ନର ଆପତ୍ତି ଉଠିପାରେ । ସୁଜନ ସ୍ୱଏର ନାଟକଟା ପଢି ଜାଣି ପାରିଥିଲି ।

—କ'ଣ ?

—ସୁଜନ ସ୍ୱପ୍ନ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତିର ଅପଦେବତା ।

—ତମେ ମତେ ଭୁଲ୍ ବୁଝୁଛ ପୁଷ୍ପିତା ।

ଚା' କପ୍‌ଟା ରଖିଦେଇ ହସି ଉଠିଲା ସେ । ଏମିତି ସେ ହସେ ଯେ— ବାହାରୁ ଦ'ଡଜନଟା ଅରଦଳି ଆସି ନେଳପରଦାଟା ଘୁଞ୍ଚେଇ

ଦେଇ ମୁହଁ ଫେରାଇଦେଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ବୋଧହୁଏ ନିଜକୁ ଟିକେ ନେଲା । କହିଲା— ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ଭୁଲ ବୁଝେ । ତମେ ତ ମଣିଷ ନୁହଁ, ତମକୁ ଭୁଲବୁଝିବାକୁ ଯିବ କାହିଁକି ? ନିଜେ ନିଜେ ଅହେତୁକ ? କିନ୍ତୁ କଥାଟାଏ ମୋର ଆଜି ମନେ ପଡୁଛି— ତମେ ଆସିବାବେଳେ କହି ଆସିଥିଲ—ଆମର ଯେମିତି ଆଉ ଦେଖାନହୁଏ । ହେଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ବିଧିଦକୁ ଆନ କରିବ କିଏ ? ଅଚାନକ ଦେଖା ହେଇଗଲା । ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ହେଉଛି ସୁଜନ ସିଏ ଏକଥା ଜାଣିଥିଲେ ମୁଁ ଆସିନଥାନ୍ତି—ଆସିଛି ଯେତେବେଳେ ଦିପଦ କଥା ନକହିଗଲେ ଶୋଭା ଦଶିବ ନାହିଁ । ସେଇଥି ପାଇଁ ଡ଼ାକି ଆଣିଥିଲି ।

—କୁହ କ'ଣ କହିବ ?

—ତମର କିଛି କହିବା ପାଇଁ ନାହିଁ ?

—ନାଁ । ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ନାଁ । କଲି ।

ତୁନି ହେଇଗଲା ସେ । ମୁଁ କପଟାକୁ ଧେରେଇ ଫେରେଇ ଦେଖୁ ଦେଖୁ କହିଲା—ମୋର ବି କିଛି ନାହିଁ । ଆଚ୍ଛା ଆସନ୍ତୁ ନମସ୍କାର ।

ଉଠି ଛିଡ଼ାହେଲା ସେ ।

ଫାଟକ ପାରହେବାପରେ ମନେ ପଡ଼ିଲା-ମତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିଥିଲା ସକାଳ ଖାଇବା ପାଇଁ । ଯାହା ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ଆଜୀବନ ମନେ ରହିବ ।

ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଲି-କାଳେ ମନେ ପଡ଼ିଥିବ ତା'ର ମତେ ଡାକିଥିଲା ଖୋଇବାକୁ । ବୋଧହୁଏ ନିଜ ଭୁଲ ବୁଝିପାରି ଦୌଡ଼ି ଆସିବ ଫେରେଇ ନେବାପାଇଁ ।

ନାଁ କାହାରି ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ।

ଭୋକିଲା ପେଟ ଅଉ ଭର୍ତ୍ତିଲା ମନନେଇ ବସାକୁ ଫେରି ଦେଖେତ-ତିନି ଗୃହ ମୂର୍ତ୍ତି ଅଦ୍ଭୁଅ ମାଇପେ.ଅଉ ତିନି ଗୃହଗଣ୍ଡା ଅଭିଅଡ଼ୀ ହିଁଅ ଅପେକ୍ଷା ମାନ । ମତେ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଜଣେ କହିଲା—ଭିତରକୁ ଯାଉନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଏଇଠି ବସନ୍ତୁ ।

ମନେହେଲା ଘରଟା ଯେମିତି ତାଙ୍କର । ଅଉ କହୁଛନ୍ତି ସ୍ଵୟଂ ଘରର ମାଲିକଆଣୀ ।

କଥାଶୁଣି ଅର୍ଥର୍ପାଙ୍କ ପରି ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ଯାଉଥିଲି । ହଠାତ୍ ଅଉଜଣେ କିଏ କହି ଉଠିଲା—ବସିପଡନ୍ତୁ । ବସି ପଡନ୍ତୁ । ନହେଲେ ବାଟ ଦେଖନ୍ତୁ । ଅମେ କାଲୁ ଅଜି ଯାଇନାହୁଁ । ଦେଖିବୁ କେତେବେଳେ ଯାଏଁ ନୁଚ ରହିବେ ?

କିଏ ? ପଚାରିଲି ।

କିଏ ଅଉ ? ଜଣେ ମୁହଁଟାକୁ ବାସିବରଅଣ ପରି ଫଣ ଫଣ କରି କହିଲେ-ସେଇ ସୁଜନ ସିଏ କି ଦୁର୍ଜନ ସିଏ । ନାଟକ ଲେଖୁଛନ୍ତି କୁଅଡେ ? ତା' ନାଟକ ଲେଖା ଯଦି ଅଜି ନଛାଡ଼ୁଚି ମୁଁ ବାଁ କାନରୁ ଫାଳେ କାଟି ପକେଇବି ।

ଆଉଜଣେ ଦପଡା ଘସି ଦେଖେଇ କହିଲା--ମୁଁ ପଣ୍ଡ ଯୁାକୁ ଏଇ ସାଙ୍ଗରେ ଅଣିଛୁ । ମେଡେଲ୍ ଝୁଲେଇ ଦେବ ବେକରେ ବୋଲି । ଡ୍ରାମା ଲେଖିବତ ତା ମା ଭଉଣୀଙ୍କୁ ନେଇ ଲେଖୁନାହିଁ । ଅମକୁ କଣ ଶସ୍ତା ପାଇଚି ।

ଆଉଜଣେ ଅଦ୍ଭୁଅ ହାଣ୍ଡ ବ୍ୟାଗରେ ଥିବା ଅଇନାଟାକୁ ଟଦେଖି ମୁହଁରେ ପାଉଡର ପାଫଟାକୁ ଘସୁ ଘସୁ କହିଲେ-Strange ! କେମିତ ସେ ଜାଣିଲେ-ମୁଁ ମୋ Second husband (ଦୋସର ସ୍ଵାମୀ)ଙ୍କୁ ଫୁସୁଲେଇ ଟଙ୍କାପଇସା ଗହଣା ଗଣ୍ଠି ଧରି ପଳେଇ ଅସିଲି ମୋଠୁଁ ସାନ ଜଣେ କଲେଜ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ସାଙ୍ଗରେ ?

ଲିପଷ୍ଟିକ ଲଗାଇ ମୋଟା ଥଲ୍‌ଥଲ୍ ଓଠରେ ଘସି ଅଜଜଣେ କିଏ କହିଲା—ଲୋକଟା ସି, ଆଇ, ଡ଼ି, ବୋଧହୁଏ । ନହେଲେ ସେ କେମିତି ଜାଣନ୍ତା ମୁଁ ଆମ ଗୃହକର ସାଙ୍ଗରେ କଟକ ପଳେଇ ଯାଇଥିଲି ବୋଲି ?

ପାଖରେ ହିଁଅଟିଏ ବସିଥିଲା ମନ ଉଣାକରି । ଏତେବେଳେ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଲା ତାର । କହିଲା, ଗୃହକର ସାଙ୍ଗରେ ଆପଣ ପଳେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଲୋକ ଆଉ କଣ ମିଳିଲେ ନାହିଁ ? ଆମରତ ଗୃହ ପାଞ୍ଚଟା ଗୃହକର । ଦନେ ମୋ ଆଗରେ କଥା କହୁଛନ୍ତି ନା ?

ତେବେ ? ଆପଣ କାହିଁକି ଆସିଛନ୍ତି ? ଆପଣଙ୍କର କଣ ଲେଖିଛନ୍ତି କି ସେ ? ପୂର୍ବ ଯୁବତୀ ପଗ୍ଣରିଲେ ।

କଣ ଅଉ ନ ଲେଖନ୍ତା ? ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼ିବା ଆଗରୁ ମୁଁ ଥିଏଟର ଫିଏଟରରେ ପାର୍ଟ କରେ । ମୁଁ ଏକା ନୁହେଁ ଅମେ ଦ ଭଉଣୀ । ମାଲା ଆଉ ସ୍ୱାଣୀ ଭିତରେ କିଏ ମାଲା ଅଉ ଆଉ କିଏ ରାଣୀ ଭଦ୍ରଲୋକ ବୋଧହୁଏ ବୁଝିପାରି ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଡ଼ାକ୍ତରୀ ପାଶ୍‌କରି ଗୃହକଣ୍ଡ କଲି । ମୋ ଝୁମି ଯାହାହେଲା ମୁଁ କଲି । ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋ ଭଉଣୀର ପୁଅ ନର୍ସଘରେ ବଢୁଛି ବୋଲି ଲେଖିଛନ୍ତି । ବିଚରା ସେ କାନ୍ଦକାଟି, ଖିଆ ନାହିଁ ପିଆନାହିଁ ଦୁରମଲ ହବାକୁ ବସିଲାଣି......

ହସି ଉଠିଲେ ସମସ୍ତେ । ମତେ ଜଣେ ପଗ୍ଣରିଲା—ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ କ'ଣ ଲେଖିଛି ସେ ? ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ କୁ. କିଏ ନେଇ ଗୃଲି ଯାଇଛି ନା ଁ ଅପଣଙ୍କ ଭଲପାଇବାର ପାତ୍ରୀଟି ଆପଣଙ୍କୁ ଘୁଞ୍ଚୁଣୀ ବାଡ଼ିଆ କରିଛି ଦନ ଦପହରେ ?

ନାଟକଟା ଲେଖିଥିଲି ବାହୁକୁ ଆକ୍ଷେପ କମ୍ବା ବିଦ୍ରୂପ କରି ନୁହେଁ। ଯାହା କାହାର ଜୀବନରେ ହୁଏନା, ସେମିତି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଚରିତ୍ର ବସେଇ ଥିଲି ଆମୋଦ ପାଇଁ। କିନ୍ତୁ ଆଖିରେ ଦେଖୁଛି, ସବୁ ଚରିତ୍ରର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅବତାର ଅଛନ୍ତି। ସେମାନେ ସ୍ୱୟଂ ବିଜେମାନ କରିଛନ୍ତି ଏଠି। କପାଳ ଭଲ, ଖଣ୍ଡା ଖର୍ପର ଧାରିଣୀ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି।

ଉଦେବି କି ମୋ ନିଜ ପରିଚୟ? ନିଜେ ନାଟ୍ୟକାର ସୁଜନ ସାହୁ। କିନ୍ତୁ ଦେଲେ ଏମାନେ ଯଦି ରଣଚଣ୍ଡୀ ବେଶଧରି ମାର୍ଜନୀ ନେଇ ମର୍ଦ୍ଦନ କରନ୍ତି ମତେ? ସାତଖୁଣ ମାଫ ଏମାନଙ୍କୁ। ପୋଲିସ ବି ଯିବ ଏମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ।

ଏତିକି ବେଳେ ଗୃହକର୍ତ୍ତା କୋଉଠି ଥିଲା ଆସି କହିଲା-- ଏଇତ ବାବୁ ଆସିଲେଣି? ବାବୁ, ଏମାନେ ତମକୁ ଅନେଇ ବସିଛନ୍ତି ସେଇ ସକାଳ ପହରୁ।

ଏଇ ସୁଜନ ସାହୁ?

ଏଁ? କହି ପଲ ଗୋଟାକ ଉଠି ପଡ଼ିଲେ। ସଭିଙ୍କର ଜଳନ୍ତା ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ଆଖି ମୋ ଉପରେ। ମନେହେଲା, ସେମାନଙ୍କ ସେ ଆଖି ନିଆଁରେ ଜଳି ପାଉଁଶ ହୋଇଯିବି ମୁଁ। ଆଖି ମୁଦିଦେଲି। ମୁଦି ଦେଇ ବି ଦେଖିଲି—ଏଇ ଯେମିତି କିଏ ଘସି ଦା' ଫଡା ମୋ ବେକରେ ଗଳେଇ ଦୋଉଚି। କିଏ ଯେମିତି ତା'ର ନରମ ହାତରେ ମୋ ଦା' କାନକୁ ଧରି ଉଠାବସା କରାଉଛି। କିଏ ଗାଲରେ ଚଟ ଚଟ କରି ଗୁପୁଡ଼ା କସିଦେଇ ଯାଉଛି।

ନାଁ, ଅଚ୍ଛା। କେହି କିଛି କରି ନାହାନ୍ତି। ବୋଧହୁଏ ନିଜେ ନନ୍ଦଲାଲ —ଦକ୍ଷିଣ ସାହିରୁ ରିକେଟରେ ବସି ଆସି ରକ୍ଷା କଲେ ମତେ। ପହଡେ ଖଣ୍ଡ ସଭିଏଁ ଗୃହିଁଲେ। ତା ପରେ?

ତା ପରେ ଦେଢ଼ସୁରକୁ ଦେଖି କଳାହୁଡୀ ଭାଲୁବୋହୂ କଜ୍ଜଅ ଗୁଡ଼, ହାତେଲମ୍ବା ଜିଭଟାକୁ ବତିଶ ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ଯେମିତି ଦୌଡ଼େ—ଠିକ୍ ସେମିତି ଏକମୁହାଁ ହୋଇ ଦୌଡ଼ିଲେ ସେମାନେ । ଗୋଟିଏ ଦଣ୍ଡା ଠେଙ୍ଗୁଟି ଝୁଣ୍ଟି ଗଡ଼ ଗଡ଼ ହେଲେ ବାଟ ଉପରେ । ତଥାପି ଫେରି ଚାହିଁଲେ ନାହିଁ ପଛକୁ

ଚନ୍ଦନା ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଗାଧୁଆ ବେଳ ଗଡ଼ିଗଲାଣି । ବାହାରୁ ଆସି ପହଞ୍ଚି ପଶିଲା ମୋ ଘରକୁ । କହିଲା—ଏତେ ଚାଣ୍ଡେ ଫେରି ପଡ଼ିଲୁ? ଖାଇପିଇ ଆସିଛୁଟି ?

କଣ ବୋଲି କହିବି ତାକୁ ? ହଁ ଭରିବାକୁ ହେଲା ଉପାସରୁ ପେଟେ ଖାଇ ।

ଖୁସିରେ ଯେମିତି ଫାଟି ପଡୁଛି ସେ । କହିଲା—ମୁଁ ଜାଣେ ଯଶ ! ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିଲାଣି ତା ଉପରେ ସେଇ ନାଟକଟା ପଢିବାବେଳୁ । ଗୋଟେ ନାଁ ଦଣ୍ଡା ସିନ୍‌ରେ ଆଖି-ପକେଇ ମତେ କହିଲେ—ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ହାତ ପାକଲ ହୋଇଛି ନାଟକ ଲେଖିବାରେ । ଦୟାକରି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରେଇ ଦେବେ । ଗଳ୍ପ ଦବାକଥା ତମକୁ କିଛି କହୁଥିଲେ କି ? ମୋଠୁଁ ନା ଶୁଣି ହସିଲା । କହିଲା, ସେ କଣ ଏମିତି ସେମିତି ଲୋକ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ, ମାଗିବେ ? କଲିକତା ଯାଇଁ ଠିକ୍ ଚିଠି ଲେଖିବେ ଦେଖିବ ତୁହ । ଆମଘର ଠିକଣାଟା ଟିପି ନେଇଛନ୍ତି । ଭାଗ୍ୟ ସଳଖ ହେଲେ ତମ ପାଖକୁ ଲୋକେ ଚାକିରୀ ଖୋଜିବାକୁ ଆସିବେ । ତମେ କୋଉଠି କି ଯିବ ଚାକିରୀ ପାଇଁ ।

ନାଁ ଏଯାଏ ମୋ ପାଖକୁ କେହି ଚାକିରୀ ପାଇଁ ଆସି ଚାଟୁ-କଥା କହୁ ନାହାନ୍ତି । ବରଂ କଟକ ସହରର ସରକାରୀ ଅଫିସ

ଠଉଁ ସିନେମା ଗେଟ୍ କପର ଗୃହକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ଯାଉଛି ।

ପୁଷ୍ପିତା ସେ ଦିନ ରାତିରେ କଲିକତା ଗୁଲିଗଲା । ଚନ୍ଦନା ଯାଇଥିଲା ଷ୍ଟେସନକୁ ବଳେଇ ଦେବାପାଇଁ । ଫେରି ଆସି କହିଲା— ପୁଷ୍ପିତା ଦେବୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଭଅଁର ଅଛି ନା କଣ ? ମତେ କରଥିଲି ମୋ କଥା କିଛି ପଗ୍ଚରିବେ । ହେଲେ ତମ କଥା ପଗ୍ଚରିବା ଦୂରେଥାଉ, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ପଦେ କଥା ବି କହିଲେ ନାହିଁ । ଯେମିତି ମୋ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଅଦାଉତି ଅଛି ।

ମନକୁ ମନ କହିଲି—ଅଦାଉତି କିଛି ନୁହେଁ, ଅସଲ କଥା ମାଇପି ଗ୍ଚରିତ । ଉପରଟାକୁ ପଥର କଲେବି ଭିତର ତରଳି ଯାଉଛି । ତା ସ୍ୱାମୀକୁ ତମେ ଫୁସୁଲେଇ ଆଣି ସ୍ୱଭାବିତ ସୁଜନ ଷ୍ଟିଏ କରି ପକେଇଛ ଯେତେବେଳେ ଅସହଣୀ ହୋଇ ପଡୁଛି । କିନ୍ତୁ ତାକୁ କହିଲି, "ବଡ ଲୋକ । କ'ଣ କେତେବେଳେ ଖିଆଲ ହୁଏ । ସେଇମାନେ ଜାଣନ୍ତି । ତମେ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଖିଆଲରେ ମତେ ଟାଣି ଆଣିଛ ।"

କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ସେ । ମନ ଭାରିକରି ଉଠିଗଲା ।

ପରଦିନ ଆମର କଟକ ଗ୍ଚଲି ଆସିବା କଥା । ସେଇ ଅନୁଯାୟୀ ତିଆରି ହେଉଛି । ଚନ୍ଦନା ଆସିଲା ମୋ ଘରକୁ । ଚନ୍ଦନା ଏତେଦିନ ଯାହାକୁ ଦେଖି ଆସିଛି ସେ ଚନ୍ଦନା ନୁହେଁ । ଚଞ୍ଚଳା ଯେମିତି ଅଚଳ । ଧୀର ପାଦରେ ଆସି ଛିଡାହେଲା ମୋ ପାଖରେ । ଅନେଇଲା ମୋ ମୁହଁକୁ ।

ଆଃ । କି ଅନାଉଣୀ ସେ ? ପାଷାଣୀ ଅହଲ୍ୟା ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ପରେ ବୋଧହୁଏ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଏମିତି ଗ୍ଚହିଁ ନଥିବ । ସଂସାରରେ ଯେତେ ଦୁଃଖ ଅଛି, ସବୁ ଯେମିତି ଗଦା ହେଉଛି

ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ । ମଣିଷ ତ ମଣିଷ, ପଥର ହେଲେବି ତରଳି ଯିବ ଭୂମା ଆଇସ୍ ଫାକ୍ଟରୀ ବରଫ ପରି ।

ଅଙ୍କ କରିନେଲି ପୁଣି ଗୋଟାଏ ନଗଦ ଭେଲିକି ଗଜେଇ ଉଠିଛି ତା ମନରେ । ଟିକିଏ ପାଣି ପଡ଼ିଲେ ଜକେଇ ଉଠିବ । ସତରେ ମାଇପଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦେଖିଲେ ନିଜେ ଦୁଃଖ ପାଇବା ଅନୁଭୂତ ହଜେଇ ବସିଲଣି । କେତେ ଅଉ ଦେଖିବ ? ଦେଖି ଦେଖି ଥକା ହେଲିଣି ତ ।

ଅଗତ୍ୟା ଖଟ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲି ନିଷ୍ପ୍ରଭ ହୋଇ । କହିଲି—କଣ କହିବି କୁହ ?

ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ନାଁ କଲସେ । କିଛି କହିବା ପାଇଁ ନାହିଁ ତାର । —ତାହେଲେ ? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ଏଥର । କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ଅଥଚ ମୁଡ୍ ଯା ଦେଖୁଛି ମନେ ହେଉଛି କହିବ ଗୋଟିଏ କଥା ଜାମୁଡ଼ାଳି...... । ଅବଳାଙ୍କର ଆନମନା ହେବା ହେଉଛି ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଭଳେଇ କାମ ହାସଲ କରିବା । ଅଥଚ ସେ ନିୟମରୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନହେଇ ରହିପାରିବ କିଏ ?

ତମେ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି, ଏକଥା ଆଗରୁ କହିନା କାହିଁକି ? ହଠାତ୍ ପ୍ରଶ୍ନ ପଦେ ଥୋଇ ଦେଲା ମୋ ଆଗରେ ।

ହସ୍ତୁତ ପ୍ରଶ୍ନ ପଦ ଦେଖିବା ପରି ଚମକି ପଡ଼ିଲି—କିଏ କହିଲା ? ପଚାରିଲି ।

ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ତ ହେଲା ନାହିଁ ? ମନେହେଲା ପଚାରିବି—ତମେତ ଚିହ୍ନ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଥାର୍ଡକ୍ଲାସ ରାଇଟର ବୋଲି । କହୁଥାନ୍ତି କେମିତି ? କିନ୍ତୁ ତାଠ ଅଉ କହି ହୁଏନା । କହିଲି ।

ତମେତ କେବେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁ ନ ?

କଣ କହି ଆସୁ ଆସୁ ଥମିଗଲା । ତା ପରେ ମୁହଁ ଫେରେଇ ଚାଲିଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲା—ଆପଣଙ୍କର ଜଣେ ବଂଧୁ ଆସିଛନ୍ତି ବୈଠକ ଖାନାରେ ବସେଇ ରଖିଛି ।

ମୋର ବଂଧୁ ? ମୋର କିଏ ଏମିତି ବଂଧୁ ପୁରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାଉଁଆ କରି ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି ? ଉଠିଯାଇଁ ଦେଖିଲି ବିନୋଦ ଦାସ ! ପୁରା ସାହେବ ଆଜି ସେ । କ୍ୟାପଷ୍ଟାନ ସିଗାରେଟ୍ର ଟିଣାଏ ହାତରେ । ମତେ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଉଠି ଆସିଲା ହସି ହସି । ଆରେ ! ପଣତ କାନିରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲେ କି ସେ ? ଓଳିଏ ହେଲା ବସିଛି ଯେ, ବାବୁଙ୍କୁ ତର ମିଳିଲା ଏତେବେଳେ ଆସିବା ପାଇଁ ?

ବିନୋଦ ଦାସର ଏ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ପାଗଳାମି ନା କଣ ? ଟିକେ ନିରେଖି ଦେଖିଲି । ମନେହେଲା—ନା ତ ପାଗଳ ମଣିଷ ଯୋଉ ଦଳର ସେ ଦଳରେ ବିନୋଦ ଦାସ ନୁହେଁ ।

କିରେ ? ଏମିତି ଅନେଇଛୁ କ'ଣ ? ନିଜକୁ ନିଜେ ହୋ ହୋ କରି ହସି ଉଠିଲା । କହିଲା—ସେଦିନ କଥା ମନେ ପଡୁଛି ବୋଧହୁଏ ?

ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ପଚାରିଲି, ତୋର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା କ'ଣ ପାଣିଫାଟି ଗଲା ?

ଆରେ ଧେତ୍ । ସତରେ କ'ଣ ମୁଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବି ନା, ସତରେ ସେ କଥା କହୁଥିଲି ?

ତେବେ ?

ବିନୋଦ ଦାସ କହିଲା ତା କଥା । ସେଦିନ ଯାହା କହୁଥିଲା ସତ ! କିନ୍ତୁ ସେ ତା'ର ପାଗଳାମି ନୁହେଁ । ପାଗଳର ଅଭିନୟ । ତା' ହେଲେ କି ଗୃମେଲୀକୁ ଫେର ପାଇଥାନ୍ତି ?

ଗୃମେଲ୍ଲୀ ଫେର ଯାଇଛି ?

ଉପାୟ କଣ ଥିଲା ନ ଫେର ? ସେଦିନ ଯୋଉ ହିଅଟିକୁ ବାହାହେଇ ନେଇ ଅସିଲି କଲିକତାରୁ, ସେ ସତରେ ବାହାଘର ନୁହେଁ । ତାକୁ ନେଇ ଅସିଥିଲି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଭଲପାଇବା ଅଭିନୟ କରିବାକୁ । ଅଭିନେତ୍ରୀ ସେ । ତା ଛଡ଼ା ଟଙ୍କା ଲୋଭ ଅଛି । ରାଜିହୋଇ ଆସିଲା । ପୋଖତ ଅଭିନୟ ବି କଲା ନାଇଟ ସମୁଦ୍ର କୂଳେ । ଦିନେ ବସାକୁ ଫେର ଦେଖିଲି—ଗଣ୍ଠିର ବୁଜୁଳି ବାନ୍ଧି ସଜବାଜ ହୋଇ ବସିଛି ସେ । କଥା କଅଣ ନା, ଗୃମେଲ୍ଲୀ ଆସି ଧମକ ଦେଇ ଯାଇଛି, ଯଦି ସେ କାଲି ସକାଳଯାଏ ରହେ, ଦ' ଗୃରଟା ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୁଣ୍ଡି କରିଦବ ତାକୁ । ବଚଷ୍ଟି ଟଙ୍କା ପଇସା ନ ନେଇ ପଳେଇଗଲା ସେ ଦିନ । ତଥାପି ଗୃମେଲ୍ଲୀ ଆସିଲା ନାହିଁ ମୋ ପାଖକୁ । ମରଦ ପୁଅ । ବୁଦ୍ଧି ବାହାର କରି ମିଛ ପାଗଳ ହୋଇଗଲି । ଦେଖିଲି, ଗୃମେଲ୍ଲୀ ନାଇଟ ଯାଉଚି ସେ ପାଗଳାମୀ ଦେଖିବାକୁ । ଦେଖି ଲୁହ ବୁହାଇ ଦୋଉଚି ଅଖିରୁ । ତା ପରେ ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯେଉଁଦିନ ଦେଖା ହେଲା, ସେଦିନ ସ୍ୱତରେ ଗୃମେଲ୍ଲୀ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା ମୋ ବସା'ରେ । ଦେଖିଲା ମୁଁ ଭଲ ମଣିଷଟା ।

ତା ପରେ ।

ତା ପରେ ଅଉ କଣ ? ସ୍ୱାଁ ପଠେଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲା-ନାହିଁ ଅବଶ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଟାଣି ଘୋସାରି କଟକ ନେଇଗଲା । ସେଇ ମତେ ପଠେଇଛି ତୋ ପାଖକୁ ।

ମୋ ପାଖକୁ କାହିଁକି ?

ହସିଲା ବିନୋଦ ଦାସ । କହିଲା—ଝଡ଼ପରେ ଝଞ୍ଜା ଅସେନା । ଅସେ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥିର । ସେମିତି ଅମ ଜୀବନରେ ଅସିଛି ଶାନ୍ତି ।

ତାର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପାର୍ଟି ଦବୁ ଆସନ୍ତା ରବିବାର । ତୁ ଯେମିତ ଯାଉ ।

ବିନୋଦ ଦାସ ଖୋଦ୍ ଆସି ନିମନ୍ତ୍ରଣ କର ଚାଲିଗଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତ ? ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯାହା ଘଟିଗଲା ଏଇ କେଇଟା ଦିନ ଭିତରେ । ସବୁ ଅଭିନୟ ?

କିଏ ଜାଣେ ଏ ମିଳନ ଅଭିନୟ କି ନାଁ ?

ସେଦିନ ଯାକ ଚନ୍ଦନାର ଭେଟ ପାଇଲି ନାହିଁ । ମୋର ପାଖଘରେ ଅଛି । କାନ୍ଦୁଛି, ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହୋଇ ଗୀତ ଗାଉଛି । ବାକୀ ଭିତର କିଳିଣୀ ଦେଇଛି କବାଟରେ ।

କେତେଥର ମୁଁ ଉଠି ଯାଇଛି ସେ ଦୁଆର ପାଖକୁ । ଏପଟ ସେପଟ ହୋଇ ପଇଁତରା ମାରୁଛି । ବାକୀ ବିହପ ଅକୁଳାନ ଡାକିବା ପାଇଁ । ଫେର ଯାଇଁ ଖଟ ଉପରେ ଗଡେଇ ହୋଇଛି ।

ବିନୋଦ ଦାସ ଆଉ ଚୁମେଲୀ କଥା ଅନବରତ ମନେ ପଡୁଛି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଅଟଳ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ମୁଣ୍ଡ-ଟେକି ଉଠିଥିଲା—ଗୋଟାଏ ମିଛ ଅଭିନୟ ଯବନିକା ପକେଇଛି ସେଥିରେ । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନା କାହିଁକି ଅସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ପଶ୍ୟା ହୋଇ ରହିଛି ସକାଳ ପହରୁ ?

ଏ ତାର ହୁଏତ ଗୋଟାଏ ଅଭିନୟ । ହୁଏତ ଯାହାକୁ ସୁଜନ ସ୍ୱାମୀର ଆସନରେ ଆଣି ବସେଇଥିଲା ସେ ହଠାତ୍ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ରୂପ ନେବାରୁ, ଅହ୍ଲାଦରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡିଛି । ନହେଲେ ଏ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ଏତେଦିନର ସ୍ମୃତି ଟିକକ ଉପରେ ଆଜି ଯଦି ପାହିଲେ କଳା ପରଦା ପଡ଼ିଯିବ, ତାର ଭାବନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ।

ଗାଡ଼ିବେଳ ଅଗରୁ ଏକା ବାହାରିଲି ବଡଦେଉଳକୁ । ବଡଠାକୁର ଉପରେ ଅଭକ୍ତିମୋର ପିଲା ବେଳରୁ । କିନ୍ତୁ ଆଜି

କାହିଁକି ସେଇ ଅନ୍ତଃସ୍ଥଳରେ ଭକ୍ତି ଦୀପ ଜଳି ଉଠିଲା । ଯାଇଁ ଗରୁଡ଼ ସ୍ତମ୍ଭକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରୁଛି । କଅଣ ଅନ୍ତକର ମାଗିଛି ଜାଣିନାହିଁ ! ବୋଧହୁଏ କିଛି ମାଗିନାହିଁ ନିର୍ଲୋଭିଅ ମୁଣ୍ଡିଆ ମଣ୍ଟ ସାର ହେଉଛି ।

ଫେରି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଗାଡ଼ି ଛୁଟାହୋଇଛି ଦାଣ୍ଡରେ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଲଦାହୋଇ ସାରିଲାଣି ।

ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ଥିଲା ଚନ୍ଦନା । ମତେ ଦେଖି କହିଲା—ବାବାଃ ! ଠାକୁର ଆଜି ଯାଉନଥିଲେ ପରା ! ଏତେ ଡେରି କଲ ।

ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବାକୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ବାକି ଅଛି । ଡେରି ହେଲା କୋଉଠି । ପଚାରିଲି ।

କିଛି ଜବାବ ଦେଲା ନାହିଁ ସେ ।

କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ପୁରୀରୁ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା, ରାତି ଦଶଟା ବେଳେ କଟକରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତଥାପି ପଦେ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ ତା' ତୁଣ୍ଡରୁ ।

ମନେ ମନେ ହସିଲି । ସ୍ତ୍ରୀ ଚରିତ୍ର, ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ତା'ର ହଦିସ୍ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ହର ହର ମହାଦେବଙ୍କୁ ହଜାରେ ବର୍ଷ ତପ କରିବାକୁ ହବ ।

ଭାବିଥିଲି କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଣି ହେଇ କଥା କହିବ । ଜାଣିଲି ମୁଁ ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି । ନାଟ୍ୟକାର ହିସାବରେ ଦୁର୍ନାମ ମୋର ଆଜି ଆଧୁନିକଅ ଝିଅ ବୋହୁଙ୍କ ମୁହେଁ ମୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବାକୁ ଠାଇଁ ନାହିଁ । ମୋର ବୋଲି କହିବାକୁ ଅଣ୍ଟାଏ ଜାଗା ନାହିଁ ଯେ ଯାଇଁ ବସିପିବି । ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ପଦେ ନ ପଚାରି ରହିପାରିବ ନାହିଁ ସେ । କୋଉଠି ରହିବେ କ

କୁଅଡ଼େ ଯିବେ—ନହେଲେ ଗୃହକର୍ତ୍ତା କଥା, କିଛି ଗୋଟାଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ହେଲେ ମଉନାବତୀର ମଉନ ଆଜି ଭାଙ୍ଗିଲା ନାହିଁ । ଗାଇବ କି ସେ ଗୀତରୁ ପଦେ—

ପୋକସୁଙ୍ଗା ଫୁଲମାଳ ବେଗି ଆଣି ଦେ—
ରାଜ କୁମାରୀ ଆଜ ମାନକରିଛି, କହୁନାହିଁ କଥା,
ସେତ କହୁନାହିଁରେ
ବାଜୁ ବଟଫଳ ଆଉ ରୁପାର ହାସୁଲି
ଆଣିଦିଅ କଳା ଝିମିଝିମିର ଶାଢୀ
ନାକକୁ ନୋଲକ ତା'ର ସଜାଇ କେ ଦେ
ରାଜ କୁମାରୀ ଆଜ ମାନ କରିଛି, କହୁନାହିଁ କଥା,
ସେତ କହୁନାହିଁରେ
କିନ୍ତୁ ଖାଇବା ପାଇଁ ବେଳ ପାଇଲି ନାହିଁ, .

କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡ଼ି ରହିବାରୁ ଆଗେ ଓହ୍ଲେଇ ପଡ଼ିଲା ସେ । କୁଲି ଡାକି ଜିନିଷ ପତ୍ର ସାଙ୍ଗରେ ତା' ବୁଢ଼ା ବାପାକୁ ଧରି ଚାଲିଗଲା ତରବରରେ । ମୁଁ ଯେ ଗୋଟାଏ ଲୋକ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଏତେଦିନ କଟେଇଲି । କଟକରୁ ପୁରୀ, ପୁରୀରୁ କଟକ, ହେଲେ ସେ କଥା ଯେମିତ ଜାଣିନାହିଁ ।

ଦପ ଦପ ହୋଇ ଉଠ୍ ପଡ଼୍ କଲାଣିତଟା । ଖାଲି ଚୁଡ଼ାଚାହାଇ ଅନେଇ ରହିଲି ତା' ଯିବା ବାଟକୁ । ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଯଦି କେହି ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସ ଟାଣିନେଇ ଯାଇଥାନ୍ତା, ତା' ହେଲେ ବୋଧହୁଏ ଏତେ ମନ ଦୁଃଖ ହେଇ ନଥାନ୍ତା ।

ମଣିଷ ବେଅକଲି ଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନା ଆଜ ତା ବାପ ବୁଢ଼ା ପରି ବେଅକଲି ବେହିସାବୀ ମଣିଷ ତ ମୋ ଆଖିରେ ପଡ଼ି ନାହାନ୍ତି ?

କଟକ ଷ୍ଟେସନରୁ ନେଇ ଭରଣୀ କରି ନେଇଥିଲି ମତେ । ସେଇ କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ବିସର୍ଜନ ଦେଇଗଲି । ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ଟିକେଟ ଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ମୋ ପାଖରେ । ନହେଲେ ରେଲକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ସରକାରୀ ମାମୁଁ ଘର ଦେଖିଥାନ୍ତି ସେଦିନ ।

ଏ ରାତି ଅଧରେ ଯିବି କୋଉଠିକି ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବାକୁ ? ଜଣଙ୍କ ପରେ ଜଣଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ଷ୍ଟେଜ କୋଠି ମେଣ-ଠାରୁ ମିତା ନୂଆବୋଉ ଯାଏ । ଆଖିର ଝାପ୍ ଖାଇଲା ବିନୋଦ ଦାସ ।

ପକେଟ ଅଣ୍ଡାଳିଲି । ଚାରଣୀ ପଇସା ସମ୍ବଳ ନାହିଁ ଯେ—ରିକ୍ସାରେ ଆରାମ କରି ବସିଯିବି ।

ବିଗିଡ଼ି ଉଠିଲା ମନ । ଧେତ୍ । ଆରାମ ହୋତା ହୈ ହାରାମ । ଶେଷରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଇଁ ବିନୋଦ ଦାସ ବସାରେ ପହଞ୍ଚି କବାଟ ବାଡ଼େଇଲି ।

ଆଶାଥିଲା ଚାଲେଣ୍ଟ ବିନୋଦ ଦାସ ଦୁହେଁ ଉଠି ଆସିବେ । ଆଦର ଯତ୍ନକରି ମତେ ନେଇ ବସେଇବେ ଘରେ । ସେ ଦିନ ତାଙ୍କର ମିଶ୍ରୀ ଚୁରା ଚାହା ଖାଇବା ଭାଗ୍ୟ ହେଇନି, ଆଜି ଅଣ୍ଡା ପାଣି ଗିଲାସେ ମିଳିଲେ ଭାଗ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦିବିନି ।

ବିନୋଦ ଦାସ ପରିବର୍ତ୍ତିରେ ଉଠି ଆସି କବାଟ ଖୋଲିଲେ ଜାଣେ ମହିଳା । ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଲି । ଏତ ମନା । ମନା ପୁଣି ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଦୁଷ୍ଟା ନାରୀ । ଛାଡ଼ି ଆସି ଏଠି ରହି-ଲାଣି କାହିଁକି ?

ନିଦ ଗର ଗର ଆଖିରେ ମନା ପଚାରିଲା—କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ? ବିନୋଦ ଦାସ ଏଠି ରହେନା ?

ବିନୋଦ ! ହଁ, ଏଠି ରହୁଥିଲେ । ଆଜି ଷ୍ଟେଷି ଯାଇଛନ୍ତି ସକାଳୁ ।

ସ୍ୱାମୀ ? କାହାଁଙ୍କି ?

ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ପାଗଳ ଗାରଦରେ ଛାଡ଼ି ଆସିବେ ।

ନାଃ । ଅବସ୍ଥା ଯାହା ଦେଖୁଛୁ ମତେ ସ୍ୱାମୀ ପଠେଇବା ମତଲବରେ ଅଛନ୍ତି ଏମାନେ ।

ବିନୋଦ ଦାସଙ୍କୁ ଆଖିରେ ଦେଖିଥିଲି ପାଗଳ । ସେ ହେଲା ଭଲ । ଆଜି ଯାହାକୁ ଭଲ ମଣିଷ ଦେଖିଥିଲି ସେଇ ହେଲା ପାଗଳ ?

ଏ ପୁଣି ତାଙ୍କର ନୂଆ ଅଭିନୟ ନୁହେଁ ତ ? କେଜାଣି ?

ସତରେ ମନା ବୋଧହୁଏ ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଚିହ୍ନିଥିଲେ କବାଟ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଇ ନଥାନ୍ତା ।

ନିରାଶରେ ଫେରିଲି ।

କୁଆଡ଼େ ଯିବି ? ସାରା ସହରଟା ମୋ ନିଜ ଆଗରେ । ଅଥଚ ବାଟ ପାଉନାହିଁ । କୁଆଡ଼େ ଯାଉଚି—କୋଉବାଟେ ଯାଉଚି ସେ କଥା ବି ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।

କାର୍ତ୍ତିକ ପୁନେଇ ସକାଳେ ଅଳା ମା ବୈଷ୍ଣବ କହୁ ଯେମିତି କଦଳୀ ପାଟୁକା ଡ଼ଙ୍ଗା ଭସେଇ ଦେଇଛୁ ପଣସ ପୋଖରୀରେ । ବୁଡ଼ିଲେ ହାନି ନାହିଁ କି ଭାସିଲେ ଲାଭ ନାହିଁ ।

ଯାଉଁ ଯାଉଁ ହଠାତ୍ ଅଟକି ପଡ଼ିଲି ଜାଗାଏ । ପହିଲି କଟକ ଆସି ଯୋଉଠି ଠାଇଁ ପାଇଥିଲି ସେଇ କବିବର ରାଧାନାଥଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତର ମୂର୍ତ୍ତି ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ।

ଦେହରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା ତାକୁ ଦେଖି । ଇଚ୍ଛାକଲା—ଏଇ ଅଣ୍ଡି ପାଉଣ୍ଡିଆ ଓଜନ ଦେହରେ ଯୋଉ ବଳ ଅଛି ସେଥିରେ ଭାଙ୍ଗି ଚୂନା କରିଦେବି ମୂର୍ତ୍ତିଟାକୁ ।

ଏ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ? ଯାହାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷା, ଆଗାମୀ ଦିନର ଚେତନା। ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଲଢ଼ିଛନ୍ତି ଆଜୀବନ।

ଆସ ତମେ କିଏ ! ମୂର୍ତ୍ତି ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସ। ପୂଜିତା ଚନ୍ଦନା, କିମ୍ବା ଗୁହମେଲାକୁ ଗୋଟାଏ ଘଣ୍ଟାପରି ବେକରେ ଝୁଲେଇ ଦେବି ତମର। ବୁଝିବ କେତେ ଚୂନାରୁ କେତେ ପିଠା। କାନ ମୋଡ଼ି ନାକ ଘଷି ନିୟମ କରିବ—ଆଉ କେବେ ହେଲେ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ତୁଣ୍ଡରେ ଧରିବ ନାହିଁ ବୋଲି। ନାରୀ ନଦେଖି ନ ଚିହ୍ନି ଯାହା ଲେଖିଥିଲ ସେ ସବୁ କଡ଼ାଏ ମୂଲରେ ବିକେଇ ନାହିଁ। ବିଛା ମନ୍ତ୍ର ନଜାଣି ସାପ ଗାତରେ ହାତ ଦବାକୁ ବଟେଇ ଦେଲ। ଚୋଟ ଖାଉଚୁ ଆମେ। ତମେ ପାଉଛ ମଜା। ସାବାସ।

ତମେ କୁଆଡେ଼ ଅଗତ କଥା ଅବଗତ ହେଇ ଲେଖୁଥିଲ। ଦରବାର କବିତାରେ ବିଦେଶୀ ରାଜତ୍ୱ ଅମଲାମାନଙ୍କୁ ଦରମଲା କରି ପଦାରେ ପକେଇ ଥିଲ। ହେଲେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ବୀରତ୍ୱ କଥାଟା ଲେଖିଗଲେ ନାଁ କାହିଁକି ? ଡ଼ରିଲ ସେମାନଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ଛାଞ୍ଚୁଣି ଦେଖି ନାଁ ଦୟାକଲ ? ତା ଯଦି ଲେଖିଥାନ୍ତ ମୁଁ ହୁଏତ ସପତ୍ନୀକରୁ ବିପତ୍ନୀକ ହେବାକୁ ମନ ବଳେଇ ନଥାନ୍ତି। ଅପତ୍ନୀକ ହେଇ ରହିଥାନ୍ତି ଆମରଣ।

ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ସକାଳ ହେଇଗଲାଣି। ତରବରରେ ଉଠି ବସିଲି। ଚାହିଁଲି ଚାରିଆଡ଼କୁ। କିଏ ଦେଖି ପକେଇଲା କି ନାଟ୍ୟକାର ଅରବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଶୋଇଛୁ ଏଇ ଅପନ୍ତରା ଜାଗାରେ। ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ତଳେ !

ନାଃ। କେହି ଦେଖି ନାହାନ୍ତି। କାହାରି ଭାଉ ଜଣେଇ ନାହିଁ ଯେ ମତେ ଖୋଜି ଦଉଣ୍ଡି ବାହାରି କରିବ ଗୌରୀଶଙ୍କର ପାର୍କର ବାର ମୂଳରୁ ?

ଝାଡ଼ ଝୁଡ଼ି ହୋଇ ଉଠି ଠିଆ ହେଲା ବେଳକୁ ନଜର ପଡ଼ିଲା ରିକ୍‌ସାବାଲା କେଇଜଣ କାଠ ମଡ଼କର ଅନେଇଛନ୍ତି ମୋ ଆଡ଼େ । ଆଉ ଅନେଇଛି ଗୋଟାଏ ଅରୁମା ମାଇ କୁକୁର । ଉଠିଲାକ୍ଷଣି 'ଭୋ' 'ଭୋ' ରଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଗୋଡ଼େଇ ଆସିଲା ମତେ । ମୁଁ ଯେମିତି ତା'ର ଭାଗରେ ଲେଖା ।

ଧେତ୍ତେରି । ସକାଳୁ ମାଇକୁତ୍ତା ମୁହଁ ଚାହିଁଲିଣି । ଦିନଟା ଆଜି ଭଲ ବାଟରେ ଗୋଡ଼ ପକେଇବ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ କିଏ ଜାଣିଥିଲା ସେ ଦିନ ପୁଣି ଜୀବନରେ ମୋର ଗୋଟାଏ ଅଲିଭା ଦାଗ ହୋଇ ରହିବ ? ହଜାରେ ରେକ୍‌ସନା ସାବୁନ ଘସିଲେ ବି ଲିଭିବ ନାହିଁ କି ପୋଛିବ ନାହିଁ ।

ସଦର ରାସ୍ତା ଉପରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଆଖି ପଡ଼ୁଛି ଚା' ଦୋକାନ ଉପରେ । ଆଃ, କପେ ଚା କେହି ଯାଚି ଦିଅନ୍ତା କି, ଭଗବାନ ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତେ ତା'ର ।

ପାଟି ଭିତରଟା ଅମ୍ବିଲା ଟେଙ୍କ ହୋଇ ଗଲାଣି ।

ଚାନ୍ଦନୀ ଚଉକ ଛକଟା ପାରହେଲା ବେଳକୁ ନଜର ପଡ଼ିଲା ମିଠା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଉପରେ । ପାଖ ଦୋକାନରୁ ପାନ ଖାଉଛନ୍ତି । ଅନୁକୂଳରେ କୂଳ ପାଇବା ପରି ଯାଇଁ ଛିଡ଼ାହେଲି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ।

ମିଠା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପାଇଚି—ଦୁଃଖ ଦୂରିବ ପରା ! କିନ୍ତୁ ଏ କ'ଣ ? ମିଠା ନୂଆବୋଉ ଅନେଇଲେ ମତେ । ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟିବା ଫସର ଫାଟି ଗଲା । ବର ବର ହୋଇ ମନକୁ ମନ କ'ଣ ଗୁରାଏ ଗପି ତାଙ୍କ ବାଟରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ଅସ୍ତ୍ରଫାଁତ ଏ ମାଇପି ଜାତି । ମଣିପଟା ମତେ ଦେଖି, ଚିହ୍ନି, ମୁହଁ ଅଡ଼େଇ ଚାଲିଗଲା । ଦୋକାନୀ କହିଲା—ମିଠା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଲେ ବାବୁ । କ ଘରର ଝିଅ, କ ଘରର ବୋହୂ । ତାଙ୍କ ହାଲ ଫେର ଏମିତି ହେଲା !

ପାନ ଦୋକାନୀଠାରୁ ଶୁଣିଲି ମିଠା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଚରିତ। ଲେଖି ବସିଲେ ସାତକାଣ୍ଡ ରାମାୟଣ ହେବ। ତେବେ ଏତକି ବୁଝିଲି ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବିଷ ଖାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ଦିନରୁ ସେ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ମିଠା ନୂଆ ବୋଉଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ କାହିଁକି ବିଷ ଖାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ ସେ କଥା ଦୋକାନୀ କହି ପାରିଲା ନାହିଁ। ବିଚାରି ମିଠା ନୂଆବୋଉ! କେତେ ପଥର ଛାତିବାଲା ମଣିଷ! ସ୍ୱାମୀ ପାଇଁ କଅଣ ହୋଇଗଲା !! ଆହାହା! ସ୍ୱାମୀପରି ଚିଜ ଆଉଅଛି ଦୁନିଆରେ ?

ମିଠା ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ କେତେ ଆପଣାର ଭାବିଥିଲି। କେତେ ଭକ୍ତି କରୁଥିଲି। ସତରେ ଦୁଃଖ ହେଲା ତାଙ୍କୁ ଦେଖି। ରାଜକନ୍ୟାର ବରାଦ ମନ୍ଦ। ଦୁଆରେ ଦୁଆରେ ବୁଲିଲା ଭିକ ଝୁଲି ଧରି।

ପରକ୍ଷଣରେ ମନେ ପଡ଼ିଲା ମୋ ନିଜ କଥା। ଆଉ ଘଡ଼ିଏ ଗଲେ ମତେ ଭିକ ମଗା ବାଟ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ। କାଲି ସକାଳେ ସେଇ ଦ'ଟା ଖାଇଚି। ପେଟ କହୁଚି ସଂସାରଟାକୁ ଆଣି ଦିଏ ମୋ ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ଗ୍ରାସରେ ଗିଳି ପକାଏ ।

କିଛିବାଟ ଆଗେଇ ଗଲିଣି। ଏତିକି ବେଳେ ମୋ ପଛରେ ଶୁଣାଗଲା ମିଠା ନୂଆବୋଉଙ୍କ ହସ। ଉଃ, ସେ ହସ ଶୁଣିଲେ ଛାତି ଫାଟିଯିବ ମଣିଷର। କି ବିକଟ ସେ ହସ। ଅଥଚ ବୁକୁ ଫାଟିବା ପରି ତା'ର କରୁଣ ରସ।

ସିଧା ସଳଖ ସେ ଆସିଲେ ମୋ ପାଖକୁ। ମୋ ହାଡୁଆ ବେକଟାକୁ ଦି ହାତରେ ଧରି ଏମିତି ଚିପିଲେ ଯେ—ଆଉ ଦଣ୍ଡକରେ ସ୍ୱୟଂ ଯମରାଜା ଆସି ଛିଡା ହୋଇଥାନ୍ତେ ଆଖି ଆଗରେ। ପାଖଲୋକେ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ—ଇରେ, ମାରି ପକେଇଲାରେ

ମାରି ପକେଇଲା ରଡ଼ଘଡ଼ି । ସେଇ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଭିତରେ ମିତା ନୂଆବୋଉ ମୋ କାନରେ ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ କରି କହିଲେ—ଆଜି ରାତି ଆଠଟା ବେଳକୁ ତୁଳସୀପୁର ରଘୁବାବୁଙ୍କ ଘରେ ଦେଖା କରିବାକଥା ଅଛି ।

ଲୋକ ଗୁଡାକ ଆସି ଟାଣିନେଇଗଲେ ତାଙ୍କୁ । ମିତାନୂଆବୋଉ କହୁଥାନ୍ତି—ଏଇ ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କି ବିଷ ଦେଇଛି । ଛାଡ଼ ଦିଅ, ତା ତଣ୍ଟି ଚିପି ମୋ ମନ ଓରମାନ ମେଣ୍ଟେଇ ନିଏ । କହୁ କହୁ କାନ୍ଦି ପକେଇଲେ । ଆଃ ! କି ସେ ଝକଲା କାନ୍ଦଣା ! ସ୍ୱାମୀ ପୁଅ ଝିଅ ସବୁ ମଲେବି ମଣିଷ ଏମିତି କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ ।

ବିଜୁଳିବତୀ ଝୁଣ୍ଟି ଭଳିଆ ମୁଁ ଛୁଡାହୋଇ ଗଲି । ମିତା ନୂଆବୋଉ ପୁଣି ଅଭିନୟ ଶିଖିଲେଣି ।

ଧନ୍ୟରେ ମାଇପି ଜାତି ! ତମ ବୁଦ୍ଧି ଝୁସିକୁ ଜୁହାର ।

ନାଁ । ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବାପାଇଁ ମୋ ତୁଳସୀପୁର ଯିବା ହେଇ ଉଠିଲା ନାହିଁ । ତେବେ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲି ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁଙ୍କ ଠାରୁ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସେଦିନ ଭେଟ ନହେଇଥିଲେ କ'ଣ ଯେ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତା' ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାବି ଠିକ୍ କରିନାହିଁ ।

ଦେଖା ନ ହେଇଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ଆହୁରି ଭଲ ହୋଇ-ଥାନ୍ତା ।

ତାଙ୍କର ବିଲାତ ଯିବାକଥା ଶୁଣିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ଦିନ ହଠାତ୍ ବାଟ ମଝିରେ ଦେଖି ଶିହରି ଉଠିଲି । ଯେ ପୁଣି କାହା-ପାଇଁ ବିଲାତ ଯିବାବାଟ ରୁନ୍ଧିଦେଲେ ? ଚନ୍ଦନାକୁ ମୁଁ ଚମ୍ପଟ ଦେବି ବୋଲି ନାଁ କ'ଣ ?

ସତରେ ମୋ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଖାଣ୍ଟି ପାଣି ପରି ସତ ହେଲା । ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ ନିଜ ମୁହଁରେ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ସେଇ କଥା ।

କହିଲେ—ପ୍ରକୃତରେ ମୋର ଭୟ ଥିଲା ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ । ହୁଏତ ଚନ୍ଦନା ଧିରେ ଧିରେ ଅପଣଙ୍କର ହେଇଯିବ । ସେଇ ଭୟରେ ମୁଁ ଚାଲିଗଲି ନଯାଇଁ ଅପଣମାନଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନଙ୍କ ବିଷାଦ, ଚନ୍ଦନା ମୋର ଆଉ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ଅପଣଙ୍କର । ଅପଣ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ । ସେ ଯଦି ସୁଖୀ-ହୁଏ, ମୋର ସେତିକିରେ ଆନନ୍ଦ ?

ଏଇରେଃ ! ଭୂତ ଉର ଯୋଉଠି ଅନ୍ଧାର ହେଉଛି ସେଇଠି । ଚନ୍ଦନା ଫେର ମତେ ବାହାହେବାକୁ ବାହାନା ଧରିଲାଣି ନା କ'ଣ ? ଯେ ମତେ କିଡାଏ ମୂଲ୍ୟରେ ନଗଣି କିଟକି ଷ୍ଟେସନରୁ ମୋ ମୁହଁରେ କଣ୍ଟା ବାଡ଼ିଇ ପଳେଇ ଅସିଲା—ସେ ଫେର ବାହା ହବାକୁ ବସିଲାଣି ? ଅକାଶକୁ ଅନେଇଲି । ସୂର୍ଯ୍ୟ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରୁ ଉଦୟ ହୋଇଛନ୍ତି କି ନା ଜାଣିବାପାଇଁ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ କହିଲେ—ଜାଣନ୍ତି ? କାଲିରାତିଠୁଁ ପାଞ୍ଚଟା ଲୋକ ଅମେ ଅପଣଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛୁ । ଚନ୍ଦନାର ଅଖି ଜିଆ ହେଇନି କାଲି ରାତିରେ । ଦେଖିଲେ ଅମର ଉପରେ ବର୍ଷି ଯାଉଚି । ତାକୁ କଥା ଦେଇ ଅସିଚି, ଆପଣଙ୍କୁ ନ ନେଇ ତାକୁ ମୁହଁ ଦେଖେଇବି ନାହିଁ । ଯାହାହେଉ, ଭଗବାନ ମିଳେଇ ଦେଲେ ଅପଣଙ୍କୁ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ ମତେ ନେଇଗଲେ ନୂଅବଜାର । ଛୋଟ ନୂଆ କୋଠିଟିଏ । ସେ କୁଆଡେ ଚନ୍ଦନାର ଫରମାସରେ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା । ସେଇଠି ମତେ ରଖେଇ ଚନ୍ଦନାକୁ ଖବର ଦେବାକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ରହିବା ପାଇଁ କିଛି ତ୍ରୁଟି ନାହିଁ । ଚାକର ଅଛି । ପୁଝାରୀ ଅଛି । ତା' ଛଡା ଅଛି ମୋ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଖୁଣ୍ଟିନାଟି ସବୁ । ନ ଚାହିଁ ପାଇଛି । ଚାହିଁଲେ ବୋଧହୁଏ ମିଳନ୍ତା ନାହିଁ ।

ନଗ୍ନ, ଭିକାରୀ, ଶ୍ମଶାନ ବାସୀ ଶିବଙ୍କୁ ଗିରିରାଜ ହିମାଳୟ ଗୌରୀଙ୍କୁ ଦେଇ ବି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦାନ ସାମଗ୍ରୀ ଦେବାକୁ କାର୍ପଣ୍ୟ କରି ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦନା ବୋଧହୁଏ ମୋ ପାଖରେ ନିଜକୁ ସଁପି ଦେବା ଆଗରୁ ଅକଳାନ୍ତ ଧନ ଦୌଲତ ଦାନ ଦେବ ବୋଲି ଠିକ୍ କରି ରଖିଛି ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ ଫେରିଆସି ଖବର ଦେଲେ, କାଲିରାତି ସାରା ଆଖିଆ ଅପିଆ ଉଜାଗର ଥିଲା ଚନ୍ଦନା । ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ମିଳିବା ଖବର ଶୁଣି ଗାଧୋଇ ଖାଇ ଟିକିଏ ଶୋଇଛି । ସଂଜ-ବେଳକୁ ଆସିବ ।

ଚନ୍ଦନା ଯେ ମତେ ବର ପଦରେ ବରିବ, ଏକଥା ମୋତେ ସତ ଲାଗୁନାହିଁ । ମନେ ହେଉଛି ସବୁ ଯେମିତି ଅଭିନୟ । କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁ କାହିଁକି ଚନ୍ଦନା ଲୋଭ ଛାଡ଼ିଲେ ସେଇକଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ବଡ଼ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।

ଇଚ୍ଛା ଅବଶ୍ୟ ପୂରଣ କଲେ ସେ । କହିଲେ—ଚନ୍ଦନା ଉପରୁ ଲୋଭ ଛାଡ଼ିଛି କହିଲେ ଅଲଣା ମିଛ କହିବ ଅରବିନ୍ଦ ବାବୁ । କିନ୍ତୁ ତା'ର ମତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଇଁ କି ଲାଭ ପାଇବ କହନ୍ତୁ । ତା' ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ରହିଲେ କିଛି ନହେଉ ଦିନରେ ଥରେ ଆଖିରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ।

ଲାଭ ନପାଏ, ମୂଳଧନ ହରେଇ ବସିବ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଆପଣ କ'ଣ ତା' ପାଇଁ ଚିରକୁମାର ରହିବେ ? ପଚାରିଲି ।

ହୋ ହୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ ସେ । କହିଲେ—ଲେଖକ ମଣିଷତ । ସବୁବେଳେ ବିପରୀତ କଥାଟାକୁ ଆଗେ ଦେଖନ୍ତି । ଚିର କୁମାର ରହିବା ପଣ କରି ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ । ଖୁବ୍

ଶୀଘ୍ର ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇବି । ଆଉ ପାର୍ଟୀଟି ଆପଣଙ୍କର ଜଣା ମଣିଷ ।

କିଏ ?

ମନା ! ମନାକୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି ? ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଛି ବୋଲି କହେ । ଯାଯପୁର ସ୍କୁଲରେ କୌଣ୍ଡ ମାଷ୍ଟରର ସ୍ତ୍ରୀ । ଏଠିଆସି ମିତା-ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଆଶ୍ରୟରେ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମିତା ନୂଆବୋଉଙ୍କ କଥା ଜାଣନ୍ତି ବୋଧହୁଏ, ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବିଷଦେଇ ମାରି-ପକେଇବା ପରେ ଏଇନେ ପାଗଳ ହୋଇ ବୁଲୁଛନ୍ତି ପୋଲିସ ଭୟରେ ! ଭାଗ୍ୟକୁ ବାପାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହୋଇଗଲା ମନାର । ବାପା ତାକୁ ଆଣି ଆମର ଜଣେ ଆତ୍ମୀୟ ଘରେ ରଖି-ଛନ୍ତି । ଆସନ୍ତା ମାସ ଆମର ବାହା । ମନା କିନ୍ତୁ ଚମତ୍କାର ଝିଅ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ବାବୁଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଛି ମନା । ଖୁସି ହବାର କଥା । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ଖୁସି ହେଲି ନାହିଁ । ଦୁଃଖ ବି ପାଇଲି ନାହିଁ । ଖାଲି ମନ କହିଲା—କିସ ପୁଣି ଦେଖା ନଯାଏ ବଂଚିଥିଲେ ଜୀବନେ । ସେଟି ଶୁଣିଲି ମିତାନୂଆବୋଉ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛି, ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ବିଷ ଖାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ଦିନରୁ । ତା' ପରେ ଦେଖିଲି ତାଙ୍କର ଅଭିନୟ । ଏଇନେ ଶୁଣୁଚି କ'ଣ ନା, ସେ ନିଜେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବିଷଦେଇ ମାରିଛନ୍ତି ?

କୋଉଟା ସତ ? ନାରୀର ଅଭିନୟ ସତ, ନା ପୁରୁଷର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସତ ।

ନାରୀ କ'ଣ ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଯଦି ଥାଏ, ତା' ହେଲେ ହେବ, ନର୍ଦ୍ଦି । ଅର୍ଥାତ ଅସାଧ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ନାରୀ

ଜାତକରେ ଷଠୀ ଦୁଉସୀ ଲେଖ ନାହାନ୍ତି । ଆମେ ଜାଣିଚୁ, ନାରୀ ପାଇଁ ଅମ ଜଗନ୍ନାଥ ଖଣ୍ଡିଆ । ନାରୀ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲଙ୍କା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ନାରୀପାଇଁ ବ୍ରତିଶ କେଶରୀ ପଥର ଭିକାରୀ ହେଲେ । ତଥାପି ସେଇ ନାରୀକୁ ବଶ ତ କରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ବରଂ ତା'ର ବଶୀକରଣ ମନ୍ତ୍ରରେ ଯନ୍ତ୍ରପରି ଦିନରେ ଶହେଆଠ ଥର ଉଠ ବସ ହେଲୁ ।

ସଂଜ ବେଳକୁ ଚନ୍ଦନା ଆସିଲା । ଦୂରରୁ ଦେଖି ମନେହେଲା ଅଚ୍ଛୁଣ୍ଡା ଲଘୁକରଣ ଅଙ୍କ କଷେଇବା ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଯେମିତ କ୍ଲାସ ଭିତରକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ଆସି ବସିଲା ସେ ମୋ ପାଖରେ । ଦେହରେ ମଖା ହେମ୍ମି-ଣିଆ ଅତର ଗନ୍ଧ ଭର ଭର ହେଉଛି । ମୁହଁରେ ହସ ନାହିଁ । ହୁଏତ କିଛି ଗୋଟାଏ ମସୁଧା କରୁଛି ମନେ ମନେ ।

କିଛିବେଲ ତୁନିରହି ପଚାରିଲା—କାଲି ଅମ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଲ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଡ଼ାକି ନଥିଲେତ ? ହଠାତ୍ ତୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଗଲା ମୋର ।

ଅନେଇଲା ମତେ ଢିଉଏ । କହିଲା—ହିଁଅ ହେଇ ମୁଁ ଡ଼ାକିଥାନ୍ତି । ପୁଅ ହେଇ ତମର ପୌରୁଷ ରହିଥାନ୍ତା କୋଉଠି ? ଯାହାହେଉ ଫେରି ଆସିନଥିଲେ ବାର ବର୍ଷର ତପସ୍ୟା ଶୁଖୁଆ ଝୋଲରେ ଯାଇଥାନ୍ତା ।

ତମେ କ'ଣ ମତେ ଆଶା କରିଛ ଚନ୍ଦନା ?

ଭୁଲ୍ କରିଛୁ ? ଓଲଟା ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ସେ । କହିଲି—ଭୁଲ କରିଛୁ କି ଭୁଲରେ କରିଛ ଜାଣେନା, କିନ୍ତୁ ସେଇଟା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

କାହିଁକି ?

ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛୁ ତମେ ଭଲ୍‌ କରି ଜାଣ ।

ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ତମେ ଆଶା କରି ବସିଛ ।

ଯଦି ବସିଥାଏ ?

ତାହେଲେ ମୁଁ କହିବ କୁହୁଡ଼ିରେ ପହଁରୁଛ ତମେ ।

ତା' ମାନେ ?

ମାନେ ବୁଝେଇବାକୁ ଯିବ ନାଁ କ'ଣ । ପୁଷ୍ପିତା ତମକୁ ସ୍ନେହେନା । ମୁଁ ଜାଣେ ।

କେମିତି ?

ତା'ହେଲେ ସେଦିନ ସେ ତମକୁ ନ ନେଇ ଫେରି ଯାଇ ନଥାନ୍ତା । ମାଇପଙ୍କ ମନ ତମେ କ'ଣ ବୁଝିବ ?

ସତେତ । (ମାଇପଙ୍କ ମନ ମୁଁ ଓ ମୋ ଚୌଦପୁରୁଷ ଅସି ଇଞ୍ଜିନିଅରସିଙ୍ଗ ରିସାର୍ଚିଂ ରୁମରେ ବସି ଚୌଦ ବରଷ ରିସାର୍ଚ୍ଚ କଲେ ବି ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ)

ଚନ୍ଦନାକୁ ଅଜ ଦେଖିଲି ନୂଆକରି । ସେ ଯେ ଏତକ କଥା ଗପି ପାରେ, ଏତିକ ତର୍କ କରିପାରେ, ସେ କଥା ଅଗରୁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ନାରୀ ସବୁ ଯୁଗରେ ସବୁଠାରେ ବିଜୟ ବାନା ଫର ଫର କରି ଉଡେଇ ଅସିଛନ୍ତି । ଅଜ ସେ ନିୟମର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇ-ଥାନ୍ତା କେମିତ ?

ଜାକୁତ ମିନତିର ଯେତେତବେଳେ ମତେ ଅଚଳ ଅଟଳ ଦେଖିଲା—ନାଲି ଆଖି ବାହାରିଲା ତା'ର । କହିଲା—ପୁଷ୍ପିତା ଖବର ମୁଁ ବୁଝିବି । କିନ୍ତୁ ତମକୁ ମୋ ଛଡ଼ା କେହି ବାହାହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅନ୍ତତଃ ମୁଁ ବଞ୍ଚି ଥାଉ ଥାଉ କରେଇ ଦେବି ନାହିଁ ।

କି କଥାରେ ବାବୁ, ଶୁଣୁଛି ଜୋରଜାର କରି ପୁରୁଷ ନେଇ ପଳାଏ ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କୁ । କିନ୍ତୁ ଦେଖୁଛି ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଝିଅ ଅସାମାନ୍ୟା ହୋଇ ହରଣଚାଲ କରିବା ପାଇଁ ବସିଛି ମତେ ।

କହିଲି—ଯଦି ମୁଁ ତମକୁ ବାହା ନ ହୁଏ ।

ତା' ହେଲେ ପୋଲିସ ଡାକିବ ।

ଚମକି ଉଠିଲି ମୁଁ । ଭୟେ ଭୟେ ପଚାରିଲି—କାହିଁକି ? କି ଅପରାଧରେ ଅପରାଧୀ ମୁଁ ?

କହିଲା—ଯୋଉ ଦୋଷ କରିଛ ତା'ର କ୍ଷମା ନାହିଁ । ତମ ନାଁ ଗୋପନ କରିଛ ମୋ ପାଖରେ । ମତେ ଭୁଲେଇ ମୋ ଇଜ୍ଜତ୍ ନଷ୍ଟ କରିଛ । ଆଉ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତ ? ସାକ୍ଷୀ ସବୁତ ମହଜୁଦ ଅଛି । ପୁଲିସଠିକୁ ଚାଲ ଯାଏ ।

କି ଫିସାଦରେ ପଡ଼ିଛୁରେ ବାବା । ହେ ଭଗବାନ ! ତମକୁ ମରଣ ହେଲାନି ମତେ ପୁରୁଷ କରି ଜନମ ଦେବା ଆଗରୁ ଦେଖୁଚ ଗୋଟାଏ ଟୋକୀକୁ । କ'ଣ ବୋଲି କ'ଣ କି ପାଉଛି । ବାଟୁଲି ବାଜୁନାହିଁ ତୁଣ୍ଡରେ ।

ପୋଲିସ ଧରି ନେଇ ମତେ ଘଣା ପେଲେଇବ କାହିଁକି, ତା' ଅପେକ୍ଷା ତମେ ଧରି ଟେଣା ଘୋସରି କର । ସେଇ ଭଲ । ମରଣଠୁଁ ଅପବାଦ ଲାଭ । ମାରି ଗଲି ପୁଷ୍ପିତାକୁ ।

ରାଜିହେଲି । ମୁଁ ଚନ୍ଦନାକୁ ବାହା ହେବି ନାହିଁ । ଚନ୍ଦନା ମତେ ବାହା ହେବ ।

ସେଇ ରାତିରେ କୋହିନୁର ପ୍ରେସର ପାଞ୍ଜି ଆସିଲା । ଲଗ୍ନ ଠିକ୍ ହେଲା ଯୋଉଦିନକୁ ସେଦିନରୁ ମୋଟେ ତିନିଦିନ ବାକି ।

ରାତି ଅଧିଯାଏ ଚନ୍ଦନା ବସି ବସି ତାଲିକା କଲା—କାହାକୁ କାହାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବ । ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଅତିଥିମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପୁଷ୍ପିତା ନାଁଟା ସବା ଆଗରେ ରହିଲା । ଏମିତିକି ତାକୁ ଟେଲି-ଗ୍ରାମ କରି ଜଣେଇ ଦିଆହେବ ଆମ ବାହାଘର କଥା ।

ବୋଧହୁଏ ଏଥିରେ ପୌରୁଷ ବଢିବ ଚନ୍ଦନାର । ପୁଷ୍ପିତା ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସେ ବଳତ୍‌କାରେ ଅଧିକାର କରୁଛି ସେଇ ପୌରୁଷ । ବୀରଭୋଗ୍ୟା ବସୁନ୍ଧରା ନ୍ୟାୟମଣ୍ଠାକୁ କାଟି ଉଡ଼େଇ ଦେଇ ନାରୀଭୋଗ୍ୟ ପୁରୁଷ କରୁଛି ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ଅସି ପଦାଏଁ ମତେ ନେଇ ବଜାରରୁ ସବୁ ଜିନିଷ କିଣିବ ବୋଲି କହି ଚନ୍ଦନା ଚାଲିଗଲା ସେଇ ସ୍ୱତରେ ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚ ଭଉଁଆ ମଶା ମହାରାଜାମାନଙ୍କୁ ସାଦରେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ କରି ନିଜ ରକ୍ତଦେଇ ଅପ୍ୟାୟନ କରୁଛି ସାରାରାତ । ସେଇ ବସିଚି ଠାଏ ଯେ ଉଠିବାକୁ ବେଳ ପାଇନାହିଁ । କ'ଣ ଭାବୁଛି ? କେଜାଣି ? ମନେତ ନାହିଁ ।

ସକାଳ ହେଇ ଗଲାଣି । ଝରା ଅସି ପଡ଼ିଲାଣି ମୋ ଉପରେ । ତଥାପି ଉଠିବା ପାଇଁ ବଳ ପାଉନାହିଁ ।

ଚାକରଟା ଦାନ୍ତକାଠି ପାଣି ଅଣି ରଖି ଦେଇଗଲା ପାଖରେ । ଏତିକିବେଳେ କୋଡ଼ିଏ କି ତିରିଶଟା ସାଇକଲ୍ ରିକ୍‌ସା ଅସି ଧାଡ଼ିହୋଇ ଛିଡାହେଲେ ଫାଟକ ପାଖରେ । ସବୁ ଗୁଡ଼ାକ ଜିନିଷ ଭର୍ତ୍ତି । ସବା ପଛ ରିକ୍‌ସାରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଅସିଲା କିଏଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ । ଦୂରରୁ ଚିହ୍ନି ହେଉନାହିଁ । ଅବଗୁଣ୍ଠନବତୀ କୁଳବଧୂ ଯେମିତି ଗହଳି ଅସେ ତା'ର ସ୍ୱାମୀଘର କରିବାପାଇଁ, ଠିକ୍ ସେଇ ଠାଣୀରେ ଚାଲି ଚାଲି ଅସିଲା ଫାଟକ ପାରହେଇ

ସନ୍ଦେହ ହେଲା ମନରେ । ଚନ୍ଦନା କ'ଣ ମାର୍କାମରା ଅଭି-ନେତ୍ରୀର ସବୁଗୁଣପାକ ନେଇ ଆସୁଚି ପୁଷ୍ପିତାର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟାପ୍ର କରି ଦଖଲ ନେବାପାଇଁ । ତା'ହେଲେ ଏତେ ରିକ୍‌ସା କାହିଁକି । ରିକ୍‌ସା ଭର୍ତ୍ତି ସାଜ ସରଞ୍ଜାମ କାହିଁକି ? ସେ ଘର 'ବୋଧହୁ ଆଣିଲା ଏଘର ଭରିବାକୁ ନା କ'ଣ ।

କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ତା'ର ଏ ଚଞ୍ଚଳ ପଣିଆ । ଡର ମାଡୁଛି
...ବେଳ ମୁଁ ବେଦଖଲ ହେଇଯିବି ବୋଲି । ମୋର କମର୍ କ'ଣ
...ବେଶୀ ତା' ପାଖରେ ।
...ଆହେଲ ମୋ ପାଖରେ । ପାଖରେ ନୁହେଁ ଆଗରେ
...ମାଠେ ଅନେଇବାକୁ ଗଲିନାହିଁ । କି ଦରକାର
ଅ... ରିକ୍ସାବାଲା ଏଥି ଭିତରେ ସବୁଯାକ ଜିନିଷ
ଆଣି ଗଦେଇ ଦେଲାଣି । ଭରିଗଲାଣି ବାରଣ୍ଡାଟା ।

ପଇସା... ବୋଧହୁଏ ସେ । ରିକ୍ସାବାଲାଙ୍କ ମନ
ଭରିଲା ନାହିଁ ... । ସେଇଥି ପାଇଁ ଜଣେ କହିଲା—ନାଁ ମା ।
ଏତିକି ହେଲା ନାହିଁ । ସେଇ ଇଷ୍ଟେସନରୁ ତେଲିଙ୍ଗା ବଜାର ।
ଫେର୍ ତେଲିଙ୍ଗା ... ରୁ ନୂଆ ବଜାର ।

ଇଷ୍ଟେସନରୁ ତେଲିଙ୍ଗା ବଜାର ନାଁ ଶୁଣି ଚମକି ଉଠି
ଅନେଇ ଦେଖେ......

ଆଖି ... ଅନ୍ଧ ହେଇଯା । ସାରା ଜୀବନ ଅନ୍ଧ ହେଇ
ରହ । ଆଉ ଦେଖ୍ନା—ଦେଖନାଁ ଏ ଦୃଶ୍ୟ । ଏ କିଏ ?

ଚପଲ ଚରଣେ ଚାଲା ବରଣେ କିଏ ଗୋ ତମେ ନବନାଗରୀ ।
ପଞ୍ଚଭୁତପାଇ ... ଏଠିଆସି ଠାବକରି ମତେ ଗୃହିଁଛ ।

ପୁଷ୍ପିତା ! ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ, ଅପରାଜିତା, ଅଭିନେତ୍ରୀ
ପୁଷ୍ପିତାର ଏଠି ଏ ବେଶରେ ଆଗମନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ ।
କହୁଛି ପରା, ସେମାନେ ସବୁ କରିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇ-
ଗଲି ଏଇଥିପାଇଁ ନେ-ଆଗମନର ମନ୍ତ୍ର ପାସ ନ ହେଉଣୁ
ତା... ଶୁଭାଗମନ ହେଲା ।

...ନୀଙ୍କ ସଇ ବେଳେ ପରଶିଲା ବାଲ୍ଲ ସୁଜି ପାଏଶ
... ରଣି ବାକ୍ୟାସ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ପରଶିଗଲେ, ନ ପଇବା ଲୋକ
... ଲକା ମାଦିଏ ଟିକ୍ ସେମିତ ମୁଁ ଗୃହିଁ ରହିଲି

ପୁଷ୍ପିତାକୁ । ଅନ୍ଧାର ପଲଙ୍କ ଛାଁ କୁ ... ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।
ହୋଇ ଅସିଲା ଧୁମ୍ ପାହାଡର ପୁଷ୍ପମାସିଆ ବରଫ ପ ।
ଖାଲି ତୁଣ୍ଡରୁ ବାହାରିଲା—ତମେ !!!
ପୁଷ୍ପିତାର ରାତ ଉଜାଗରିଆ ନାରସିଆ ମୁହଁରେ ମଲ୍ଲୀପୁ
ମୁଣ୍ଡରୁ ଲୁଗାଟା ଖସେଇଦେଲା ବେକ ତଳକୁ । କହ୍ନି ରୁ ସବୁ
ସେଇ ବଡ଼ସକାଳୁ କଟକ ସହରଟା ଫେଡ଼ିକରିଥାଏ ...ତର
ଖୋଜି ଖୋଜି । ଶେଷରେ କି ନା ଏଇ ବଣ ...
ମୋଠୁଁ କିଛି ଉତ୍ତର ନପାଇ ...
ମନେ କରିଥିଲି ଝୁର୍ ବାହାଦୁରୀରେ କରିଛି ମଜ୍ଜ...
ପକ୍କା ଦଲିଲର ସମ୍ପତ୍ତି ତମେ ମୋର । ଅ...
ହୋଇ ଯିବାକୁ ବସିଛ କଉ ଅଞ୍ଚଳରେ ।
ତା'ପରେ ଗୁରୁ ନେଲାଟା :ମୋ ...
ଘର ଭିତରେ ପଶି ଡାକିଲା—ସେଇଠି ସେମ...
ବସି ରହିଥିବ ନାଁ କ'ଣ ମ । ଏଣେ ...ଏ ଖୁସିକୁ
ରକ୍ଷା କରିବତ । ଆଜ୍ଞା ମଣିଷ ପାଲରେ ପ... କାଲି
ପେଟକୁ ଦାନା ଯାଇନ । ସୁଟକେଶ ...ଲି ଟଙ୍କା
ବଜାରରୁ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ନେଇ ଅସ, କାଭାଷା ତା'ପରେ
ତେବର ହାତରେ ବାଁ ଗାଲ ଭରିଦେଇ ଗୁମ୍ ମା...
ଭାବୁଥିଲି—ଏଇନେ ଚନ୍ଦନା ଅସିବ । ମତେ ନେଇ
ବଜାର କରିବାକୁ ଯିବ । କ'ଣ ଜବାବ ଦେବି ତାକୁ
ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିକୁ ଜବାବ ଦେବାଭଳି ନିଷ ...
ନାହିଁ । କୋଉ ଅବଧାନକୁ କୋଷ୍ଠି ଦେଖେଇ... କାହିଁ
ଜ୍ୟୋତିଷ ହେଲେ କହି ପାରିବ—...
ବାଟରେ ଗୋଡ ଦେବ...!!!